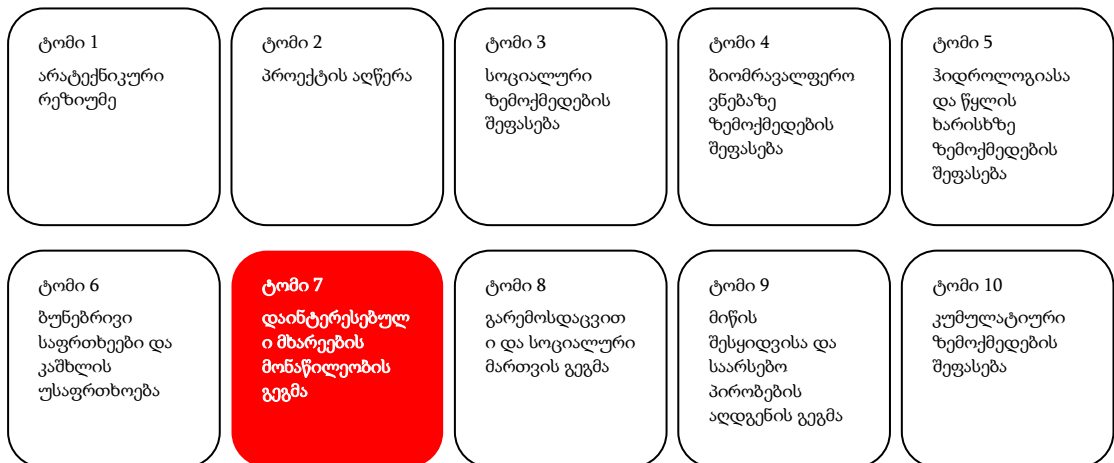

ნენსკრის ჰიდროელექტროსადგურის პროექტი დამატებითი გარემოსდაცვითი და სოციალური კვლევები

თავი 7

დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობის გეგმა

ნენსკრის ჰეს-ის
დამატებითი
გარემოსდაცვითი
და სოციალური
კვლევები

გამოსაქვეყნებელად ნებადართული

2017 წლის იანვარი

ანგარიშის გამოცემის და შესწორების აღრიცხვა

განახლება	თარიღი	აღწერილობა	მომზადდა:	შეამოწმა:	დამტკიცა:
1	21 თებერვალი 2017	ავტორიზებულია სს ნენსკრა ჰიდროს მიერ გამოსაწვევებლად	ნ. ბუკოვსკი ნ. ფოლკსი კ. რეპუსარდი	დ. ბაფინი	ტაევ ვან სეო

განმარტება მხარეთა კომპეტენციის შესახებ:

წინამდებარე ანგარიში მომზადებული იქნა კომპანია SLR Consulting-ის მიერ სათანადო ცოდნის, ყურადღების და მონდომების გამოყენებით და ანგარიშის შემკვეთთან დადებული ხელშეკრულებით გათვალისწინებული საჭირო მუშახელის და რესურსების გამოყენებით. აქ მოცემული ინფორმაცია დაფუძნებულია შეკრებილი მონაცემების ინტერპრეტაციაზე და მიჩნეული იქნა დაზუსტებულად და სწორად.

წინამდებარე ანგარიშის მომზადებულია შემკვეთის მიერ ექსკლუზიურად გამოსაყენებლად: ანგარიში არ შეიცავს და მისგან არ გამომდინარეობს არავითარი გარანტიებს ნებისმიერი მესამე მხარისთვის. ანგარიში არ შეიძლება გადაეცეს სხვა მხარეებს SLR-სგან წერილობითი ნებართვის მიღების გარეშე. SLR არ იღებს არავითარ პასუხისმგებლობას შემკვეთი მხარის ან სხვების წინაშე იმ საკითხებთან მიმართებაში, რომლებიც სცილდება სამუშაოთა შეთანხმებული მოცულობის ფარგლებს.

წინამდებარე დოკუმენტი შეიცავს კონფიდენციალურ ინფორმაციას და დაცულ ინტელექტუალურ საკუთრებას. ის არ შეიძლება ნაჩვენები იყოს მესამე მხარეთათვის SLR-ის და შემკვეთის თანხმობის გარეშე.

SLR Consulting France SAS

155-157 კურს ბერიატ - 38000 გრენობლი, საფრანგეთი

T: +33 4 76 70 93 41

www.slrconsulting.com

სარჩევი

პრეამბულა	1
1 რეზიუმე	3
1.1 პროექტის მიმოხილვა.....	3
1.2 SEP-ის მიზანი და დანიშნულება.....	6
1.3 SEP-ის სტრუქტურა.....	8
2 დაინტერესებული მხარეების წინა საქმიანობა.....	9
2.1 ჰიდროელექტროსადგურის განვითარების ღონისძიებები საპროექტო ტერიტორიაზე.....	9
2.2 საჯარო კონსულტაციები 2011-2012 წლებში.....	9
2.3 საჯარო განხილვები პროექტის 2015 წლის ESIA -ს ფარგლებში	10
2.4 დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ღონისძიებები დამატებითი E&S კვლევების დროს 2015-2016 წლებში	11
2.5 დაინტერესებული მხარეების მიერ მოწოდებული ინფორმაცია და პროექტით გათვალისწინებული ღონისძიებები	20
3 პროექტის დაინტერესებული მხარეები	25
3.1 დაინტერესებული მხარეების კატეგორიები	25
3.2 დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირება.....	26
3.3 დაინტერესებული მხარეების ანალიზი	33
3.4 სოციალურად დაუცველი ჯგუფები და სქესთან დაკავშირებული საკითხები ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ ადამიანებში	36
3.5 დაინტერესებული მხარეების კატეგორიები, რომელთა ჩართვაც პრიორიტეტულია	37
4 დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის პროგრამა	38
4.1 გასაჯაროებას დაქვემდებარებული დოკუმენტები	38
4.2 გასაჯაროების ღონისძიებები (მარტი-ივნისი, 2017)	40
4.3 დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის პროგრამა	48

5	საჩივრების მართვის მექანიზმი.....	64
5.1	საჩივრების მართვის პროცესი	64
5.2	საჩივრების დახურვა	69
5.3	საჩივრების ჩანაწერები და დოკუმენტაცია	70
5.4	მუშების საჩივრების მოგვარების მექანიზმი.....	70
5.5	კომპანიის საკონტაქტო ინფორმაცია	71
6	რესურსები და პასუხისმგებლობები	73
6.1	პასუხისმგებლობები	73
6.2	რესურსები	75
7	მონიტორინგი და ანგარიშგება	79
7.1	მონიტორინგი.....	79
7.2	ანგარიშგება.....	80

შემოკლებები

AA	ასოცირების ხელშეკრულება საქართველოსა და ევროკავშირს შორის
ADB	აზიის განვითარების ბანკი
APA	დაცული ტერიტორიების სააგენტო
COO	მთავარი საოპერაციო დირექტორი
CSR	კორპორატიული სოციალური პასუხისმგებლობა
EBRD	ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი
ECAs	საექსპორტო-საკრედიტო სააგენტოები
EHS	გარემოს, ჯანმრთელობის და უსაფრთხოების დაცვა
EIA	გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
EIB	ევროპის საინვესტიციო ბანკი
EPC	საინჟინრო სამუშაოები, შესყიდვები, მშენებლობა
E&S	ბუნებრივი და სოციალური გარემო
ESAP	გარემოსდაცვითი და სოციალური სამოქმედო გეგმა
ESIA	ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
ESMS	გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის სისტემა
ESMP	გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმა
EU	ევროკავშირი
GEL	ლარი
GESGSE	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
GRC	საჩივრების განხილვის კომიტეტი
GRM	საჩივრების განხილვის მექანიზმი
HEPP	ჰიდროელექტროსადგური
HS	ჯანდაცვა და უსაფრთხოება
IFC	საერთაშორისო საფინანსო კორპორაცია
IPOE	დამოუკიდებელ ექსპერტთა კოლეგია
JSCNH	სს ნენსკრა ჰიდრო (საპროექტო კომპანია)
KEXIM	კორეის საექსპორტო-საიმპორტო ბანკი
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau (გერმანიის განვითარების ბანკი)
LALRP	მიწის შესყიდვისა და საარსებო გარემოს აღდგენის გეგმა
LESA	კრედიტორების კონსულტანტები გარემოსდაცვით და სოციალურ საკითხებში
MoE	გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
Mm3	მილიონი კუბური მეტრი
არასამთავრობო ორგანიზაცია	არასამთავრობო ორგანიზაცია
NTS	არატექნიკური რეზიუმე
OECD	ეკონომიკური თანამშრომლობის და განვითარების ორგანიზაცია
PA	დაცული ტერიტორია
PAP	პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული პირი
PMF	შესაძლო მაქსიმალური დატვირთვა
PRs	EBRD განხორციელების მოთხოვნები
PS	IFC შესრულების სტანდარტები
SEP	დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობის გეგმა
TL	გადამცემი ხაზი

ცხრილების ჩამონათვალი

ცხრილი 1- პროექტის მთავარი კომპონენტები და ძირითადი მახასიათებლები	3
ცხრილი 2- პროექტისთვის საჭირო მიწა	6
ცხრილი 3- წარსულში ჩატარებული დაინტერესებული მხარეების შეხვედრების რეზიუმე..	11
ცხრილი 4 თემების მიერ 2016 წელს პრიორიტეტად განსაზღვრული სოციალური ინვესტირება	15
ცხრილი 5- დაინტერესებული მხარეების მიერ დასახელებული პრობლემური საკითხები და პროექტის მიერ განხორციელებული ღონისძიებები აღნიშნულ საკითხებზე რეაგირების მიზნით	21
ცხრილი 6 – დაინტერესებული მხარეების ჯგუფების მიმოხილვა და ჩართულობის მეთოდები26	
ცხრილი 7- მიწის შესყიდვის ზემოქმედების სინთეზი	29
ცხრილი 8- პროექტის ზემოქმედების სინთეზი	30
ცხრილი 9- მუდმივად მაცხოვრებელი ადამიანების რაოდენობა ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ თითოეულ თემში.....	31
ცხრილი 10- დაინტერესებული მხარეების სია და მათი ინტერესი პროექტში	34
ცხრილი 11 – პრიორიტეტულად ჩართული დაინტერესებული პირების კატეგორიები.....	37
ცხრილი 12 – როლები და პასუხისმგებლობები E&S ანგარიშების გასაჯაროების ღონისძიებებისთვის.....	46
ცხრილი 13- დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის პროგრამა	49
ცხრილი 14 - საჩივრების მოგვარების ადგილობრივი კომიტეტის შემადგენლობა	68
ცხრილი 15 – JSCNH სოციალური გუნდის ორგანიზაცია.....	75
ცხრილი 16 – SEP მაჩვენებლები, რომლებიც დოკუმენტურად უნდა იქნას ასახული E&S შესრულების ანგარიშებში	79
ცხრილი 17- ანგარიშების ღონისძიებების განრიგი.....	81

რუკები

რუკა 1 - პროექტის მდებარეობა	4
------------------------------------	---

გამოსახულება

გამოსახულება 1 – საკონსულტაციო ღონისძიებების განრიგი 2017 წლის თებერვლიდან ივნისამდე პერიოდში.....	47
გამოსახულება 2 – საჩივრების მართვის პროცესი	72
გამოსახულება 3 – JSCNH ორგანიზაცია.....	78

დანართი

- დანართი 1. მარეგულირებელი მოთხოვნები
- დანართი 2. სახელმწიფო უწყებები, რომლებიც ჩაერთვებიან პროექტში
- დანართი 3. ქართული ESIA საჯარო განხილვები 2015 წლის ივნისში
- დანართი 4. საინფორმაციო შეხვედრები LALRP კვლევების დაწყებისთვის
- დანართი 5 - საინფორმაციო შეხვედრები 2015 წლის დეკემბერში
- დანართი 6. შეხვედრები თემის მოსახლეობასთან მაისი-დეკემბერი 2016
- დანართი 7. საჩივრის სარეგისტრაციო ფორმის ნიმუში
- დანართი 8. საჩივრების მონაცემთა ბაზის ნიმუში

პრეამბულა

2015 წლის აგვისტოში, სს ნენსკრა ჰიდრომ - ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგურის მფლობელმა საქართველოს მთავრობას ეროვნული გარემოსდაცვითი ნებართვის გაცემის პროცესში წარუდგინა აღნიშნული პროექტის ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების საბოლოო ანგარიში (ESIA). ESIA ანგარიში მომზადებული იქნა საქართველოს გარემოსდაცვითი საკონსულტაციო კომპანია Gamma Consulting Limited (Gamma)-ის მიერ - 2011 და 2014 წლებში ჩატარებული კვლევების შედეგების და 2015 წლის მაისში ჩატარებული საჯარო კონსულტაციების საფუძველზე.

მას შემდეგ, აღნიშნულ პროექტში ინვესტირების შეთავაზება წარედგინა რამდენიმე საერთაშორისო ფინანსურ ინსტიტუტს (კრედიტორებს). საკუთარი გარემოსდაცვითი და სოციალური პოლიტიკის შესაბამისად კრედიტორებმა გასცეს რეკომენდაცია დამატებითი გარემოსდაცვითი და სოციალური კვლევების ჩატარების შესახებ, რომლებიც დაერთვებოდა არსებულ ESIA ანგარიშს მათ გარემოსდაცვით და სოციალურ პოლიტიკასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით. ამ მოთხოვნის საპასუხოდ სს ნენსკრა ჰიდრომ დაიქირავა SLR Consulting (SLR) დამატებითი გარემოსდაცვითი და სოციალური კვლევების განსახორციელებლად.

წინამდებარე ანგარიში წარმოადგენს დამატებითი E&S კვლევების მე-10 თავს.

დეტალურად, შეთავაზებული პროექტის კუმულაციური ზემოქმედების შეფასების შედეგებს, როგორც განსაზღვრულია 2016 წლის დეკემბერში. დოკუმენტის გაცნობა უნდა განხორციელდეს დამატებითი E&S კვლევების სხვა თავებთან ერთად რომლებიც მითითებულია ქვემოთ:

- თავი 1: არატექნიკური რეზიუმე
- თავი 2: პროექტის აღწერა
- თავი 3: სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
- თავი 4: ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების შეფასება
- თავი 5: ჰიდროლოგია და წყლის ხარისხზე ზემოქმედების შეფასება
- თავი 6: ბუნებრივი კატასტროფები და კაშხლის უსაფრთხოება
- **თავი 7: დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობის გეგმა**
- თავი 8: გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმა
- თავი 9: მიწის შესყიდვის და საარსებო წყაროების აღდგენის გეგმა
- თავი 10: საერთო/კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება (წინამდებარე ანგარიში)

საკონტაქტო ინფორმაცია

პროექტის ფარგლებში არსებული საჩივრების მართვასთან და ადგილობრივ დაინტერესებულ მხარეებთან ურთიერთობასთან დაკავშირებით საკონტაქტო პირია შპს „ნენსკრა ჰიდროს“ სოციალური მენეჯერი:

აღწერა	საკონტაქტო დეტალები
კომპანია:	ს.ს. ნენსკრა ჰიდრო
ვის:	სოციალური მენეჯერი
მისამართი:	საქართველო, თბილისი, მარჯანიშვილის ქუჩა 6
ელექტრონული ფოსტა:	info@nenskrahydro.ge www.nenskra.com
ვებ - გვერდი:	ბმული - გასაჩივრების მექანიზმი: http://www.nenskrahydro.ge/en/texts/page/10
ტელეფონი	0 322 430 421 საქართველოდან +99532 430 421 საზღვარგარეთიდან

ინფორმაცია პროექტის და სამომავლო პროგრამების შესახებ მოცემულია პროექტის ვებ-გვერდზე (www.nenskrahydro.ge) და წარმოდგენილია სოფელ ნენსკრაში და ნაკრაში განთავსებულ საინფორმაციო ბანერებზე. ინფორმაციის მოპოვება ასევე შესაძლებელია საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცისგან და შპს „ნენსკრა ჰიდროს“ სოციალური მენეჯერისგან სოფელ ჭუბერის „პროექტის საინფორმაციო ცენტრში“.

საჩივრების ფორმების მიღება შესაძლებელია პროექტის საინფორმაციო ცენტრში სოფელ ჭუბერში.

- ექვსი ყოველთვიური E&S ანგარიში, რომლებიც დოკუმენტურად ასახავს დაინტერესებულ მხარეებთან ურთიერთობის გეგმას (SEP) განთავსდება პროექტის ვებ-გვერდზე და ხელმისაწვდომი იქნება ჭუბერისა და ნაკის მუნიციპალიტეტებში.

ამასთან, ინფორმაცია ეროვნული და საერთაშორისო დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის შესახებ, ასევე ინფორმაცია პროექტის გარემო-სოციალურ ზემოქმედებაზე არასამთავრობო ორგანიზაციებისთვის, სამოქალაქო დარგის ორგანიზაციებისთვის და მედია-საშუალებებისთვის ხელმისაწვდომი იქნება გარემოს დაცვის და სოციალური საკითხების უფროს ოფიცერთა დაკავშირების შემთხვევაში:

აღწერა	საკონტაქტო დეტალები
კომპანია:	ს.ს. ნენსკრა ჰიდრო
მისამართი:	საქართველო, თბილისი, მარჯანიშვილის ქუჩა 6
ელექტრონული ფოსტა:	info@nenskrahydro.ge www.nenskra.com
ვებ - გვერდი:	ბმული - გასაჩივრების მექანიზმი: http://www.nenskrahydro.ge/en/texts/page/10
ტელეფონი	0 322 430 421 საქართველოდან +99532 430 421 საზღვარგარეთიდან

1 რეზიუმე

1.1 პროექტის მიმოხილვა

1.1.1 პროექტის დეველოპერი

პროექტის დეველოპერია შპს „ნენსკრა ჰიდრო“ (JSCNH-ასევე წოდებული როგორც „პროექტის კომპანია“). JSCNH-ის მთავარი ქციონერები არიან K-water, რომელიც კორეის სახელმწიფო უწყებას წარმოადგენს და საქართველოს მთავრობის მფლობელობაში არსებული საინვესტიციო ფონდი „პარტნიორობის ფონდი“

1.1.2 პროექტის ტიპი და პროექტის მდებარეობა

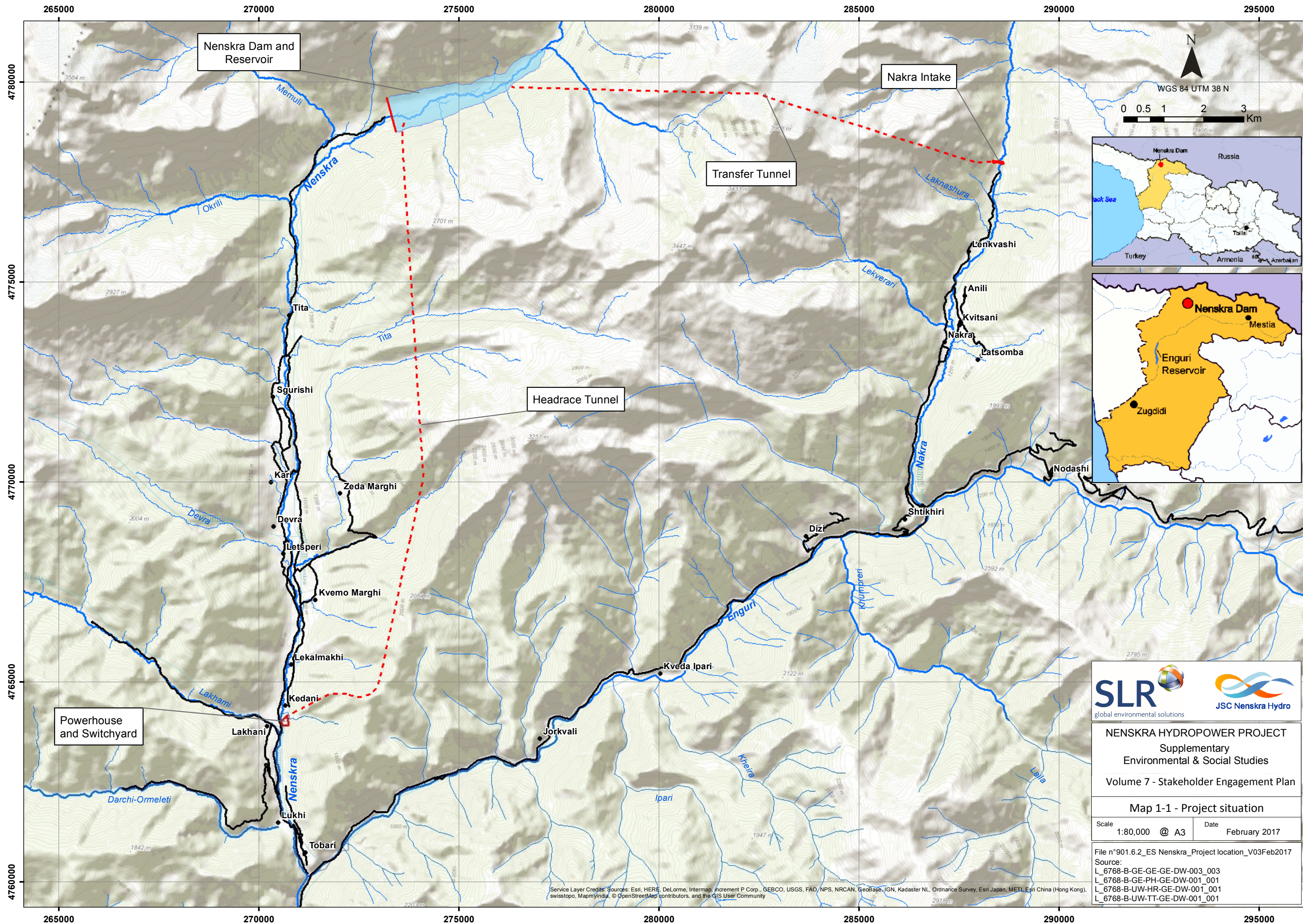
პროექტი წარმოადგენს მაღალი მაჩვენებლების მქონე ჰიდროექსპლოატაციის პროექტს და მდებარეობს ნენსკრას და ნაკრას ხეობების ზედა ნაწილში საქართველოს ჩრდილო-დასავლეთით, სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში (იხ. რუკა 1-1)

1.1.3 პროექტის მთავარი კომპონენტები

პროექტის მთავარი კომპონენტები და ძირითადი მახასიათებლები შეჯამებულია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში. დეტალური აღწერა წარმოდგენილია 2-ე თავში - „პროექტის განსაზღვრება“.

ცხრილი 1- პროექტის მთავარი კომპონენტები და ძირითადი მახასიათებლები

კომპონენტი	მახასიათებელი
კაშხლის ტიპი	მოასფალტებული ქვყრილი
კაშხლის სიმაღლე	130 მ
კაშხლის სიგრძე	870 მ
რეზერვუარის მოცულობა	176 მილიონი მ ³
რეზერვუარის ტერიტორია	267 ჰა სრული მოწოდების დონეზე
ნაკრას მიმართულების შემცვლელი ჯებირი	8.7 მ სიმაღლის ბეტონის ნაგებობა 2 რადიალური გასასვლელით ნალექის გადარეცხვის და თევზების ბუნებრივი გასასვლელის სახით
ნაკრას გამტარი გვირაბი	12.25 კმ სიგრძის
სადაწნეო გვირაბი	15.1 კმ სიგრძის
მილსადენი (მიწისქვეშა)	1,790 მ სიგრძის
ელექტროსადგური (მიწისზედა)	3 ტურბინა მთლიანი სიმძლავრით 280 MW

NENSKRA HYDROPOWER PROJECT
Supplementary
Environmental & Social Studies
Volume 7 - Stakeholder Engagement Plan

Map 1-1 - Project situation

Scale 1:80,000 @ A3 Date February 2017

File n°901.6.2_ES Nenskra_Project location_V03Feb2017
Source:
L_6768-B-GE-GE-DW-003_003
L_6768-B-GE-PH-GE-DW-001_001
L_6768-B-UW-HR-GE-DW-001_001
L_6768-B-UW-TT-GE-DW-001_001

Service Layer Credits: Sources: Esri, HERE, DeLorme, Intermap, increment P Corp., GEBCO, USGS, FAO, NPS, NRCAN, GeoBase, IGN, Kadaster NL, Ordnance Survey, Esri Japan, METI, Esri China (Hong Kong), swisstopo, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS User Community

English	Georgian
NENSKRA HYDROPOWER PROJECT Supplementary Environmental & Social Studies Volume 7 – Stakeholder Engagement Plan	ნენსკრის ჰიდროელექტროსადგურის პროექტი გარემოსდაცვითი და სოციალური საკითხების დამატებითი შესწავლა ტომი 7 დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობის გეგმა
Map 1.1 - Project Location and main components	რუკა 1.1 - პროექტის ადგილმდებარეობა და ძირითადი კომპონენტები
Date : February 2017	თარიღი: 2017 წ. თებერვალი

English	Georgian	English	Georgian
<u>Locations :</u>	ადგილმდებარეობა:	<u>Project components :</u>	პროექტის კომპონენტები:
Tobari	თობარი	Nenskra dam and reservoir	ნენსკრის კაშხალი და წყალსაცავი
Lukhi	ლუხი	Powerhouse and Switchyard	ჰესის შენობა და ქვესადგური
Kedani	კედანი	Headrace tunnel	წყალსატარი გვირაბი
Lekalmakhi	ლეკალმახი	Transfer tunnel	წყლის გადამგდები გვირაბი
Kvemo Margji	ქვემო მარგი	Nakra intake	ნაკრის წყალმიმღები
Letsperi	ლეწფერი		
Devra	დევრა		
Zeda Marghi	ზედა მარგი		
Kari	კარი		
Sgurishi	ზგურიში		
Tita	ტიტა		
Jorkvali	ჯორკვალი		
Kveda Ipari	ქვედა იფარი		
Dizi	დიზი		
Shtikhiri	შტიხირი		
Nodashi	ნოდაში		
Latsomba	ლაცომბა		
Nakra	ნაკრა		
Kvitsani	კვიცანი		
Anili	ანილი		
Lenkvashi	ლენკვაში		
Enguri reservoir	ენგურის წყალსაცავი		
Zugdidi	ზუგდიდი		
Meslia	მესტია		
Russia	რუსეთი		
Turkey	თურქეთი		
Armenia	სომხეთი		
Azerbaijan	აზერბაიჯანი		
<u>Rivers :</u>	მდინარეები:		
Darchi-Ormeleti	დარჩი-ორმელეთი	Enguri	ენგური
Nenskra	ნენსკრა	Khumpreri	ხუმფრერი
Nakra	ნაკრა		
Devra	დევრა		
Tita	ტიტა		
Okrili	ოკრილი		
Ipari	იფარი		
Kheira	ხეირა		

1.1.4 პროექტთან დაკავშირებული ობიექტები

შემოთავაზებული 220 Kv გადამცემი ხაზი (TL), რომელიც პროექტის ელექტროსადგურს პროექტით გათვალისწინებულ „ხუდონის“ ახალ ქვესადგურთან აკავშირებს, მოახდენს ნენსკრას სქემის მიერ გამომუშავებული ელექტროენერგიის ეროვნული ელექტროსისტემისთვის მიწოდებას. გადამცემი ხაზის სიგრძე 12-დან 18 კილომეტრამდე იქნება - შერჩეული განლაგების მიხედვით. გადამცემი ხაზის დაპროექტებას, აგებას და ოპერირებას GSE (მესამე მხარე) განახორციელებს, რომელიც „დაკავშირებულ ობიექტს“ წარმოადგენს. დაინტერესებული მხარეების ჩართულობა გადამცემ ხაზთან დაკავშირებით განხორციელდება GSE-ის მიერ, დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის პროგრამა (იხ. თავი 4) მოიცავს კონსულტაციას GSE-თან, რათა უზრუნველყოფილი იქნას ESIA, LALRP და დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის მომზადება Lender E&S პოლიტიკის და JSCNH და GoG-ს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების შესაბამისად.

1.1.5 პროექტის განრიგი

ძირითადი სამშენებლო პერიოდის დაწყება დაგეგმილია 2017 წლის 4-ე კვარტალში და ის 4 წელი გაგრძელდება. გარკვეული ადრეული სამუშაოები დაიწყო 2015 წლის ოქტომბერში, იგი მოიცავდა არსებული მისასვლელი გზების შეკეთებას და გეოტექნიკური კვლევების ჩატარებას. ელექტროენერგიის გამომუშავების დაწყება დაგეგმილია 2020 წლის ბოლოს ხელსაყრელი პირობების შემთხვევაში.

1.1.6 მიწის შესყიდვა

პროექტის ფარგლებში მიწის შესყიდვასთან დაკავშირებული მოთხოვნები მოცემულია ქვემოთ წარმოდგენილ 2-ე ცხრილში. საჭირო მიწა სრულად იქნება შესყიდული პროექტის მიერ, მიუხედავად იმისა, დროებით იქნება იგი გამოყენებული, თუ სამუდამოდ. სამშენებლო სამუშაოების დასრულების შემდეგ მიწა, რომელზეც ზემოქმედდება განხორციელდა მხოლოდ დროებითი სარგებლობის მიზნით, დაექვემდებარება რეაბილიტაციას თავიშ ESMP-ში აღწერილი მოთხოვნების შესაბამისად.

ცხრილი 2- პროექტისთვის საჭირო მიწა

კომპონენტები / ადგილები	მთლიანად დაკავებული მიწის ფართობი (ჰა)	დროებითი სამუშაოებისთვის განკუთვნილი ტერიტორია (ჰა)	დროებითი ნაგებობებისთვის განკუთვნილი ტერიტორია (ჰა) ¹
კაშხლის ადგილი	560	355.1 ^a	204.9 ^b
ოპერატორის სოფელი	2.5	2.5 ^c	---
ელექტროსადგურის ადგილი	171	11.3 ^d	159.7 ^e
ნაკრას წყალმიმღები	36.7	0.9 ^f	35.8 ^g
ნენსკრას გზის გაფართოება ^h	1.2	1.2	---
ნაკრას გზის გაფართოება ⁱ	TBD	TBD	TBD
35 kV ელექტროენერგიის მიმწოდებელი ხაზი ^j	36.0	36.0	0.0
110 kV ელექტროენერგიის მიმწოდებელი ხაზი ^k	54.0	0.0	54.0
სულ	861.4	407.0	454.4
^a მოიცავს კაშხალს (83 ჰა), რეზერვუარს (270 ჰა) და პირუტყვისთვის განკუთვნილი შემოვლითი ბილიკი (2.1 ჰა)			
^b მოიცავს სამშენებლო ზანაკს, დამხმარე ნაგებობებს და ნარჩენების განთავსების ადგილებს			
^c მოიცავს სახლებს, რეკრეაციულ ზონებს, სახელოსნოებს			
^d მოიცავს ელექტროსადგურს, სეს-ს, ნაგებობებს, დროებითი სარგებლობის გზას, სარკველის კამერას, ჩამკეტ და გამათანაბრებელ კამერას, 11 kV ელექტროენერგიის მიმწოდებელ დროებით ხაზს ელექტროსადგურსა და გამათანაბრებელ კამერას შორის)			
^e მოიცავს სამშენებლო ზანაკს და ნარჩენების განთავსების ადგილს (ნარჩენების განთავსების ადგილი განისაზღვრება 2017 წლის აპრილისთვის)			
^f კაშხალი და გადამცემი გვირაბის მიმღები არხი			
^g მოიცავს სამშენებლო ზანაკს და ნარჩენების განთავსების ადგილებს			
^h გზის გაფართოება სოფელი ჭუბურის საცხოვრებელ ტერიტორიაზე			
ⁱ დამტკიცდეს 2017 წლის სექტემბრამდე.			
^j ხარჯთაღრიცხვა - განისაზღვროს 2017 წლის აპრილისთვის. მიწის სამუშაოები ნენსკრას ელექტროსადგურიდან კაშხლამდე, 18 კმ სიგრძე, 20 მ სიგანე, მოიცავს 0.5 ჰექტარს			
^k ხარჯთაღრიცხვა - განისაზღვროს აპრილისთვის. მიწის სამუშაოები ხუდონის ელექტროსადგურს და ნენსკრას ელექტროსადგურს შორის 12-დან 18 კმ-მდე სიგრძის, 30 მ სიგანის, მოიცავს 0.5 ჰექტარს სვეტებისთვის			
^l მოიცავს კარიერის ტერიტორიას, ნაგავსაყრელისთვის განკუთვნილ ადგილს და მშენებლობის დროს საჭირო მისასვლელ გზებს.			

1.2 SEP-ის მიზანი და დანიშნულება

2015 წლის განმავლობაში ESIA, JSCNH ჩაატარა საჯარო კონსულტაციები საქართველოს გარემოს დაცვის კანონმდებლობის შესაბამისად. JSCNH მიზანია, უზრუნველყოს ღია და გამჭვირვალე ურთიერთქმედება პროექტს, მასზე დასაქმებულ მუშებს, პირდაპირი ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილ ადგილობრივ საზოგადოებას და სხვა დაინტერესებულ მხარეებს შორის. დღეისათვის JSCNH შეიმუშავა წინამდებარე SEP კრედიტორების მოთხოვნების შესაბამისად დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციის და მონაწილეობის შესახებ (იხ. დანართი 1).

წინამდებარე SEP მომზადდა და განხორციელდება JSCNH -ის მიერ. მისი მიზანია, დოკუმენტურად წარმოადგინოს დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის დღემდე განხორციელებული ღონისძიებები, ასევე პროექტის მშენებლობის ფაზის და მთელი არსებობის განმავლობაში დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის სამომავლო ღონისძიებები. SEP დოკუმენტურად

ასახავს ინფორმაციის გამჟღავნების, დამუშავების წესებს, შეიცავს დეტალურ ინფორმაციას ზემოქმედების ზონაში მოქცეულ ადამიანებთან (PAP) და დაინტერესებულ მხარეებთან წარსულში ჩატარებული და მომავალში დაგეგმილი შეხვედრების და კონსულტაციების შესახებ. გეგმაში აღწერილია თუ როგორ ტარდება საინფორმაციო კონსულტაციები დაინტერესებულ მხარეებთან.

დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობა წარმოადგენს პროექტის ზემოქმედების ზონაში მოქცეული ადამიანების პროექტში მონაწილეობის საფუძველს ინფორმაციის მიწოდების და მათი მოსაზრებების გათვალისწინების გზით. ჩართულობის პროცესი უწყვეტი დიალოგია, რომელიც მთელი პროექტის მიმდინარეობის განმავლობაში ხორციელდება. იგი საშუალებას იძლევა, შეჯამდეს პროექტის ზემოქმედების ზონაში მოქცეული ადამიანების და სხვა დაინტერესებული მხარეების მოსაზრებები და გათვალისწინებული იქნას გადაწყვეტილებების მიღების და პროექტის განხორციელების დროს.

დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის საბოლოო მიზანია სანდო ურთიერთობების ჩამოყალიბება მასპინძელ თემებთან და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან ინფორმაციის გამჭვირვალე და დროული მიწოდების, ასევე ღია დიალოგის გზით.

SEP მოიცავს საჩივრების მომზადების მექანიზმს, რათა დაინტერესებულმა მხარეებმა და საზოგადოებამ შეძლოს ნებისმიერი საკითხის წამოჭრა, ინფორმაციის და კომენტარების მიღება პროექტთან, კომპანიის მუშაობასთან დაკავშირებით, ასევე იმის შესახებ, თუ როგორ დამუშავდება აღნიშნული საჩივრები/კომენტარები.

წინამდებარე SEP და დაინტერესებული მხარეების ცხრილები და მონაცემთა ბაზები განახლდება მუდმივ რეჟიმში პროექტის განხორციელებისას ახალი დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირების პარალელურა

1.3 SEP-ის სტრუქტურა

SEP-ის სტრუქტურა:

- ნაწილი 1 , მოიცავს პროექტის მიმოხილვას, SEP-ის მიზანს და დანიშნულებას;
- ნაწილი 2 წარმოადგენს დაინტერესებული მხარეების მიერ 2016 წლის ბოლომდე შესრულებული საქმიანობის რეზიუმეს;
- ნაწილი 43 ახდენს პროექტის დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირებას და ანალიზს;
- ნაწილი 54 წარმოადგენს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის დროს ჩართულობის ღონისძიებების პროგრამას;
- ნაწილი 5 განმარტავს პროექტთან დაკავშირებული საჩივრების მექანიზმს;
- ნაწილი 6 დეტალურად ასახავს დაინტერესებული მხარეების ჩართულობასთან დაკავშირებულ რესურსებს, მართვის ფუნქციებს და პასუხისმგებლობებს, და
- ნაწილი 7 აღწერს SEP განხორციელების მონიტორინგის და ანგარიშგების პროცედურებს.

2 დაინტერესებული მხარეების წინა საქმიანობა

ამ ნაწილში წარმოდგენილია დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ფარგლებში განხორციელებული ქმედებები 2012 წელს პროექტის დაწყებიდან დღემდე და წინამდებარე დოკუმენტის მომზადებისას მიმდინარე ღონისძიებები.

2.1 ჰიდროელექტროსადგურის განვითარების ღონისძიებები საპროექტო ტერიტორიაზე

მთავარი ელექტროსადგურის სქემას საპროექტო ტერიტორიაზე წარმოადგენს ენგურის ელექტროსადგურის სქემა, რომელიც ექსპლუატაციაშია 1988 წლიდან.

ნენსკრას ჰესის წინასწარი ტექნიკური განხორციელებადობის საკითხი პირველად შესწავლილი იქნა 1980-იან წლებში ხუდონის ჰესთან ერთად. იმ დროს განხორციელებული დაინტერესებული მხარეების ღონისძიებების ჩანაწერები დღეს ხელმისაწვდომი აღარ არის. მიიჩნევა, რომ თუ იმ დროს რამე მსგავსი ღონისძიებები განხორციელდა, ისინი არაოფიციალური იყო. თუმცა, ამ პერიოდის განმავლობაში საქმე პროექტის წინასწარი ტექნიკური განხორციელებადობის შესავლის იქით აღარ წასულა.

2013 წელს ხუდონის ჰესმა განახორციელა ESIA. პროექტი დროებით შეჩერდა, თუმცა, წინამდებარე დოკუმენტის მომზადებისას კვლავ ამოქმედების პროცესში იყო.

მესტიის მუნიციპალიტეტში კიდევ რამდენიმე ჰესის შესწავლა მიმდინარეობს (იხ. თავი 10 - დამატებითი E&S კვლევების საერთო ზემოქმედების შეფასება).

2.2 საჯარო კონსულტაციები 2011-2012 წლებში

2011 და 2012 წლებში, ნენსკრას ჰესი ხელახლა ამოქმედდა, ხოლო განახორციელა გარემოს დაცვის ქართულმა კომპანიამ Gamma Consulting Limited. იმ დროს დეველოპერს წარმოადგენდა შპს საქართველოს რკინიგზა. კონსულტაციები გაიმართა ჭუბერის თემის, საქართველოს გარემოს დამცავი არასამთავრობო ორგანიზაციების და მესტიის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლებთან. აღნიშნულ შეხვედრებზე ამორილი ძირითადი საკითხები მოიცავდა შემდეგს:

- შესაძლო გადასახლების და მიწის შესყიდვის მასშტაბები;
- შესაძლო ზემოქმედება ადგილობრივ კლიმატზე;
- შესაძლო ზემოქმედება ადგილობრივ ბიომრავალფეროვნებაზე;
- პროექტის ტექნიკური განსაზღვრება, და

- რა მასშტაბით იქნა გათვალისწინებული ბუნებრივი საფრთხეები პროექტის გეგმაში.

2012 წელს ჩინურ ჰიდროელექტრო სადგურების საინჟინრო და სამშენებლო სახელმიფო კომპანიას Sinohydro-ს საქართველოს მთავრობის მიერ დაევა პროექტის განვითარებაზე მუშაობის დაწყება. უცნობია, Sinohydro განახორციელა თუ არა დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ღონისძიებები, თუმცა, პროექტის დაწყების შესახებ გაკეთდა საჯარო განცხადება და პროექტის გახსნის ცერემონიალი გაიმართა ჭუბერში 2012 წლის 23 აპრილს. თუმცა, პროექტი გადაიდო და Sinohydro-თან გაფორმებული კონტრაქტიც შეწყდა. არ მოიპოვება აღნიშნული პერიოდის ჩანაწერები დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ღონისძიებების შესახებ.

2.3 საჯარო განხილვები პროექტის 2015 წლის ESIA -ს ფარგლებში

საქართველოს გარემოსდაცვითი ნებართვის მოპოვების პროცესში Gamma Consulting-თან კონტრაქტი გააფორმა JSCNH 2014 წელს პროექტის ESIA-ს მომზადების და გასაჯაროების მიზნით. საქართველოს ESIA პროცესით გათვალისწინებული პროექტის ESIA წარდგენილი იქნა სოფლებში ჭუბერი და ნაკი, ასევე მესტიაში. მონაწილეები მოიცავდა სოფლის თემებს, პროექტის კომპანიას, ადგილობრივ უწყებებს და საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს წარმომადგენლებს.

აღნიშნულ შეხვედრებზე წამოჭრილი ძირითადი საკითხები მოიცავდა შემდეგს:

- არასაკმარისი ობიექტურობა 2015 ESIA ანგარიშში;
- პროექტის ზემოქმედება ადგილობრივ კლიმატზე;
- ადგილობრივი სოციალური საჭიროებები და პროექტის სარგებელი ადგილობრივი მოსახლეობისთვის;
- ადგილობრივი მოსახლეობისთვის ხელმისაწვდომი სამუშაო ადგილების რაოდენობა;
- არასაკმარისი სეისმური კვლევები 2015 ESIA-ში;
- პროექტით გათვალისწინებული საქმიანობის შედეგად მეწყერების და ღვარცოფების მომატებული რისკი;
- დამოუკიდებელი ექსპერტის საჭიროება კაშხლის უსაფრთხოების საკითხების შეფასების მიზნით;
- ხუდონის და ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგურების პროექტების საერთო ზემოქმედების დეტალური შეფასების საჭიროება;
- ეკოლოგიური მაჩვენებლები;
- ნარჩენების მართვა და ნაგავსაყრელზე განთავსება;
- ზემოქმედება კალმახის პოპულაციაზე მდინარე ნენსკრაში, და;
- პროექტის შედეგად გადასახლების და სახნავ-სათესი მიწის დაკარგვის მასშტაბი.

დანართი 3 მოიცავს ინფორმაციას შეხვედრების, დამსწრე პირთა რაოდენობის, შეხვედრის დროს გამოვლენილი პრობლემების და მოლოდინების შესახებ, ასევე შერჩეულ ფოტოსურათებს.

2.4 დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ღონისძიებები დამატებითი E&S კვლევების დროს 2015-2016 წლებში

დამატებითი E&S კვლევების ფარგლებში განხორციელებული დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ღონისძიებები კრედიტორების მოთხოვნების შესაბამისად 2015 წლის სექტემბრიდან დეკემბრამდე. 2016 წელი მოიცავს საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრების (CLO) ოფიციალურ შეხვედრებს, გასაუბრებებს და სამიზნე ჯგუფებთან გამართულ მსჯელობებს და ღონისძიებებს. ეს ღონისძიებები აღწერილია შემდეგ პარაგრაფებში, ხოლო შეხვედრების ოქმები და დამსწრე პირთა სია მოცემულია 4-ე დანართში და 5-ე დანართში.

2.4.1 ოფიციალური შეხვედრები

გამართული ოფიციალური შეხვედრები აღწერილია ქვემოთ და შეჯამებულია 3-ე ცხრილში, ასევე აღწერილია ქვემოთ მოცემულ პარაგრაფებში.

ცხრილი 3– წარსულში ჩატარებული დაინტერესებული მხარეების შეხვედრების რეზიუმე

თარიღი	ადგილმდებარეობა	მონაწილე დაინტერესებული მხარეები	N° მონაწილეები ¹	მიზანი
2015				
1 ივნისი	ჭუბური	მთელი სოფელი	27 (12 ქალი, 15 მამაკაცი)	ქართული 2015 ESIA საჯარო განხილვა
1 ივნისი	ნაკი	მთელი სოფელი	27 (4 ქალი, 23 მამაკაცი)	ქართული 2015 ESIA საჯარო განხილვა
2 ივნისი	მესტია	მესტიის მუნიციპალიტეტის ხელმძღვანელი, ხალხი სოფელი ჭუბურიდან და მესტიის მუნიციპალიტეტიდან	22 (11 ქალი, 11 მამაკაცი)	ქართული 2015 EISA საჯარო განხილვა
5 სექტ.	ჭუბური	მესტიის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელი სოფელ ჭუბერში	1	უწყებების ინფორმირება დაგეგმილი სოციალური კვლევის და დამატებითი E&S კვლევების შესახებ
5 სექტ.	ნაკი	მესტიის საკრებულოს წარმომადგენელი სოფელ ნაკში	1	უწყებების ინფორმირება დაგეგმილი სოციალური კვლევის და დამატებითი E&S კვლევების შესახებ
25 ოქტ.	ჭუბური	ადგილობრივი ხელისუფლება და PAP	16	ინფორმირება მიწის შეფასების და შესყიდვის პროცესის შესახებ
26 ოქტ.	ნაკი	ადგილობრივი ხელისუფლება და PAP	11	ინფორმირება მიწის შეფასების და შესყიდვის პროცესის შესახებ
16 დეკ. Dec.	ჭუბური	სოფელი	56 (26 ქალი, 30 მამაკაცი)	სახალხო საინფორმაციო შეხვედრა კვლევის წინასწარი შედეგების შესახებ

თარი ლი	ადგილმ დებარე ობა	მონაწილე დაინტერესებული მხარეები	N° მონაწილეებ ი ¹	მიზანი
			30 მამაკაცი	პრეზენტაციის მიზნით და დიალოგი საზოგადოების ინვესტირების შესახებ
17 დეკ.	ნაკი	სოფელი	27 (1 ქალი, 26 მამაკაცი)	სახალხო საინფორმაციო შეხვედრა კვლევის წინასწარი შედეგების პრეზენტაციის მიზნით
2016				
16 თებ.	ჭუბერი	სახნავ-სათეს მიწებზე ზემოქმედების და აღნიშნულ მიწებამდე მისვლასთან დაკავშირებული პრობლემების შედეგად დაზარალებული ფერმერები	16	დიალოგი ზემოქმედების და კომპენსაციის შესახებ და დიალოგი საზოგადოების ინვესტირების შესახებ
17 თებ.	ნაკი	სახნავ-სათეს მიწებზე ზემოქმედების და აღნიშნულ მიწებამდე მისვლასთან დაკავშირებული პრობლემების შედეგად დაზარალებული ფერმერები	17	დიალოგი ზემოქმედების და კომპენსაციის შესახებ
28 თებ.	ჭუბერი	მთელი სოფელი	150	მიწის შესყიდვა TL-თვის, ნარჩენების განთავსების ადგილები, ხმაური, ვიბრაცია
30 მარ.	თბილისი	კომპანია Hydrolea	1	საერთო ზემოქმედება დარჩი-ორმელეთის ჰესის და კასლეთი (1, 2 და 3) ჰესის შემთხვევაში
4 აპრილი	თბილისი	არასამთავრობო ორგანიზაცია NACRES	1	შემოთავაზებული მწვანე ზონა სვანეთში
4 აპრილი	თბილისი	გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო	4	ნენსკრას ჰესის როლი სვანეთის შემოთავაზებული დაცული ტერიტორიის შექმნაში
4 აპრილი	თბილისი	ენერგეტიკის სამინისტრო	4	საპროექტო ტერიტორიაზე დაგეგმილი ჰესების იდენტიფიკაცია
4 აპრილი	თბილისი	ხუდონის ჰესი	1	საერთო ზემოქმედება
5 აპრილი	თბილისი	Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)	2	სვანეთის შემოთავაზებული დაცული ტერიტორიის შესაძლო შექმნა
5 აპრილი	თბილისი	ეროვნული სატყეო სააგენტო	2	გადარგვის ღონისძიებები წყალსაცავის მცენარეული საფარის კომპენსირების მიზნით
5 აპრილი	თბილისი	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა	2	ESIA გადამცემი ხაზისთვის და ნენსკრა-ენგურის ჰიდროელექტრო კასკადის მართვა
5 აპრილი	თბილისი	ენგურის ჰესი	1	საერთო ზემოქმედება
5 აპრილი	ჭუბერი	ადგილობრივი ხელისუფლება ჭუბერიდან და ნაკიდან მოწვეულნი იქნენ ხაიშის და ლაკალმულის ხელისუფლება, თუმცა შეხვედრას არ დაესწრნენ	5	მასშტაბების განსაზღვრა CIA-თვის

თარი ლი	ადგილმ დებარე ობა	მონაწილე დაინტერესებული მხარეები	N° მონაწილეებ ი ¹	მიზანი
5 აპრილი	ჭუბერი	განხორციელებდა პოტენციურად დაზარალებული ოჯახების (2) გადასახლება ელექტროსადგურის მშენებლობისთვის საჭირო ადგილიდან	8	დიალოგი პოტენციური, დროებითი ფიზიკური გადაადგილების შესახებ
6 აპრილი	ჭუბერი	სახნავ-სათესი მიწების დაკარგვით დაზარალებული მოსახლეობა	16	დიალოგი ზემოქმედებისა და კომპენსაციის შესახებ
7 აპრილი	ნაკი	სახნავ-სათესი მიწების დაკარგვით დაზარალებული მოსახლეობა	17	დიალოგი ზემოქმედებისა და კომპენსაციის შესახებ
15 მაისი	ჭუბერი	მთელი სოფელი	150	კაშხლის უსაფრთხოება, ხმაური, სარგებელი სოფლისთვის. საკონტაქტო ინფორმაცია საჩივრების შემთხვევაში
7 ივნისი	ჭუბერი	მთელი სოფელი + არასამთავრობო ორგანიზაციების „მწვანე ალტერნატივა“ და „ობიექტური ხედვა“ წარმომადგენლები	30	ინფორმაცია პროექტის განსაზღვრის და ზემოქმედების შესახებ
8 ივნისი	ნაკი	მთელი სოფელი + არასამთავრობო ორგანიზაციის „მწვანე ალტერნატივა“ წარმომადგენლები	45	ინფორმაცია პროექტის განსაზღვრის და ზემოქმედების შესახებ
13 ივნისი	თბილისი	არასამთავრობო ორგანიზაციის „მწვანე ალტერნატივა“ წარმომადგენელი + Bank Watch ქსელის წარმომადგენელი	5	საერთაშორისო E&S სტანდარტების ინტეგრაცია პროექტის E&S მართვის სისტემაში და ადგილობრივი თემების ჩართულობის ლონისძიებები
12 - 18 ოქტ. 2016	ჭუბერი და ნაკი	სახნავ-სათესი მიწის დაკარგვით დაზარალებული ფერმები	16 ინდივიდუა ლური შეხვედრა	ოჯახების საარსებო საშუალებების დაკარგვით გამოწვეული ზარალის შეფასება და მსჯელობა საარსებო წყაროს ტექნიკურად და სოციალურად ეფექტურად აღდგენის შესახებ
სექტ. 2016	მესტია, ნაკრა, ნენსკრა, თბილისი	ადგილობრივი თემების წარმომადგენლები მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგებლის წარმომადგენლები ჭუბერში და ნაკრაში ჭუბერის და ნაკრას თემების წარმომადგენლები ჭუბერში და ნაკრაში არქეოლოგიურ საკითხებზე მომუშავე თბილისის სახელმწიფო	-	საჭიროებების შეფასება საზოგადოების ინვესტირების პროგრამისთვის მომზადების ფარგლებში

თარი ლი	ადგილმ დებარე ობა	მონაწილე დაინტერესებული მხარეები	N° მონაწილეებ ი ¹	მიზანი
		უნივერსიტეტის წარმომადგენლები, ენერგეტიკის სამინისტრო საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი რეგიონალური განვითარების და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო		
მაისი- დეკ. 2016	ჭუბერი და ნაკი	თემის წევრები	56 შეხვედრა სხვადასხვა საკითხზე (იხ. დანართი 6)	სხვადასხვა (იხ. დანართი 6)
8 ნოემ.	მესტია	მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგებლის წარმომადგენელი ჭუბერის თემში ნაკრას თემიდან არჩეული მესტიის საკრებულოს წევრი	3	მონაწილე თემების საჭიროებების შეფასების შედეგები. პრიორიტეტები და ორგანიზაცია თემის საინვესტიციო პროგრამის განხორციელების მიზნით

A. საინფორმაციო შეხვედრები მიწის შესყიდვასთან დაკავშირებული კომპენსაციების შესახებ

2015 წლის ოქტომბერში, საკადასტრო და შეფასების კვლევების დაწყების წინ სოფლებში ნაკი და ჭუბერი გაიმართა შეხვედრები ადგილობრივ ხელისუფლებასთან. შეხვედრების მიზანი იყო ინფორმაციის წარმოდგენა (i) პოლიტიკაზე და პრინციპებზე, (ii) კომპენსაციის მიღების შესაძლებლობაზე და უფლებაზე, (iii) საჩივრების მომზადების და განხილვის მექანიზმი და (iv) პრეტენზიების და კომენტარების მექანიზმი. კომპენსაციების მიღების შესაძლებლობის დადგენის საბოლოო თარიღი (2015 წლის 26 ოქტომბერი) გამოცხადდა და განიმარტა.

ჭუბერში და ნაკში მესტიის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლების მიერ აღნიშნულ შეხვედრებზე დასაწრები მოსაწვევები გაეგზავნა პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილ ოჯახებს. თუმცა, შეხვედრებს მხოლოდ მამაკაცები დაესწრნენ. მომდევნო შეხვედრებისთვის, იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილი იქნას ქალებთან და სოციალურად დაუცველ ადამიანებთან სათანადო კონსულტაციების ჩატარება, პროექტი უზრუნველყოფს (i) ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილი ოჯახების ყველა წევრის ინფორმირებას მოწვევის შესახებ (CLO-ები ინდივიდუალურად ეწვევიან ყველა ოჯახს მოწვევის გადაცემის მიზნით), (ii) შეხვედრების ორგანიზებას ისეთ ადგილზე და ისეთ დროს, რათა ყველა ქალმა შეძლოს მონაწილეობის მიღება, (iii) ინდივიდუალური შეხვედრების დაგეგმვას და ჩატარებას ისეთი ოჯახებისთვის, რომლებსაც საერთო შეხვედრაზე დასწრება არ შეუძლიათ. ეს ღონისძიებები აღწერილია ანგარიშში, 9-ე თავი - LALRP.

მიწის შესყიდვით დაზარალებული მოსახლეობის აღწერა განხორციელდა აქტივების საინვენტარო აღწერის პარალელურად. აღწერის დროს

ზემოქმედების ზონაში მოქცეულ მოსახლეობას დაურიგდა პროცესის დეტალების, ძირითადი პრინციპის და საკონტაქტო ინფორმაციის ამსახველი ბროშურები. ბროშურა დანართის სახით ერთვის 9-ე თავს LALRP.

B. დამატებითი E&S კვლევების წინასწარი შედეგები

2015 წლის დეკემბერში JSCNH გამართა საჯარო შეხვედრები დამატებითი E&S კვლევების წინასწარი შედეგების პრეზენტაციის მიზნით. შეხვედრები გაიმართა ჭუბერში და ნაკში, წარმოდგენილი იქნა (i) კვლევების ძირითადი შედეგები, (ii) ნენსკრას ჰესისთვის დაგეგმილი სამშენებლო განრიგი და (iii) საჯარო კონსულტაციების მომდევნო ნაბიჯები.

დანართი 5 მოიცავს ინფორმაციას შეხვედრების შესახებ, მათ შორის დამსწრე პირთა რაოდენობას, შეხვედრების დროს წამოჭრილი საკითხების და გამოთქმული მოლოდინების შინაარსს და შერჩეულ ფოტოსურათებს.

C. ურთიერთქმედება ადგილობრივ თემებთან სოციალური ინვესტირების საჭიროებების შეფასების კვლევის შესახებ

JSCNH 2015 წლის დეკემბერში დაიწყო პირველი განხილვები სოციალური ინვესტირების შესახებ ნენსკრას და ნაკრას ხეობების თემებთან დამატებითი კვლევების წინასწარი შედეგების პრეზენტაციის მიზნით ჭუბერში და ნაკში გამართული საჯარო შეხვედრების დროს (იხ. ზემოთ).

სოციალური ინვესტირების პოტენციური სფეროების იდენტიფიცირება 2016 წლის სექტემბერში განხორციელდა თემების საჭიროებების დამსწრეთა მიერ შეფასების გზით. ეს პროცესი და სოციალური ინვესტირების პროგრამის მონახაზი წარმოდგენილია 3-ე თავში SIA. 4-ე ცხრილში მოცემულია იმ თემების მიერ იდენტიფიცირებული ადგილობრივი ინიციატივების რეზიუმე, რომლებიც სოციალური ინვესტირების პროგრამის ფარგლებში საპროექტი დაფინანსების პრიორიტეტულ კანდიდატებს წარმოადგენენ. 2016 წლის 8 ნოემბერს იგი წარედგინა მესტიის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლებს, ასევე ჭუბერის და ნაკის წარმომადგენლებს.

ცხრილი 4 თემების მიერ 2016 წელს პრიორიტეტად განსაზღვრული სოციალური ინვესტირება

დარგი	ინვესტირება თემების სპეციალისტი კონსულტატების მიერ შეფასებული იქნა როგორც საჭირო და სათანადო	ხეობა	თემი
განათლება	დაწყებითი სკოლების რეაბილიტაცია	ნენსკრა	ლეფცერი და კარი
		ნაკრა	ნაკი
	საბავშვო ბაღების გაუმჯობესება	ნენსკრა	ჭუბერი და ლახამი
	პროფესიული ტრენინგები	ნენსკრა	ჭუბერი
გზები	სოფელში არსებული გზების შეკეთება, რომლებიც არ გამოიყენება პროექტის მშენებლობის ან ექსპლუატაციის დროს	ნენსკრა	ჭუბერი
		ნაკრა	ნაკრა
საზოგადოებრივი ჯანდაცვა	ჭუბერის კლინიკის განახლება	ნენსკრა	ჭუბერი
	სამედიცინო დიაგნოსტიკური აპარატურის მიწოდება	ნენსკრა	ჭუბერი

დარგი	ინვესტირება თემების სპეციალისტი კონსულტატების მიერ შეფასებული იქნა როგორც საჭირო და სათანადო	ხეობა	თემი
	სამედიცინო ნარჩენების საწვავი დანადგარის დამონტაჟება	ნენსკრა	ჭუბერი
	ახალი სასწრაფო დახმარების მანქანების მიწოდება	ნენსკრა	ჭუბერი
		ნაკრა	ნაკრა
წყალმომარაგება	წყალმომარაგების და გამანაწილებელი ახალი სისტემის დაპროექტება და მშენებლობა	ნენსკრა	ხოკრილის წყალი
			ქვემო მარდის წყალი
			ლახამის წყალი
		ნაკრა	თევკერის წყაროები
სოფლის მეურნეობა და მსხვილფეხა საქონელი	სათიბი და სახნავ-სათესი მიწების გაუმჯობესება	ნენსკრა	ჭუბერი
		ნაკრა	ნაკრა
	ვეტერინარული მომსახურების მხარდაჭერა	ნენსკრა	ჭუბერი
	სათბურების განვითარება	ნენსკრა	ჭუბერი
		ნაკრა	ნაკრა
ტურიზმი	არქეოლოგიური კვლევები	ნენსკრა	ლახამი, ზემო მარდი, ლარი
		ნაკრა	ნაკრა
	ღირსშესანიშნაობების ირგვლივ ინფრასტრუქტურის მშენებლობა	ნენსკრა	ლახამი, ზემო მარდი, ლარი ლარი, ჭუბერი
	ნენსკრას სამომავლო წყალსაცავის ტურისტული ღირებულების გაძლიერება	ნენსკრა	ტიტა

D. დიალოგი PAP-თან მიწის შესყიდვის პროცესის შესახებ

მიწის შესყიდვის შესახებ (ნაწილი A, იხ. ზემოთ) საინფორმაციო შეხვედრების და დამატებითი E&S კვლევების წინასწარი შედეგების (ნაწილი B, იხ. ზემოთ) პრეზენტაციის შემდეგ 2016 წელს განხორციელდა რამდენიმე ღონისძიება მიწის შესყიდვის შედეგად დაზარალებულ ოჯახებთან.

- 2016 წლის აპრილიდან 2016 წლის დეკემბრამდე გაიმართა შეხვედრები ელექტროსადურისთვის მიწის შესყიდვის შედეგად დაზარალებულ ოჯახებთან. განხილული იქნა კომპენსაციის ვარიანტები, ასევე ჯანდაცვისა და უსაფრთხოების პირობები სამშენებლო ღონისძიებების დროს. პროექტის ფარგლებში თავდაპირველად შემოთავაზებული იყო სამშენებლო მოედანთან ახლოს მცხოვრები ორი ოჯახის დროებითი ფიზიკური გადასახლება მშენებლობის პერიოდში. მოგვიანებით პროექტით განისაზღვრა ტექნიკური საშუალებები, რათა უზრუნველყოფილი იქნას აღნიშნული ოჯახების ჯანმრთელობის და უსაფრთხოების დაცვა მშენებლობის პერიოდში და საჭირო არ გახდეს ოჯახების დროებითი გადასახლება. ‘
- 2016 წლის თებერვალში და აპრილში სოფლებში ჭუბერი და ნაკი გაიმართა შეხვედრები PAP-თან სახნავ-სათესი ტერიტორიების დაკარგვის შესახებ. სამიზნე ჯგუფებთან და კერძო პირებთან გასაუბრება ჩატარდა 2016 წლის ოქტომბერში. ეს შეხვედრები და გასაუბრებები წარმოადგენდა LALRP კვლევების გაგრძელებას და

გაიმართა LALRP-ის შემუშავების მიზნით მონაწილეთა ჩართულობით. ეს ყოველივე დეტალურად არის აღწერილი 9-ე თავში - LALRP.

შეხვედრების და გასაუბრებების მიზანი იყო სახნავ-სათესი მიწების დაკარგვით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება და ზემოქმედების შემცირების სტრატეგიების იდენტიფიცირება, ასევე საარსებო გარემოს აღდგენის ღონისძიებები. PAP მოიცავს 20 ოჯახს ნენსკრას ხეობაში და 27 ოჯახს ნაკრას ხეობაში.

- 2016 წლის ოქტომბერში განხორციელდა სპეციფიკური კვლევა სახნავ-სათესი მიწების დაკარგვით დაზარალებული ოჯახების მონაწილეობით, რათა (i) ოჯახის დონეზე შეფასებულიყო ზემოქმედების მასშტაბები და (ii) განხილულიყო აღნიშნული ოჯახების მოსაზრებები საარსებო წყაროს აღდგენის ვარიანტების შესახებ. მთიან რეგიონში მესაქონლეობის დარგის სპეციალისტმა ექსპერტმა შეხვედრები გაიმართა „ქვემო მემულის“ და „მაჩლიჭალას“ (ნენსკრას კაშხალი და წყალსაცავი) და ლაგირის სახნავ-სათესი მიწების (ნაკრას წყალმიმღები) დაკარგვით დაზარალებულ 16 ოჯახთან. ჩატარდა დეტალური გასაუბრებები და მსჯელობები დაზარალებული ოჯახების მთლიან შემოსავალში ფერმერობის შემოსავლის წილის გამოთვლის მიზნით. განხილული იქნა დაზარალებული ოჯახების მოსაზრებები და შეხედულებები საარსებო წყაროს აღდგენის შესახებ ტექნიკურად და სოციალურად მისაღები გზების იდენტიფიცირების მიზნით.
- 2016 წლის დეკემბრის ბოლო კვირის განმავლობაში გაიმართა შეხვედრა ნენსკრას გზის შეკეთებით დაზარალებულ ხალხთან LALRP განრიგის და პრინციპის წარმოდგენის და განხილვის მიზნით.
- ინფრაქსტრუქტურა, რომლის განსაზღვრა არ მომხდარა 2017 წლის იანვარში, განისაზღვრება 2017 წლის ივნისისთვის თემებთან მჭიდრო კონსულტაციის ფარგლებში და მისი მიზანი იქნება საარსებო წყაროებზე უარყოფითი ეფექტები მინიმუმამდე შემცირება.

E. ურთიერთქმედება არასამთავრობო ორგანიზაციებთან

პროექტის ურთიერთქმედება არასამთავრობო ორგანიზაციებთან შემდეგი სახისაა:

- გარემოს დაცვის საკითხებზე მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაცია NACRES პროექტში ჩაერთო 2016 წლის 4 აპრილს. მსჯელობის საგანს წარმოადგენდა სვანეთში შემოთავაზებული მწვანე ტერიტორია და პოტენციური ზემოქმედება და ურთიერთქმედება პროექტს და აღნიშნულ მწვანე ტერიტორიას შორის.
- არასამთავრობო ორგანიზაცია „ბუნების მსოფლიო ფონდის“ (WWF) სამხრეთ კავკასიის პროგრამის ოფისის წარმომადგენელი პროექტში ჩაერთო 2016 წლის 24 აპრილს. განხილული იქნა დაცული და მწვანე ტერიტორიების მიმდინარე პროექტები, ასევე მათი ურთიერთქმედება პროექტთან.
- გაიმართა შეხვედრები არასამთავრობო ორგანიზაციების „მწვანე ალტერნატივის“ და „მწვანე ხედვის“ წარმომადგენლებთან პროექტის განსაზღვრების და ნეგატიური სოციალური ზემოქმედების

შემცირების საკითხებზე მსჯელობის მიზნით სოფელ ჭუბერში 2016 წლის 7 ივნისს და სოფელ ნაკში 2016 წლის 8 ივნისს.

- არასამთავრობო ორგანიზაცია „მწვანე ალტერნატივის“ და Bank Watch ქსელის წარმომადგენლებთან შეხვედრა გაიმართა თბილისში 2016 წლის 13 ივნისს საერთაშორისო E&S სტანდარტების ინტეგრირების მიზნით პროექტის E&S მართვის სისტემაში და ადგილობრივ თემებთან ურთიერთქმედების მიზნით.

F. ურთიერთქმედება დაინტერესებულ მხარეებთან ეროვნულ დონეზე

2015 წელს ადგილობრივი EISA-თვის გამართულ ფართომასშტაბიან დიალოგთან და ნებართვის მოპოვების პროცესთან ერთად 2016 წლის ივლისში JSCNH დაიწყო თანამშრომლობა რამდენიმე სამინისტროსთან და სახელმწიფო უწყებასთან ბიომრავალფეროვნების და დაცული ტერიტორიების საკითხებთან დაკავშირებით.

- 2016 წლის 4 აპრილს პროექტმა გამართა შეხვედრა გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსთან, შეხვედრის მიზანი იყო პროექტის პოტენციური წვლილის განხილვა სვანეთის შემოთავაზებული დაცული ტერიტორიის შექმნის თვალსაზრისით.
- 2016 წლის 5 აპრილს შეხვედრა გაიმართა ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან. შეხვედრას ესწრებოდნენ აღნიშნულ სააგენტოს უფროსის მოადგილე და ტყის აღდგენის დეპარტამენტის უფროსის მოადგილე. განიხილეს საკითხები მცენარეთა გადარგვის შესახებ, რის განხორციელებასაც პროექტი ESMP ფარგლებში გეგმავს.

G. გადამცემი ხაზის მშენებლობასთან დაკავშირებული საქმიანობა

ელექტროსადგურის და ელექტროსისტემის დამაკავშირებელი გადამცემი ხაზის (გხ) მშენებლობა და ექსპლუატაცია განხორციელდება საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის (სსე) მიერ. პროექტმა სსე-თან შეხვედრა გამართა 2016 წლის 5 აპრილს გადამცემი ხაზის მშენებლობის განრიგის და ESIA-ს განხილვის მიზნით, ასევე სამომავლო ნენსკრა-ენგურის ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის მართვის საკითხების განხილვის მიზნით, რადგან სსე ეროვნულ გამშვებ ცენტრს წარმოადგენს. რადგან გადამცემი ხაზის მშენებლობას საერთაშორისო ლიდერები დააფინანსებენ, სსე-მ განაცხადა, რომ იხელმძღვანელებენ კრედიტორების E&S სტანდარტებით, ხოლო კოორდინაცია ხუდონის, ენგურის და ნენსკრას ჰესებს შორის განხორციელდება წლიური გეგმის მეშვეობით.

H. კონსულტაცია საერთო ზემოქმედების შეფასების შესახებ

დამატებითი E&S კვლევების 10-ე თავი წარმოადგენს საერთო ზემოქმედების შეფასებას (CIA). ორგანიზებული იქნა შეხვედრები აღნიშნულ ტერიტორიაზე სხვა ჰიდროელექტროსადგურების საერთო ზემოქმედების განხილვის მიზნით.

- 2016 წლის 4 აპრილს შეხვედრა გაიმართა ენერგეტიკის სამინისტროს წარმომადგენლებთან აღნიშნულ ტერიტორიაზე დაგეგმილი ან შემოთავაზებული ჰიდროელექტროსადგურების იდენტიფიცირების და პროექტებს შორის კოორდინაციის შემოთავაზებული საშუალებების განხილვის მიზნით

- შეხვედრები გაიმართა ნენსკრას საპროექტო ტერიტორიაზე განთავსებული ჰიდროელექტროსადგურების პროექტების დირექტორებთან, კერძოდ, კომპანია „ჰიდროლეს“ დირექტორთან 2016 წლის 30 მარტს (დარჩი-ორმელეთის ჰესი და კასლეთის (1, 2 და 3) ჰესები), ხუდონის ჰესი 2016 წლის 4 ივნისს, ენგურის ჰესი 2016 წლის 5 ივნისს.
- 2016 წლის 5 აპრილს ორგანიზებული იქნა შეხვედრა ნენსკრას და ნაკრას ხეობების ადგილობრივ ხელისუფლებასთან CIA-ს ფარგლებში. CIA პროცესი წარმოდგენილი იქნა და პროექტის მიერ მოწვეული იქნენ ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები იმ გარემოსდაცვითი და სოციალური კომპონენტების იდენტიფიცირების მიზნით, რომლებიც მათ მიერ CIA-ს სამიზნედ მიიჩნევა.

ინფორმაცია აღნიშნული შეხვედრების შესახებ ინტეგრირებული იქნა 10-ე თავში - CIA. ყველა დაინტერესებული მხარის მიერ დასახელდა სხვადასხვა ჰესების ინიციატივებს შორის კოორდინაციის საჭიროება, განსაკუთრებით იმ შემთხვევაში, თუ მშენებლობა პარალელურად განხორციელდებოდა. საექსპლუატაციო პერიოდის განმავლობაში სხვადასხვა ჰესის სამუშაო ღონისძიებების კოორდინაციას განახორციელებს GSE.

JSCNH გააგრძელებს სახელმწიფო ინსტიტუტების, რეგიონის სხვა კერძო სექტორის, თემების და არასამთავრობო ორგანიზაციების ჩართვას ნენსკრას პროექტის მშენებლობის და ექსპლუატაციის დროს საერთო ზემოქმედების მართვის პროცესში.

2.4.2 წარსულში ჩატარებული გასაუბრებები, არაოფიციალური შეხვედრები და სამიზნე ჯგუფებთან გამართული მსჯელობები

2015 წლის ოქტომბერში ჩატარებული ოჯახების კვლევა მოიცავდა პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ თემებს, მათ შორის სოციალურად დაუცველ ოჯახებს. გაიმართა გასაუბრებები ოჯახების წევრებთან, მიეწოდათ ინფორმაცია პროექტის შესახებ. ოჯახის წევრებს საშუალება მიეცათ, გამოეხატათ საკუთარი შეხედულებები და მოლოდინები პროექტთან და ზემოქმედებასთან დაკავშირებით. ორგანიზებული იქნა ქალების სამიზნე ჯგუფები სოციალურ-ეკონომიკური საბაზისო კვლევების დროს 2015 წლის შემოდგომაზე. ეს ღონისძიებები დეტალურად არის აღწერილი 3-ე თავში - დამატებითი E&S კვლევების „სოციალური ზემოქმედების შეფასება“.

2.4.3 საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრების მიერ განხორციელებული ღონისძიებები

2016 წლის იანვარში JSCNH სამსახურში აიყვანა საზოგადოებასთან ურთიერთობის ორი ოფიცერი(CLO), რომლებიც აღნიშნული დღიდან ყოველდღიურად ურთიერთობდნენ ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ თემებთან ოჯახების დონეზე. CLO-ები ხეობებში ცხოვრობენ, სვანები არიან და საუბრობენ სვანურად და ქართულად. მათი პირველი დავალება გულისხმობდა მათ ხეობაში მცხოვრებ თითოეულ ოჯახში მისვლას, მათი როლის და მათთან

დაკავშირების გზების შესახებ ახსნა-განმარტებას. ისინი უპასუხებენ ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული მოსახლეობის მიერ დასმულ ნებისმიერ კითხვას და უზრუნველყოფენ პროექტის შესახებ ინფორმაციის გავრცელებას. ისინი საშუალებას მისცემენ ადგილობრივ მოსახლეობას, სიტყვიერად, არაოფიციალურად განიხილონ ნებისმიერი საკითხი. ისინი დახმარებას გაუწევენ სოციალურად დაუცველ ადამიანებს, ისარგებლონ საჩივრების მექანიზმის პროცესით.

CLO-ები რეგულარულად გამართავენ არაოფიციალურ შეხვედრებს პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ ადამიანებთან, მათ შორის ქალების სამიზმე ჯგუფებთან, რათა უზრუნველყოფილი იქნას სქესის გათვალისწინება პროექტის განმავლობაში.

2.5 დაინტერესებული მხარეების მიერ მოწოდებული ინფორმაცია და პროექტით გათვალისწინებული ღონისძიებები

2015 წლის სექტემბრიდან ნოემბრამდე განხორციელებული ოჯახების კვლევის განმავლობაში რესპოდენტები გამოკითხეს პროექტის შესახებ არსებული მოსაზრებების შესახებ:

- გამოკითხული მამაკაცების 10.5% და ქალების 8.5 % განაცხადა, რომ ისინი ეწინააღმდეგებოდნენ პროექტს;
- მეორეს მხრივ, დადებითი მოსაზრებები გამოთქვა გამოკითხული მამაკაცების 24%-მა და ქალების 19%-მა, ისინი იმედოვნებდნენ, რომ პროექტი დაასაქმებდა ადგილობრივ მოსახლეობას, შეაკეთებდა ადგილობრივ გზებს და გააუმჯობესებდა სოციალურ მომსახურებას;
- გამოკითხული მამაკაცების 6% და ქალების 3% განაცხადა, რომ ისინი ნეიტრალურად იყვნენ განწყობილნი პროექტის მიმართ;
- რესპოდენტთა ნაწილის თქმით, მათ არ ჰქონდათ საკმარისი ინფორმაცია, რათა საკუთარი აზრი გამოეთქვათ (მამაკაცების 2.3% და ქალების 3.7%), ხოლო გარკვეულმა ნაწილმა პასუხისგან თავი შეიკავა (მამაკაცების 7% და ქალების 7.5%);
- რესპოდენტთა დანარჩენმა ნაწილმა (მამაკაცების ნახევარმა და ქალების თითქმის 60%) განაცხადა, რომ ემინოდათ პროექტის ზემოქმედების, რომელიც ძირითადად დაკავშირებული იყო ბუნებრივ კატასტროფებთან, მოსახლეობის უსაფრთხოებასთან, კლიმატის ცვლილებასთან, წყლის და მიწის დაკარგვის საფრთხესთან, ხოლო გამოკითხულთა 79% იმედოვნებდა, რომ პროექტის ფარგლებში მათი ოჯახების მინიმუმ ერთი წევრი მაინც დასაქმდებოდა.

რესპოდენტებს კითხვები დაუსვეს მათთვის პრობლემური საკითხების შესახებაც. გამოკითხული მამაკაცების და ქალების (60 %-ზე მეტი) მიერ ყველაზე ხშირად დასახელებულ პრობლემას წარმოადგენდა პროექტის მიერ ადგილობრივი კლიმატის ცვლილების საფრთხე. მეორე პრობლემური საკითხი იყო კაშხლის უსაფრთხოება, რაც დასახელებული იქნა გამოკითხული მამაკაცების ნახევარზე მეტის და ქალების 42%-ის მიერ. მესამე ყველაზე ხშირად

დასახელებული საკითხს წარმოადგენდა საყოფაცხოვრებო მიზნით გამოყენებული წყალმომარაგების მიწების დაკარგვის საფრთხე, მეოთხე საკითხი კი სახნავ-სათესი მიწების და ხე-ტყის დამზადების უფლების დაკარგვას ეხებოდა, აღნიშნულს მოსდევდა სატვირთო ავტომანქანების მიერ გამოწვეული ხმაურის საკითხი.

5-ე ცხრილში მოცემულია დაინტერესებული მხარეების მიერ დასახელებული პრობლემური საკითხები, ასევე ის, თუ როგორ იქნა ეს საკითხები პროექტის მიერ აღმოფხვრილი ან როგორ იგეგმება მათი აღმოფხვრა. დაინტერესებული მხარეების მიერ დასახელებულ საკითხებზე და მოლოდინებზე რეაგირების მიზნით წინამდებარე SEP და დაგეგმილი ურთიერთქმედების ღონისძიებები (იხ. 4-ე ნაწილი) მიზნად ისახავს გონივრული ურთიერთქმედების და კონსულტაციის პროცესის განსაზღვრას, რათა ჩამოყალიბდეს სანდო ურთიერთობა ადგილობრივ თემებთან და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან ინფორმაციის გამჭვირვალედ და დროულად მიწოდების და ღია დიალოგის გზით.

ცხრილი 5– დაინტერესებული მხარეების მიერ დასახელებული პრობლემური საკითხები და პროექტის მიერ განხორციელებული ღონისძიებები აღნიშნულ საკითხებზე რეაგირების მიზნით

დაინტერესებული მხარეების მიერ დასახელებული პრობლემური საკითხები	პროექტის მიერ განხორციელებული ღონისძიებები აღნიშნულ საკითხებზე რეაგირების მიზნით
1. არასაკმარისი ობიექტურობა 2015 წლის ESIA ანგარიშში	საკითხი დასახელებული იქნა Gamma Consulting Limited-ის მიერ მომზადებულ 2015 ESIA-თან დაკავშირებით. თუმცა, 2015 წლის ანგარიშის გამოქვეყნების შემდეგ მომზადდა დამატებითი E&S კვლევები -წინამდებარე დოკუმენტის ჩათვლით - კრედიტორთა მოთხოვნებთან, მათ შორის დაინტერესებული მხარეების ჩართულობასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებთან შესაბამისობის მიზნით. საერთაშორისო გარემოსდაცვითი და სოციალური ექსპერტების მიერ ქართველ ექსპერტებთან თანამშრომლობის შედეგად მომზადდა დამატებითი E&S კვლევები, რომლებიც საჯაროდ გამოქვეყნდება 2017 წლის მარტში.
2. დამოუკიდებელი ექსპერტის ჩატარების საჭიროება კაშხლის უსაფრთხოების შეფასების მიზნით	პროექტში ჩართო ექსპერტთა დამოუკიდებელი კოლეგია (IPOE) კაშხლის უსაფრთხოების შესწავლის მიზნით.
3. მეწყერების და ღვარცოფების გაზრდილი რისკი	პროექტმა განახორციელა ბუნებრივი საფრთხეების რისკის შეფასება, მათ შორის შეისწავლა ფერდობების სტაბილურობა, გამოიკვლია მეწყერების და ღვარცოფების რისკები. კვლევა განიხილა და დაამტკიცა IPOE და კრედიტორთა ტექნიკურმა მრჩეველმა. შეფასების შედეგები მოცემულია 6-ე თავში - ბუნებრივი საფრთხეები და კაშხლის უსაფრთხოება, რაც გასაჯაროვებულია. თემებისთვის საფრთხის შემცველი მეწყერების და ღვარცოფების მომატებული რისკი შეფასებული იქნა მიკროკლიმატის ცვლილებაზე და წყალსაცავის მიერ გამოწვეულ სეიმურობაზე ზემოქმედების შესწავლის გზით (იხ. ქვემოთ).
4. საერთო ზემოქმედების შეფასების საჭიროება	დამატებითი E&S კვლევები მოიცავს საერთო ზემოქმედების შეფასების ანგარიშს, რომელიც გასაჯაროვებულია.
5. მიკროკლიმატის ცვლილებები	მიკროკლიმატის ცვლილებები მოცემულია 5-ე თავში - ჰიდროლოგია და წყლის ხარისხის შეფასება. მომზადდა დასკვნა, რომ მიკროკლიმატის შესამჩნევი ცვლილებები მოსალოდნელი არ არის უშუალოდ წყალსაცავის მიმდებარე ტერიტორიის მიღმა, ხოლო ნებისმიერი ასეთი ცვლილება, თუ მაინც აღინიშნება,

დაინტერესებული მხარეების მიერ დასახელებული პრობლემური საკითხები	პროექტის მიერ განხორციელებული ღონისძიებები აღნიშნულ საკითხებზე რეაგირების მიზნით
	არ მოახდენს გავლენას მეწყერების და ღვარცოფების სიხშირეზე და მაგნიტუდაზე. საერთო ზემოქმედება ენგურის, ხუდონის და ნენსკრას წყალსაცავების მიკროკლიმატზე განხილულია 10-ე თავში - CIA და მიღებულია დასკვნა, რომ ნენსკრას წყალსაცავის მიერ ხუდონის ან ენგურის წყალსაცავების გეოგრაფიულ გადაფარვას ადგილი არ აქვს.
6. დასაკმების შესაძლებლობები	პროექტის ფარგლებში მიზნად განისაზღვრა ადგილობრივი მოსახლეობიდან გამოუცდელი მუშახელის 100% დაქირავება - საკმარისი მუშახელის არსებობის შემთხვევაში. თანამშრომელთა შერჩევის პროცესში თანაბარი შესაძლებლობები ექნებათ ქალებსაც.
7. სარგებელი ადგილობრივი თემებისთვის	ადგილობრივი თემების და ხელისუფლების მონაწილეობით შეფასდა თემების საჭიროებები, შედეგები მოცემულია 3-ე თავში - SIA. შემუშავებული იქნა საზოგადოების ინვესტირების პროგრამა ადგილობრივ ხელისუფლებების მონაწილეობით. პროგრამის მიზანია მდგრადი ინიციატივების შემუშავება, რომლებიც გააუმჯობესებს ადგილობრივ ეკონომიკურ საქმიანობას, კომუნალურ და სხვა სახის მომსახურებას. პროგრამას განახორციელებს JSCNH. დეტალური ინფორმაცია აღნიშნული საინვესტიციო ინიციატივის სტრატეგიის შესახებ მოცემულია 8-ე თავში - ESMP.
8. არსაკმარისი სეისმოლოგიური კვლევები	პროექტის ფარგლებში განხორციელდა მიწისძვრის რისკის შეფასება, რომელიც განიხილა და დაამტკიცა კაშხლის უსაფრთხოების IpE-მ. IpE ანგარიშ გამოქვეყნებულია, ხოლო შეფასების შედეგები მოცემულია 6-ე თავში - ბუნებრივი საფრთხეები და კაშხლის უსაფრთხოება, რომელიც ასევე გასაჯაროვებულია. განისაზღვრა მიწისძვრის მაქსიმალური შესაძლო სიმძლავრე, საერთაშორისო დონეზე აღიარებული მეთოდების და ინსტრუმენტების მთელი რიგი რიცხობრივი და ფიზიკური მოდელირებით დადასტურებულია, რომ კაშხალი გაუძლებს ასეთ მოვლენას. აღიარებულია, რომ არსებობს წყალსაცავის მიერ გამოწვეული მიწისძვრის შესაძლებლობა, თუმცა, მიღწეულია სამეცნიერო კონსენსუსი იმის თაობაზე, რომ თუ მსგავსი სეისმური მოვლენა დაფიქსირდება, მათი სიმძლავრე არ აღმატება ჩვეულებრივ სეისმურ მოვლენას. თუმცა, სეისმური აქტიურობის მონიტორინგი განხორციელდება წყალსაცავის შევსების წინ და შევსების დროს. თუ სეისმური აქტიურობის პათოლოგიური ზრდა შეინიშნება, განხორციელდება შესაბამისი ზომები, მათ შორის, შეწყდება წყალსაცავის შევსება ან შემცირდება წყალსაცავში წყლის დონე.
9. გამომუშავებული ელექტროენერგიის წარმოების სიმძლავრე, ხარჯი და ტარიფი	წარმოების სიმძლავრე აღწერილია 2-ე თავში - პროექტის განსაზღვრის ხარჯი და წარმოებული ელექტროენერგიის ტარიფები დამოკიდებული იქნება მშენებლობის ხარჯებზე, რომლებიც შესაძლოა განსხვავდებოდეს პროექტით გათვალისწინებულისგან.
10. ეკოლოგიური ნაკადები	ეკოლოგიური ნაკადების ზემოქმედება და შესუსტების ღონისძიებები მოცემულია 4-ე თავში - ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების შეფასება, რომელიც გასაჯაროვებულია.

დაინტერესებული მხარეების მიერ დასახელებული პრობლემური საკითხები	პროექტის მიერ განხორციელებული ღონისძიებები აღნიშნულ საკითხებზე რეაგირების მიზნით
11. გადასახლების შედეგად მიწის შესყიდვის მასშტაბი, ნარჩენების განთავსება დაგზების შეკეთება	მიწის შესყიდვის და მასთან დაკავშირებული ზემოქმედების მასშტაბების საჯარო პრეზენტაცია გაიმართა 2015 წლის დეკემბერში ჭუბერში და ნაკში. პროექტმა მოამზადა მიწის შესყიდვის და საარსებო გარემოს აღდგენის გეგმა (LALRP -იხ. 9-ე თავი), რომელიც მოიცავს ნენსკრას გზის აღდგენისთვის საჭირო მიწას, ნარჩენებისთვის განკუთვნილ ტერიტორიას ნენსკრას კაშხლის და ნაკრას წყალმომღების მიმდებარედ, ასევე 2017 წლის იანვარში განსაზღვრულ ყველა კომპონენტს. ნაგავსაყრელისთვის განკუთვნილი ადგილები განისაზღვრება 2017 წლის ივნისისთვის. ელექტროსადგურის ადგილმდებარეობის და განლაგების დაზუსტებით პროექტმა თავიდან აიცილა ფიზიკური გადასახლების საჭიროება, (2 ოჯახი თავიდანვე იმყოფებოდნენ ფიზიკური გადასახლების რისკის ქვეშ). ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილი ყველა ოჯახი, აქტივი აღირიცხა და შედეგები გადაეცა დაზარალებულებს. ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილი პირების სია 2017 წლის მარტამდე გამოიკვრება ჭუბერის და ნაკის საკრებულოებში. 2016 წლის განმავლობაში ზემოქმედება და შესაძლო შესუსტების ღონისძიებები განხილული იქნა ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილ ადამიანებთან. LALRP გასაჯაროვდება სხვა E&S დამატებითი ანგარიშებთან ერთად. კომპონენტები, რომელთა განსაზღვრა არ მომხდარა 2017 წლის იანვარში და შესაბამისად, არ არის შეტანილი 9-ე თავში - LALRO, განხილული იქნება LALRP-ის დანართში. პროექტის კომპანიამ ვალდებულება იკისრა, რომ პროექტის მიმდინარეობისას თუ საჭირო გახდება დამატებითი მიწის შესყიდვა მშენებლობის მიზნით -მათ შორის ელექტროსადგურის მიმდებარედ ნიადაგის განთავსებისთვის - მიწის შესყიდვა განხორციელდება LALRP დოკუმენტში მოცემული პროცესების და პრინციპების მიხედვით და დაექვემდებარება დამტკიცებას როგორც კრედიტორების, ასევე GOG -ის მხრიდან. ჯერჯერობით უცნობი ინფრასტრუქტურის განსაზღვრა და დეტალური გეგმის შემუშავება (ნაკრას გზის გაფართოვება, 110 კვ ელექტრომომარაგების ხაზი და სათადარიგო ხაზი, ელექტროსადგურის მშენებლობის ბანაკი და ნარჩენებისთვის განკუთვნილი ადგილები) განხორციელდება საზოგადოებასთან მჭიდრო თანამშრომლობის ფარგლებში, რათა თავიდან იქნა აცილებული ფიზიკური გადასახლება და მინიმუმამდე შემცირდეს საარსებო გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედება.
12. ზემოქმედება თევზებზე	თევზებზე ზემოქმედება და მისი შესუსტების ზომები აღწერილია დამატებითი E&S კვლევების 4-ე თავში - ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების შეფასება, დოკუმენტი გასაჯაროვებულია.
13. ზემოქმედება ნაკრაზე და მდინარის ჩამხერგავ, შენაკადების ღვარცოფულ მოვლენებთან დაკავშირებული წყალდიდობის რისკი	საკითხი განხილულია 5-ე თავში-ჰიდროლოგია და წყლის ხარისხის შეფასება. შედეგები ასევე შეჯამებულია 6-ე თავში - „ბუნებრივი საფრთხეები და კაშხლის უსაფრთხოება“, რომლებიც გასაჯაროვებულია. პროექტის კომპანიამ ვალდებულება იკისრა, რომ ჯებირი და მიმწოდებელი გვირაბი ადაპტირებული იქნება, რათა უზრუნველყოფილი იქნას ნაკრას მიერ ნალექის ტრანსპორტირების ფუნქციის შესრულება და მინიმუმამდე შემცირდეს პროექტის ზემოქმედება წყალდიდობის რისკზე.
14. ზემოქმედება წყალმომარაგებაზე და მის ხარისხზე	მოსალოდნელი ზემოქმედება წყალმომარაგებაზე და მის ხარისხზე დასაბუთებულია 5-ე თავში - ჰიდროლოგია და წყლის ხარისხის შეფასება, რომელიც გასაჯაროვებულია. პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი არ არის შესამჩნევ ზემოქმედება თემების მიერ გამოყენებულ წყალზე (რომელიც ძირითადად გრუნტის წყალია) და მის ხარისხზე. თუმცა, განხორციელდება მოსახლეობის მიერ მოხმარებული წყლის ხარისხის მონიტორინგი, პროექტმა ვალდებულება

დაინტერესებული მხარეების მიერ დასახელებული პრობლემური საკითხები	პროექტის მიერ განხორციელებული ღონისძიებები აღნიშნულ საკითხებზე რეაგირების მიზნით
	იკისრა, უზრუნველყოს სასმელი წყლის ალტერნატიული წყარო, თუ პროექტის ზემოქმედების შედეგად მოულოდნელად წარმოიშვება წყალმომარაგებასთან დაკავშირებული პრობლემები.
15. სახნავ-სათესი მიწის დაკარგვა	შეფასებული იქნა პროექტის ზემოქმედება სახნავ-სათესი მიწაზე და მოსახლეობის საარსებო წყაროზე (იხ. თავი 9 – LALRP). შეფასება მოიცავს სახნავ-სათესი მიწის სამუდამო და დროებით დაკარგვას და სახნავ-სათესი ადგილებამდე მისასვლელი გზების დაკარგვას. მისასვლელი გზების დროებითი დაკარგვის საფრთხე შემცირდება ვალდებულების ფარგლებში, რომელიც ითვალისწინებს მშენებლობის კონტრაქტორის მიერ მოსახლეობისთვის და მათი მსხვილფეხა საქონლისთვის სახნავ-სათესი მიწებამდე მისასვლელად იმ ტერიტორიის გამოყენების უფლების მიცემას, რომელიც პროექტის მიერ არ გამოიყენება. ეს ნიშნავს იმას, რომ მოსახლეობა კვლავ გააგრძელებს იმ ბილიკების გამოყენებას, რომლებსაც წარსულში იყენებდა და რომელიც გადის სამშენებლო ტერიტორიაზე ან პროექტის მიერ უზრუნველყოფილი იქნება ალტერნატიული მისასვლელი გზები, როგორცაა შემოვლითი ბილიკები ან ალტერნატიული ხიდეები. ზემოქმედება, შესუსტების ზომები და საარსებო წყაროს აღდგენის ღონისძიებები დასაბუთებულია 9-ე თავში - LALRP.
16. ზემოქმედება ხე-ტყის დამზადების უფლებებზე და ხე-ტყის რესურსებზე	კანონის შეცვლის გზით, რომელიც მანამდე შეიქმნა, ვიდრე JSCNH დაიყვანა პროექტზე მუშაობას, ხე-ტყის დამზადება (გარდა ოჯახის მიერ მოხმარების მიზნით) ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში იკრძალება GOG-ის მიერ.
17. სატვირთო ავტომანქანების მიერ გამოწვეული დისკომფორტი და ვიბრაცია	პროექტის მიერ გათვალისწინებულია, რომ არსებობს კაშხლის მიმდებარედ განლაგებულ სახლებზე და ნაკრას ჯებირთან მისასვლელ გზებზე ზემოქმედების რისკი მძიმე ტექნიკის გადაადგილების შედეგად. დაფიქსირდა რამდენიმე საჩივარი ნენსკრას ხეობაში სახლების კედლებში გაჩენილ ბზარებთან დაკავშირებით. პროექტის კომპანიის მიერ გათვალისწინებული ღონისძიებები მოიცავს შემდეგს: • 2016 წლის ოქტომბრიდან დეკემბრამდე ჩატარდა ნგრევის ნიშნების კვლევა ძირითადი სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე. კვლევამ მოიცვა ყველა სამუშაო მოედნიდან 200 მეტრის რადიუსში არსებული ყველა სახლი, მათ შორის გზები, რომლებიც გამოყენებული იქნება პროექტის მიერ. თუმცა, აღნიშნული კვლევა არ შეხება ელექტროსადგურს, რადგან, იგი წარმოადგენს სპეციალური კვლევის საგანს, რომელიც 2017 წლის დასაწყისში განხორციელდება. • კვლევის შედეგები შემოწმდა და ხელი მოეწერა თითოეული ოჯახის მიერ; • მოსარჩელების სახლების სტრუქტურული სისუსტის გადრმავებაზე განხორციელდება მონიტორინგი; • საჩივრების მომზადება განხორციელდება შესაბამისი მექანიზმის მეშვეობით; • განხორციელდება ტრანსპორტის მოძრაობის მართვის გეგმა, რომელიც ითვალისწინებს სიჩქარის ლიმიტის მკაცრ დაცვას.

3 პროექტის დაინტერესებული მხარეები

3.1 დაინტერესებული მხარეების კატეგორიები

დაინტერესებულ მხარეებს წარმოადგენენ პიროვნებები ან ჯგუფები (i), რომლებზეც ხორციელდება პირდაპირი ზემოქმედება პროექტის მიერ და/ან (ii) რომლებსაც შესაძლოა გააჩნდეთ დაინტერესება პროექტში, ან შესწევდეთ უნარი, გავლენა მოახდინონ მის შედეგზე, დადებითად ან უარყოფითად.

ცხრილი 6 ქვემოთ წარმოდგენილია პროექტის დაინტერესებული მხარეების ძირითადი კატეგორიები.

ეს კატეგორიები ურთიერთგამომრიცხავი არ არის. ერთი პიროვნება შესაძლოა მიეკუთვნებოდეს რამდენიმე კატეგორიას. მაგალითად, ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილი ადამიანები შესაძლოა დასაქმებული იყოს პროექტის ქვეკონტრაქტორის მიერ და იყო პროექტით დაინტერესებული არასამთავრობო ორგანიზაციის წევრიც.

ცხრილი 6 – დაინტერესებული მხარეების ჯგუფების მიმოხილვა და ჩართულობის მეთოდები

დაინტერესებული მხარეების ჯგუფი	საჯარო შეხვედრები და გამოფენები	კერძო შეხვედრები და სიმინარები	სამიზნე ჯგუფები	კომუნიკაცია მასმედიასთან	წერილობითი ინფორმაციის გასაუაროფება	საზოგადოებასთან კავშირი
შიდა დაინტერესებული მხარეები						
თანამშრომლები, ქვეკონტრაქტორები, მომწოდებლები და მუშათა ორგანიზაციები	☐	☒	☒	☒	☒	☐
გარე დაინტერესებული მხარეები						
ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები დაზარალებული მოსახლეობა	☒	☐	☒	☒	☒	☒
პროექტის შედეგად ფიზიკურად და ეკონომიკურად ადგილნაცვალი ადამიანები	☒	☒	☒	☒	☒	☒
პროექტის ქვემოთ ენგურის ხეობაში მცხოვრები თემები	☒	☐	☒	☒	☒	☒
სახელისუფლებო და ადმინისტრაციული უწყებები	☒	☒	☐	☒	☒	☐
ადგილობრივი ხელისუფლება	☒	☒	☐	☒	☒	☐
არასამთავრობო ორგანიზაციები და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები	☒	☒	☒	☒	☒	☐
ჰიდროელექტროენერგიის სხვა პროექტები	☒	☒	☐	☒	☒	☐
ბიზნეს-ორგანიზაციები, ინსტიტუტები (მაგ. უნივერსიტეტები, სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრები, ა.შ.)	☒	☒	☒	☒	☐	☐
მედია და პრესა	☒	☐	☐	☒	☐	☐
ზოგადად საზოგადოება, ტურისტები, სამუშაოს მაძიებლები	☒	☐	☐	☒	☐	☐
■ = ჩართულობის მეთოდის გამოყენება □ = ჩართულობის მეთოდის გამოუყენებლობა						

3.2 დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირება

3.2.1 პროექტის ზემოქმედების სინთეზი

პროექტის E&S ზემოქმედება თავდაპირველად გაანალიზებული იქნა 2015 წლის ESIA -ში, შემდეგ კი 2016 წელს დამატებითი E&S კვლევების ფარგლებში. ქვემოთ მოცემულ 8-ე ცხრილში მოკლედ არის განხილული ზემოქმედების ძირითადი ტიპები და მათი შესუსტების სტრატეგიები. დამატებითი ინფორმაცია მოცემულია დამატებითი E&S კვლევების სხვა თავებში

3.2.2 პირდაპირი ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადამიანები

ზემოთ აღწერილი ზემოქმედების მიხედვით არსებობს პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადამიანების სამი ძირითადი კატეგორია:

- უსაფრთხოების და სამშენებლო ღონისძიებებთან დაკავშირებული ზემოქმედების საკითხებით შეწყუხებული თემები ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში,
- ზუგდიდ-მესტიის გზის გასწვრივ მცხოვრები მოსახლეობა, რომელიც შეწყუხებულია სამშენებლო ტერიტორიის მიმართულებით მოძრავი მძიმე ტექნიკით, და
- ადამიანები, რომლებიც დაზარალებიან პროექტის მიერ მიწის შესყიდვის პროცესის შედეგად.

3.2.2.1 ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები თემები

პირდაპირ პროექტის პოტენციურად ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადამიანები და ყველა დასახლება თავმოყრილია ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში. ნენსკრას ხეობაში შედის ჭუბერის საკრებულო, ხოლო ორი დაბა მდებარეობს ხაიშის საკრებულოში. ხეობაში მდინარის გასწვრივ მდებარე 13 სოფელში 268 ოჯახში დაახლოებით 1,148 მუდმივი მცხოვრებია. ნაკრას ხეობა გარს ერტყმის სოფელ ნაკს და ერთ სოფელს, რომელიც ლახამულის საკრებულოში შედის. ნაკრას ხეობის 5 სოფელში 85 ოჯახში 300 მუდმივი მცხოვრები სახლობს. რამდენიმე დაქორწინების შედეგად შემატებული ჩასახლებულის გარდა, ადგილობრივი მოსახლეობა აღნიშნულ ხეობებში დაიბადა, ისინი ქართველები არიან, საუბრობენ ქართულ ენაზე და მართლმადიდებელი ეკლესიის აღმსარებლები არიან. თუმცა დაახლოებით 40 ოჯახი სხვადასხვა ადგილებში ცხოვრობს და ხეობებში მხოლოდ ზაფხულის თვეებში ბრუნდება.

3.2.2.2 პროექტის ტრანსპორტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადამიანები

პროექტის ტრანსპორტის მიერ გამოწვეული დისკომფორტი ზემოქმედებას მოახდენს ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრებ ორ თემზე. ოჯახები, რომლებიც ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში არ ცხოვრობენ, თუმცა მათი სახლები განლაგებულია ზუგდიდ-მესტიის გზის გასწვრივ, შესაძლოა ასევე დაზარალდნენ პროექტის სამშენებლო ტრანსპორტის გადაადგილების შედეგად - თუმცა ნაკლები მასშტაბით. ზუგდიდიდან ხაიშამდე გზის ნაწილი გამოყენებულია მასალის და პროდუქტების გადასაზიდად და არა სამშენებლო სამუშაოებისთვის, ამგვარად, ის ნაკლებ ზემოქმედებას განიცდის ნენსკრას კაშხლამდე და ნაკრას ჯებირამდე მისასვლელ გზებთან შედარებით. თემები ზუგდიდ-ხაიშის გზის გასწვრივ ინტეგრირებული იქნება დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ღონისძიებებში, რათა განიმარტოს და შემცირდეს პროექტის ტრანსპორტის მიერ გამოწვეული დისკომფორტი.

3.2.2.3 პროექტის ფარგლებში მიწის საჭიროების შედეგად დაზარალებული ადამიანები

პროექტის ფარგლებში მიწის შესყიდვით გამოწვეული ზემოქმედება დეტალურად არის გაანალიზებული 9-ე თავში - LALRP. პროექტის შედეგად სამუდამოდ ფიზიკურ გადასახლებას ადგილი არ ექნება. ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილი ადამიანები იყოფა შემდეგ კატეგორიებად:

- შეკეთებას დაქვემდებარებული ხაიში-ჭუბერი კაშხლის გზის გასწვრივ მცხოვრები ოჯახები. ჭუბერის დასახლებული ტერიტორიების ზოგ ნაწილში გზის შეკეთება გულისხმობს გზის გაფართოვებას, რაც გამოიწვევს გზის შეჭრას კერძო სახლების ბალებში და ეზოებში, აღნიშნულის შედეგად ფიზიკური გადასახლება საჭირო არ გახდება, თუმცა 32 ოჯახი დაზარალდება, რადგან დაკარგავს მიწას და აქტივებს.
- მიწის შესყიდვის შედეგად დაზარალდება კიდევ ერთი ოჯახი ოპერატორის სოფელში.
- ოჯახები, რომლებიც საძოვრებად იყენებენ პროექტის მუდმივი ნაგებობების მიერ დაკავებულ ტერიტორიას, მაგალითად, ნენსკრას კაშხლის წყალსაცავი (9 დაზარალებული ოჯახი) ან ნაკრას წყალმიმღები (27 დაზარალებული ოჯახი). ერთი საძოვარიც სამუდამოდ დაიკარგება კაშხლის მიმდებარედ სამშენებლო ბანაკის მშენებლობის შედეგად (11 დაზარალებული ოჯახი). სხვა საძოვრებზე მისვლა არ შეფერხდება, რადგან პროექტი უზრუნველყოფს სამუშაო ტერიტორიის მიღმა არსებულ საძოვრებზე მისასვლელი გზების შენარჩუნებას, რომლებიც დროებითი ნაგებობებით იქნება ბლოკირებული.
- ელექტროსადგურის სამშენებლო მოედნის სიახლოვეს მცხოვრები ოჯახები: ოთხი ოჯახი დაკარგავს აქტივებს (ხეებს, ღობეებს, ნათესებს, ერთ დაუსახლებელ სახლს), ხოლო ორი მათგანი შესაძლოა აღმოჩნდეს ზემოქმედების ქვეშ სამშენებლო საქმიანობის შედეგად გამოწვეული დისკომფორტის გამო. ამ ბოლო ორი ოჯახიდან ერთი ელექტროსადგურიდან 200 მეტრში ცხოვრობს, მეორე კი 450 მეტრში. ისინი შეწუხდებიან ხმაურით, მტვერით და ბურღვის, აფეთქებების და ზოგადად სამშენებლო საქმიანობის, მათ შორის ტრანსპორტის გადაადგილების შედეგად გამოწვეული ვიბრაციით. პროექტის მიერ უზრუნველყოფილი იქნება მშენებლობის და ექსპლუატაციის განმავლობაში ამ ორი ოჯახის ჯანდაცვისა და უსაფრთხოების პირობები. სამშენებლო პერიოდის განმავლობაში განხორციელდება საარსებო წყაროს აღდგენის ღონისძიებები, რათა უზრუნველყოფილი იქნას ამ ოთხი ოჯახის შემოსავლის დონისა და ცხოვრების სტანდარტის შენარჩუნება.

ზემოქმედების და შესუსტების ზომების შეფასება აღწერილია 9-ე თავში – LALRP და შეჯამებულია 7-ე ცხრილში.

ცხრილი 7- მიწის შესყიდვის ზემოქმედების სინთეზი

ფართობი/ნაგებობა a	დაზარალებული ოჯახების რაოდენობა b	სოციალურად დაუცველი ოჯახების რაოდენობა	ოჯახების რაოდენობა, სადაც ოჯახის უფროსი ქალია	ზემოქმედების ტიპები
ნენსკრას კაშხალი და წყალსაცავი	20	4	1	13 ხის ქოხის, ღობის დაკარგვა, ერთი სამოვრის დროებითი დაკარგვა კაშხლის სამშენებლო ტერიტორიასთან, ერთი სამოვრის სამუდამოდ დაკარგვა წყალსაცავში
ელექტროსადგურის ტერიტორია	4	---	---	სახნავ-სათესი მიწის, ხეების, ნაგებობების, 1 დაუსახლებელი სახლის, 100 მ2 სიმინდის ყანის დაკარგვა
ოპერატორების სოფელი	1	---	---	მიწის დაკარგვა
ნენსკრას გზა	32 ^a	14	6	მიწის ზოლების, ხეების, ღობების 32 მონაკვეთის + 2 ხის ფარდულის დაკარგვა
ნაკრას ჯებირი და გადამცემი არხის მიმდებარე	27	11	2	მიწის, 1 ხის ღობის, 1 ქვის ღობის, 1 ხის ქოხის დაკარგვა, სამოვრის დაკარგვა (90% დროებით, 10% სამუდამოდ)
Total	80 ^a	28 ^a	9	

^a 35 და 110 კვ ხაზების განლაგება, ნაკრამდე მისასვლელი გზის განახლების სამუშაოების პროექტი, ნარჩენების განთავსების ადგილები და სამშენებლო ბანაკი ელექტროსადგურთან განისაზღვრება 2017 წლის ივნისისთვის, შესაბამისად, ოჯახებზე ზემოქმედება აქ მოცემული არ არის. 2017 წლის იანვარში მომზადებული LALRP განახლდება 2017 წლის ივნისისთვის (იხ. თავი 9 - LALRP).

^b ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული 4 ოჯახი ასევე ზემოქმედებას განიცდის ნენსკრას გზის გაფართოვების და კიდევ პროექტის ერთი კომპონენტის შედეგად.

ცხრილი 8- პროექტის ზემოქმედების სინთეზი

კომპონენტი	შესაძლო ზემოქმედება შესუსტების ღონისძიებების გარეშე	შესუსტების ღონისძიებები
სარგებლის გაზიარება	• ელექტროენერგიის გამოყენება. • დასაქმება მშენებლობის დროს და ნაკლები მასშტაბით - ექსპლუატაციის დროს • ადგილობრივი გზების განახლება • გადასახადების გადახდა • ნებაყოფლობითი საზოგადოების ინვესტირების პროგრამა (CIP).	• იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილი იქნას მაქსიმალური ადგილობრივი სარგებლის მიღწევა მშენებლობის ფაზის განმავლობაში, პროექტი დასაქმებს 100% ადგილობრივ გამოუცდელ მუშახელს (ნენსკრას და ნაკრას ხეობები). თანამშრომლების აყვანა ასევე განხორციელდება მესტიის მუნიციპალიტეტის და სვანეთის რეგიონის ახლოს მდებარე სოფლებიდან. • EPC კონტრაქტორის ტექნიკის ან სატვირთობის მიერ მშენებლობის პერიოდში მიყენებული ზარალი ექვემდებარება შეკეთებას
ჰიდროლოგია და წყლის ხარისხი	• მდინარე ნენსკრას დინების შემცირება კაშხალსა და ელექტროსადგურს შორის: საბაზისო დონის 5-15% შემცირება კაშხლიდან მდინარე ოკრილის შესართავამდე; საბაზისო დონის 25% - 40% შემცირება მდინარე ოკრილიდან ელექტროსადგურამდე. • კაშხლის გადმოდინება მოსალოდნელია 5 წელიწადში ერთხელ, ძირითადად აგვისტოში. • ნაკადის მარეგულირების ზრდა მდინარე ნენსკრაში ელექტროსადგურიდან მდინარე ენგურამდე დეკემბრიდან მარტამდე. • წყლის ხარისხის შემცირება მდინარე ნენსკრაში წყალსაცავის ქვემოთ ექსპლუატაციის პირველი 2-3 წლის განმავლობაში. • მიკროკლიმატის შესაძლო ცვლილება ნენსკრას წყალსაცავთან ახლოს, თუმცა ეს ცვლილება გავრცელდება ხეობაში მხოლოდ ტიტამდე. • მდინარე ნაკრას დინების შემცირება: საბაზისო დონის 15-25% შემცირება ჯეზირიდან ლეკვერარის შესართავამდე - წყლის ხარისხის ცვლილების გარეშე. • მდინარე ნაკრას უნარი, პერიოდულად გადარეცხოს დაგროვილი ნალექი, შესაძლოა შემცირდეს. •	• წყალსაცავის შევსების წინ მცენარეთა საფარისგან გათავისუფლება • მდინარის ნაკადის და ყლის ხარისხის მონიტორინგი მდინარეების ნენსკრა და ნაკრას გასწვრივ. • ნენსკრას კაშხლის მიმდებარედ შემოვლითი გზის გაფართოვება (ნაკადის შეცვლა და ეკოლოგიური ნაკადი) წყლის ხარისხის გაუარესების შემთხვევაში. • პროექტით გათვალისწინებული ღონისძიებები და ექსპლუატაციის პროცედურები ნაკრას მიერ ნალექის ტრანსპორტირების უნარის შენარჩუნების მიზნით.
მიწის შესყიდვა და ეკონომიკური გადაადგილება	• მიწის საჭირო ფართობი 861 ჰექტარი: 407 ჰექტარი მუდმივი ნაგებობებისთვის, 454 ჰექტარი დროებითი ნაგებობებისთვის. • არსებული სახნავ-სათესი მიწის 1%-ზე ნაკლები და საძოვრების 1%-ზე ნაკლები მოექცევა ზემოქმედების ქვეშ ნენსკრას ხეობაში. ნაკრას ხეობაში ზემოქმედების ქვეშ მოექცევა არსებული საძოვრების 0.2-ზე ნაკლები. • არავითარი ფოზიკური გადასახლება. • ნენსკრას წყალსაცავის ტერიტორია: 20 ოჯახი დაკარგავს საძოვრებს - 11 ოჯახი -დროებით, სამშენებლო სამუშაოების დროს, ხოლო 9 ოჯახი-სამუდამოდ. • ელექტროსადგურის ტერიტორია: სამშენებლო ნაგებობების შედეგად დაზარალდება ოთხი ოჯახი. • ნენსკრას გზის გაფართოვება ზემოქმედებას მოახდენს 32 ოჯახზე. • ნაკრას ჯეზირის და მიმწოდებელი გვირაბის მშენებლობისთვის საჭირო იქნება 37 ჰა შესყიდვა, აქედან 1 ჰა დროებითი ინფრასტრუქტურისთვის, დაზარალდება 27 ოჯახი. • ოპერატორის სოფლის მშენებლობისთვის საჭირო იქნება 2.5 ჰექტარი, დაზარალდება 1 ოჯახი. • ნენსკრას კაშხალმა შესაძლოა გავლენა მოახდინოს წყალსაცავის ტერიტორიაზე მისვლის შესაძლებლობაზე. • მიწის დაკარგვის შედეგად შემოსავლის პოტენციური დაკარგვა და/ან შემცირება.	• ხელისუფლებასთან ერთად პროექტის მიერ შემუშავებული მიწის შესყიდვის და კომპენსაციის პროცესი. • მიწის დროებითი გამოყენების შედეგად დაზიანებული მიწის რეაბილიტაცია, მათ შორის, საძოვრად გადაკეთება, თუ შესაძლებელია. • საარსებო წყაროს აღდგენა. • მსხვილფეხა საქონლისთვის განკუთვნილი შემოვლითი ბილიკი წყალსაცავის მიმდებარედ.
საზოგადოებრივი ჯანდაცვა და უსაფრთხოება	• ჰაერის დაბინძურება, ხმაური და ვიბრაცია მშენებლობის პერიოდის განმავლობაში ელექტროსადგურის ტერიტორიაზე და გზების გასწვრივ. • მშენებლობის პერიოდის განმავლობაში საზოგადოებრივ გზებზე ავტოსაგზაო შემთხვევების რისკის ზრდა • მოსახლეობის უსაფრთხოების რისკი იშვიათ შემთხვევაში კაშხლიდან უჩვეულოდ დიდი ნაკადის გამო წყალსაცავის გადავსების დროს,	• ტრანსპორტის გადაადგილების მართვა, მათ შორის ღამით გადაადგილების შეზღუდვა კამპანია ინფორმირების მიზნით, სიჩქარის ლიმიტი და კონტროლი • ხმაურიანი საქმიანობის ღამით შეზღუდვა, უსაფრთხო მანძილი, ნგრევის მარეგულირების კვლევა, საინფორმაციო კამპანია. • საზოგადოების ჯანდაცვის მიზნით საინფორმაციო კამპანიების ჩატარება, საფარგებო მდგომარეობისთვის მზადყოფნის გეგმა
ბიომრავალფეროვნება და თევზსაყენები	• 548 ჰა ტყიანი მასივის დაკარგვა (ფოთლოვანი და წიწყოვანი). • ხე-ტყის დამზადების საქმიანობის გაზრდის რისკი გაუმჯობესებული მისასვლელი გზის შედეგად ნენსკრას და ნაკრას ზემო ხეობებში. • შესაძლო ბარიერები თევზის მიგრაციისთვის ხეობის ზედა ნაწილიდან მდინარე ნენსკრას ქვედა ნაწილამდე.	• მცენარეების დარგვა დროებითი ნაგებობების შედეგად დაკარგული მცენარეული საფარის დარგვა მსგავსი ჰაბიტატებით. ნენსკრა/ნაკრას აუზში კომპენსირების მიზნით ტყის ხელახალი გაშენების გეგმა. • ბუდეებისთვის განკუთვნილი კოლონების განთავსება ჩრდილოეთის ზუს და ღამურების სახეობებისთვის. ყავისფერი დათვის მონიტორინგი. • ნენსკრას კაშხლის მიმდებარედ მსხვილფეხა საქონლის შემოვლითი გზის კონტროლი, რათა თავიდან იქნას აცილებული ავტომანქანების მიერ გამოყენება. • მდინარის ბინადრების მართვა/გამოღების გეგმა ნენსკრაზე. თევზების გადაადგილება და ნაკრას ეკოლოგიური უწყვეტობა. თევზების და ხერხემლიანების მონიტორინგის დახმარება შემოთავაზებული „სვანეთის დაცული ტერიტორიის შექმნის მიზნით.

ცხრილი 9- მუდმივად მაცხოვრებელი ადამიანების რაოდენობა ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ თითოეულ თემში

თემი		სულ მოსახლეობა	ოჯახების რაოდენობა
ნენსკრას მარჯვენა სანაპირო			
	სგურიში	154	35
	კარი	177	40
	დევრა	52	12
	ლევფერუ	100	29
	ლახამი	233	47
	ლუხი	37	9
ნენსკრას მარცხენა სანაპირო			
	ტიტა	9	2
	ზემო მარდი	67	15
	ლარილარი	100	20
	ქვემო მარდი	67	15
	ლეკალმახე	31	8
	ქედანი	15	3
	თობარი	22	5
სულ ნენსკრას ხეობა		1,148	268
ნაკრას ხეობა			
	ნაკრა	205	55
	ანლი	9	4
	კვისტანი	54	15
	ლაცომბა	20	7
	შტიხირი	12	4
სულ ნაკრას ხეობა		300	85
სულ ორივე ხეობა		1,448	353

წყარო: სოციალურ-ეკონომიკური კვლევა, სექტ.-ნოემ. 2015

3.2.3 შიდა დაინტერესებული მხარეები

არსებობს შიდა დაინტერესებული მხარეების ორი ძირითადი ჯგუფი:

- პროექტის კონტრაქტორები, მათ შორის EPC კონტრაქტორი, ყველა ქვე-კონტრაქტორი და მომწოდებელი. მათი საქმიანობა გამოიწვევს გარკვეულ ზემოქმედებას, პირდაპირი ან არაპირდაპირი გზით. მათ დაეკისრებათ პასუხისმგებლობა გარემოსდაცვითი და სოციალური ზემოქმედების შესუსტების ღონისძიებების განხორციელებაზე. 8-ე თავში ESMP დეტალურად არის მოცემული მათი პასუხისმგებლობა.
- JSCNH-ის ყველა თანამშრომელი, მათ შორის კონტრაქტორების მიერ მშენებლობის პერიოდში დაქირავებული ადგილობრივი მოსახლეობა და მუშათა ორგანიზაციები. ისინი ისარგებლებენ პროექტის ფარგლებში დასაქმების პროგრამით და შესაბამისად, გახდებიან სამსახურებრივი ჯანდაცვის და უსაფრთხოების ზემოქმედების და რისკების საგანი, დაცული უნდა იქნას მათი შრომითი უფლებები.
- ისინი ასევე ჩაერთვებიან რისკების მართვის სტრატეგიაში ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან და უშიშროებასთან დაკავშირებული რისკების შესუსტების მიზნით. ისინი პროექტში ჩაერთვებიან ტრენინგების მეშვეობით და მიწვეულნი იქნებიან საჯარო შეხვედრებზეც.

3.2.4 გარე დაინტერესებული მხარეები

გარე დაინტერესებული მხარეები ქმნიან ოთხ ჯგუფს, რომლებიც დახასიათებულია ქვემოთ:

- სახელმწიფო უწყებები და დეპარტამენტი ეროვნულიდან ადგილობრივ დონემდე.
 - საქართველოს მთავრობა წარმოადგენს JSCNH-ის აქციონერს პარტნიორობის ფონდის მეშვეობით, ხოლო ურთიერთობა სახელმწიფოს და JSCNH -ს შორის რეგულირდება „პროექტის განხორციელების ხელშეკრულებით“.
 - რამდენიმე ეროვნული სახელისუფლებო დეპარტამენტი ახორციელებს პროექტის დამტკიცებას და/ან კონტროლს (გარემოს და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო, ენერგეტიკის სამინისტრო).
 - რადგან პროექტი შემოთავაზებული დაცული ტერიტორიების მახლობლად მდებარეობს, პროექტით გარკვეულწილად დაინტერესებულია დაცული ტერიტორიების სააგენტოც.
 - ადგილობრივ დონეზე მესტიის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაცია და მუნიციპალური გზების სამსახური დაინტერესებულნი არიან პროექტით, რადგან სამშენებლო საქმიანობა და ზემოქმედება (როგორც დადებითი, ასევე უარყოფითი) მათ იურისდიქციაში განხორციელდება.
- ასევე დაინტერესებულნი არიან ადგილობრივი ხელისუფლებაც (მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგეობას - ან რაიონს საკუთარი

წარმომადგენელი ჰყავს თითოეულ სოფელში; ასევე, თითოეულ სოფელს წარმომადგენელი ჰყავს მესტიის მუნიციპალიტეტის საკრებულოში - ან არჩეულ საბჭოში).

- ენგურის აუზში არსებული სხვა ჰესებიც დაინტერესებულნი არიან პროექტით შესაძლო საერთო ზემოქმედებასთან დაკავშირებით.
- სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები და არასამთავრობო ორგანიზაციები (როგორიცაა „მწვანე ალტერნატივა“, NACRES, WWF, საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა, „დედამიწის მეგობრები-საქართველო“, Bankwatch).
- პრესა და მედია. პრესის და ზოგადად მედიის როლია, საზოგადოებას მიაწოდოს ინფორმაცია პროექტის ზემოქმედების შესახებ.

3.3 დაინტერესებული მხარეების ანალიზი

10-ე ცხრილში დეტალურად არის განხილული იდენტიფიცირებული დაინტერესებული მხარეების სამი ძირითადი კატეგორია.

ცხრილი 10- დაინტერესებული მხარეების სია და მათი ინტერესი პროექტში

დაინტერესებული მხარეების ჯგუფები	ინტერესი პროექტში
1. პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადამიანები	
ორი ხეობის მაცხოვრებლები:	
ნენსკრას ხეობა: სოფელი ჭუბერის, თობარის და ლუხის თემები (სოფელი ხაიში). ნაკრას ხეობა: სოფელი ნაკის თემი, შტიხირი (სოფელი ლახალმულა) (სოფელი).	დადებითი და უარყოფითი ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულნი. დისკომფორტი პროექტის მშენებლობის, პროექტის ტრანსპორტის, გზების შეკეთების, მდინარეების დინების ცვლილების შედეგად, წყალსაცავის ექსპლუატაციის მართვასთან დაკავშირებული რისკები, პოტენციური დასაქმების შესაძლებლობები.
მიწის ჩამორთმევის პროცესის შედეგად დაზარალებული ადამიანები მოსახლეობა, რომლებმაც პროექტის შედეგად დაკარგეს წვდომა საერთო რესურსებზე. მოსახლეობა, რომლებმაც დაკარგეს აქტივები და/ან კერძო საკუთრებაში არსებული მიწა პროექტის მიერ მიწების შესყიდვის შედეგად. სოციალურად დაუცველი ოჯახები (2017 წლის იანვრის მდგომარეობით ფიზიკური გადასახლება მოსალოდნელი არ არის)	შემოსავლის და/ან საარსებო წყაროს დაკარგვა. გააჩნია კომპენსაციის მიღების და საარსებო წყაროს აღდგენის უფლება მნიშვნელოვანი ზარალის შემთხვევაში (იხ. 9-ე თავი – LALRP). სპეციალური დახმარება სოციალურად დაუცველი ოჯახებისთვის
ზუგდიდი-მესტიის გზის გასწვრივ მცხოვრები მოსახლეობა და აღნიშნული გზით მოსარგებლე ადამიანები	განიცდიან დისკომფორტს პროექტის მიმე ტექნიკის გადაადგილების გამო.
2. შიდა დაინტერესებული მხარეები	
შპს ნენსკრა ჰიდროს თანამშრომლები	დასაქმების შესაძლებლობით მიღებული სარგებელი. ჯანდაცვის და უსაფრთხოების პოტენციური რისკები. შრომითი უფლებების გამოყენება.
ქვე-კონტრაქტორები: EPC კონტრაქტორი, ქვე-კონტრაქტორები, მომსახურების პროვაიდერები (მათ შორის დაცვის სამსახური) და მუშათა ორგანიზაციები	შესაბამისობაში უნდა იყვნენ პროექტის კომპანიის პოლიტიკასთან ჯანდაცვის, უსაფრთხოების, გარემოს დაცვის და საზოგადოებასთან ურთიერთობის შესახებ. პასუხისმგებელი არიან მუშების კეთილდღეობაზე სამუშაო ტერიტორიაზე
3. გარე დაინტერესებული მხარეები	
საქართველოს მთავრობა	„პროექტის განხორციელების ხელშეკრულების“ შესრულების კონტროლი
ეროვნული სახელმწიფო უწყებები	
ენერგეტიკის სამინისტრო	საქართველოს ენერგეტიკის პოლიტიკასთან შესაბამისობის კონტროლი მშენებლობის და ექსპლუატაციის დროს.
გარემოს და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო	ESIA-ს დამტკიცება და პროექტის ფარგლებში გარემოსდაცვითი ღონისძიებების საქართველოს კანონმდებლობასთან შესაბამისობის კონტროლი.
დაცული ტერიტორიების სააგენტო	პროექტის სიახლოვეს შექმნილი დაგეგმილი დაცული ტერიტორიების კონტროლი.
ადგილობრივი ხელისუფლების დეპარტამენტები	
მესტიის მუნიციპალიტეტი (გამგეობა)	ორივე ხეობის მაცხოვრებელთა უფლებების დაცვა.
მუნიციპალური საგზაო სამსახური	პროექტი განახორციელებს ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში არსებული მუნიციპალური გზების ნაწილის რეაბილიტაციას.
ადგილობრივი ხელისუფლება (ჭუბერი, ნაკი, ხაიში, ლახალმულა)	ადგილობრივი ხელისუფლება, ადგილობრივი მოსახლეობის მიერ არჩეული დეპუტატები, რომლებიც მოსახლეობას წარმოადგენენ მესტიის საკრებულოში (საბჭოში). მოსახლეობის საჩივრების მიღება და

დაინტერესებული მხარეების ჯგუფები	ინტერესი პროექტში
	დამუშავება.
სხვა ჰიდროელექტროსადგურების პროექტები ენგურის აუზში	
ხუდონის ჰესის შემოთავაზებული პროექტი	ინფორმაციის კოორდინაცია და გაზიარება საერთო ზემოქმედების შეფასება
ენგურის არსებული ჰესი	
ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში შესწავლის პროცესში მყოფი და დაგეგმილი პატარა ჰესები	
ენგურის აუზში შესწავლის პროცესში მყოფი და დაგეგმილი პატარა ჰესები	
სამოქალაქო საზოგადოება, არასამთავრობო ორგანიზაციები („მწვანე ალტერნატივა“, WWF კავკასია, საქრთველოს მწვანეთა მოძრაობა, დედამიწის მეგობრები-საქართველო, Bankwatch) და არასამთავრობო ორგანიზაციებზე დაფუძნებული საზოგადოება, როგორიცაა სოფლის განვითარების ასოციაციები და კოოპერატივები.	პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური ღონისძიებების შედეგად გარემოს დაცვის და დაზარალებული ადამიანების დაცვის უზრუნველყოფა.
პრესა და მედია	ხეობაში მაცხოვრებლების და საზოგადოების ინფორმირება პროექტის განხორციელების და დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ.
ბიზნესი და ბიზნეს-ასოციაციები	შესყიდვის და მიწოდების ჯაჭვი

3.4 სოციალურად დაუცველი ჯგუფები და სქესთან დაკავშირებული საკითხები ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ ადამიანებში

ორივე ხეობაში მცხოვრები ადამიანების კვლევა განხორციელდა 2015 წლის სექტემბერში ჩატარებული დეტალური სოციალურ-ეკონომიკური დამატებითი E&S კვლევის ფარგლებში. აღნიშნული კვლევის დროს იდენტიფიცირებული იქნა სოციალურად დაუცველი ოჯახები და მომზადდა შესაბამისი რუკები. სოციალურად დაუცველობის კრიტერიუმები დეტალურად არის აღწერილი 3-ე თავში - სოციალური ზემოქმედების შეფასება. ოჯახები სოციალურად დაუცველად მიიჩნევიან, თუ:

- რეგისტრირებულნი არიან როგორც მატერიალურად გაჭირვებულნი ადგილობრივ სოციალურ სამსახურებში;
- ოჯახის უფროსი ქალია;
- ოჯახის უფროსი ხანდაზმული ადამიანია (≥ 70 წლის) მარჩენალის გარეშე;
- ოჯახის უფროსი უნარშეზღუდულია.

ნაკრას და ნენსკრას ხეობებში სოციალურად დაუცველად ითვლება სულ 150 ოჯახი, მათ შორის 82 ოჯახის უფროსი ქალია.

იდენტიფიცირებული იქნა წერა-კითხვის უცოდინარი ადამიანები (2 ქალი და 4 მამაკაცი). სოციალურ-ეკონომიკური კვლევის ფარგლებში გამოკითხული ზრდასრული ადამიანებიდან ორის (ორივე ხეობაში მუდმივად მცხოვრები 1,148 ადამიანიდან) სასაუბრო ენა იყო სვანური და არ ფლობდნენ ქართულ ან რუსულ ენებს.

პროექტის მიერ დასაქმებული CLO-ები ცხოვრობენ ხეობებში. ისინი სვანები არიან და ქართულთან ერთად სვანურადაც საუბრობენ. CLO-ებს ჩაუტარდებათ ტრენინგი, რათა შეძლონ ყველა სოფელში ჩასვლა და ძირითადი ინფორმაციის და E&S მასალების შინაარსის გაცნობა ადგილობრივი მოსახლეობისთვის.

ისინი პასუხს გასცემენ სოციალურად დაუცველი ადამიანების ნებისმიერ კითხვას და უზრუნველყოფენ პროექტის შესახებ ინფორმაციის გადაცემას სოციალურად დაუცველი ოჯახებისთვის. CLO-ები სვანურ ენაზე განუმარტავენ E&S დოკუმენტებს ხანდაზმულ ადამიანებს ან სოციალურად დაუცველ პირებს, რომლებიც ქართულად ვერ საუბრობენ, შეხვედრები მოეწყობა ინდივიდუალურად მათ სახლებში ან მათთვის ხელსაყრელ ადგილას და დროს. ისინი ასევე დაეხმარებიან სოციალურად დაუცველ პირებს საჩივრების მექანიზმით სარგებლობაში.

იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილი იქნას აღნიშნული პირების დასწრება პროექტის მიერ ორგანიზებულ საჯარო შეხვედრებზე, JSCNH ყველა საოციალურად დაუცველს შესთავაზებს ტრანსპორტირებას.

CLO-ები რეგულარულად გამართავენ არაოფიციალურ შეხვედრებს, მათ შორის ქალების სამიზნე ჯგუფებთან, რათა უზრუნველყოფილი იქნას დაინტერესებული მხარეების ჩართულობა და პროექტის მიერ

განხორციელებული კონსულტაციები ადგილობრივ თემებთან მოიცავს ორივე სქესს მთელი პროექტის განმავლობაში.

პროექტის კომპანია ვალდებულია, იმუშაოს EBRD-თან და საქართველოს მთავრობასთან ერთად, რათა განსაზღვროს პროექტში ქალების მონაწილეობის ზრდის შესაძლებლობა. ქალების დასაქმების მხარდაჭერისთვის EPC კონტრაქტორთან ერთად განისაზღვრება მიზნები, რათა უზრუნველყოფილი იქნას პერსონალის 15%-ის ქალებით დაკომპლექტება (გამოცდილ, ნაწილობრივ გამოცდილ და გამოუცდელ დონეზე).

3.5 დაინტერესებული მხარეების კატეგორიები, რომელთა ჩართვაც პრიორიტეტულია

ზოგი დაინტერესებული პირის ჩართვა უნდა განხორციელდეს პრიორიტეტულად, პროექტის მშენებლობის განრიგთან და პროექტის ექსპლუატაციისთვის საჭირო სოციალური ლიცენზირების და ადგილობრივად დასაშვებობის არსებულ კონტექსტთან დაკავშირებით 11-ე ცხრილის შესაბამისად.

ცხრილი 11 – პრიორიტეტულად ჩართული დაინტერესებული პირების კატეგორიები

	დაინტერესებული პირების კატეგორიები	საკითხები და პრობლემები
1	მიწის შესყიდვის შედეგად დაზარალებული ადამიანები	შეთანხმება კომპენსაციებს, შესუსტების ღონისძიებების და საარსებო წყაროს აღდგენის პროგრამის შესახებ
2	ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები ადამიანები	კაშხლის უსაფრთხოება, ბუნებრივი საფრთხეები და ადგილობრივი სარგებლის საკითხები. მშენებლობის ეფექტები, დასაქმების შესაძლებლობები
3	სახელმწიფო უწყებები	გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმის (ESMP) შესუსტების ღონისძიებებში, ასევე ნებართვის გაცემის პროცესებში ჩართვა
4	არასამთავრობო ორგანიზაციები	აღნიშნული არასამთავრობო ორგანიზაციების შეხედულებების შესაბამისობა და ინტეგრირება საერთაშორისო E&S სტანდარტებთან და JSCNH გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის სტრატეგიასთან
5	პროექტის მუშები და თანამშრომლები	შრომითი უფლებები, უნარ-ჩვევების განვითარება, ოკუპაციური ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება

4 დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის პროგრამა

4.1 გასაჯაროვებას დაქვემდებარებული დოკუმენტები

2015 ESIA გასაჯაროვდა და განხილული იქნა საჯარო შეხვედრების დროს, რაც აღწერილია 9-ე ნაწილში.

დამატებითი E&S პაკეტი მომზადდა 2015-დან 2017 წლამდე კრედიტორების E&S მოთხოვნების შესაბამისად. პაკეტი მოიცავს შემდეგ 10 ანგარიშს:

- თავი 1: არატექნიკური რეზიუმე
- თავი 2: პროექტის განსაზღვრება
- თავი 3: სოციალური ზემოქმედების შეფასება
- თავი 4: ბიომრავალფეროვნების ზემოქმედების შეფასება
- თავი 5: ჰიდროლოგია და წყლის ხარისხის შეფასება
- თავი 6: ბუნებრივი საფრთხეები და კაშხლის უსაფრთხოება
- თავი 7: დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გეგმა (წინამდებარე დოკუმენტი)
- თავი 8: გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმა
- თავი 9: მიწის შესყიდვის და საარსებო წყაროს აღდგენის გეგმა
- თავი 10: საერთო ზემოქმედების შეფასება

ყველა ეს თავი დაწერილია ინგლისურად და ნათარგმნია ქართულად. ინგლისური და ქართული ვერსიები განთავსდება პროექტის ვებ-გვერდზე (www.ნენსკრაhydro.ge) 2017 წლის მარტში და ხელმისაწვდომი იქნება პროექტის არსებობის განმავლობაში.

მატერიალური ეგზემპლარები მიეწოდება ჭუბერის და ნაკის საკრებულოებს, მესტიის მუნიციპალიტეტს და JSCNH საინფორმაციო ცენტრს, ასევე JSCNH ოფისის თბილისში. სოფელ ნაკში გაიხსნება პროექტის საინფორმაციო ცენტრი.

4-თვიანი პერიოდის განმავლობაში შეგროვდება მოსახლეობის მოსაზრებები აღნიშნულ დოკუმენტებთან დაკავშირებით პროექტის ვებ-გვერდის მეშვეობით და სოფლებში ნენსკრაში და ნაკრაში. კომენტარების ჟურნალები ხელმისაწვდომი იქნება JSCNH საინფორმაციო ცენტრებში, ასევე JSCNH თბილისის ოფისში და 4.2 ნაწილში აღწერილ საჯარო შეხვედრებზე.

პროექტის CLO-ები E&S დოკუმენტებს სვანურად განუმარტავენ ხანდაზმულებს ან სოციალურად დაუცველ პირებს, რომლებიც ქართულად არ საუბრობენ. აღნიშნული მატერიალური ეგზემპლარების ხელმისაწვდომობის შესახებ საჯაროდ გამოცხადდება ორივე ხეობაში CLO-ების მიერ.

კომენტარები გასაჯაროებული E&S დოკუმენტების შესახებ მიიღება 2017 წლის მარტიდან ივნისამდე სხვადასხვა საკომუნიკაციო საშუალებებით: პირდაპირი არაოფიციალური ან ოფიციალური შეხვედრები ან გასაუბრებები, სატელეფონო ზარები, წერილობითი ფორმით, როგორცაა წერილები, ელ-ფოსტა, ონ-ლაინ ფორმები პროექტის ვებ-გვერდზე, კომენტარებისთვის განკუთვნილი ჟურნალები პროექტის საინფორმაციო ცენტრებში ჭუბერსა და ნაკში და JSCNH თბილისის ოფისში.

პროექტის ფარგლებში კონტრაქტი გაფორმდა კომუნიკაციის სპეციალისტთან კომუნიკაციის სტრატეგიის და საინფორმაციო მასალის შემუშავების მიზნით, რომელიც ადგილობრივ თემებს განუმარტავს კაშხლის უსაფრთხოების და ბუნებრივი საფრთხეების საკითხებს. შემუშავებული მასალები ხელმისაწვდომი იქნება ქართულ და ინგლისურ ენაზე პროექტის საინფორმაციო ცენტრებში ჭუბერსა და ნაკში და JSCNH თბილისის ოფისში. აღნიშნული მასალების ელექტრონული ვერსია ასევე განთავსდება პროექტის ვებ-გვერდზე (www.nenskrahydro.ge).

ძირითადი სამშენებლო ფაზის და ექსპლუატაციის პირველი 3 წლის განმავლობაში პროექტი გაასაჯაროებს ექვსი თვის და წლიურ ანგარიშებს (ქართულად და ინგლისურად). ეს ანგარიშები საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომი იქნება პროექტის საინფორმაციო ცენტრში ჭუბერში, ჭუბერსა და ნაკში სოფლის საკრებულოებში, მესტიის მუნიციპალიტეტში და პროექტის ვებ-გვერდზე.

მშენებლობის ძირითადი ფაზის განმავლობაში და ექსპლუატაციის დროს ექვსთვეში ერთხელ ქართულ ენაზე გამოქვეყნდება საინფორმაციო ბიულეტენები და გავრცელდება ნენსკრაში და ნაკრაში ადგილობრივი თემებისთვის პროექტის ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციის მიწოდების მიზნით.

ზემოთ ჩამოთვლილი დოკუმენტების გასაჯაროების განრიგი და დეტალები მოცემულია მომდევნო ნაწილში.

კრედიტორებს ასევე შეუძლიათ გაასაჯაროონ პროექტის E&S განხორციელებასთან დაკავშირებული დამატებითი დოკუმენტები საკუთარ ვებ-გვერდებზე.

აზიის განვითარების ბაკი უფლებამოსილია, გაასაჯაროვოს:

- ექსპერტთა დამოუკიდებელი კოლეგიის (IPOE) ანგარიშები;
- აუდიტის დასკვნები შესაბამისობის შესახებ მშენებლობის ფაზის დროს და კრედიტორების E&S მონიტორინგის კონსულტანტების მიერ მომზადებული მონიტორინგის დასკვნები (მათ შორის შესაბამისობის დამატებითი აუდიტი და სამუშაოების სათანადოდ შესრულების ანგარიში შეაბამის ობიექტებზე);
- LALRP მონიტორინგის და შესრულების ანგარიშები;
- ნებისმიერი სხვა E&S განახლებული დოკუმენტები ექსპლუატაციის ფაზისთვის;
- პროექტის კომპანიის პასუხი ექსპერტთა დამოუკიდებელი კოლეგიის და/ან გარე E&S მონიტორის მიერ მოკვლეულ ფაქტებზე.

ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკი (EBRD) და ევროპის ინვესტირების ბანკი (EIB) უფლებამოსილია, გაასაჯაროვოს გარემოსდაცვითი და სოციალური ღონისძიებების გეგმა (ESAP), რომელიც აღწერს კრედიტორების დაფინანსებით მოსარგებლის მიერ განსახორციელებელ ქმედებებს და არა პროექტის მიერ განსახორციელებელ ქმედებებს, რათა უზრუნველყოფილი იქნას პროექტის შესაბამისობა EBRD მოთხოვნებთან და EIB გარემოსდაცვით და სოციალურ სტანდარტებთან.

4.2 გასაჯაროვების ღონისძიებები (მარტი-ივნისი, 2017)

წინამდებარე თავში ყურადღება გამახვილებულია E&S პაკეტის გასაჯაროვებაზე, რაც განხორციელდება 2017 წლის მარტიდან ივნისამდე. მომდევნო პარაგრაფში აღწერილია აღნიშნულ პერიოდში განსახორციელებელი ღონისძიებები, განრიგი კი მოცემულია 33-ე გვერდზე წარმოდგენილ გამოსახულებაში. დაინტერესებული მხარეების სრული პროგრამა მშენებლობის პერიოდისთვის (2017 -დან 2021-მდე) და ექსპლუატაციის პერიოდისთვის (2021 წლიდან) წარმოდგენილია 4.3 თავში.

4.2.1 რა საჭიროა გასაჯაროვების სტრატეგია?

წინამდებარე თავში აღწერილია გასაჯაროვების სტრატეგია 2017 წლის მარტიდან ივნისამდე პერიოდში. აღნიშნული პერიოდის განმავლობაში განსახორციელებელი ღონისძიებების განრიგი მოცემულია თავში 4.2.4. JSCNH-ს მიერ აღნიშნული ინფორმაციის მომზადების მიზანია ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადგილობრივი მოსახლეობის და ზოგადად, ყველა დაინტერესებული მხარის ინფორმირება განხორციელებული პროცესების და ღონისძიებების შესახებ. JSCNH-ის მიზანია, ხელმისაწვდომი გახადოს დროული, სათანადო, გასაგები ინფორმაციის მიღება პროექტის ტექნიკური, გარემოსდაცვითი და სოციალური ზემოქმედების შესახებ ძირითადი სამშენებლო სამუაოების დაწყებამდე. ინფორმაციის გასაჯაროვება და განხილვა განხორციელდება საქართველოში და ადგილობრივ მოსახლეობაში მიღებული კულტურული ფორმით. გასაჯაროვების პროცესი მოიცავს სქესთა ჩართულობას, ხოლო JSCNH უზრუნველყოფს სოციალურად დაუცველ ჯგუფებთან კონსულტაციებს. აღნიშნული პერიოდის განმავლობაში პროექტის მიერ შეგროვდება და რეაგირება მოხდება ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადგილობრივი მოსახლეობის და ზოგადად, სხვა დაინტერესებული მხარეების მიერ დასახელებულ ყველა პრობლემურ საკითხზე.

4.2.2 როგორ განახორციელებს JSCNH E&S დოკუმენტების გასაჯაროვებას?

E&S დოკუმენტების გასაჯაროვების, გაზიარების და განმარტების მეთოდი, ასევე ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადგილობრივი მოსახლეობის და სხვა დაინტერესებული მხარეების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის შეგროვების მეთოდი მოიცავს 4 თანმიმდევრულ ნაბიჯს:

- E&S დოკუმენტების და ინფორმაციის გასაჯაროება განხორციელდება და გასაჯაროების პროცესი აიხსნება ადგილობრივ დონეზე;
- შეგროვდება ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადგილობრივი მოსახლეობის და სხვა დაინტერესებული მხარეების მიერ მოწოდებული კითხვები, პრობლემები და ინფორმაცია, რომლებსაც გაეცემა პასუხები და შევა JSCNH -ში.
- ორგანიზებული იქნება შეხვედრები დაინტერესებულ მხარეებთან, რათა წარმოდგენილი იქნას დამატებითი პასუხები და განხილული იქნას მათთვის საინტერესო საკითხები და
- დოკუმენტურად დასაბუთდება გასაჯაროების ღონისძიებები და მომზადდება საბოლოო ანგარიში გასაჯაროების შესახებ 2017 წლის ივნისში.

ასევე ჩატარდება მედია-კამპანია მას შემდეგ, რაც 2017 წლის 1 მარტს გასაჯაროდება E&S პაკეტის ინგლისურენოვანი ვერსია და აღნიშნული კამპანია გაგრძელდება მთელი გასაჯაროების პერიოდის განმავლობაში.

A. პირველი ნაბიჯი: დოკუმენტების გასაჯაროება და ინფორმაციის გავრცელება

პირველი ნაბიჯი დაიწყება თებერვლის ბოლოს და გაგრძელდება 2017 წლის მარტში E&S პაკეტის გასაჯაროებამდე.

A.1 E&S პაკეტის გასაჯაროების შიდა მომზადება

2017 წლის თებერვალში და მარტის დასაწყისში JSCNH E&S გუნდი მოამზადებს E&S პაკეტის გასაჯაროების პროცესს. ჩატარდება შემდეგი ღონისძიებები:

- პროცესების განსაზღვრა მოსახლეობიდან და არასამთავრობო ორგანიზაციებისგან ინფორმაციის შეგროვები მიზნით;
- JSCNH კომუნიკაციის სპეციალისტების მობილიზება და საინფორმაციო და საკომუნიკაციო მასალების შემუშავება (პოსტერები, ბუკლეტები, ვიდეოები, პრეზენტაციები);
- JSCNH E&S გუნდის ტრენინგი E&S პაკეტის შინაარსზე;
- CLO-ების სპეციალური ტრენინგი E&S პაკეტის შინაარსზე და მათ როლზე გასაჯაროების პროცესში; და
- საჯარო საინფორმაციო ცენტრი გაიხსნება სოფელ ნაკში. საჯარო საინფორმაციო ცენტრი სოფელ ჭუბერში მიიღებს საინფორმაციო მასალას.

აღნიშნულის პარალელურად შემუშავდება საინფორმაციო და საკომუნიკაციო მასალები. სპეციფიკური შეხვედრებისთვის მომზადდება PowerPoint პრეზენტაცია, რომელშიც შეჯამდება NTS თავი, ხოლო შემდეგ ღია სესიებზე აღწერილი იქნება სხვა ბეჭდური საკომუნიკაციო მასალა, როგორიცაა პოსტერები და ბროშურები. ბროშურის ფორმაში შევა მოსახლეობისთვის მნიშვნელოვანი სხვადასხვა საკითხი, კერძოდ: კაშხალი და უსაფრთხოების სხვა ზომები, გზამკვლევი მიწის შესყიდვის და კომპენსაციის შესახებ (GLAC), დასაქმება და უნარ-ჩვევების განვითარება, საზოგადოებაში ინვესტირების სტრატეგია, საჩივრებზე რეაგირების მექანიზმი. ეს ბროშურები დაიბეჭდება

ქართულ ენაზე და გავრცელდება ორივე ხეობის მოსახლეობაში, სანამ E&S პაკეტის ქართულენოვანი ვერსია იქნება ხელმისაწვდომი (იხ. პუნქტი A.3).

A.2 საჩივრებზე რეაგირების მექანიზმის დაწესება

როგორც 5-ე თავში აღინიშნა, 2017 წლის მარტის დასაწყისში JSCNH ჩამოაყალიბებს საჩივრებზე რეაგირების ერთ კომიტეტს ნენსკრას ხეობაში, ერთს კი ნაკრას ხეობაში, სადაც დაინერგება საჩივრებზე რეაგირების მექანიზმი.

A.3 გაცნობითი შეხვედრები ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილ მოსახლეობასთან

სანამ 2017 წლის მარტის ბოლოს ESIA-ს დამატებითი პაკეტი გახდება ქართულ ენაზე ხელმისაწვდომი, ჭუბერის და ნაკის მოსახლეობას მიეწოდება A.1 თავში აღწერილი ბროშურები. ბროშურებს CLO-ები დაურიგებენ ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრებ თითოეულ ოჯახს. ბროშურები ასევე საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი იქნება პროექტის საჯარო საინფორმაციო ცენტრებში ჭუბერსა და ნაკში, ასევე ხაიშის მერიაში და მესტიის და ზუგდიდის მუნიციპალიტეტებში.

შემდეგ გაცნობითი შეხვედრები გაიმართება თემებში. ნენსკრას ხეობაში მცხოვრებ 13 თემიდან თითოეულში ორგანიზებული იქნება ერთი შეხვედრა. რადგან დასახლებები ნაკლებად არის გაფანტული ნაკრას ხეობაში, იქ ორი შეხვედრა ჩატარდება.

გაცნობითი შეხვედრების მიზანია:

- აცნობონ ნენსკრას და ნაკრას ხეობების თემებს გასაჯაროების მომავალი პროცესის შესახებ;
- მიაწოდონ დამატებითი ინფორმაცია და გასცენ პასუხები გავრცელებულ საკომუნიკაციო მასალასთან დაკავშირებით დასმულ კითხვებზე, და
- უზრუნველყოფილი იქნას ქალების და მოწყვლადი ჯგუფების ინფორმირება, როგორიცაა ხანდაზმულები და უნარშეზღუდული ადამიანები, რაც განხორციელდება შეხვედრების მათ სახლებთან ახლოს გამართვის გზით.

იმის გათვალისწინებით, რომ ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული თემებისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხი კაშხლის უსაფრთხოებაა, აღნიშნულ გაცნობით შეხვედრებზე დაზარალებულ ოჯახებს საშუალება ექნებათ, JSCNH კაშხლის უსაფრთხოების ექსპერტთან განიხილონ ეს საკითხი.

A.4 E&S პაკეტის გასაჯაროება

როგორც 0 პუნქტში აღინიშნა, 2017 წლის 1 მარტს გარემოსდაცვითი და სოციალური დოკუმენტები განთავსდება JSCNH ვებ-გვერდზე ინგლისურ ენაზე, შემდეგ კი, მარტის შუა რიცხვებში - ქართულ ენაზე.

დოკუმენტაცია ხელმისაწვდომი იქნება როგორც მატერიალური, ასევე ელექტრონული ფორმით. USB მოწყობილობებზე განთავსებული ელექტრონული ვერსიები დაურიგდება ადგილობრივი თემის დაინტერესებულ ოჯახებს, ასევე პროექტით დაინტერესებულ სხვა მხარეებს. მატერიალური ფორმით წარმოდგენილი დოკუმენტები ხელმისაწვდომი იქნება ჭუბერის და ნაკის თემებში, მესტიის და ზუგდიდის მუნიციპალიტეტებში და

ჭუბერისა და ნაკის JSCNH საინფორმაციო ცენტრებში, ასევე JSCNH ოფისში თბილისში.

ადგილობრივ თემებს და ყველა შესაბამის დაინტერესებულ მხარეს ეცნობება დოკუმენტაციის ხელმისაწვდომობის შესახებ SMS შეტყობინებით, პირდაპირი სატელეფონო ზარის და რადიო-შეტყობინების მეშვეობით. ასევე, მატერიალური სახით არსებული დოკუმენტაციის ხელმისაწვდომობის შესახებ გაკეთდება საჯარო განცხადება ორივე ხეობაში CLO-ების მიერ. პროექტის CLO-ები სვანურ ენაზე განუმარტავენ E&S დოკუმენტებს ხანდაზმულებს ან სოციალურად დაუცველ პირებს, რომლებიც ქართულ ენაზე არ საუბრობენ.

დამატებითი საინფორმაციო მასალები განთავსდება ქართულ და ინგლისურ ენაზე პროექტის საინფორმაციო ცენტრში ჭუბერში და JSCNH ოფისში თბილისში. აღნიშნული მასალების ელექტრონული ვერსია ასევე ხელმისაწვდომი იქნება პროექტის ვებ-გვერდზე (www.ნენსკრა.com).

B. მეორე ნაბიჯი: პრობლემური საკითხების და ინფორმაციის შეგროვება

დაინტერესებული მხარეების შეხედულებები და ინფორმაცია აღნიშნული დოკუმენტების შესახებ შეგროვდება მთელი გასაჯაროების პერიოდის განმავლობაში პროექტის ვებ-გვერდის მეშვეობით ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში.

კომენტარებისთვის განკუთვნილი ჟურნალები გათავსდება პროექტის საინფორმაციო ცენტრებში და JSCNH ოფისში თბილისში, ხოლო საჯარო შეხვედრები განხორციელდება 4.3 პუნქტში აღწერილი პროცედურის მიხედვით.

გასაჯაროების პერიოდის პირველი დღიდან JSCNH -ში ინიშნება საკონტაქტო პირი, რომელსაც ევალება კითხვების/მოთხოვნების შეგროვება დაინტერესებული მხარეებისგან, მათ შორის: სატელეფონო ზარების, ოფიციალური წერილების, ვებ-გვერდის საშუალებით მიღებული შეკითხვები.

ყოველკვირეულად განხორციელდება კონტაქტი კრედიტორებთან, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მათ მიერ მიღებული კითხვების შეტანა მონაცემთა ბაზაში რეგულარული განახლების მიზნით მედია-კამპანიის მეშვეობით. აღნიშნული მექანიზმი იმოქმედებს გასაჯაროების მთელი პერიოდის განმავლობაში.

ყველა შეკითხვა/პრობლემა გაანალიზდება შიდა დონეზე JSCNH-ის მიერ და საჭიროებისამებრ ოფიციალური პასუხი (წერილი) გაეგზავნება შესაბამის დაინტერესებულ მხარეს. ყველა კითხვა/პრობლემა განიხილება და ეცნობება ყველა დაინტერესებულ მხარეს საჯარო შეხვედრების, სპეციალური შეხვედრების ან ვებ-გვერდის მეშვეობით.

2017 წლის მარტის და აპრილის განმავლობაში JSCNH განახორციელებს ყველა მიღებული შეკითხვის, პრობლემის და ინფორმაციის პირველ ანალიზს, რათა მომზადდეს შეხვედრები, რომლებიც 2017 წლის აპრილის ბოლოს და მაისის განმავლობაში გაიმართება. აღნიშნული საშუალებას მოგვცემს, საჭიროების შემთხვევაში, უფრო კონკრეტულად განვიხილოთ საინფორმაციო მასალები და დავგეგმოთ შეხვედრები.

C. მესამე ნაბიჯი: შეხვედრები დაინტერესებულ მხარეებთან

რამდენიმე შეხვედრა გაიმართება ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში, მესტიის მუნიციპალიტეტში და თბილისში 2017 წლის აპრილის ბოლოდან მაისის ბოლომდე.

C.1 ღია კარის შეხვედრები ჭუბერში და ნაკში

გაცნობითი შეხვედრების და E&S პაკეტების, საინფორმაციო მასალების და ბროშურების ქართულ ენაზე გასაჯაროების შემდეგ ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში, ორივე ხეობაში გაიმართება ღია კარის დღეები. ორი 3-დღიანი სესია ორგანიზებული იქნება ცენტრალურ ტერიტორიაზე დღის განმავლობაში, რაც მაქსიმალური რაოდენობის მოსახლეობის დასწრების საშუალებას მოგვცემს. ეს სესიები მაისის მეორე (ნენსკრას ხეობა) და მესამე კვირაში (ნაკრას ხეობა) გაიმართება. სტუმრებს დაურიგდებათ ყველაზე ხშირად დასმული კითხვები/პასუხები დოკუმენტის სახით, სესიაზე წარმოდგენილი იქნება ჯგუფი, რომელიც ღია კარის შეხვედრაზე დასმულ დამატებით შეკითხვებს გასცემს პასუხს. ჯგუფის შემადგენლობა აღწერილია 4.2.3 პუნქტში.

C.2 შეხვედრები ადგილობრივ და ეროვნულ უწყებებთან და ეროვნულ დონეზე არსებულ დაინტერესებულ მხარეებთან

შემდეგ შეხვედრები გაიმართება აპრილის ბოლოს და მთელი მაისის განმავლობაში:

- შეხვედრა მესტიის მუნიციპალიტეტთან გაიმართება 2017 წლის მაისის ბოლოს;
- სპეციფიკური შეხვედრები გაიმართება გარემოს დაცვის, ენერგეტიკის და სეს-ის წარმომადგენლებთან მაისის დასაწყისში;
- მაისის დასაწყისში შეხვედრები მოეწყობა ასევე სხვა ჰიდროელექტროსადგურების პროექტებთან;
- ერთი შეხვედრა გაიმართება გარემოს დაცვის არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თბილისში აპრილის ბოლოს, და
- დამატებით, ერთი სპეციფიკური შეხვედრა გაიმართება თბილისში მაისში წარმოშობით ნენსკრას და ნაკრას ხეობის მაცხოვრებლებთან, რომლებიც თბილისში იმყოფებიან სამუშაოდ ან სასწავლებლად.

C.3 თემატური შეხვედრები ადგილობრივ თემებთან (ნენსკრას და ნაკრას ხეობები)

ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში ღია კარის სესიების შემდეგ თითოეულ თემში ჩატარდება მთელი რიგი თემატური შეხვედრები მაისის ბოლოს და ივნისის დასაწყისში. აღნიშნულ შეხვედრებზე წარმოდგენილი იქნება გასაჯაროების პროცესის ძირითადი შედეგები და საშუალება ექნებათ მონაწილეებს, განიხილონ კონკრეტული ოჯახების სპეციფიკური კითხვები/პრობლემები, შეხვედრებს დაესწრება მაქსიმალური ოდენობის მონაწილე, მათ შორის სოციალურად დაუცველი და ხანდაზმული პირები, რადგან შეხვედრის ადგილად შეირჩევა თემის ტერიტორია.

სპეციფიკური თემატური შეხვედრები გაიმართება ავტო-ტრანსპორტით დაკავშირებული რისკების შესახებ მოწყობილი საინფორმაციო კამპანიის ფარგლებში (იხ. პუნქტი 4.3), ასევე თემატური შეხვედრები შეეხება

სპეციფიკურ სამშენებლო ღონისძიებებს (როგორცაა აფეთქება ან მძიმე ტვირთი).

D. საბოლოო ანგარიში და გასაჯაროების დახურვა

საბოლოო ანგარიში საჯარო კონსულტაციების და გასაჯაროების პროცესის შესახებ მომზადდება 2017 წლის ივნისში.

E. მედიასთან მიმდინარე კომუნიკაცია

გასაჯაროების პერიოდის დაწყებამდე, 2017 წლის თებერვალში, JSCNH განსაზღვრავს მედიასთან კომუნიკაციის სტრატეგიას. პროექტის ვებ-გვერდი და მისი სოციალური მედიის გვერდები განახლდება, მომზადდება უმნიშვნელოვანესი მესიჯები, შეიქმნება ინტერნეტ-მონიტორინგის სისტემა. შემუშავდება ტელევიზიასთან და გაზეთთან ურთიერთობის ფორმა, მათ შორის პრეს-რელიზი, საჯარო შეხვედრების გაშუქება და სხვადასხვა ვიზიტები ჟურნალისტებისთვის.

როგორც კი E&S პაკეტის ინგლისურენოვანი ვერსია გასაჯაროვდება, განხორციელდება მედია-კამპანია.

მედია-კამპანიის მიზანია, ინფორმაცია მიეწოდოს ფართო საზოგადოებას გასაჯაროების შესახებ, ასევე განხორციელებული პროცესის, მნიშვნელოვანი თარიღების, ESIA დამატებითი პაკეტის ქართულენოვანი ვერსიის გავრცელების, კითხვებზე და პრობლემებზე რეაგირების შესახებ. ფართო საზოგადოებას რეგულარულად მიეწოდება განახლებული ინფორმაცია ხშირად დასმული კითხვები და JSCNH-ის მიერ გაცემული პასუხების შესახებ.

ასევე განხორციელდება მიმდინარე კომუნიკაცია პროექტის ვებ-გვერდის მეშვეობით. ინტერნეტით დასმულ ყველა კითხვაზე გაცემული იქნება სისტემატური პასუხები. ვებ-გვერდი განახლდება რეგულარულად გასაჯაროების პერიოდის განმავლობაში, რათა წარმოდგენილი იქნას ღონისძიებები, რომლებიც შესრულდა, მიმდინარე ან დაგეგმილია.

4.2.3 ვინ განახორციელებს გასაჯაროების ღონისძიებებს JSCNH-დან?

დაინტერესებული მხარეების როლები და პასუხისმგებლობები მშენებლობის და ექსპლუატაციის პერიოდში მოცემულია 6-ე თავში.

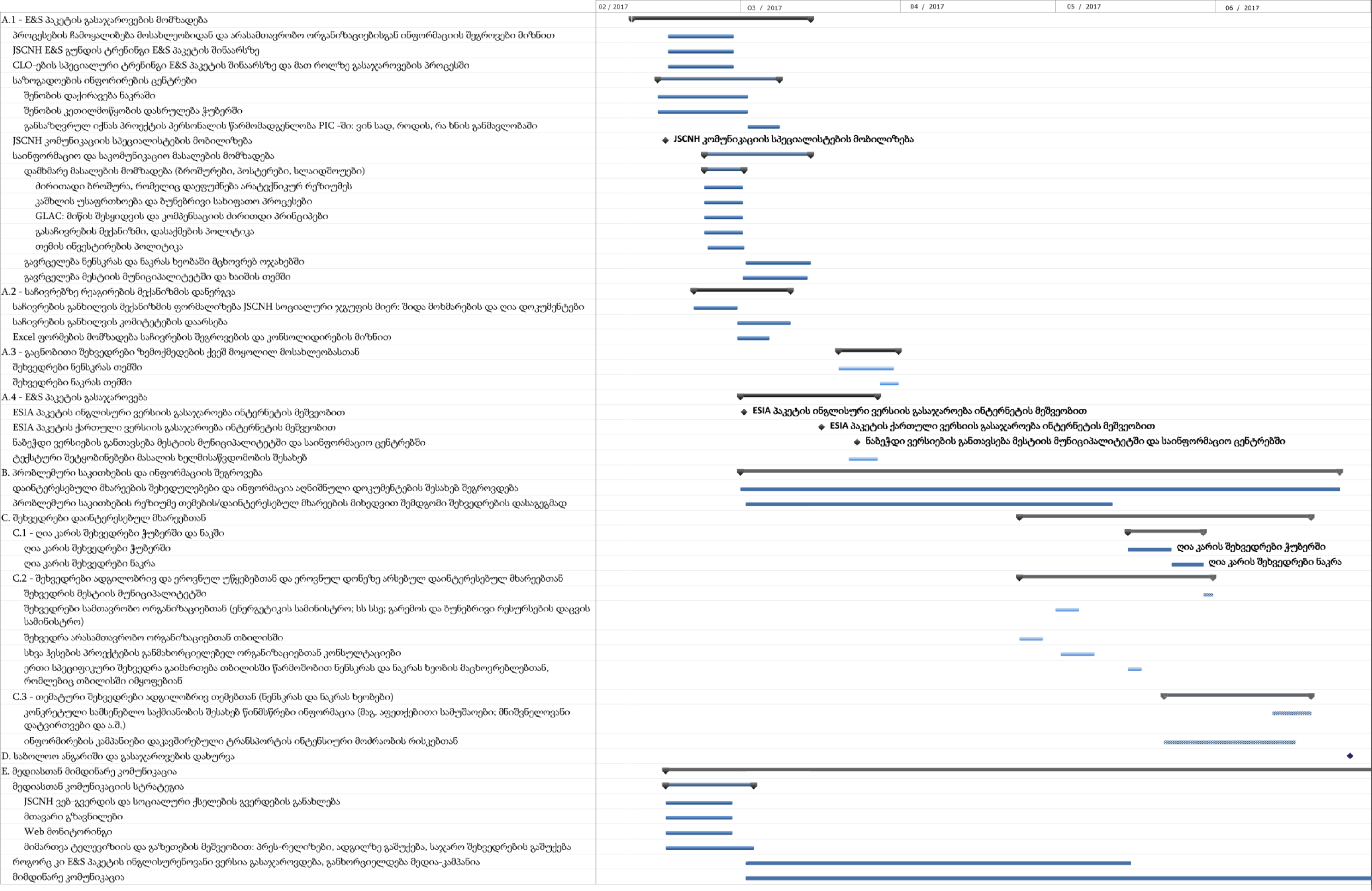
12-ე ცხრილში წარმოდგეილია დაინტერესებული მხარეების როლები და პასუხისმგებლობები გასაჯაროების ღონისძიებებისთვის 2017 წლის მარტიდან ივნისამდე პერიოდში.

ცხრილი 12 – როლები და პასუხისმგებლობები E&S ანგარიშების გასაჯაროების ღონისძიებებისთვის

როლი	პასუხისმგებლობები
JSCNH- კომუნიკაციის სპეციალისტი	საკომუნიკაციო მასალების მომზადება - ბროშურები, პოსტერები, მედია-კამპანია. მედია-კამპანიის დაგეგმვა და განხორციელება. საკონტაქტო პირი, რომელსაც ევალება დაინტერესებული მხარეებისგან ინფორმაციის შეგროვება. „გასაჯაროების“ ანგარიშის მომზადება კრედიტორებისთვის.
JSCNH – E&S გუნდი (იხ. თავი 6)	გასაჯაროების პროცესის კოორდინირება. საინფორმაციო მასალების გავრცელება. შეხვედრების და ღია კარის სესიების ორგანიზება და მათზე დასწრება
JSCNH - ექსპერტები (კაშხლის უსაფრთხოება და ბიომრავალფეროვნება)	შეხვედრებზე და ღია კარის სესიებზე დასწრება
მფლობელის ინჟინერი და EPC კონტრაქტორი	ღია კარის სესიებზე დასწრება და ტექნიკურ კითხვებზე, დასაქმების, მუშახელის შერჩევის პროცესის, მშენებლობის მეთოდების შესახებ პასუხების გაცემა.

4.2.4 E&S დოკუმენტების გასაჯაროების განრიგი

გასაჯაროების პერიოდის ღონისძიებების განრიგი მოცემულია 1-ელ გამოსახულებაზე შემდეგ გვერდზე.

გამოსახულება 1 – საკონსულტაციო ღონისძიებების განრიგი 2017 წლის თებერვლიდან ივნისამდე პერიოდში

4.3 დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის პროგრამა

წინამდებარე ნაწილში მოცემულია მომავალი დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ღონისძიებები. 12-ე ცხრილი აღწერს აღნიშნულ ღონისძიებებს ადრეული სამუშაოების პერიოდისთვის, ძირითადი სამშენებლო ფაზისთვის და ექსპლუატაციის ფაზისთვის.

როგორც 3.4 ნაწილშია აღწერილი, JSCNH უზრუნველყოფს, რომ მომდევნო გვერდებზე აღწერილი ყველა ღონისძიება ითვალისწინებდეს სქესს და სოციალურად დაუცველი ჯგუფების სპეციფიკური საჭიროებების დაკმაყოფილებას. სოციალურად დაუცველ ჯგუფებთან დაკავშირებით განხორციელდება სპეციფიკური ღონისძიებები, ჩატარდება შეხვედრები სამიზნე ჯგუფებთან.

ცხრილი 13- დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის პროგრამა

ლონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
ადრეულ ეტაპზე შესასრულებელი სამუშაოები					
SEP-ის გასაჯაროება, საზოგადოებასთან ურთიერთობის სისტემა, დაზარალებული თემების საჩივრებზე რეაგირების მექანიზმი	ნენსკრაში და ნაკრაში, ასევე ზუგდიდი-მესტიის გზის გასწვრივ მცხოვრები თემები	2017 წლის იანვრიდან მარტამდე	ნენსკრაში და ნაკრაში, ასევე ზუგდიდი-მესტიის გზის გასწვრივ მცხოვრები თემები	შპს ნენსკრა ჰიდროს დაინტერესებული მხარის ჩართულობის მიზნები და პროცესები, საჩივრებზე რეაგირების მექანიზმი, შპს ნენსკრა ჰიდროს ჩართულობის საკომუნიკაციო ინსტრუმენტები და არხები. საჩივრებზე რეაგირების მექანიზმი განისაზღვრება და ამოქმედდება 2017 წლის	პროექტის სოციალურ მუშაკთა გუნდის ვიზიტები და საჯარო შეხვედრები სოფლებში. პროექტის მიერ ნაკრას ხეობის თითოეულ სოფელში და ჭუბერის საინფორმაციო ცენტრში
განმარტება E&S პაკეტის JSCNH E&S გუნდისთვის გაცნობის შესახებ	საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები და JSCNH გარემოს დაცვის და სოციალური გუნდი	2017 წლის მარტის დასაწყისი	ჭუბერი და ნაკი /თბილისი	ტექნიკური განმარტება E&S ზემოქმედების შეფასების, შესუსტების ღონისძიებების და პროექტის მიერ JSCNH E&S-გუნდისთვის დაკისრებული ვალდებულებების შესახებ. აღნიშვნა, რომ ისინი მზად არიან, პასუხი გასცენ სოფლის მოსახლეობის მიერ დასმულ კითხვებს. ეს მნიშვნელოვანია CLO-ებისთვის, რადგან მათ უნდა შეეძლოთ საჭიროების შემთხვევაში ყველა განმარტების სვანურად გადათარგმნა.	შიდა კერძო შეხვედრები და სემინარები
კაშხლის უსაფრთხოების და ბუნებრივი საფრთხეების შესახებ მასალის განსაზღვრა და მომზადება	რისკების შესახებ კომუნიკაციის სპეციალისტი, საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები და JSCNH გარემოსდაცვითი და სოციალური მუშაკების გუნდები	2017 წლის თებერვლიდან აპრილამდე - ექვემდებარება განახლება პროექტის მთელი პერიოდის განმავლობაში	ჭუბერი და ნაკი /თბილისი	მასალის განსაზღვრა და მომზადება კაშხლის უსაფრთხოების და ბუნებრივი საფრთხეების შესახებ. განმარტებები კაშხლის უსაფრთხოების საკითხების და ბუნებრივი საფრთხეების შესახებ ტექნიკური მონაცემები ნენსკრას ჰესისთვის შერჩეული უსაფრთხოების და დაცვის ღონისძიებების შესახებ. კაშხლის მშენებლობის მეთოდები და შესაბამისი დამცავი ღონისძიებები. მონაწილეებისთვის საგანგებო სიტუაციებისთვის მზადყოფნის გეგმის გაცნობის განრიგი და მეთოდები.	შიდა კერძო შეხვედრები და სემინარები

დონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
2017 წლის დამატებითი E&S კვლევების ადგილობრივი გასაჯაროება	ნენსკრაში და ნაკრაში, ასევე ზუგდიდი-მესტიის გზის გასწვრივ მცხოვრები თემები, მესტიის მუნიციპალიტეტი	2017 წლის მარტიდან ივნისამდე	მატერიალური ეგზემპლარები მიეწოდება ჭუბერის და ნაკის საკრებულოებს, მესტიის მუნიციპალიტეტს და JSCNH საინფორმაციო ცენტრს, ასევე JSCNH ოფისს თბილისში.	დამატებითი E&S კვლევები (2017): • თავი 1 – არატექნიკური რეზიუმე • თავი 2 – პროექტის განსაზღვრება • თავი 3 – სოციალური ზემოქმედების შეფასება (მათ შორის საზოგადოების საჭიროებების შეფასება, რომელიც მოცემულია დანართში) • თავი 4 – ბიომრავალფეროვნების ზემოქმედების შეფასება • თავი 5 ჰიდროლოგია და წყლის ხარისხის შეფასება • თავი 6 ბუნებრივი საფრთხეები და კაშხლის უსაფრთხოება • თავი 7 – დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გეგმა (წინამდებარე დოკუმენტი) • თავი 8 – გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმა • თავი 9 – მიწის შესყიდვის და საარსებო წყაროს აღდგენის გეგმა • თავი 10 – საერთო ზემოქმედების შეფასება	ESIA გასაჯაროების სრული პაკეტი, ჭუბერის და ნაკის, მესტიის მუნიციპალიტეტი, შპს ნენსკრა ჰიდროს საინფორმაციო ცენტრი, ასევე JSC NH თბილისის ოფისი. CLO-ები სვანურად განუმარტავენ E&S დოკუმენტებს ხანდაზმულებს და სოციალურად დაუცველ პირებს, რომლებიც ქართულად არ ლაპარაკობენ.

დონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
2017 წლის დამატებითი E&S კვლევების გასაჯაროება	ყველა დაინტერესებული მხარე	2017 წლის მარტი	პროექტის ვებ-გვერდზე	დამატებითი E&S კვლევები (2017): • თავი 1 – არატექნიკური რეზიუმე • თავი 2 – პროექტის განსაზღვრება • თავი 3 – სოციალური ზემოქმედების შეფასება • თავი 4 – ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების შეფასება • თავი 5 – ჰიდროლოგია და წყლის ხარისხის შეფასება • თავი 6 – ბუნებრივი საფრთხეები და კაშხლის უსაფრთხოება • თავი 7 – დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გეგმა (წინამდებარე დოკუმენტი) • თავი 8 – გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმა • თავი 9 – მიწის შესყიდვის და საარსებო წყაროს აღდგენის გეგმა • თავი 10 – საერთო ზემოქმედების შეფასება	ESIA გასაჯაროების სრული პაკეტი, მათ შორის არატექნიკური რეზიუმე, გამოქვეყნდება პროექტის ვებ-გვერდზე ქართულ და ინგლისურ ენებზე. ეს ESIA პაკეტი ხელმისაწვდომი იქნება ვებ-გვერდზე პროექტის მთელი პერიოდის განმავლობაში.
კონსულტაცია ნენსკრას ხეობაში ახალი ხიდების ადგილმდებარეობის შესახებ	ქუბერის და ხაიშის თემების წარმომადგენლები	Q1 2017	ქუბერი და ხაიში	არსებული ხიდების რეაბილიტაციის პროგრამა (11 ხიდიდან 9) ქუბერში შემოთავაზებული ახალი ხიდის მდებარეობა (ელექტროსადგურის ტერიტორიაზე მისასვლელი ხიდი) ტიტაში შემოთავაზებული ახალი ხიდის მდებარეობა (ხიდი n°11 კაშხლის ტერიტორიის მარცხენა ნაპირზე მისასვლელად)	შეხვედრა და პროექტის დოკუმენტების, მაგალითად, ნახაზების და განრიგების წარმოდგენა

დონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
ინფორმაციის მიღება და გაანალიზება გასაჯაროვებული E&S დოკუმენტების შესახებ	ნენსკრას და ნაკრას ხეობების თემები, ზოგადად საზოგადოება	დაიწყება 2017 წლის მარტში და გაგრძელდება 2017 წლის ივნისამდე	ჭუბერი და ნაკი, თბილისის ოფისი	კომენტარები, პრობლემები, დამატებითი ინფორმაციის და განმარტებების მოთხოვნა ადგილობრივი თემებიდან და სხვა დაინტერესებული მხარეებისგან	პირდაპირი ოფიციალური ან არაოფიციალური შეხვედრა ან გასაუბრებები სპეციალურ თემებზე, სატელეფონო ზარები, წერილობითი ფორმები, წერილები, ელ-ფოსტის გზავნილები, კომენტარების ჟურნალები პროექტის საინფორმაციო ცენტრებში ჭუბერსა და ნაკში (ნაკის პროექტის საინფორმაციო ცენტრი გაიხსნება 2017 წლის მარტში)

დონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
ოფიციალური შეხვედრები E&S პაკეტის შესახებ	ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები თემები	2017 წლის აპრილიდან ივნისამდე	ჭუბერი და ნაკი (ჭუბერის და ნაკის მუნიციპალიტეტები)	E&S კვლევების, E&S ვალდებულებების და მართვის გეგმის შედეგები, მათ შორის თემის საჭიროებების შეფასება 2016 წელს და პრიორიტეტული ინიციატივები, რომლებიც შემოთავაზებულია საზოგადოების ინვესტირების პროგრამის ფარგლებში. ინფორმაცია ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული თემებიდან	საერთო სახალხო შეხვედრების მინიმუმ ორი რაუნდი, რომლებიც წარმოადგენს პროექტის გარემოსდაცვით და სოციალურ ზემოქმედებას და რისკებს, ESMP, LALRP, SEP და CIP. დამატებითი თემატური შეხვედრები ადგილობრივი თემებიდან E&S ანგარიშებთან დაკავშირებით მიღებულ ინფორმაციაზე და მოთხოვნებზე დაყრდნობით (იხ. ზემოთ).საინფორმაციო მასალა და ანგარიშები ხელმისაწვდომი იქნება და მათი ხელმისაწვდომობის შესახებ ინფორმაცია საჯარო შეხვედრებამდე ერთი თვით ადრე ეცნობება მოსახლეობას. საჯარო შეხვედრების თარიღის შესახებ განცხადება გაკეთდება მინიმუმ ორი კვირით ადრე პროექტის საინფორმაციო ცენტრში, სოფელში განთავსებულ პროექტის საინფორმაციო დაფებზე და CLO-ების მიერ, რომლებიც ორივე ხეობის თითოეულ სოფელს ეწვევიან.

ლონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
კომუნიკაცია კაშხლის უსაფრთხოების და ბუნებრივი საფრთხეების შესახებ	ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები თემები	დაიწყება 2017 ლის აპრილში და გაგრძელდება პროექტის მთელი პერიოდის განმავლობაში	ჭუბური და ნაკი	განმარტებები კაშხლის უსაფრთხოების საკითხების და ბუნებრივი საფრთხეების შესახებ ტექნიკური მონაცემები ნენსკრას ჰესისთვის შერჩეული უსაფრთხოების და დაცვის ღონისძიებების შესახებ. კაშხლის მშენებლობის მეთოდები და შესაბამისი დამცავი ღონისძიებები. მონაწილეებისთვის საგანგებო სიტუაციებისთვის მზადყოფნის გეგმის გაცნობის განრიგი და მეთოდები. (საგანგებო სიტუაციებისთვის მზადყოფნის გეგმა უკვე დართულია 8-ე თავს-ESMP)	სახალხო შეხვედრები ჭუბურში და ნაკში. სამიზნე ჯგუფებთან მსჯელობა სპეციფიკურ პრობლემურ საკითხებზე (მიკრო კლიმატის ცვლილება, კაშხლის უსაფრთხოება, ბუნებრივი საფრთხეები, ა.შ.), პროექტის საინფორმაციო ბროშურები გავრცელება ორივე ხეობაში. გასასაჯაროებელი საინფორმაციო მასალა მოიცავს ბროშურას ან ფლაერს, მულტიმედიას (ვიდეო, ppt, FAQs, პოსტერები ილუსტრაციებით), რაც ხელმისაწვდომი იქნება.
კვარტალური ოფიციალური შეხვედრები პროექტით დაზარალებულ მოსახლეობასთან	ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები თემები	კვარტალურად, 2017 წლის ივლისიდან და მთელი მშენებლობის განმავლობაში	ჭუბური და ნაკი	პროექტის სამშენებლო ღონისძიებების, პროექტის E&S განხორციელების, საჩივრებზე რეაგირების განრიგი, მიწის შესყიდვის მიმდინარეობის და საარსებო წყაროს აღდგენის გეგმა	საჯარო შეხვედრა, აღნიშნულის შესახებ განცხადება უნდა გამოქვეყნდეს მინიმუმ ერთი კვირით ადრე საინფორმაციო დაფაზე
არაოფიციალური რეგულარული შეხვედრები პროექტით დაზარალებულ მოსახლეობასთან	ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები თემები	მინიმუმ კვირაში ერთხელ თითოეულ სახლში	თითოეულ სახლში ნენსკრას და ნაკრას ხეობაში	პროექტის სამშენებლო ღონისძიებების, მიმდინარე E&S ღონისძიებების განრიგი, საჩივრებზე რეაგირების მექანიზმი	CLO-ების მიერ ორგანიზებული სამიზნე ჯგუფები, დაკომპლექტდება სპეციფიკური სამიზნე ჯგუფები ქალების და სოციალურად დაუცველი პირების შემადგენლობით

დონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
რეგ-გვერდის რეგულარული განახლება	ყველა დაინტერესებული მხარე, ზოგადად საზოგადოება	F2017 წლის მარტიდან, მინიმუმ ყოველთვიურად	პროექტის ვებ-გვერდი	ზოგადი E&S დონისძიებების პროგრესი და შპს ნენსკრა ჰიდროს მუშაობა, მათ შორის მონიტორინგის დონისძიებების შედეგები, რომლებიც გამოქვეყნდება პროექტის ვებ-გვერდზე ქართულ და ინგლისურ ენებზე, აარპრუსის კონვენციის პრინციპების გათვალისწინებით.	E&S ნაწილი პროექტის ვებ-გვერდზე
ურთიერთობა არასამთავრობო ორგანიზაციებთან	დაინტერესებული არასამთავრობო ორგანიზაციები	ივლისი, 2017	თბილისი / მესტია	E&S კვლევები, პროექტის ამოცანები და E&S მართვის გეგმები.	სემინარები თბილისში და მესტიაში
ურთიერთობა სამთავრობო ორგანიზაციებთან	სამთავრობო ორგანიზაციები (ენერგეტიკის სამინისტრო, GSE; გარემოს და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო; დაცული ტერიტორიების სააგენტო)	2017 წლის ივლისიდან	თბილისის ან მესტიის მუნიციპალიტეტი	სამთავრობო ორგანიზაციების ჩართვა E&S შესუსტების დონისძიებებში და მართვის გეგმებში. ინფორმაცია იმის თაობაზე, თუ როგორ ხორციელდება 220 კვ გადამცემი ხაზის დამუშავება GSE -ის მიერ კრედიტორის მოთხოვნების შესაბამისად.	შეხვედრები სახელმწიფო უწყებებთან და GSE-ის მიერ E&S კვლევების მატერიალური ეგზემპლარების გავრცელება
ურთიერთობა სხვა ჰიდროელექტრო ჰესების დეველოპერებთან	სხვა ჰიდროელექტრო პროექტების ან პოტენციური ჰიდროელექტროსადგურების დეველოპერები (მაგ. ხუდონის ჰესი, დარჩის ჰესი, ნაკრას ჰესი)	2017 წლის ივლისი	თბილისი	E&S კვლევების გასაჯაროება, პროექტის ამოცანები და მართვის გეგმები, კერძოდ, საერთო ზემოქმედების შეფასება და მართვის სტრატეგია; მშენებლობის და ექსპლუატაციის განრიგი	შეხვედრები სხვა ჰესების დეველოპერებთან. &S კვლევების მატერიალური ეგზემპლარების გავრცელება
ურთიერთობა შიდა დაინტერესებულ მხარეებთან	პროექტის თანამშრომლები და კონტრაქტორი	პროექტის დაწყებიდან უწყვეტად	თითოეულ სამშენებლო მოედანზე	მუშების საჩივრების მომზადების მექანიზმი. ადამიანური რესურსები, E&S, ჯანდაცვის და უსაფრთხოების პროცედურები. მუშების შრომის კოდექსი	საკონტრაქტო დოკუმენტები (მათ შორის კონტრაქტორების E&S დახასიათება). საინფორმაციო ბანერი თითოეულ სამუშაო ადგილზე. თანამშრომელთა ტრენინგები ინსტრუქციების ყუთები, თანამშრომლების აუდიტი

ლონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
ინფორმაცია ჯომარდობის ვებ-გვერდებზე	ჯომარდობით დაინტერესებული ტურისტები, მესტიის საინფორმაციო ცენტრი	ექსპლუატაციაში გაშვებამდე ერთი წლით ადრე	მესტიის მუნიციპალიტეტი და საქართველოში კაიკის სპორტის შესახებ არსებული ვებ-გვერდები	ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ ელექტროენერგიის გამომუშავება დაიწყება ერთი წლის შემდეგ და მდინარე ნენსკრას დინება შეიცვლება	ელ-ფოსტის გზავნილები ვებ-გვერდების ადმინისტრატორებს, ოფიციალური წერილი დ ვიზიტი მესტიის ტურიზმის საინფორმაციო ცენტრში
ძირითადი სამშენებლო სამუშაოები					
PAP მოსახლეობასთან კვარტალურად გამართული ოფიციალური შეხვედრები	ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები თემები	კვარტალურად, მთელი მშენებლობის პროცესის განმავლობაში	ჭუბერი და ნაკი	პროექტის სამშენებლო ღონისძიებების პროგრესი და განრიგი, პროექტის ფარგლებში E&S განხორციელება, საჩივრების მართვა, მიის შესყიდვის და საარსებო წყაროს აღდგენის გეგმის მიმდინარეობა და განახლება	საჯარო შეხვედრები, რომელთა შესახებაც განცხადება გაკეთდება საინფორმაციო ბილბორდებზე მინიმუმ ერთი კვირით ადრე
PAP მოსახლეობასთან გამართული არაოფიციალური რეგულარული შეხვედრები	ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები თემები	მინიმუმ კვარტალურად, მთელი მშენებლობის პროცესის განმავლობაში	თითოეული სახლი ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში	პროექტის სამშენებლო ღონისძიებების პროგრესი და განრიგი, მიმდინარე E&S ღონისძიებები, საჩივრების მართვის მექანიზმი	CLO-ების მიერ ორგანიზებული სამიზნე ჯგუფები. შეიქმნება სპეციფიკური სამიზნე ჯგუფები ქალების და სოციალურად დაუცველი პირების მონაწილეობით
საინფორმაციო კამპანიის გაგრძელება ტრანსპორტის გადაადგილებასთან დაკავშირებული რისკების შესახებ	ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები თემები	მინიმუმ კვარტალურად, მთელი მშენებლობის პროცესის განმავლობაში	ჭუბერი და ნაკი	ზოგადად საგზაო უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და უსაფრთხოების ღონისძიებები, ასევე პროექტის ტრანსპორტის მიერ გამოწვეული რისკები	CLO-ების მიერ ორგანიზებული საჯარო შეხვედრები თითოეულ სოფელში, ქალების სამიზნე ჯგუფები და სოციალურად დაუცველი პირების შესახებ ინფორმაციის გაშუქება ტელევიზიის და რადიოს მეშვეობით

ლონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
ადგილობრივი მოსახლეობისთვის ინფორმაციის მიწოდება სამშენებლო და საექსპლუატაციო სამუშაოების დაწყების შესახებ	სამშენებლო მოედნების მეზობლად და ზუგდიდი-მესტიის გზის გასწვრივ მცხოვრები თემები	პოტენციურად დისკომპორტის გამომწვევი ლონისძიებების დაწყებამდე მინიმუმ ორი დღით ადრე	სამშენებლო მოედნების მეზობლად და ზუგდიდი-მესტიის გზის გასწვრივ მცხოვრები თემები	სამშენებლო ლონისძიებების მიზეზი და განრიგი, მეზობლად არსებული თემებისთვის პოტენციური დისკომფორტი და განხორციელებული შემასუსტებელი ლონისძიებები სამუშაო ადგილების და ვაკანსიების, ასევე ადგილობრივი შესყიდვების შესახებ ინფორმაციის გავრცელება	მეზობლად მდებარე სოფლებში CLO-ების მიერ ორგანიზებული საჯარო შეხვედრები EPC კონტრაქტორ გარემოსდაცვით და სოციალურ ზედამხედველთან თითოეული სამუშაო ტერიტორიისთვის. ინფორმაცია ვაკანსიების და შესყიდვების შესაძლებლობის შესახებ გამოქვეყნდება ბილბორდებზე პროექტის საინფორმაციო ცენტრში და ჭუბერში და ნაკში გახსნილ დასაქმების ოფისებში.
საგანგებო სიტუაციებისთვის მზადყოფნის გეგმის დეტალური განმარტება	ნენსკრას და ნაკრას ხეობების თემები და ადგილობრივი ხელისუფლება, სხვა ჰესების დეველოპერები	ნენსკრას კაშხლის წყალსაცავის პირველ შევსებამდე სამი წლით ადრე	ჭუბერი და ნაკი, მესტიის მუნიციპალიტეტი	ადრეული გაფრთხილების სისტემებთან დაკავშირებული ტრენინგი და ვარჯიში	საჯარო შეხვედრები, სამიზნე ჯგუფები

დონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
კომუნიკაცია საგანგებო სიტუაციებისთვის მზადყოფნის გეგმის შესახებ (EPP)	ნენსკრას და ნაკრას ხეობების თემები და ადგილობრივი ხელისუფლება, სხვა პესების დეველოპერები	ნენსკრას კაშხლის წყალსაცავის პირველ შევსებამდე სამი წლით ადრე	ჭუბური და ნაკი, მესტიის მუნიციპალიტეტი	ნენსკრას ხეობის მოსახლეობისთვის ინფორმაციის მიწოდება საგანგებო სიტუაციებისთვის მზადყოფნის გეგმის შესახებ ნენსკრას კაშხლის წყალსაცავის პირველ შევსებამდე ერთი წლით ადრე. ადრეული გაფრთხილების სისტემებთან დაკავშირებული ტრენინგი და ვარჯიში. რეგულარული, ყოველწლიური კამპანია საგანგებო სიტუაციებისთვის მზადყოფნის გეგმის შესახებ. რეგულარული კომუნიკაცია და საინფორმაციო კამპანია კაშხლის უსაფრთხოების შესახებ.	EPP ხელმისაწვდომია პროექტის ვებ-გვერდზე, მატერიალური ეგზლემპლარები ინახება პროექტის საინფორმაციო ცენტრებში ჭუბურსა და ნაკში. საჯარო შეხვედრები. პროექტის საინფორმაციო ბუკლეტების გავრცელება ორივე ხეობაში. ბროშურები კაშხლის უსაფრთხოების შესახებ ხელმისაწვდომია პროექტის საინფორმაციო ცენტრში, ჭუბურის და ნაკის საკრებულოებში და მესტიის მუნიციპალიტეტში ტელევიზია/რადიო ადრეული გაფრთხილების სისტემებთან დაკავშირებული ტრენინგი და ვარჯიში
ვებ-გვერდის განახლება E&S მონიტორინგის ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციის განთავსებით	ყველა დაინტერესებული მხარე, საზოგადოება	მინიმუმ ექვს თვეში ერთხელ	პროექტის ვებ-გვერდი	ზოგადად E&S ღონისძიებების პროგრესი და შპს ნენსკრა ჰიდროს მუშაობა, მათ შორის მონიტორინგის ღონისძიებების შედეგები, რომლებიც გამოქვეყნდება პროექტის ვებ-გვერდზე ქართულ და ინგლისურ ენებზე, აარჰრუსის კონვენციით განსაზღვრული პრინციპების გათვალისწინებით	პროექტის ვებ-გვერდის E&S ნაწილი

დონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
ყოველ ექვს თვეში ერთხელ შეხვედრების გამართვა დაინტერესებულ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებთან	დაინტერესებული არასამთავრობო ორგანიზაციები	ყოველ ექვს თვეში ერთხელ	თბილისი	ნენსკრას ჰესის სამშენებლო სამუშაოების სტატუსის პრეზენტაცია და გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის კუთხით შეძენილი ცოდნა. არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ დასახელებული ნებისმიერი ისეთი საკითხის განხილვა და შესაბამისი სამოქმედო გეგმის შემუშავება, რომელმაც შესაძლოა ზემოქმედება მოახდინოს ადგილობრივ თემებზე და ბუნებრივ გარემოზე.	სემინარი თბილისში
რეგულარული ურთიერთობა დაინტერესებულ სახელმწიფო უწყებებთან	სახელმწიფო უწყებები (ენერგეტიკის სამინისტრო; GSE; გარემოს და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო; დაცული ტერიტორიების სააგენტო)	ექვს თვეში ერთხელ	თბილისი	პროექტის განხორციელების პროგრესი, პროექტის E&S მიმდინარეობა, E&S მართვის გეგმების შედეგები	შეხვედრა თბილისში
ყოველწლიური შეხვედრები სხვა ჰესების დეველოპერებთან	სხვა ჰიდროელექტროსადგურების პროექტების ან პოტენციური ჰიდროელექტროსადგურების დეველოპერები (მაგ. ხუდონის ჰესი, დარჩის ჰესი, ნაკრას ჰესი)	ყოველწლიურად	თბილისი	ნენსკრას ჰესის საექსპლუატაციო დონისძიებების სტატუსის და გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის კუთხით შეძენილი ცოდნის პრეზენტაცია. საერთო გარემოსდაცვითი ან სოციალური საკითხების განხილვა და მართვის გეგმა, რომლებიც შესაძლოა წარმოიშვას ჰესების პარალელური მშენებლობის დროს. თანამშრომლობა ნაკრას ჰესის დეველოპერთან ნენსკრას ჰესის მიერ აგებული წყალმიმღების ქვემოთ მდინარე ნაკრას ნაკადის შემცირების საკითხთან დაკავშირებით, ასევე ეკოლოგიური უწყვეტობის შესახებ მდინარე ნაკრას გასწვრივ, ორივე პროექტის წყალმიმღებების გათვალისწინებით	შეხვედრები ენერგეტიკის სამინისტროში. სპეციფიკური შეხვედრა ნაკრას ჰესის დეველოპერთან.

დონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
მონიტორინგი და ანგარიშგება	დაზარალებული თემები, ზოგადად საზოგადოება	ექვს თვეში ერთხელ	პროექტის ვებ-გვერდზე, ჭუბერში და ნაკში	ზოგადად E&S დონისძიებების პროგრესი და შპს ნენსკრა ჰიდროს მუშაობა, მათ შორის მონიტორინგის დონისძიებების შედეგები, რომლებიც გამოქვეყნდება პროექტის ვებ-გვერდზე ქართულ და ინგლისურ ენებზე, აარპრუსის კონვენციით განსაზღვრული პრინციპების გათვალისწინებით	ექვს თვეში ერთხელ მომზადებული E&S ანგარიშები, რომლებიც გამოქვეყნდება პროექტის ვებ-გვერდზე, ხოლო მატერიალური ეგზემპლარები დაარქივდება პროექტის საინფორმაციო ცენტრში ჭუბერში, ჭუბერის და ნაკის საკრებულოებში, მესტიის მუნიციპალიტეტში. დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის მონაცემთა ბაზა და საჩივრების მონაცემთა ბაზა ხელმისაწვდომია მოთხოვნის შემთხვევაში.
SEP-ის ყოველწლიური განახლება	ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილი მოსახლეობა ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში	ყოველწლიურად	ჭუბერი და ნაკი	საჩივრებზე რეაგირების პროცედურები, პროექტის მიერ გამოსაყენებელი ახალი ინსტრუმენტები და საკომუნიკაციო არხები	საჯარო შეხვედრა ორივე ხეობაში გავრცელებული პროექტის საინფორმაციო ბუკლეტები პროექტის საინფორმაციო ბილბორდები სოფლებში
ურთიერთობა შიდა დაინტერესებულ მხარეებთან	პროექტის თანამშრომლები და კონტრაქტორი	უწყვეტად მთელი მშენებლობის პროცესის განმავლობაში	თითოეულ სამშენებლო მოედანზე	მუშების საჩივრების დამუშავების მექანიზმი ადამიანური რესურსები, E&S, ჯანდაცვის და უსაფრთხოების პროცედურები მუშების ქცევის კოდექსი	საკონტრაქტო დოკუმენტები (მათ შორის კონტრაქტორების E&S დაცხასიათება). საინფორმაციო ბანერი თითოეულ სამუშაო ადგილზე. თანამშრომელთა ტრენინგები

ლონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
ურთიერთობა არასამთავრობო ორგანიზაციებთან	დაინტერესებული არასამთავრობო ორგანიზაციები	ექვს თვეში ერთხელ, დაიწყება 2017 წლის ივლისიდან	თბილისი / მესტია	E&S კვლევები, პროექტის ამოცანები და E&S მართვის გეგმები.	სემინარები თბილისში და მესტიაში
ექსპლუატაცია					
SEP-ის განსაზღვრა, გასაჯაროება და ყოველწლიური განახლება ექსპლუატაციის ფაზის განმავლობაში	ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილი მოსახლეობა ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში	ყოველწლიურად	ჭუბერი და ნაკი	ექსპლუატაციის ფაზის SEP. საჩივრებზე რეაგირების პროცედურები, პროექტის მიერ გამოსაყენებელი ახალი ინსტრუმენტები და საკომუნიკაციო არხები	საჯარო შეხვედრები პროექტის საინფორმაციო ბუკლეტების გავრცელება ორივე ხეობაში პროექტის საინფორმაციო ბილბორდები სოფლებში
რეგულარული ოფიციალური შეხვედრები ადგილობრივ თემებთან	ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილი მოსახლეობა ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში	ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში ექვს თვეში ერთხელ, შემდეგ ყოველწლიურად	ჭუბერი და ნაკი	პროექტის ექსპლუატაციის ღონისძიებების განრიგი, პროექტის E&S განხორციელება, საჩივრების მართვის მექანიზმი	საჯარო შეხვედრა, განცხადების განთავსება მინიმუმერთი კვირით ადრე საინფორმაციო ბილბორდებზე
რეგულარული არაოფიციალური შეხვედრები ადგილობრივ თემებთან	ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები თემები	მინიმუმ თვეში ერთხელ თითოეულ პატარა სოფელში, ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში, შემდეგ ექვს თვეში ერთხელ	თითოეული პატარა სოფელი ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში	პროექტის ექსპლუატაციის ღონისძიებების განრიგი, მიმდინარე E&S ღონისძიებები, საჩივრების მართვის მექანიზმი	CLO-ების მიერ ორგანიზებული სამიზნე ჯგუფები. შეიქმნება სპეციფიკური სამიზნე ჯგუფები ქალების და სოციალურად დაუცველი პირების მონაწილეობით

დონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
კაშხლის უსაფრთხოება და საგანგებო სიტუაციების სავარჯიშოები	ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში მცხოვრები თემები	მინიმუმ წელიწადში ერთხელ	ჭუბერი და ნაკი	რეგულარული ყოველწლიური საინფორმაციო კამპანიები საგანგებო სიტუაციებში მოქმედების შესახებ რეგულარული კომუნიკაცია და საინფორმაციო კამპანია კაშხლის უსაფრთხოების შესახებ ადრეული გამაფრთხილებელი სისტემები და ვარჯიში	საჯარო შეხვედრები პროექტის საინფორმაციო ბუკლეტების გავრცელება ორივე ხეობაში. ბროშურები კაშხლის უსაფრთხოების შესახებ ხელმისაწვდომია პროექტის საინფორმაციო ცენტრში, ჭუბერის და ნაკის საკრებულოებში და მეტეის მუნიციპალიტეტში ტელევიზია/რადიო
ყოველწლიური შეხვედრების გამართვა დაინტერესებულ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებთან	დაინტერესებული არასამთავრობო ორგანიზაციები	ყოველწლიურად ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში	თბილისი	წყალსაცავის, ელექტროსადგურის და ნაკრას ყალმისდების ექსპლუატაციასთან დაკავშირებით დაფიქსირებული გარემოსდაცვითი და სოციალური ზემოქმედების პრევენტაცია. არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ დასახელებული ნებისმიერი ისეთი საკითხის განხილვა და შესაბამისი სამოქმედო გეგმის შემუშავება, რომელმაც შესაძლოა ზემოქმედება მოახდინოს ადგილობრივ თემებზე და ბუნებრივ გარემოზე.	სემინარი

ლონისძიება	დაინტერესებული მხარე	განრიგი	ადგილმდებარეობა	გასაზიარებელი ინფორმაცია	კომუნიკაციის საშუალებები
ყოველწლიური შეხვედრები სხვა ჰესების დეველოპერებთან	სხვა ჰიდროელექტროს პროექტების ან პოტენციური ჰიდროელექტროსადგურების დეველოპერები (მაგ. ხუდონის ჰესი, დარჩის ჰესი, ნაკრას ჰესი)	მინიმუმ ყოველწლიურად პროექტის მთელი პერიოდის განმავლობაში	თბილისი	ნენსკრას ჰესის საექსპლუატაციო ღონისძიებების სტატუსის და გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის კუთხით შემენილი ცოდნის პრეზენტაცია. საერთო გარემოსდაცვითი ან სოციალური საკითხების განხილვა და მართვის გეგმა, რომლებიც შესაძლოა წარმოიშვას ჰესების პარალელური მშენებლობის დროს. თანამშრომლობა ნაკრას ჰესის დეველოპერთან ნენსკრას ჰესის მიერ აგებული წყალმიმღების ქვემოთ მდინარე ნაკრას ნაკადის შემცირების საკითხთან დაკავშირებით, ასევე ეკოლოგიური უწყვეტობის შესახებ მდინარე ნაკრას გასწვრივ, ორივე პროექტის წყალმიმღებების გათვალისწინებით	შეხვედრები ენერგეტიკის სამინისტროში.
ვებ-გვერდის განახლება E&S მონიტორინგის ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციის განთავსებით	ყველა დაინტერესებული მხარე, საზოგადოება	ყოველწლიურად ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში	პროექტის ვებ-გვერდი	ზოგადად E&S ღონისძიებების პროგრესი და შპს ნენსკრა ჰიდროს მუშაობა, მათ შორის მონიტორინგის ღონისძიებების შედეგები, რომლებიც გამოქვეყნდება პროექტის ვებ-გვერდზე ქართულ და ინგლისურ ენებზე, აარჰრუსის კონვენციით განსაზღვრული პრინციპების გათვალისწინებით	პროექტის ვებ-გვერდის E&S ნაწილი
ურთიერთობა შიდა დაინტერესებულ მხარეებთან	პროექტის თანამშრომლები და კონტრაქტორი	უწყვეტად მთელი მშენებლობის პროცესის განმავლობაში	თითოეულ სამშენებლო მოედანზე	მუშების საჩივრების დამუშავების მექანიზმი ადამიანური რესურსები, E&S, ჯანდაცვის და უსაფრთხოების პროცედურები მუშების ქცევის კოდექსი	საკონტრაქტო დოკუმენტები (მათ შორის კონტრაქტორების E&S დახასიათება). საინფორმაციო ბანერი თითოეულ სამუშაო ადგილზე. თანამშრომელთა ტრენინგები

5 საჩივრების მართვის მექანიზმი

საჩივრების მართვის მექანიზმი (GRM) არეგულირებს დაზარალებული თემებიდან ინიცირებულ საჩივრებს, ცალკე მექანიზმია შემუშავებული მუშების საჩივრებისთვის.

ჰიდროელექტროსადგურთან დაკავშირებული ტიპური საჩივრები მოიცავს შემდეგს:

- მიწის შესყიდვასთან და გადასახლებასთან დაკავშირებული საჩივრები;
- მშენებლობის შედეგად გამოწვეულ ზარალთან დაკავშირებული საჩივრები, და
- გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებული საჩივრები

JSCNH შეიმუშავებს მეგობრულ GRM-ს, რომლის მიზანია, თავიდან აიცილოს შეძლებისდაგვარად ბევრი საჩივრის განხილვა სასამართლოში. ეს მექანიზმი მოიცავს საჩივრის სასამართლოს გარეთ განხილვის და მოგვარების ორ თანმიმდევრულ ეტაპს: (i) პირველი ეტაპი გულისხმობს საჩივრის განხილვას JSCNH-ის მიერ, ხოლო (ii) მეორე ეტაპს წარმოადგენს ხეობის დონეზე შექმნილი „საჩივრების მოგვარების კომიტეტი“ (GRC), 47-ე გვერდზე მოცემული პირველი გამოსახულება ასახავს საჩივრების მოგვარების ამ ორსაფეხურიან მექანიზმს.

მოსარჩელები უფლებამოსილნი არიან, ნებისმიერ დროს მიმართონ სასამართლოს. აღნიშნული ორსაფეხურიანი პროცესი არ უკრძალავთ მათ ამის გაკეთებას.

საჩივრების მოგვარების ყველა შემთხვევა დოკუმენტურად დასაბუთდება და თითოეული საჩივრის მოგვარების პროცესი და კომუნიკაცია სისტემატურად გადამოწმდება.

5.1 საჩივრების მართვის პროცესი

საჩივრების მართვის ორეტაპიანი პროცესი მოიცავს შემდეგ ძირითად ნაბიჯებს:

- საჩივრების მიღება;
- საფუძვლიანობის შემოწმება;
- პროექტის დონეზე მოგვარება (პირველი ეტაპი), და
- საჩივრების მოგვარების კომიტეტი (მეორე ეტაპი).

ეს ნაბიჯები აღწერილია ქვემოთ.

5.1.2 საჩივრების მიღება

საჩივრების ინიცირება მოხდება (i) ადგილობრივ დონეზე, ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში, (ii) პროექტის სათაო ოფისში თბილისში და (iii) პროექტის ვებ-გვერდის მეშვეობით.

საჩივრის ინიცირება შეუძლია ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული თემიდან ნებისმიერს:

- ამისათვის საჭიროა საჩივრის ფორმის შევსება, რომელიც ხელმისაწვდომი იქნება (i) ჭუბერის და ნაკის საკრებულოებში და (ii) თითოეული სამშენებლო მოედნის შესასვლელში. საჩივრის ფორმის ნიმუში მოცემულია 7-ე დანართში. პროექტის CLO კვრაში მინიმუმ ორჯერ შეამოწმებს აღნიშნულ ჟურნალებს.
- პროექტების CLO-ების, JSCNH-ის სოციალური მენეჯერის, EPC კონტრაქტორის გარემოსდაცვითი და საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერების მეშვეობით, ან ტელეფონით, საჩივრის წერილობითი ფორმით ან პირდაპირ ზეპირი განხილვით.

საჩივრის ფორმები და ჟურნალი ხელმისაწვდომი იქნება ჭუბერის და ნაკის საკრებულოებში, ასევე თითოეული სამშენებლო მოედნის შესასვლელში. საჩივრის ფორმის ნიმუში მოცემულია 7-ე დანართში.

ზეპირად მიღებულ საჩივრებს ჩაიწერენ CLO-ები და დააფიქსირებენ საჩივრების ჟურნალში.

საჩივრის ინიცირების შესაძლებლობების და მეთოდების შესახებ დაზარალებულ თემებს ახსნა-განმარტება მიეცემათ JSCNH სოციალური მენეჯერის მიერ თითოეულ პატარა სოფელში 2017 წლის იანვრიდან მარტამდე ჩატარებული შეხვედრების დროს. GRM განთავსდება ვებ-გვერდზე, ასევე თითოეული თემის ბილბორდებზე და ჭუბერის და ნაკის საკრებულოების შესასვლელებში. ინფორმაციული მასალა GRM -ის შესახებ ასევე ხელმისაწვდომი იქნება მესტიის მუნიციპალიტეტში.

JSCNH სოციალური მენეჯერის მუდმივი სამუშაო ადგილი იქნება სოფელ ჭუბერში და განახორციელებს GRM და მონაცემთა ბაზის ადმინისტრირებას. სოციალური მენეჯერი ასევე საჩივრების ჟურნალში აღრიცხავს საზოგადოებასთან გამართულ შეხვედრებზე ინიცირებულ საჩივრებს.

საჩივრები რომ არ დაიკარგოს, სოციალური მენეჯერი დაუკავშირდება მესტიის მუნიციპალიტეტის ხელისუფლებას და ენერგეტიკის სამინისტროს, გარემოს დაცვის სამინისტროს და მიწის საკითხების სამინისტროს, რათა განუმარტოს, როგორ დამუშავდეს მათ მიერ მიღებული საჩივრები პროექტის GRM-ის მეშვეობით. ინფორმაცია საჩივრის ადგილობრივად, თბილისის JSCNH ოფისში ან პროექტის ვებ-გვერდის მეშვეობით აღრიცხვის მეთოდების შესახებ განემარტებათ აღნიშნულ უწყებებს, ხოლო სოციალური მენეჯერი რეგულარულად დაურეკავს მათ, რათა დარწმუნდეს, რომ გაუხილველი საჩივარი არ არსებობს.

ასევე შესაძლებელია, რომ ზოგი საჩივარი პირდაპირ EPC კონტრაქტორს გაეზავნოს. EPC კონტრაქტორის და ყველა ქვე-კონტრაქტორის მიერ მიღებული საჩივრები გადაეცემა JSCNH სოციალურ მენეჯერს, აღრიცხება და შეისწავლება

JSCNH -ის მიერ. საჩივრების რაოდენობა და ტენდენციები განიხილება JSCNH და EPC კონტრაქტორის მიერ ყოველკვირეულ E&S შეხვედრებზე.

5.1.3 საფუძვლიანობის შემოწმება

საჩივრის ინიცირების შემდეგ JSCNH სოციალური მენეჯერი დაადგენს, საფუძვლიანია თუ არა საჩივარი, ანუ, მიიჩნევა დასაშვებ საჩივრად.

ყველა სახის საჩივრის მოგვარება ერთი და იგივე ეტაპებს გაივლის, მაგრამ დაინტერესებული მხარეები განისაზღვრება საჩივრის ბუნების მიხედვით. გარემოსდაცვითი საკითხები და მშენებლობის შედეგად მიყენებული ზარალი განიხილება ქვემოთ აღწერილი სისტემით, გარემოს დაცვის მენეჯერის (JSCNH) და EPC კონტრაქტორის ჯანდაცვის და უსაფრთხოების, გარემოს დაცვის და საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯეროს მონაწილეობით, რომლებიც წარმოადგენენ პროექტს ადგილობრივ დონეზე საჩივრის მოგვარების დროს. გადასახლებასთან (მიწის წაღება და შედეგები) დაკავშირებული საჩივრები განიხილება 2017 წელს გამოცემული E&S დამატებითი კვლევების 9-ე თავში LALRP.

თუ საკითხი საფუძვლიანია, საჩივრის შესახებ ინფორმაცია იწერება საჩივრების ჟურნალში JSCNH სოციალური მენეჯერის მიერ. ჩაიწერება შემდეგი ინფორმაცია:

(i) სახელი და საკონტაქტო მონაცემები, (ii) საჩივრის დეტალები და როდის და როგორ იქნა წარმოდგენილი, მიღებული, პასუხაცემული და დახურული. ყველა საჩივარი განიხილება შვიდი დღის განმავლობაში და პასუხი გაიცემა არაუგვიანეს 30 დღეში. საჩივრის აღრიცხვის შემდეგ შეისწავლება ის E&S მოვლენა, რომელმაც გამოიწვია საჩივრის ინიცირება, რათა უზრუნველყოფილი იქნას საქმის სათანადოდ დახურვა და მოხდეს მსგავსი საჩივრების ინიცირების პრევენცია.

თუ საჩივარი კანონიერი ძალის არმქონედ ან შეუფერებლად მიიჩნევა, CLO ჩაიწერს მიზეზს და მიუთითებს, რომ მოსარჩელეს ეცნობა გადაწყვეტილების შესახებ და განემარტა გადაწყვეტილების საფუძველი.

საჩივრის ჩაწერის შემდეგ JSCNH სოციალური მენეჯერი (i) ერთი კვირის განმავლობაში წერილობითი ფორმით აცნობებს აღნიშნულის შესახებ (ii) და პროექტის დონეზე საჩივრის განხილვის გზით ადგენს საჩივრის მოგვარების საშუალებას (საჩივრის მოგვარების პირველი ეტაპი) და (iii) ორი კვირის განმავლობაში შეხვედრა მომჩივანს საჩივრის მოგვარების შეთავაზების მიზნით და (iv) თანხმდება საბოლოო მოგვარებაზე მაქსიმუმ 30 დღის განმავლობაში.

5.1.4 ეტაპი 1: PAP საჩივრების პროექტის დონეზე განხილვა

საფუძვლიანი საჩივრის ინიცირების შემთხვევაში JSCNH სოციალური მენეჯერი შემდეგი თანმიმდევრობით ახდენს საჩივრის დამუშავებას:

- მონაწილე მხარეების იდენტიფიცირება;
- საჩივარში მითითებული საკითხების და პრობლემების გარკვევა პირდაპირი დიალოგის გზით;

- საჩივრის შესწავლის მიზნით ახდენს ობიექტის ერთობლივ დათვალიერებას კონტრაქტორის, მოსარჩელის და JSCNH -ის წარმომადგენლის მონაწილეობით.
- ახდეს სარჩელის კლასიფიკაციას მტკიცების სიმძიმის, პიროვნების ან ჯგუფის კეთილდღეობაზე და უსაფრთხოებაზე პოტენციური ზემოქმედების მიხედვით;
- საჩივრის გადაცემა სათანადო გამოცდილების მქონე თანამშრომლისთვის;
- საჩივრის მოგვარების მეთოდის დადგენა - ყველაზე გავრცელებული მიდგომა, რომელიც სხვა მიდგომებს არ გამოირჩევა, არის:
 - კომპანია პირდაპირ სთავაზობს მხარეს საკითხის მოგვარების გზას, საჭიროების შემთხვევაში EPC კონტრაქტორის მონაწილეობით;
 - კომპანია და საზოგადოება ერთად იღებენ გადაწყვეტილებას გამოსავლის შესახებ, საჭიროების შემთხვევაში EPC კონტრაქტორის მონაწილეობით;
 - კომპანია და თემი ჩვეულებრივ მიმართავენ ადგილობრივ ტრადიციულ ან ჩვეულებით პრაქტიკას საჭიროების შემთხვევაში EPC კონტრაქტორის მონაწილეობით;
- სხვა დაინტერესებული მხარეების, მათ შორის კომპანიის შეხედულებების შეგროვება და საჭიროების შემთხვევაში ურთიერთშეთანხმებული ნეიტრალური ტექნიკური შეხედულების გათვალისწინება;
- საჩივრის მოგვარების პროცესის განხორციელება შეთანხმების შესაბამისად;
- საჩივრის დახურვა საჩივრის ფორმის დახურვის გზით (ე.ი. საჩივარი ორივე მხარისთვის დამაკმაყოფილებლად დასრულდა) ან საჩივრის გადაცემა საჩივრების მოგვარების კომიტეტისთვის.

პროექტის დონეზე PAP საჩივრების განხილვა განხორციელდება საჩივრის მიღებიდან ორი კვირის განმავლობაში.

იმ შემთხვევაში, თუ PAP-ს არ აკმაყოფილებს შემოთავაზებული გადაწყვეტილება, JSCNH სოციალური მენეჯერი სარჩელს გადასცემს საჩივრების მოგვარების კომიტეტს, რომელიც საჩივრების მოგვარების მეორე ეტაპს წარმოადგენს.

5.1.5 ეტაპი 2: საჩივრების მოგვარების კომიტეტი

იმ შემთხვევაში, როდესაც საჩივრების მოგვარების პირველ ეტაპზე პრობლემის აღმოფხვრა ვერ ხერხდება, საქმეში ერთვება საჩივრების მოგვარების ადგილობრივი კომიტეტი (GRC), რასაც GRM მეორე ეტაპი ეწოდება.

მსგავსი პროექტების გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ ასეთი ადგილობრივი GRM გვეხმარება საჩივრების უმრავლესობის მოგვარებაში სასამართლო პროცედურების გარეშე (ე.ი. სამართალწარმოების ადმინისტრაციულ კოდექსში მითითებული პროცედურების გამოყენების გარეშე). ეს მექანიზმი პროექტის შუფერხებლად განხორციელების და საჩივრების დროულად დაკმაყოფილების საშუალებას იძლევა.

GRC-ები შეიქმნება თითოეული მდინარის ხეობისთვის, რომელთა ოფისებიც მუნიციპალურ შენობაში განთავსდება. როგორც 13-ე ცხრილშია მოცემული, ადგილობრივი GRC მოიცავს:

- ადმინისტრაციული ოფიცრების წარმომადგენლებს (მესტიის მუნიციპალიტეტის, გამგეობის წარმომადგენელი თემში და ჭუბერის და ნაკრას დეპუტატი მესტიის საკრებულოში),
- პროექტის წარმომადგენლები: საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი, CLO-ები და:
 - გარემოს დაცვის მენეჯერი (JSCNH) გარემოს დაცვის შესახებ საჩივრის შემთხვევაში; და/ან
 - EPC კონტრაქტორის ჯანდაცვის და უსაფრთხოების, გარემოს დაცვის და საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი მშენებლობის შედეგად გამოწვეული ზარალის შესახებ საჩივრის შემთხვევაში; და/ან
 - JSCNH მენეჯერი მიწის შესყიდვასთან ან გადასახლებასთან დაკავშირებული საჩივრის შემთხვევაში.
- ორიPAP (ერთი მამაკაცი და ერთი ქალი). მათ აირჩევენ ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული თემები. JSCNH სოციალური მენეჯერი განმარტავს და გაასაჯაროებს აღნიშნულ პროცესს 2017 წლის იანვრიდან მარტამდე დაგეგმილ შეხვედრებზე. განრიგის მიხედვით და თემების მიერ დადგენილი გზით ისინი შეაგროვებენ კანდიდატებს და ჩაატარებენ კენისყრას.

JSCNH სოციალური მენეჯერი შეასრულებს GRC-ს მდივნის ფუნქციას (დოკუმენტაციის შექმნა, კოორდინაცია). იმ შემთხვევაში, თუ მოსარჩელეს არ დააკმაყოფილებს GRC გადაწყვეტილება, იგი უფლებამოსილია საკითხი საჩივრების მოგვარების შემდეგ ეტაპზე გადაიტანოს.

ცხრილი 14 - საჩივრების მოგვარების ადგილობრივი კომიტეტის შემადგენლობა

JSCNH სოციალური მენეჯერი	კრების მომწვევი
გარემოს დაცვის მენეჯერი (JSCNH) გარემოს დაცვის შესახებ საჩივრის შემთხვევაში; და/ან EPC კონტრაქტორის ჯანდაცვის და უსაფრთხოების, გარემოს დაცვის და საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი მშენებლობის შედეგად გამოწვეული ზარალის შესახებ საჩივრის შემთხვევაში; და/ან JSCNH COO მენეჯერი მიწის შესყიდვასთან ან გადასახლებასთან დაკავშირებული საჩივრის შემთხვევაში.	წევრი
JSCNH სოციალური მენეჯერი	წევრი და მდივანი
ადგილობრივი ადმინისტრაციული ოფიცერი (მესტიის მუნიციპალიტეტი, ადგილობრივი თემის გამგეობა)	წევრი
ადგილობრივი თემებიდან არჩეული მესტიის მუნიციპალური საკრებულოს წევრი (ჭუბერი და ნაკრა)	წევრი
PAP-ების წარმომადგენელი (მამაკაცი)	წევრი
PAP-ების წარმომადგენელი (ქალი)	წევრი

GRC-ის წევრები მიწვეულნი იქნებიან JSCNH სოციალური მენეჯერის მიერ განსახილველი საჩივრების ტიპის მიხედვით. შეხვედრა დაიწყება მომჩივნების გარეშე ბოლო GRC შეხვედრის შემდეგ მიღებული ყველა PAP საჩივრის განხილვით და შემოთავაზებული იქნება ბოლო ერთი ან ორი კვირის გამავლობაში შემოსული ყველა საჩივრის მოგვარება. შემდეგ, GRC მოიწვევს მოსარჩელებს, რომელთა საჩივრებიც განხილული იქნა წინა შეხვედრაზე, რათა იმსჯელონ შემოთავაზებულ გადაწყვეტილებაზე.

თითოეული მოსარჩელის შემთხვევაში GRC დაადგენს, საჭიროა თუ არა დამატებითი გამოკვლევების ჩატარება. დადებით შემთხვევაში GRC შეხვედრამდე შეგროვდება დამატებითი ინფორმაცია PAP მოსარჩელესთან ერთად და შეხვედრამდე გადაეცემა PAP-ს. შემდეგ GRC აცნობებს PAP-ს საკითხის განხილვისთვის დანიშნული შეხვედრის დროს, ადგილს და თარიღს და შესაბამისად იწვევს PAP -ს.

GRC მიიღებს მოსარჩელეს და მასთან ერთად განიხილავს საჩივრის მოგვარების გზებს. კომიტეტი შეადგენს და ხელს მოაწერს მათი მსჯელობის ოქმს. საჩივრის დამაკმაყოფილებლად მოგვარების შემთხვევაში PAP მოაერს ხელს ოქმს მორიგების დადასტურებით. იმ შემთხვევაში, როდესაც პროექტის მიერ დამატებითი ღონისძიებების გამოყენების გადაწყვეტილება მიიღება, აღნიშნული ჩაიწერება შეხვედრის ოქმში დროის განრიგის მითითებით.

მოსარჩელეს გადაწყვეტილების შესახებ ეცნობება წერილობით, მიუხედავად იმისა, ესწრებოდა თუ არა განხილვას. იმ შემთხვევაში, თუ SCNH გადაწყვეტილება არ აკმაყოფილებს დაზარალებულ PAP-ს, ისინი უფლებამოსილნი არიან, მიმართონ შესაბამის სასამართლოს (რაიონული სასამართლო)

5.2 საჩივრების დახურვა

საჩივარი ჩაითვლება „მოგვარებულად“ ან „დახურულად“, როდესაც გადაწყვეტილება დამაკმაყოფილებელია ორივე მხარისთვის და გამოსასორებელი ღონისძიება წარმატებით განხორციელდა. პროექტს და მომჩივანს შორის საჩივრის მოგვარების ვარიანტზე შეთანხმების შემდეგ მისი განხორციელება დამოკიდებული იქნება გადაწყვეტილების ხასიათზე. თუმცა, გადაწყვეტილების განხორციელება უზრუნველყოფილი უნდა იქნას საჩივრის მოგვარებიდან ერთი თვის განმავლობაში. გადაწყვეტილების დამაკმაყოფილებლად განხორციელების შემდეგ საჩივრის დახურვის აქტს ხელი მოეწერება ორივე მხარის მიერ (JSCNH სოციალური მენეჯერი და მომჩივანი). აღნიშნული ფორმა შეინახება არქივში „პროექტის საჩივრების მონაცემთა ბაზაში“.

თუმცა, გარკვეულ შემთხვევებში პროექტმა შესაძლოა „დახურის“ საჩივარი მაშინაც კი, თუ მოსარჩელე შედეგით უკმაყოფილოა. მაგალითად ისეთ შემთხვევაში, როდესაც მოსარჩელე ვერ ახერხებს საჩივრის საფუძვლიანობის დამტკიცებას, ან არსებობს აშკარა სპეკულაციის ან თაღლითობის მცდელობა. ასეთ შემთხვევებში პროექტის მცდელობა, განოიკვლიოს საჩივარი და მივიდეს დასკვნამდე, კარგად დასაბუთდება და მოსარჩელეს ეცნობება აღნიშნული მდგომარეობის შესახებ. JSCNH არ გააუქმებს საჩივრებს ზერელე შესწავლის საფუძველზე და არ დახურავს მათ საჩივრების ჩანაწერებში, თუ მოსარჩელე

ინფორმირებული არ არის და არ მისცემია საშუალება, წარმოედგინა დამატებითი ინფორმაცია ან მტკიცებულება.

5.3 საჩივრების ჩანაწერები და დოკუმენტაცია

JSCNH სოციალური მენეჯერი შექმნის მონაცემთა ბაზას ჩველა საჩივრის დაფიქსირების მიზნით (i) ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში; (ii) სათაო იფისის დონეზე თბილისში ან (iii) ვებ-გვერდის მეშვეობით. მონაცემთა ბაზაში ჩაიწერება საჩივრის შემომტანი პირის ან ორგანიზაციის სახელი; საჩივრის თარიღი და ტიპი; მიღებული ზომები; კონტრაქტორის ან სხვა შესაბამისი მხარის მიერ განხორციელებული გამოსასწორებელი ღონისძიებები; საბოლოო შედეგი; როგორ და როდის ეცნობა მოსარჩელეს გადაწყვეტილების შესახებ.

მონაცემთა ბაზის ნიმუში მოცემულია 8-ე დანართში. მონაცემთა ბაზის ოფიცერი აწარმოებს საჩივრების მონაცემთა ბაზას და ინფორმაციას საჩივრების მოგვარების შესახებ აფიქსირებს შიდა ყოველთვიურ ანგარიშებში 7-ე ნაწილში მოცემული განმარტების შესაბამისად.

5.4 მუშების საჩივრების მოგვარების მექანიზმი

EPC კონტრაქტორის მიერ შექმნილია მუშების საჩივრების მოგვარების მექანიზმი მშენებლობის პერიოდში. არჩეული იქნა მუშების წარმომადგენელი და დაკომპლექტდა მუშების უსაფრთხოების კომიტეტი. მუშებს შეუძლიათ საჩივრების ინიცირება არჩეული წარმომადგენლისთვის მიმართვის ან შესაბამისი ფორმის საჩივრების ყუთში მოთავსების გზით, რომლებიც განთავსებულია თითოეული სამშენებლო მოედნის მნიშვნელოვან ნაწილში (ოფისებში ან სასადილოებში). მუშების ყველა საჩივარი აღირიცხება და შემოწმდება EPC კონტრაქტორის HSE ობიექტის მენეჯერის მიერ საჩივრების მონაცემთა ბაზაში. ამის შემდეგ მუშების საჩივრები წარდგენილი და განხილული იქნება მუშების უსაფრთხოების კომიტეტის ყოველ შეკრებაზე. EPC კონტრაქტორის HSE ობიექტის მენეჯერის მიერ საჩივრის მოგვარების ვარიანტი ეცნობება მუშებს და დოკუმენტურად გაფორმდება საჩივრის მოგვარების და მუშების თანხმობის ფაქტი. მუშების საჩივრების მოგვარების მექანიზმის მონიტორინგს ყოველკვირეულად განახორციელებენ მფლობელის ინჟინრები. დეტალური ინფორმაცია მუშების საჩივრების რაოდენობის, ტიპის და მოგვარების შესახებ ფიქსირდება EPC კონტრაქტორის ყოველთვიურ E&S ანგარიშებში. სოციალური გუნდი ყოველთვიურად განახორციელებს მუშების საჩივრების მოგვარების მექანიზმის აუდიტს თითოეულ სამშენებლო მოედანზე და მუშების საჩივრების მოგვარების ჟურნალს და მონაცემთა ბაზას პროექტის საჩივრების მართვის მთავარ სისტემასთან გააერთიანებს.

პროექტის კომპანია რეგულარულად განახორციელებს თანამშრომელთა უფლებების აუდიტს ყველა მუშისთვის, მათ შორის კონტრაქტორის პერსონალისთვის, რათა უზრუნველყოფილი იქნას შესაბამისობა ეროვნულ კანონმდებლობასთან და ILO სტანდარტებთან.

აღნიშნული აუდიტი განხორციელდება კვარტალურად მშენებლობის განმავლობაში და ყოველწლიურად ექსპლუატაციის განმავლობაში. აუდიტი მოიცავს მუშების საჩივრების მართვის მექანიზმს, კონტრაქტორის და

ქვეკონტრაქტორის თანამშრომლების ჩათვლით და განხორციელებს JSCNH-ის ადამიანური რესურსების დეპარტამენტის მიერ.

5.5 კომპანიის საკონტაქტო ინფორმაცია

პროექტის მიერ საჩივრების მართვასთან და ადგილობრივ დაინტერესებულ მხარეებთან ურთიერთობასთან დაკავშირებით საკონტაქტო პირია შპს ნენსკრა ჰიდროს სოციალური მენეჯერი:

აღწერა	საკონტაქტო დეტალები
კომპანია:	ს.ს. ნენსკრა ჰიდრო
ვის:	სოციალური მენეჯერი
მისამართი:	საქართველო, თბილისი, მარჯანიშვილის ქუჩა 6
ელექტრონული ფოსტა:	info@nenskrahydro.ge www.nenskra.com
ვებ - გვერდი:	ბმული - გასაჩივრების მექანიზმი: http://www.nenskrahydro.ge/en/texts/page/10
ტელეფონი	0 322 430 421 საქართველოდან +99532 430 421 საზღვარგარეთიდან

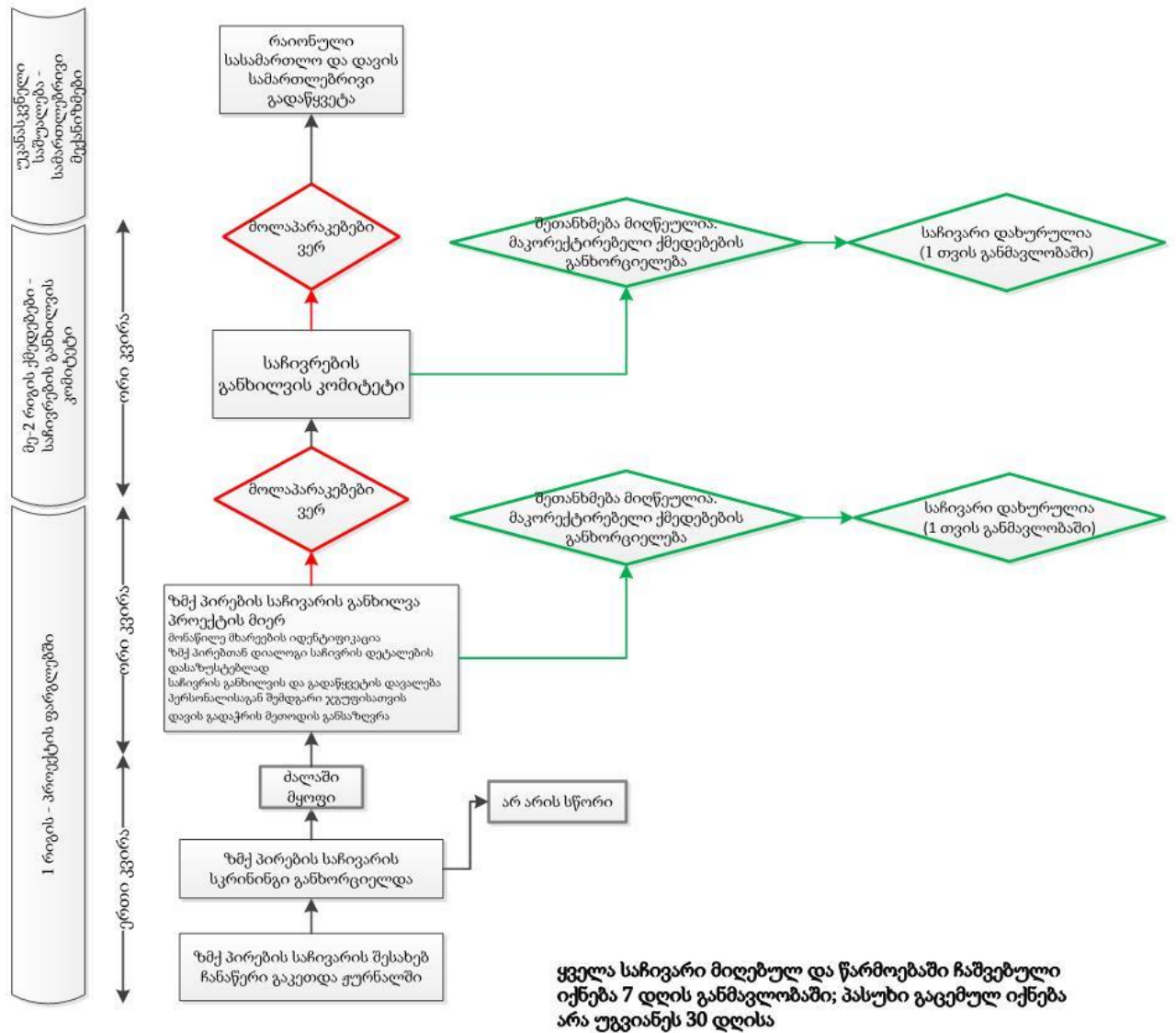
ინფორმაცია პროექტის და სამომავლო ჩართულობის პროგრამების შესახებ ხელმისაწვდომია პროექტის ვებ-გვერდზე (www.nenskrahydro.ge) და განთავსებულია ნენსკრას და ნაკრას ხეობების სოფლებში საინფორმაციო ბილბორდებზე. ინფორმაციის მოპოვება ასევე შესაძლებელია საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრებისგან და შპს ნენსკრა ჰიდროს სოციალური მენეჯერისგან სოფელ ჭუბერში განთავსებულ პროექტის საინფორმაციო ცენტრში.

ექვს-თვეში ერთხელ მომზადებულ E&S ანგარიშებში, რომლებიც დოკუმენტურად ასახავს SEP-ის განხორციელებას, განთავსდება პროექტის ვებ-გვერდზე და ჭუბერის და ნაკის საკრებულოებში.

ამასთან, ეროვნული და საერთაშორისო დაინტერესებული მხარეების, ასევე პროექტის მუშაობის შედეგად გამოწვეული გარემოსდაცვითი და სოციალური შედეგების შესახებ ინფორმაციის მიღების მიზნით არასამთავრობო ორგანიზაციებს, CSO-ებს და მედია-საშუალებებს შეუძლიათ მიმართონ გარემოს დაცვის და სოციალურ საკითხთა მთავარ ოფიცერს:

აღწერა	საკონტაქტო დეტალები
კომპანია:	ს.ს. ნენსკრა ჰიდრო
მისამართი:	საქართველო, თბილისი, მარჯანიშვილის ქუჩა 6
ელექტრონული ფოსტა:	info@nenskrahydro.ge www.nenskra.com
ვებ - გვერდი:	ბმული - გასაჩივრების მექანიზმი: http://www.nenskrahydro.ge/en/texts/page/10
ტელეფონი	0 322 430 421 საქართველოდან +99532 430 421 საზღვარგარეთიდან

გამოსახულება 2 – საჩივრების მართვის პროცესი

6 რესურსები და პასუხისმგებლობები

6.1 პასუხისმგებლობები

JSCNH ეკისრება ძირითადი პასუხისმგებლობა დაინტერესებულ მხარეებთან და GRM -თან ურთიერთობის შესახებ, მაგრამ ამ პროცესში სხვა დაინტერესებულ პირებსაც გააჩნიათ გარკვეული პასუხისმგებლობა.

6.1.1 JSCNH

SEP-ის განხორციელების და საჩივრების მართვის და მოგვარების პასუხისმგებლობა ეკისრება JSCNH -ს. ეს ასევე ეხება სიტუაციებს, სადაც ჩართულია მესამე მხარე, განსაკუთრებით კო კონტრაქტორები. სოციალურ მენეჯერს ევალება SEP განხორციელება. JSCNH სოციალური გუნდი წარმოდგენილია 6.2 ნაწილში.

6.1.2 კონტრაქტორები

მფლობელის ინჟინრის მეშვეობით ყველა კონტრაქტორი აცნობებს JSCNH სოციალურ მენეჯერს დაინტერესებულ მხარეებთან მათი ურთიერთობის ფარგლებში არსებული ნებისმიერი საკითხის შესახებ. კონტრაქტორი ვალდებულია:

- ტრენინგი ჩაუტაროს ყველა თანამშრომელს მუშების ქცევის კოდექსის და ჯანდაცვისა და უსაფრთხოების პროცედურების შესახებ;
- ჩაიწეროს და CLO-ებს აცნობოს ყველა მიღებული საჩივრის შესახებ;
- მონაწილეობა მიიღოს ადგილობრივ GRC-ში მშენებლობის დროს მიყენებულ ზარალთან დაკავშირებული საჩივრების შემთხვევაში;
- გაახორციელოს მუშების GRM;
- გაასაჯაროვოს მათი სამსახურში აყვანის პროცესი და შეასრულოს ვალდებულება ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმების შესახებ;
- შეასრულოს სოციალური და გარემოსდაცვითი მართვის გეგმებში დაფიქსირებული ყველა ვალდებულება, მათ შორის ტრანსპორტის მართვის გეგმა;
- გაასაჯაროვოს ტრანსპორტის მართვის გეგმა და E&S მართვის ყველა გეგმა;
- გაასაჯაროვოს ინფორმაცია სამოვრებამდე მისასვლელი შემოსავლელი გზების შესახებ;
- CLO-ებთან მჭიდრო კოორდინაციის გზით უზრუნველყოს ადრეული ინფორმირება სამშენებლო სამუშაოების შესახებ და
- გამოაცხადოს მნიშვნელოვანი სამშენებლო სამუშაოების შესახებ (მაგ. გვირაბის გაბურღვა ან ასაფეთქებელი ნივთიერებების გამოყენება)

მშენებლობის განმავლობაში EPC კონტრაქტორის უმთავრესი პასუხისმგებლობა იქნება სამშენებლო საქმიანობის შედეგად ინიცირებული საჩივრების მოგვარება. აღნიშნულის მონიტორინგს განახორციელებს JSCNH.

ESIA და E&S მართვის გეგმების (წინამდებარე SEP-ის ჩათვლით) მოთხოვნები გაერთიანდება EPC კონტრაქტორის და მისი ქვეკონტრაქტორების მართვის სისტემებში, რათა უზრუნველყოფილი იქნას ვალდებულებების შესრულება თითოეული პასუხისმგებელი მხარის მიერ.

6.1.3 სახელმწიფო უწყებები

სახელმწიფო უწყებები ახორციელებენ საქართველოს კანონმდებლობასთან პროექტის შესაბამისობის მონიტორინგს; მონაწილეობენ მიწის შესყიდვის პროცესში (იხ. თავი 9 – LALRP) და გარემოდსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმით გათვალისწინებულ ღონისძიებებში (იხ. თავი 8 – ESMP). ადგილობრივი საბაჟოს ხელმძღვანელობა მონაწილეობას მიიღებს ნენსკრას ხეობის ზედა ნაწილზე წვდომის შესაძლებლობასთან დაკავშირებულ მსჯელობებში.

სახელმწიფო და მუნიციპალური ხელისუფლება ყველა საჩივარს მიაწვდის პროექტის გუნდს შემდგომი დაგეგმვით სწრაფად. CLO-ები ინფორმაციას წარუდგენენ მათ GM პროცესის შესახებ და რეგულარულად მიაწვდიან ინფორმაციას საქმიანობის მიმდინარეობის შესახებ გამართულ შეხვედრებზე დაინტერესებული მხარეების მიერ მიღებულ ეფექტურ გადაწყვეტილებაზე საჩივრებთან დაკავშირებით. აღნიშნული განმარტებულია 12-ე ცხრილში.

6.1.4 ადგილობრივი ხელისუფლება

სოფლებში მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგეობის წარმომადგენლები და მესტიის საკრებულოში ჭუბერის და ნაკის წარმომადგენლები მონაწილეობას მიიღებენ ადგილობრივ GRC-ში და LALRP და საზოგადოების ინვესტირების პროგრამაში. ადგილობრივი ხელისუფლების აღნიშნული წარმომადგენლები მიღებისთანავე გაუგზავნიან პროექტის გუნდს ყველა საჩივარს. CLO-ები ინფორმაციას წარუდგენენ მათ GM პროცესის შესახებ და რეგულარულად მიაწვდიან ინფორმაციას საქმიანობის მიმდინარეობის შესახებ გამართულ შეხვედრებზე დაინტერესებული მხარეების მიერ მიღებულ ეფექტურ გადაწყვეტილებაზე საჩივრებთან დაკავშირებით. აღნიშნული განმარტებულია 12-ე ცხრილში.

6.1.5 ჭუბერის და ნაკის სოფლის დეპუტატები

სოფლის დეპუტატები:

- მონაწილეობას მიიღებენ ადგილობრივ GRC-ში,
- სოფლის საკრებულოებში საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომს გახდის E&S დამატებითი კვლევების ქართულენოვან ვერსიას 2017 წლის მარტში, აპრილში, მაისში და ივნისში დაგეგმილ შეხვედრებზე.
- მონაწილეობას მიიღებს საკუთარ თემში ინფორმაციის გავრცელებაში და საკითხების და საჩივრების შესახებ ანგარიშის მომზადებაში.

6.1.6 პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადამიანები

პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადამიანები არიან ისინი, რომლებიც დაზარალებებიან პროექტის მშენებლობის და ექსპლუატაციის შედეგად. ეს არის ძირითადად ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში, ასევე პროექტის ქვემოთ ენგურის ხეობაში მცხოვრები მოსახლეობა. ისინი დაესწრებიან პროექტის მიერ ორგანიზებულ საკონსულტაციო შეხვედრებს და საჩივრებს წარადგენენ SEP-ში განსაზღვრული GRM-ს შესაბამისად. ისინი დახმარებას გაუწევენ პროექტს ზემოქმედების შემცირების ღონისძიებების, განსაკუთრებით კი საზოგადოებაში ინვესტირების პროგრამის განსაზღვრის პროცესში.

6.1.7 საზოგადოებაში ინვესტირების განხორციელების განყოფილება

JSCNH მიზნად ისახავს საზოგადოებაში ინვესტირების ინიციატივების მხარდაჭერას მშენებლობის და ექსპლუატაციის პერიოდში. კომპანიამ ჩამოაყალიბა შიდა დანაყოფი, რომელიც პირდაპირ მოსახლეობასთან იმუშავებს ინვესტირების ინიციატივების განხორციელების მიზნით.

6.2 რესურსები

პროექტი ახდენს ადამიანური და მატერიალური რესურსების მობილიზებას SEP-ის განხორციელების და GRM-ის მართვის მიზნით. JSCNH-ის საერთო E&S გუნდი წარმოდგენილია 52-ე გვრდზე მოცემულ გამოსახულებაში.

ცხრილი 15 – JSCNH სოციალური გუნდის ორგანიზაცია

შიდა ადამიანური რესურსები	
გარემოს და სოციალური დაცვის ერთი უფროსი ოფიცერი	E&S ჯგუფის ხელმძღვანელი. მისი ოფისი მდებარეობს თბილისში, ხშირად სტუმრობს პროექტის ტერიტორიას. ევალება E&S მართვა და ESMP განხორციელება, E&S ჯგუფების კოორდინაცია, სამინისტროებთან ურთიერთობა, ანგარიშის წარდგენა მფლობელებისთვის და კრედიტორებისთვის, E&S სპეციალისტთა დასაქმება, კოორდინაცია სხვა ჰესებთან.
ერთი სოციალური მენეჯერი	მუდმივად იმყოფება ნენსკრაში (კაშხლის ბანაკში), ანგარიშვალდებულია E&S მენეჯერთან. ევალება ყველა სოციალური გეგმის კოორდინაცია, ანგარიშის წარდგენა მფლობელებისთვის და კრედიტორებისთვის, ინციდენტების შესახებ შეტყობინება, ადგილობრივი მუშახელის მართვა, დაინტერესებული მხარეების ჩართვა და საჩივრებზე რეაგირების მექანიზმი, სოციალური ჯგუფების და CIP-ის მართვა
საზოგადოებაში ინვესტირების ერთი ოფიცერი	მუდმივად იმყოფება ნენსკრაში (კაშხლის ბანაკში). პასუხისმგებელია ხელმძღვანელი კომიტეტის მართვაზე, CIP-ის მონიტორინგზე, პროგრესზე, საჯარო ინფორმაციაზე, EPC და OE-თან ურთიერთობაზე.
საზოგადოებასთან ურთიერთობის ერთი ოფიცერი	მუდმივად იმყოფება ნენსკრაში (კაშხლის ბანაკში). მართავს ყოველდღიურ ურთიერთობას თემებთან, პროექტის საინფორმაციო ცენტრს, მხარს უჭერს სოციალურ ჯგუფს და მონაწილეობს ანგარიშგების პროცესში.
საზოგადოებასთან	ერთი მათგანი მუდმივად იმყოფება ნენსკრას ხეობაში, მეორე კი

ურთიერთობის ორი ოფიცერი	ნაკრას ხეობაში. მართავს ყოველდღიურ ურთიერთობას ადგილობრივ თემებთან, ევალება ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირება და მონაწილეობა ანგარიშგების პროცესში.
მოსახლეობასთან ურთიერთობის ერთი მენეჯერი/კომუნიკაციის სპეციალისტი	მისი ოფისი მდებარეობს თბილისში, პასუხს აგებს პროექტის ვებ-გვერდის შინაარსზე და გარე კომუნიკაციის მართვაზე (ბროშურების და ბილბორდების ვიზუალის მომზადება, პრეზენტაციები ძირითად საკითხებზე)
უსაფრთხოების ერთი მენეჯერი	მჭიდროდ ითანამშრომლებს სოციალურ ჯგუფთან უსაფრთხოების საკითხების და ადამიანის უფლებების შესახებ.
მიწის შესყიდვის და კომპენსაციის ოფიცერები	მუდმივად იმყოფება ნენსკრაში (კაშხლის ბანაკში). პასუხისმგებელია LALRP განხორციელებაზე. ევალება კოორდინაცია საქართველოს მთავრობასთან მიწის შესყიდვის, დაზარალებულ ადამიანებთან მოლაპარაკებების წარმართვა საარსებო წყაროს აღდგენის ღონისძიებების შესახებ. პროცესის დოკუმენტურად დასაბუთება, შიდა მონიტორინგი და შეფასება.
მონაცემთა ბაზის ოფიცერი	მუდმივად იმყოფება ნენსკრაში (კაშხლის ბანაკში). პასუხისმგებელია საჩივრების მონაცემთა ბაზის, დაინტერესებული მხარეების მონაცემთა ბაზის და LALRP მონაცემთა ბაზის მართვაზე.
გარე ადამიანური რესურსები	
რისკების შესახებ კომუნიკაციის სპეციალისტი	პასუხისმგებელია კომუნიკაციაზე კაშხლის უსაფრთხოების და ბუნებრივი საფრთხეების შესახებ, საინფორმაციო მასალის მომზადებაზე კაშხლის უსაფრთხოების და ბუნებრივი საფრთხეების შესახებ 2017 ლის თებერვლიდან აპრილამდე, კაშხლის უსაფრთხოების შესახებ საჯარო შეხვედრების მომზადებაზე და თავმჯდომარეობაზე 2017 წლის აპრილიდან ივნისამდე. მოსამზადებელი საინფორმაციო მასალები მოიცავს ბროშურას ან ბუკლეტს, მულტიმედიას (ვიდეო, PPT, FAQ, პოსტერები ილუსტრაციებით) პროექტის ტექნიკური მხარის, პოტენციური რისკების და საფრთხეების და მათზე რეაგირების ღონისძიებების წარმოსაჩენად. იმის განსამართლად, თუ რატომ შეიძლება კვლავ არსებობდეს სხვა რისკები და საფრთხეები და რის გაკეთებაა შესაძლებელი პროექტის მიერ. პროექტის სამშენებლო (განსაკუთრებით გვირაბის გაყვანის სამუშაოები TBM-ს გამოყენებით) და ექსპლუატაციის პერიოდი, პროექტის ზემოქმედება და შესუსტების ღონისძიებები.
საზოგადოებაში ინვესტირების სპეციალისტი	დაქირავებულია საზოგადოების საჭიროებების შეფასებების და საზოგადოებაში ინვესტირების პროგრამის განსახორციელებლად
LALRP სპეციალისტები	JSCNH სოციალური ჯგუფის მხარდაჭერა LALRP განხორციელების და განახლების მიზნით კრედიტორთა პოლიტიკის შესაბამისად (დახმარება მოსახლეობის აღწერის და შეფასების დროს, დაგეგმვა და ანგარიშგება, სპეციალური საარსებო წყაროს აღდგენის ღონისძიებები).
გარე მონიტორინგი	ექვს თვეში ერთხელ E&S აუდიტის და LALRP შესრულების აუდიტის განხორციელება

E&S მართვაზე ორიენტირებული ადამიანური რესურსები EPC კონტრაქტორის ფარგლებში მოიცავს:

- გარემოს და სოციალური დაცვის ერთ მენეჯერს, რომელიც მუდმივად იმყოფება სამშენებლო ტერიტორიაზე
- გარემოს და სოციალური დაცვის ერთ ზედამხედველს თითოეული სამუშაო ობიექტისთვის

- ერთ პიროვნებას, რომელსაც ევალება გარე დაინტერესებულ მხარეებთან ურთიერთობა (ადგილობრივი თემები, ადმინისტრაციული ორგანოები), რომლებიც მუდმივად იმყოფებიან ობიექტზე.

JSCNH-ის CLO-ები დახმარებას გაუწევენ EPC კონტრაქტორის გუნდს სოფლებში საჯარო შეხვედრების ორგანიზებაში და სარეკლამო ინფორმაციის გავრცელებაში.

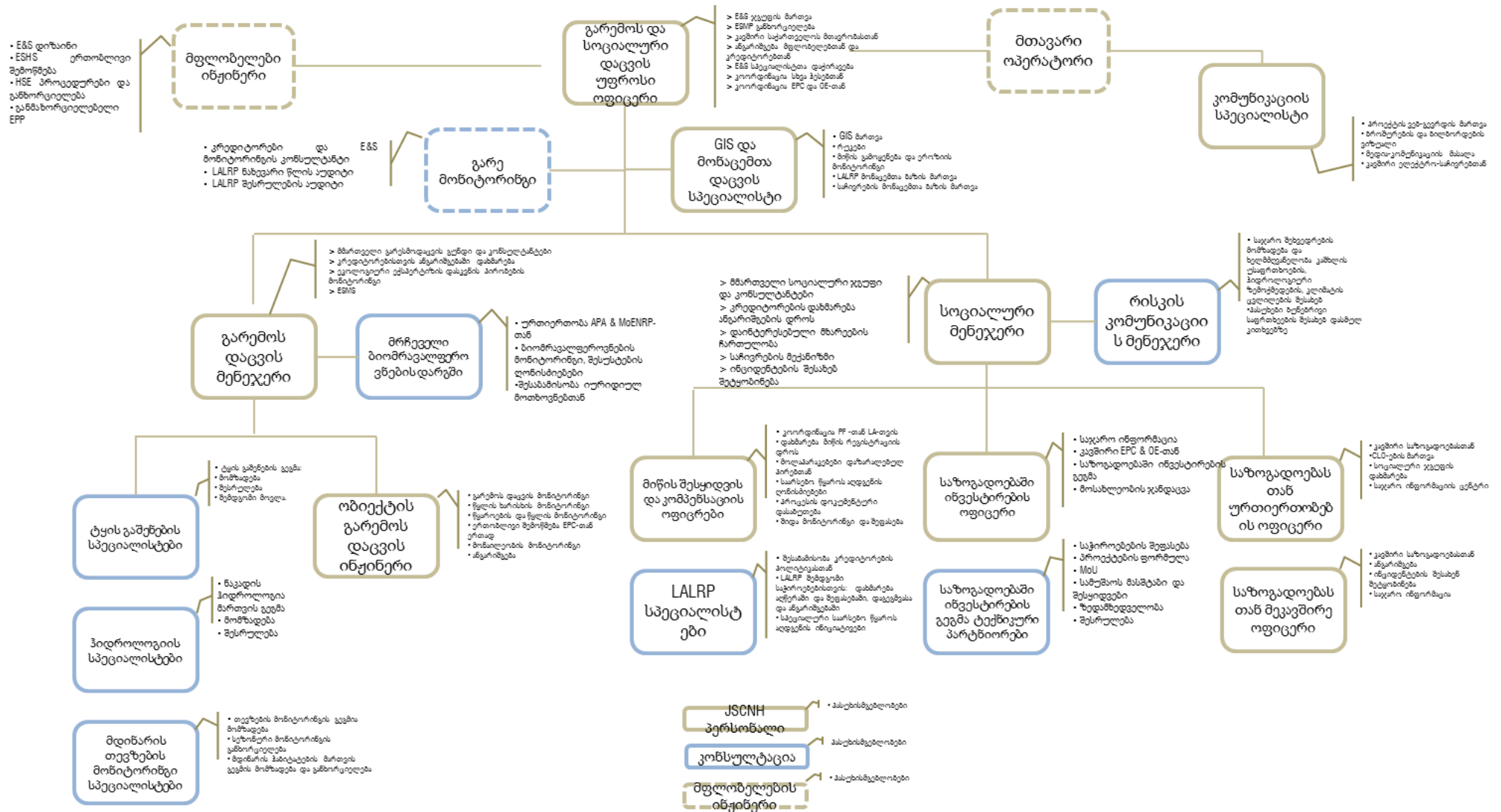
მათი მობილიზება დაიწყო 2016 წლის განმავლობაში და გაგრძელდება მთელი მშენებლობის პროცესის განმავლობაში საჯარო შეხვედრების და შესაბამისი ინფორმაციის გავრცელების მიზნით.

JSCNH-ის მიერ მობილიზებული მატერიალური რესურსებია:

- პროექტის ვებ-გვერდი,
- საჩივრების ერთი ელექტრონული მონაცემთა ბაზა და დაინტერესებული მხარეების ერთი ელექტრონული მონაცემთა ბაზა
- საზოგადოების იფნორმირების ერთი ცენტრი ჭუბერში, სადაც მოსახლეობისთვის ხელმისაწვდომია პროექტის დოკუმენტები (ბროშურა პროექტის შესახებ, მისი E&S მართვის სისტემა და GRM სისტემა, საჩივრების რეგისტრაციის ფორმები).
- საინფორმაციო აბრები ნაკრას და ნენსკრას ხეობებში და აღნიშნულ ხეობებში საინფორმაციო ბუკლეტების გავრცელება,
- სხვა მატერიალური რესურსები, როგორიცაა ავტომატები, კომპიუტერები, პროგრამული უზრუნველყოფა, მულტიმედია, დაბეჭდილი დოკუმენტები გამოყენებული იქნება პროექტის გულის მოთხოვნების შესაბამისად.

ESMP ბიუჯეტში გათვალისწინებულია წლიური ბიუჯეტი დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ღონისძიებების განხორციელების მიზნით.

გამოსახულება 3 – JSCNH ორგანიზაცია

7 მონიტორინგი და ანგარიშგება

7.1 მონიტორინგი

JSCNH მონაცემთა ბაზის მენეჯერი უზრუნველყოფს მონაცემთა ბაზის და საქმიანობის ამსახველი ჩანაწერების წარმოებას, სადაც დეტალურად იქნება ასახული ყველა საჯარო კონსულტაცია, დაინტერესებული მხარეების ჩართულობა, ინფორმაციის გასაჯაროება. პროექტის განმავლობაში შეგროვებული ყველა საჩივარი ასევე სისტემატურად იქნება შეტანილი საჩივრების მონაცემთა ბაზაში. ეს მონაცემთა ბაზები ხელმისაწვდომი იქნება მოსახლეობისთვის მოთხოვნის შემთხვევაში. საჩივრების მართვის მონიტორინგი განხორციელდება 5-ე ნაწილში მითითებული მონაცემთა ბაზის გამოყენებით.

ანგარიშების მონიტორინგი, რომლებშიც დოკუმენტურად აისახება პროექტის გარემოს და სოციალური დაცვის ღონისძიებები. პროექტი მოიცავს ნაწილს დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის და საჩივრების მართვის შესახებ. 15-ე ცხრილში მოცემულია SEP მუშაობასთან დაკავშირებული მაჩვენებლები.

ცხრილი 16 – SEP მაჩვენებლები, რომლებიც დოკუმენტურად უნდა იქნას ასახული E&S შესრულების ანგარიშებში

ურთიერთობა PAP-ებთან
- PAP-ებთან ოფიციალური შეხვედრების რაოდენობა და ადგილმდებარეობა - PAP-ებთან არაოფიციალური შეხვედრების რაოდენობა და ადგილმდებარეობა - საზოგადოების ინფორმირების ან ტრენინგების შეხვედრების რაოდენობა და ადგილმდებარეობა - მამაკაცების და ქალების რაოდენობა, რომლებიც დაესწრნენ ზემოთ მითითებულ თითოეულ შეხვედრას - ადგილობრივ ხელისუფლებასთან, მოსახლეობასთან ან დაინტერესებულ მხარეებთან შეხვედრების რაოდენობა, ადგილმდებარეობა, დასწრება და დოკუმენტაცია - თითოეული შეხვედრის შემთხვევაში მიღებული კომენტარების რაოდენობა და ბუნება, აღნიშნულ შეხვედრებზე შეთანხმებული ღონისძიებები, მათი სტატუსი, პროექტის ESMP -ში შეტანა. - ოფიციალური შეხვედრების ოქმები და არაოფიციალური შეხვედრების სინთეზი დაერთვება ანგარიშს. შეჯამდება დამსწრე პირთა შეხედულებები და აზრთა სხვადასხვაობა მამაკაცებს და ქალებს შორის)
ურთიერთობა სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან
- სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან ურთიერთობის ღონისძიებების ბუნება და რაოდენობა, კატეგორიებად დაყოფა (სახელმწიფო უწყებები, ადგილობრივი უწყებები, არასამთავრობო ორგანიზაციები) - არასამთავრობო ორგანიზაციების და სხვა დაინტერესებული მხარეების მიერ დასახელებული საკითხები, მათთან შეთანხმებული ღონისძიებები და ღონისძიებები სტატუსი - შეხვედრების ოქმები დაერთვება ექვსი თვის ანგარიშს - პროექტის გასაჯაროებული დოკუმენტების რაოდენობა და ბუნება - პროექტის ვებ-გვერდის განახლების რაოდენობა და ბუნება - ვებ-გვერდზე მიღებული კომენტარების რაოდენობა და კატეგორია

GRM
მიღებული საჩივრების რაოდენობა სულ და ადგილობრივ დონეზე, თბილისის სათაო ოფისში, ვებ-გვერდზე, დანაწევრებული სქესის და მიღების საშუალების მიხედვით (ტელეფონით, ელ-ფოსტით, ზეპირად)
დაზარალებული ადამიანებისგან, გარე დაინტერესებული მხარეებისგან მიღებული საჩივრების რაოდენობა
საჩივრების რაოდენობა, რომლებიც (i) ღიაა, (ii) ღიაა 30 დღეზე ხანგრძლივი პერიოდით, (iii) მოგვარდა, (iv) დახურა, და (v) პასუხების რაოდენობა, რომლებმაც დააკმაყოფილა მომჩივანები, ანგარიშების პერიოდში საჩივრების კატეგორიებად დაყოფა სქესის, ასაკის და ადგილმდებარეობის მიხედვით
საჩივრების კატეგორიზაცია (პროექტისთვის მნიშვნელობის მიხედვით - მაგალითად: ხმაური/კომპენსაცია/უსაფრთხოება) მომჩივანთა სქესის მიხედვით
საჩივრების წარმდგენთა პროფილი (სქესი, ასაკი, ადგილმდებარეობა), საჩივრების კატეგორიების მიხედვით
საჩივრების მოგვარების პროცესის საშუალო დრო მომჩივანთა სქესის და საჩივრების კატეგორიების მიხედვით
ადგილობრივი GRC შეხვედრების რაოდენობა და შედეგი (შეხვედრებზე დამსწრე პირთა ხელმოწერილი ოქმები, მათ შორის საჩივრები დაერთვება ანგარიშს)
ტენდენციები დროის თვალსაზრისით და შედარება წინა საანგარიშო პერიოდებთან საჩივრების რაოდენობის, კატეგორიების და ადგილმდებარეობის მიხედვით
მუშების საჩივრები
მუშების მიერ ინიცირებული საჩივრების რაოდენობა მუშების სქესის და სამუშაო ადგილის მიხედვით
მუშების მიერ ინიცირებული საჩივრების რაოდენობა (i) ღია, (ii) 30 დღეზე ხანგრძლივი პერიოდით ღია, (iii) მოგვარებული, (iv) დახურული და (v) პასუხების რაოდენობა, რომლებმაც დააკმაყოფილა მომჩივანები, ანგარიშების პერიოდში საჩივრების კატეგორიებად დაყოფა სქესის, ასაკის და ადგილმდებარეობის მიხედვით
საჩივრების წარმდგენთა პროფილი (სქესი, ასაკი, ადგილმდებარეობა), საჩივრების კატეგორიების მიხედვით
საჩივრების მოგვარების პროცესის საშუალო ხანგრძლივობა საჩივრების სქესის ან კატეგორიების მიხედვით დაყოფის გარეშე
ტენდენციები დროის თვალსაზრისით და შედარება წინა საანგარიშო პერიოდებთან საჩივრების რაოდენობის, კატეგორიების და ადგილმდებარეობის მიხედვით

7.2 ანგარიშგება

JSCNH-ის მიერ გარემოს და სოციალური დაცვის ღონისძიებების შესახებ მომზადებული ანგარიში წარმოადგენს მისი გარემოს და სოციალური მართვის გეგმის ნაწილს (ESMP), რომელიც წარმოდგენილია 8-ე თავის A ნაწილში. მშენებლობის პერიოდის განმავლობაში EPC კონტრაქტორი და JSCNH E&S ატარებენ ყოველკვირეულ შეხვედრებს ჭაბურჭილას, რა დროსაც ხორციელდება დაინტერესებული მხარეების კოორდინაცია და EPC კონტრაქტორი ამზადებს ყოველთვიურ ანგარიშებს, რომლებიც ეგზავნება JSCNH -ს, ეს უკანასკნელი კი უზტუნველყოფს E&S საკითხების, მათ შორის დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის დოკუმენტურად დასაბუთებას. გადაუდებელი საკითხები, როგორცაა ინციდენტები, დაუყოვნებლივ ეცნობება JSCNH-ს EPC კონტრაქტორის მიერ.

სპეციფიკური შიდა ანგარიშები დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ღონისძიებების შესახებ ასევე მომზადდება JSCNH-ის მიერ. დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ღონისძიებების შესახებ ანგარიშების მიმოხილვა მოცემულია 16-ე ცხრილში.

ცხრილი 17- ანგარიშების ღონისძიებების განრიგი

პერიოდი		აუდიტორია
მშენებლობა	ექსპლუატაცია	
ყოველთვიური ანგარიშები დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის შესახებ (JSCNH სოციალური ჯგუფი + EPC კონტრაქტორი)	ყოველთვიური ანგარიშები დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის შესახებ	შიდა (JSCNH)
ექვსი თვის E&S შესაბამისობის ანგარიშები	ექვსი თვის E&S შესაბამისობის ანგარიშები ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში, შემდეგ ყოველწლიური E&S ანგარიშები	კრედიტორები
ექვსი თვის E&S შესაბამისობის ანგარიშები	ექვსი თვის E&S შესაბამისობის ანგარიშები ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში, შემდეგ ყოველწლიური E&S ანგარიშები	გარე (ადგილობრივი თემები, დაზარალებული ადამიანები, ზოგადად საზოგადოება)
ანგარიშები მოსახლეობისთვის • კვარტალური ოფიციალური შეხვედრები • სპეციალური არაოფიციალური შეხვედრები • ექვსი თვის საინფორმაციო ბუკლეტები	ანგარიშები მოსახლეობისთვის - ექვს თვეში ერთხელ ოფიციალური შეხვედრები ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში, შემდეგ ყოველწლიური შეხვედრები • სპეციალური არაოფიციალური შეხვედრები • ექვს თვეში ერთხელ საინფორმაციო ბუკლეტების გავრცელება ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში, შემდეგ ყოველწლიური ბუკლეტები	გარე (ადგილობრივი თემები)

7.2.1 ყოველთვიური შიდა ანგარიშები დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის შესახებ

სოციალური მენეჯერი მოამზადებს ყოველთვიურ ანგარიშებს დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის შესახებ გარემოს და სოციალური დაცვის უფროსი ოფიცრისთვის და COO -თვის. ეს ანგარიშები მოიცავს 15-ე ცხრილში მოცემული თითოეული მაჩვენებლის სტატუსს და პროგრესს და შემდეგი საკითხების სინთეზს:

- მოცემული თვის განმავლობაში განხორციელებული ღონისძიებები;
- საზოგადოების ინფორმირების ღონისძიებები (შეხვედრები დაინტერესებულ მხარეებთან და საინფორმაციო ბუკლეტები);
- საინფორმაციო ცენტრში ვიზიტორთა რაოდენობა;
- თემების მიერ მოცემული თვის განმავლობაში დასახელებული მთავარი პრობლემები და საკითხები;
- სოციალური პროექტების პროგრესი;
- დაინტერესებული მხარეების ახალი ჯგუფები (საჭიროებისამებრ); და
- გეგმები მომავალი თვისთვის და ხანგრძლივი პერიოდისთვის

7.2.2 ექვს თვეში ერთხელ და ყოველწლიურად მომზადებული E&S შესაბამისობის ანგარიშები კრედიტორებისთვის

ექვს თვეში ერთხელ მომზადდება E&S შესაბამისობის ანგარიშები და მიეწოდება კრედიტორებს სამშენებლო პერიოდის განმავლობაში და ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში. შემდეგ მომზადდება E&S შესაბამისობის ყოველწლიური ანგარიშები და მიეწოდება კრედიტორებს დარჩენილი საექსპლუატაციო პერიოდის განმავლობაში. დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ნაწილი შევა აღნიშნულ E&S ანგარიშებში.

7.2.3 ექვს თვეში ერთხელ და ყოველწლიურად მომზადებული E&S ანგარიშები - საჯარო მოსმენები

ექვს თვეში ერთხელ მომზადდება E&S ანგარიშები და მიეწოდება კრედიტორებს სამშენებლო პერიოდის განმავლობაში და ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში. მიეწოდება საზოგადოებას და ადგილობრივ თემებს. შემდეგ მომზადდება E&S ყოველწლიური ანგარიშები და მიეწოდება კრედიტორებს დარჩენილი საექსპლუატაციო პერიოდის განმავლობაში. დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ნაწილი შევა აღნიშნულ E&S ანგარიშებში. აღნიშნული ნაწილი მოიცავს მოცემული პერიოდისთვის ყოველთვიურად მომზადებულ ანგარიშებს და მასში წარმოდგენილი იქნება შემდეგი საკითხები:

- მონიტორინგის ძირითადი შედეგები მოცემული პერიოდისთვის;
- ტენდენციები საჩივრების მართვაში;
- შესუსტების სტრატეგიების განხორციელების პროგრესი, მათ შორის საზოგადოების ინვესტირების პროგრამა;
- ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმება სამიზნე მაჩვენებლების მიხედვით, დასაქმებული ადგილობრივების რაოდენობა;
- პროექტის ფარგლებში განხორციელებული ადგილობრივი შესყიდვები;
- პროგრესი მიწის შესყიდვის, კომპენსაციის გაცემის და საარსებო გარემოს აღდგენის თვალსაზრისით.

ექვს თვეში ერთხელ და ყოველწლიურად მომზადებული ანგარიშები დაარქივდება და ხელმისაწვდომი იქნება მოსახლეობისთვის შემდეგ მისამართებზე:

- პროექტის საინფორმაციო ცენტრი ჭუბერში;
- ჭუბერის და ნაკის საკრებულოები;
- მესტიის მუნიციპალიტეტის საკრებულო;
- ინფორმაცია ასევე განთავსდება JSCNH ვებ-გვერდზე (www.nenskrahydro.ge).

7.2.4 ანგარიშები მოსახლეობისთვის

ნენსკრას და ნაკრას ხეობების თემებს ინფორმაციის მიეწოდებათ SEP-ის და პროექტის E&S განხორციელების შესახებ შემდეგი ღონისძიებების მეშვეობით:

მშენებლობის პერიოდის განმავლობაში:	
	კვარტალურად გაიმართება შეხვედრები თითოეულ ხეობაში პროექტის ღონისძიებების, გარენისდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმებით გათვალისწინებული ღონისძიებების განმარტების და განხილვის მიზნით;
	ექვსი თვის საინფორმაციო ბუკლეტები გავრცელდება ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში
	არაოფიციალური სპეციალური შეხვედრები გაიმართება CLO-ების და სოციალური მენეჯერის მიერ ადგილობრივ თემებთან მოსახლეობის მიერ მოთხოვნილ დროს და ადგილზე. იგი მოიცავს ქალების სამიზნე ჯგუფებს, რათა უზრუნველყოფილი იქნას ქალების ინტერესების გათვალისწინება პროექტის არსებობის განმავლობაში.
ექსპლუატაციის განმავლობაში:	
	ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში ექვს თვეში ერთხელ CLO-ების და სოციალური მენეჯერის მიერ გაიმართება ოფიციალური შეხვედრები ადგილობრივი თემების მიერ დასახელებული საკითხების განხილვის მიზნით.
	ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის შემდეგ ეს ოფიციალური შეხვედრები წელიწადში ერთხელ გაიმართება.
	ბუკლეტები გავრცელდება ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში ექვს თვეში ერთხელ ექსპლუატაციის პირველი სამი წლის განმავლობაში, შემდეგ კი ყოველწლიურად.
	არაოფიციალური სპეციალური შეხვედრები გაიმართება CLO-ების და სოციალური მენეჯერის მიერ ადგილობრივ თემებთან მოსახლეობის მიერ მოთხოვნილ დროს და ადგილზე. აღნიშნული შეხვედრების ოქმები შევა ექვსი თვის და წლიურ ანგარიშებში.

დანართი 1. მარეგულირებელი მოთხოვნები

საქართველოს მოთხოვნები

საქართველოს კონსტიტუცია

საბაზო იურიდიული დოკუმენტი არის საქართველოს კონსტიტუცია, რომელიც მიღებულ იქნა 1995 წელს. საქართველოს კონსტიტუცია პირდაპირ არ განიხილავს გარემოსდაცვით საკითხებს, თუმცა განსაზღვრავს სამართლებრივ სტრუქტურას, რომელიც უზრუნველყოფს ბუნებრივი გარემოს დაცვას და მოსახლეობისათვის გარემოს მდგომარეობის შესახებ შესაბამისი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას.

მუხლი 37, ნაწილი 3 მიუთითებს: „ნებისმიერ პირს აქვს უფლება ცხოვრობდეს ჯანმრთელობისათვის უვნებელ გარემოში, სარგებლობდეს ბუნებრივი და კულტურული გარემოთი. ნებისმიერი პირი ვალდებულია გაუფრთხილდეს ბუნებრივ და კულტურულ გარემოს“. მუხლი 37, ნაწილი 5 მიუთითებს, რომ „ნებისმიერ პირს აქვს უფლება, დროულად მიიღოს სრული და ობიექტური ინფორმაცია თავისი სამუშაო და საცხოვრებელი გარემოს შესახებ“.

მუხლი 41, ნაწილი 1 მიუთითებს, რომ “ საქართველოს ყოველ მოქალაქეს უფლება აქვს კანონით დადგენილი წესით გაეცნოს სახელმწიფო დაწესებულებებში მასზე არსებულ ინფორმაციას, აგრეთვე იქ არსებულ ოფიციალურ დოკუმენტებს, თუ ისინი არ შეიცავენ სახელმწიფო, პროფესიულ ან კომერციულ საიდუმლოებას, მოქმედი სამართლებრივი ნორმების შესაბამისად“.

საზოგადოებრივი კონსულტაციები EIA პროცესში

2000 წლის აპრილში საქართველომ ხელი მოაწერა ორჰაუსის კონვენციას. აღნიშნული UNECE (გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისია) კონვენცია ეხება და არეგულირებს ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას, საზოგადოების ჩართულობას გადაწყვეტილების მიღების პროცესში და მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობის საკითხებში გარემოსდაცვით სფეროში. აღნიშნული კონვენცია ითვალისწინებს ყველა დაინტერესებული პირის ჩართულობის საჭიროების პრინციპს მდგრადი განვითარების მიზნით. ასევე ითვალისწინებს გარემოს დაცვის სფეროს სახელმწიფოს ანგარიშვალდებულების, გამჭვირვალობის და პასუხისმგებლობის ფარგლებში მოქცევას. სოციალური ჩართულობა უზრუნველყოფს უკეთესი პროექტების შექმნას და ერთობლივ მართვას.

საქართველოს კანონმდებლობა ითვალისწინებს საზოგადოებრივ კონსულტაციებს მხოლოდ იმ პროექტთან დაკავშირებით, რომელიც მოითხოვს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას. აღნიშნული მოთხოვნები მითითებულია კანონში გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ (2008).

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ კანონის მეექვსე მუხლი მოიცავს საჯარო კონსულტაციების გამართვასთან დაკავშირებით დეტალურ მოთხოვნებს და პროცედურებს და ინფორმაციის მიწოდებისა და განხილვისთვის დადგენილ დროის განრიგებს, კერძოდ:

მე-6 მუხლის შესაბამისად, დეველოპერი ვალდებულია მოაწყოს საჯარო განხილვები EIA-ს შესახებ, მის წარდგენამდე ადმინისტრაციული ორგანოსთვის, რომელიც პასუხისმგებელია ნებართვის გაცემაზე (იმ შემთხვევაში, თუ ღონისძიება, რომელიც

მოითხოვს სამშენებლო ნებართვას მე-2 ეტაპის პროცედურის დაწყებამდე, სამშენებლო ნებართვის გაცემასთან დკავშირებით).

პროექტის განმახორციელებელი გამოაქვეყნებს ინფორმაციას დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ საჯარო განხილვების დაწყებამდე. ინფორმაცია გამოაქვეყნდება ცენტრალურ მედია საშუალებებში, ასევე გაზეთებში რეგიონის ადმინისტრაციულ ტერიტორიულ ოფისში (თუ ასეთი არსებობს), სადაც ასეთი ღონისძიებები იგეგმება.

განცხადება უნდა მოიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- დაგეგმილი ღონისძიების მიზანი, სახელი და ადგილი;
- უწყების ადგილმდებარეობა, სადაც დაინტერესებულ სუბიექტებს ექნებათ თვით-გაცნობის შესაძლებლობა;
- მოსაზრებების წარდგენის ბოლო ვადა;
- საჯარო განხილვის ადგილი და დრო;
- განმახორციელებელი:
- ESIA-ს ნაბეჭდ და ელექტრონულ ვერსიებს წარუდგენს ადმინისტრაციულ ორგანოს, რომელიც გასცემს ნებართვას გამოაქვეყნებიდან ერთი კვირის განმავლობაში;
- მიიღებს და განიხილავს მოქალაქეების მიერ წარმოდგენილ წერილობით შენიშვნებს და მოსაზრებებს შეფასების გამოაქვეყნებიდან 45 დღის განმავლობაში;
- ჩაატარებს დაგეგმილი ღონისძიების საჯარო განხილვას განცხადების გამოაქვეყნებიდან არაუგვიანეს 60 დღის განმავლობაში;
- საჯარო განხილვებში მოიწვევს შესაბამისი ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების წარმომადგენლებს; გარემოს დაცვის სამინისტროს, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს და სხვა ჩართული ადმინისტრაციული უწყებების წარმომადგენლებს;

განხილვები ჩატარდება საჯაროდ და ნებისმიერ მოქალაქეს ექნება დასწრების უფლება. საჯარო განხილვა განხორციელდება რეგიონის ადმინისტრაციულ ცენტრში, სადაც ღონისძიება არის დაგეგმილი.

კანონის მე-7 მუხლის შესაბამისად, საჯარო საინფორმაციო კრების ჩატარების შემდეგ, უნდა მომზადდეს კრების ოქმები, რომელშიც აისახება ყველა დასმული შეკითხვა და გაკეთებული კომენტარი და პროექტის ინიციატორების / მომხრეების მიერ წარმოდგენილი საპასუხო განმარტებები. საჭიროების შემთხვევაში EIA-ს ძირითად ტექსტში შეტანილი უნდა იყოს შესაბამისი შესწორებები. დაინტერესებულ მხარეთა კომენტარების და წინადადებების მიუღებლობის შემთხვევაში, ავტორებს უნდა გაეგზავნოს განმარტებითი წერილი. კრების ოქმი, ასევე საპასუხო წერილები, განმარტებები და შესწორებები უნდა წარედგინოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს ან ადმინისტრაციულ ორგანოს, რომელიც პასუხისმგებელია ნებართვის გაცემაზე, EIA-ს დამატებითი მასალის სახით. ხსენებული დოკუმენტები უნდა ჩაითვალოს EIA-ს არსებით ნაწილად.

საჯარო მოსმენა, რომელიც ჩატარდა 2015 წლის ივნისში (იხილეთ ნაწილი 3.2.) შეფასდა, რომ შეესაბამება საქართველოს კანონმდებლობას, მას შემდეგ რაც გაცემულ იქნა გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა 2015 წლის ოქტომბერში.

საერთაშორისო მოთხოვნები

2016 წლის მაისში ნენსკრა ჰესის პროექტის დაფინანსების წინადადებით მიმართეს კრედიტორთა ჯგუფს, რომელშიც შედიოდა: აზიის განვითარების ბანკი (ADB), ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი (EBRD), ევროპის საინვესტიციო ბანკი (EIB), SACE (იტალიის საექსპორტო საკრედიტო სააგენტო) და KDB (კორეის განვითარების ბანკი).

ქვემოთ 1-ელ ცხრილში განხილულია ეკოლოგიური და სოციალური ზემოქმედება / უსაფრთხოების მოთხოვნები ან სტანდარტები დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობასთან დაკავშირებით კრედიტორებისთვის.

ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადამიანები სვანურ სოციო-ლინგვისტურ ჯგუფს მიეკუთვნება, თუმცა ისინი არ ითვლებიან მკვიდრ მოსახლეობად უსაფრთხოების პოლიტიკის შესაბამისად, რაც დასაბუთებულია ანგარიშში: „თავი 3 - სოციალურ გარემოზე ზემოქმედება“.

ხრილი 1 - საერთაშორისო კრედიტორების E&S დაცვის პოლიტიკა დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობის შესახებ

E&S დაცვა	დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობის სტანდარტები
(2014) EBRD გარემოსდაცვითი და სოციალური პოლიტიკა ¹ .	PR10 “ინფორმაციის გახმაურება და დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობა”
(2009) ADB დაცვის პოლიტიკის პრინციპები ²	SR 1: გარემო, დანართი 1, ნაწილები -დან 5-მდე, ინფორმაციის გამჟღავნება, კონსულტაცია და მონაწილეობა, საჩივრების განხილვისა და დაკმაყოფილების მექანიზმი. SR 2: არანებაყოფლობით განსახლება, დანართი 2, ნაწილები 5-დან 7-მდე, ინფორმაციის გამჟღავნება, კონსულტაცია და მონაწილეობა, საჩივრების განხილვისა და დაკმაყოფილების მექანიზმი.
(2013) EIB გარემოსდაცვითი და სოციალური სტანდარტები ³	სტანდარტი 10. დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობა
(2012) OECD საერთო მიდგომები საექსპორტო საკრედიტო სააგენტოებისთვის (ECAs) ⁴ რომელიც ითვალისწინებს (2012) IFC შესრულების სტანდარტებს ⁵	PS 1: გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების და ზემოქმედების შეფასება და მართვა პარაგრაფი 25-36

საერთაშორისო მოთხოვნები დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობის შესახებ უფრო მკაცრია ადგილობრივ მოთხოვნებთან შედარებით. ადგილობრივი მოთხოვნების გარდა პროექტის ფარგლებში:

დადგინდება ყველა დაინტერესებული მხარე, ან პოტენციურად პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული პირები;

¹ <http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

² <http://www.adb.org/documents/safeguard-policy-statement?ref=site/safeguards/main>

³ <http://www.eib.org/infocentre/publications/all/environmental-and-social-practices-handbook.htm>

⁴

⁵ <http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=TAD/ECG%282012%295&doclanguage=en>

http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/topics_ext_content/ifc_external_corporate_site/ifc+sustainability/our+approach/risk+management/performance+standards/environmental+and+social+performance+standards+and+guidance+notes

დაიგეგმება ჩართულობის ღონისძიებები დაინტერესებულ მხარეებთან;

განისაზღვრება, გამჟღავნდება და განხორციელდება საჩივრების მართვის პროცედურა.

გაიმართება კონსტრუქციული კონსულტაცია კრედიტორების დაფინანსების გადაწყვეტილების მიღებამდე და პროექტის მთლიანი სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში.

რეგულარულად მიეწოდება ანგარიში შესაბამის დაინტერესებულ მხარეებს.

შესრულდება ზემოთ ჩამოთვლილი ქმედებები კულტურული ფორმით და გენდერული საკითხების ასევე მოწყვლადი ჯგუფების გათვალისწინებით.

დანართი 2. სახელმწიფო უწყებები, რომლებიც ჩაერთვებიან პროექტში

სახელი	საკონტაქტო მონაცემები	ჩართულია (იხ. თავი / ჩაერთვება
ეკონომიკის და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	12 , ჭანტურიას ქუჩა, 0108, თბილისი, საქართველო ტელ: +(99532) 299 11 11; +(99532) 299 11 05 ელ-ფოსტა: ministry@economy.ge / www.economy.ge	ჩართულია
საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო	144, აკაკი წერეთლის გამზ. 0119, თბილისი, საქართველო: ტელ: (+995 32) 2 51 00 11 ელ-ფოსტა: press@moh.gov.ge info@moh.gov.ge / http://www.moh.gov.ge	ჩაერთვება
საქართველოს გარემოს და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო	6 გულუას ქუჩა, 0114, თბილისი, საქართველო ტელ: (+99532) 727224/34 ელ-ფოსტა: press@moe.gov.ge / http://www.garemo.itdc.ge	ჩართულია
დაცული ტერიტორიების სააგენტო (საქართველოს გარემოს და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო)	6 გულუას ქუჩა, 0114, თბილისი, საქართველო ტელ: (+99532) 2 72 30 49; ელ-ფოსტა: info@apa.gov.ge / http://www.apa.gov.ge	ჩართულია
საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო	2 სანაპიროს ქ. 0114, თბილისი, საქართველო ტელ: (+995 32) 2 35 78 04 ელ-ფოსტა: mail@minenergy.gov.ge / http://www.minenergy.gov.ge	ჩართულია (პროექტის დაწყების დღიდან)
საკუთრების რეგისტრაციის ეროვნული სააგენტო	2 ნ. ჩხეიძის ქ. 0105 თბილისი, საქართველო ტელ: (+995 32) 2 25 15 98 Email: info@napr.gov.ge / https://napr.gov.ge	ჩაერთვება
სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	6, გამრშალ გელოვანის გამზ., თბილისი 0159; საქართველო ტელ: (+995 32) 2 47 01 01 Email: infomoa@moa.gov.ge / http://www.moa.gov.ge	ჩაერთვება
საქართველოს საგზაო დეპარტამენტი გზები (საქართველოს რეგიონალური განვითარების და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო)	12 ყაზბეგის გამზ. 0160 თბილისი, საქართველო ტელ: (+995 32) 2 31 30 76 ელ-ფოსტა: info@georoad.ge ; press@georoad.ge www.georoad.ge	ჩაერთვება
საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია	4 სანაპიროს ქ. 0105, თბილისი, საქართველო ტელ: (+995 32) 243 69 99 ელ-ფოსტა: info@gnta.ge / http://gnta.ge	ჩაერთვება
სამეგრელო-ზემო სვანეთის პოლიციის სამმართველო	სოფ. ჩოტანცხარი, ქ. ზუგდიდი, city, საქართველო ტელ: (+995) 577 52 66 81	ჩაერთვება
საქართველოს სასაზღვრო პოლიცია	12 კანდელაკის ქ. თბილისი 0160, საქართველო ტელ: (+995 32) ელ-ფოსტა: pr_bpg@mia.gov.ge / http://bpg.gov.ge/	ჩაერთვება
მესტიის მუნიციპალური საბჭო	მესტიის დასახლება, სეტი მ. 1 ელ-ფოსტა: gamageobamestia@yahoo.com ტელ.: 877 95 97 85	ჩართულია
მესტიის საკრებულო	მესტიის დასახლება, თამარ მეფის ქ. №12 ტელ.: 8(90)280997 ელ-ფოსტა: mestiasakrebulo@gmail.com	ჩაერთვება

დანართი 3. ქართული ESIA საჯარო განხილვები 2015 წლის ივნისში

ESIA საჯარო განხილვები 2015 წლის ივნისში

- საჯარო კონსულტაციები ორგანიზებულ იქნა 2015 წლის 01-02 ივნისს ნენსკრა ჰესის პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ ტერიტორიაზე „გამა კონსალტინგის“ მიერ 2015 წლის ESIA პროცესის ფარგლებში. ჩატარდა სამი საჯარო შეხვედრა, რომელშიც მონაწილეობდა საპროექტო კომპანიის, ადგილობრივი ორგანოების, გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს წარმომადგენლები. აღნიშნული შეხვედრების სურათები წარმოდგენილია ფოტო-გვერდზე 1, ქვემოთ.

- პირველი კრება შედგა სოფელ ნაკში, ნაკრას ხეობაში 2015 წლის 1 ივნისს 12:00 სთ-ზე. შეხვედრას ესწრებოდა 55 მონაწილე, მათ შორის ზემოთ ჩამოთვლილი მონაწილეები. ამ შეხვედრაზე ადგილობრივმა მონაწილეებმა გამოთქვეს თავიანთი მოსაზრებები შემდეგთან დაკავშირებით:

პროექტით გათვალისწინებული საქმიანობების გამო მეწყერის და ღვარცოფის გაზრდილი რისკები;

დრო, როდესაც განხორციელების შესახებ გადაწყვეტილება იქნება მიღებული და გადაწყვეტილების მიღების საფუძველი;

პროექტით გამოწვეული ზემოქმედებები ადგილობრივ კლიმატზე ,

სარგებელი ადგილობრივი მოსახლეობისთვის პროექტიდან;

სამუშაო ადგილების რაოდენობა, რომელიც ხელმისაწვდომი იქნება ადგილობრივი მოსახლეობისთვის.

- 2015 წლის 1 ივნისს ასევე მეორე შეხვედრა ჩატარდა სოფელ ჭუბერში, ნენსკრას ხეობაში 16:30 სთ-ზე. შეხვედრას ესწრებოდა 80 მონაწილე, მათ შორის ზემოთ ჩამოთვლილი წარმომადგენლები. ESIA კონსულტანტის მიერ განხორციელებული პრეზენტაცია რამდენჯერმე იქნა შეწყვეტილი ადგილობრივი მონაწილეების მიერ. კითხვა-პასუხის პროცესი მშვიდად არ მიმდინარეობდა და ხშირ შემთხვევაში ყველაზე აქტიური დამსწრე პირები აკეთებდნენ განცხადებებს, შეკითხვების დასმის ნაცვლად და არ ისმენდნენ პასუხებს. ამ შეხვედრაზე მონაწილეებმა გამოთქვეს თავიანთი მოსაზრებები შემდეგთან დაკავშირებით::

2015 წლის ბუნებრივ გარემოზე და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ობიექტურობა,

შესაბამისი სეისმური კვლევების არარსებობა 2015 წლის ESIA-ში,

პროექტით გათვალისწინებული საქმიანობების გამო მეწყერის და ღვარცოფის გაზრდილი რისკები,

პროექტით გამოწვეული ზემოქმედებები ადგილობრივ კლიმატზე,

კაშხლის უსაფრთხოების საკითხებზე დამოუკიდებელი ექსპერტიზის საჭიროება;

ზოგიერთმა ადგილობრივმა მონაწილემ ასევე გააკეთა განცხადებები ადგილობრივ სოციალურ საჭიროებებზე მთავრობის უყურადღებობასთან დაკავშირებით.

- მესამე შეხვედრა შედგა მესტიაში 2015 წლის 2 ივნისს, რომელსაც ესწრებოდა 29 მონაწილე, მათ შორის ზემოთ ჩამოთვლილი წარმომადგენლები. ამ შეხვედრაზე მონაწილეებმა დასვეს შეკითხვები და გამოთქვეს მოსაზრებები შემდეგ საკითხებზე:

ეკონომიკური სარგებელი პროექტიდან,

წარმოებული ენერგიის ტარიფები, ხარჯი და საწარმოო სიმძლავრე,

ხუდონის და ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგურის პროექტების დეტალური კუმულაციური ზემოქმედების შეფასების საჭიროება;

მდინარეებში დარჩენილი ჩამდინარე ნაკადები,

ნარჩენების მოცილება, რომლებიც არ გამოიყენება სამშენებლო მიზნებისთვის.

ზემოქმედებები მდინარე ნენსკრაში მობინადრე კალმახის სახეობებზე,

განსახლების და პროექტის გამო დაკარგული სახნავი მიწის პროცესის გაგრძელება.

- ამ შეხვედრებზე გამოჩნდა, რომ (i) არ არსებობდა პროექტის განხორციელების სოციალური ლიცენზია და უფრო მეტად ნდობა 2015 წლის ESIA ობიექტურობის მიმართ; (ii) ძირითადი გამოთქმული შემფოთებები ეხებოდა ჰიდროელექტროსადგურის პროექტების კუმულაციურ ზემოქმედებებს, ადგილობრივი კლიმატის შეცვლას და მეწყერის წარმოქმნის გაზრდილ რისკებს, და ბოლოს (iii) შეუსაბამო ინფორმაცია იქნა წარმოდგენილი გადასახლებასთან დაკავშირებით.

- აღნიშნული შეხვედრების დროს, ნენსკრას და ნაკრას ხეობების ზოგიერთმა მცხოვრებმა აღნიშნეს, რომ არ ენდობოდნენ მთავრობას. გარემოსდაცვით საკითხებში არასამთავრობო ორგანიზაციის ზოგიერთმა წარმომადგენელმა გამოთქვა მოსაზრება განხორციელებული კვლევების ობიექტურობის შესახებ. სკეპტიკურად იქნა მიღებული პასუხები პროექტიდან ადგილობრივი სარგებელის მიღების შესახებ, ასევე ადგილობრივი დასახლებების შესაძლებლობების ან ადგილობრივ ბიუჯეტებში შენატანების თაობაზე.

- მეწყერები ჩვეულებრივია ნენსკრას და ნაკრას ხეობებში. წინა წლებში მეწყერი ჩამოწვა ნაკრას ხეობის ჩრდილოეთ სოფელში (ლენკვაში), რამაც ყველა მკვიდრი აიძულა ამ სოფლიდან სხვაგან გადასახლებულიყო. ადგილობრივი კლიმატის ცვლილება ასევე მნიშვნელოვანი საკითხია ადგილობრივი მოსახლეობისთვის, განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც 1987 წელს სერიოზული ღვარცოფი ენგურის კაშხალთან იქნა დაკავშირებული. გაზრდილ საშიშ გეოლოგიურ პროცესებს და ადგილობრივი კლიმატის ცვლილებას ზოგიერთი ადგილობრივი არსებულ ჰიდროელექტროსადგურს უკავშირებს. ამიტომ ფართოდ არის გავრცელებული შიშები იმის შესახებ, რომ აღნიშნული პროექტები რისკს ქვეშ აყენებს ქვედა ბიეფზე მცხოვრები ადამიანების უსაფრთხოებას.

- მნიშვნელოვანია რაც მესტიის შეხვედრის დროს აღინიშნა, რომ ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგურის პროექტი არ გამოიწვევდა ფიზიკურ ადგილმონაცვლეობას ეს ინფორმაცია გაწერილია 2015 წლის ESIA-ში, თუმცა, როგორც აღწერილია 2016 წელს გამოშვებული დამატებითი E&S კვლევების „მე-3 ტომში - სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება“ და მე-9 ტომში - მიწის შესყიდვისა და საარსებო გარემოს აღდგენის გეგმა“, მოხდება სამი ოჯახის ფიზიკური ადგილმონაცვლეობა ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგურის პროექტის გამო, ელექტროსადგურის ტერიტორიაზე.

ფოტო 11 – საჯარო შეხვედრები 2015 ESIA 01-02 ივნისი 2015

შეხვედრა ნაკში - 01 ივნისი 2015

შეხვედრა ჭუბერში - 01 ივნისი 2015

შეხვედრა მესტიაში - 02 ივნისი 2015

დანართი 4. საინფორმაციო შეხვედრები LALRP კვლევების დაწყებისთვის

- შეხვედრები ჩატარდა 2015 წლის ოქტომბერში საკადასტრო აგეგმვის და ინვენტარიზაციის დაწყებამდე, რაც საველე კვლევის ნაწილი იყო 2016 წელს გამოცემული დამატებითი E&S კვლევების “თავი 9 – LALRP”-თან დაკავშირებით. ერთი შეხვედრა გაიმართა ჭუბერში 2015 წლის 25 ოქტომბერს და ერთი შეხვედრა - ნაკში 2015 წლის 26 ოქტომბერს.
- საჯარო განხილვების მიზანი იყო ინფორმაციის მიწოდება ადგილობრივი მაცხოვრებლებისთვის და პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული მიწის მესაკუთრეებისთვის განსახლების პოლიტიკის და პრინციპების, საკომპენსაციო უფლებების, საჩივრების და საჩივრების განხილვა-დაკმაყოფილების მექანიზმის, პრეტენზიების და კომენტარების წარდგენის ფორმის შესახებ. ინფორმაცია მიწოდებულ იქნა როგორც ზეპირი ასევე მოკლე საინფორმაციო ბროშურების სახით. აღნიშნული ბროშურები მოიცავს ინფორმაციას განსახლების პოლიტიკის, საკომპენსაციო უფლებების და შესაბამისობის პრინციპების, მიწის შესყიდვის პროცედურების, საჩივრების განხილვა-დაკმაყოფილების მექანიზმის შესახებ.
- შეხვედრას ესწრებოდნენ:
- სს ნენსკრა ჰიდროს წარმომადგენლები: ტეკვონ სეო (ყოფილი მთავარი აღმასრულებელი დირექტორი) და იონ-ჰო ენი (ყოფილი ეკოლოგიური მენეჯერი);
- ადგილობრივი ორგანოების წარმომადგენლები: ნინო ვიბლიანი (ჭუბერის თემში მესტიის გამგეობის წარმომადგენელი), როდამ გვარამიანი (მესტიის საკრებულოში ნაკრას თემის არჩეული წარმომადგენელი).
- შესავალი გააკეთა ტეკვონ სეო, რომელმაც საზოგადოებას ინფორმაცია მიაწოდა პროექტის მიზნების, პროექტის განმახორციელებელი და დამფინანსებელი ინსტიტუტების, ასევე პროექტის სამუშაო განრიგის და ტექნიკური მახასიათებლების შესახებ.
- პრეზენტაციის მეორე ნაწილი წარმოადგინა პროექტის განსახლების კონსულტანტმა, კერძოდ: სამართლებრივი სტრუქტურა და IFI-ს მიწის შესყიდვისა და განსახლების პოლიტიკა და პრინციპები, და წარმოდგენილი შესაბამისობის მატრიცა. მან განმარტა განსახლების კვლევების პროცესი (გაზომვის დეტალური ანალიზი; დანაკარგების აღწერა; სოციალურ-ეკონომიკური კვლევა და სხვა აქტივობები) და წარმოადგინა კვლევითი ჯგუფი. ასევე განმარტებულ იქნა საჩივრების განხილვა-დაკმაყოფილების მექანიზმი.
- პრეზენტაციას მოჰყვა Q&A სესია. სხვადასხვა მონაწილე მხარეების შეკითხვებსა და კომენტარებს უპასუხეს პროექტის შესაბამისმა კონსულტანტებმა: შეკითხვები და პასუხები მოცემულია 4 ცხრილში (ჭუბერი) და 5 ცხრილში (ნაკრა) ქვემოთ.

ჭუბერში ჩატარებულ შეხვედრაზე დაფიქსირებული კითხვები და პასუხები - 25/10/2015

შეკითხვა/კომენტარი	პასუხი / კომენტარი
1. როდის იგეგმება პროექტის მშენებლობის დაწყება? გაცემულია სამშენებლო ნებართვა?	სამშენებლო ნებართვები რამდენიმე დღის წინ გაიცა. მცირე მოსამზადებელი სამუშაოები უკვე დაიწყო: გზების გაუმჯობესება საცხოვრებელი ტერიტორიების ფარგლებს გარეთ. ამ მონაკვეთების რეაბილიტაცია გავლენას არ მოახდენს კერძო მიწის ნაკვეთებზე და კერძო პირების სარგებლობაში არსებულ მიწებზე. გზის მონაკვეთების გაფართოება და გაუმჯობესება, რომელიც კვეთს სოფლების ქვემო-მარგის და ლარილარის ტერიტორიებს, დაიწყება მხოლოდ LALRP-ის დასრულების და დამტკიცების და ყველა კომპენსაციის გადახდის შემდეგ. მშენებლობის პირველ ეტაპზე დაგეგმილი ძირითადი საქმიანობები დაიწყება 2016 წლის მარტში.
2. ჭუბერი-ტიტას გზის მონაკვეთის მშენებლობის დროს რომელ აქტივებზე მოხდება ზემოქმედება? გაფართოვდება გზა? რა იქნება მიწის საკომპენსაციო განაკვეთი?	გზის გეგმა ახლახანს იქნა შეთანხმებული. მიწის მზომელთა ჯგუფი აზომვას და საკადასტრო რუკების მომზადებას ხვალ დაიწყებს. ისინი შეადგენენ ადგილობრივი რეზიდენტების მიერ ფაქტობრივ საკუთრებაში და სარგებლობაში არსებული მიწის ნაკვეთების ზუსტ ნახაზებს, შეადგენენ რუკებს და შემდეგ ერთმანეთში შეუთავსებენ მიწის ნაკვეთების ნახაზებს და გზის საპროექტო სქემას. ამ მოცემულობით დადგინდება ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული მიწის ნაკვეთები და მათი მესაკუთრეები / მოსარგებლები. გარდა ამისა, დამოუკიდებელი აუდიტორები შეადგენენ ზარალის აღწერას და შეაფასებენ კომპენსაციას. მიწის ნაკვეთების ფასის განსაზღვრისას გათვალისწინებული იქნება ბაზრის შესწავლის შედეგად მიღებული მონაცემები. თითოეული ოჯახი ინფორმირებული იქნება აუდიტორების მიერ განსაზღვრული სამართლიანი ფასის შესახებ. ამჟამად, წინასწარი ინფორმაციის სახით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ჩვენი ვარაუდით ზემოქმედების ქვეშ არ მოექცევა მთავარი სტრუქტურები (სახლები და სხვა). მხოლოდ რამდენიმე დოზა და ფარდული შეიძლება დაზარალდეს. ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული მიწის ტერიტორია შემოიფარგლება ვიწრო ზოლით გზის გასწვრივ. ყველაზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება სავარაუდოდ მოხდება ხეებზე.
3. ჩემი სახლი გზასთან ძალიან ახლოს მდებარეობს. გზის საპირისპირო მხარეს არის ადგილი გზის გასაფართოებლად, ვიმედოვნებ, რომ გზის გაფართოება არ მოითხოვს ჩემი სახლის დემონტაჟს. თუმცა, ვთვლი, რომ ჩემი სახლი სერიოზული საფრთხის ქვეშ დგას; არ არის ძალიან მყარი შენობა, რადგან არ არის გამაგრებული რკინის სარტყელით. ნებისმიერ შემთხვევაში, სახლი იმდენად ახლოსაა გზასთან, რომ მშენებლობის დროს მძიმე ტექნიკის ინტენსიური მოძრაობა აუცილებლად დაზარავს და მძიმედ დააზიანებს ჩემს სახლს. რა ზომები იქნება მიღებული ამ დაზიანებების პრევენციისთვის და კომპენსაციისთვის, თუ დაზიანების თავიდან აცილება შეუძლებელი იქნება?	ეს ნამდვილად მნიშვნელოვანი პრობლემაა, მიუხედავად იმისა, რომ ეს არიარის განსახლების საკითხი, განხილულ უნდა იქნას სოციალური მართვის გეგმის ფარგლებში ESMP-ს შესაბამისად. სს ნენსკრა ჰიდრო უზრუნველყოფს და სამშენებლო კონტრაქტორი ვალდებულია: - საფუძვლიანად შეისწავლოს თქვენი სახლი, მათ შორის: (i) აღწეროს ყველა შენობის მდგომარეობა და არსებული ბზარები და დაზიანებები; (ii) შეაფასოს შენობის სტრუქტურული სიმყარე და წარმოადგინოს პრევენციული შემარბილებელი ზომები (მაგალითად, დამატებითი გამაგრება და სხვა). - შექმნას მუმივი მონიტორინგის სისტემა: დაამონტაჟოს ბზარის მონიტორინგის მარკერები ან ვიზრაციის საზომი დეტექტორები; - აანაზღაუროს მშენებლობის დაწყების შემდეგ გამოვლენილი და სამშენებლო სამუშაოების შედეგად გაჩენილი ყველა დაზიანება.
4. როგორ იქნება გამოყენებული სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთებზე	ხეხილი ან კაკლის ხეები, რომლებსაც ფლობენ კერძო მომხმარებლები და რომლებიც ხარობს სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებულ მიწაზე ანაზღაურდება ისევე, როგორც კერძო მიწებზე მოჭრილი ხეები.

შეკითხვა/კომენტარი	პასუხი / კომენტარი
მოჭრილი ხეები?	
5. როგორ ანაზღაურდება კაშხლის და წყალსაცავის ტერიტორიასთან ახლოს მდებარე საძოვრების დანაკარგი?	პროექტი ზემოქმედებას ახდენს კაშხლის ქვემოთ არსებულ საძოვრების ნაწილზე დროებით, ბანაკების და სხვა დროებითი ობიექტების განთავსების მიზნით. საძოვრების სხვა ნაწილები, სადაც მუდმივი სტრუქტურები უნდა განთავსდეს (კაშხალი, რეზერვუარი) მუდმივი ზემოქმედების ქვეშ მოექცევა. საძოვრების დანაკარგის კომპენსაციისთვის უზრუნველყოფილი იქნება სხვა არსებულ საძოვრებზე წვდომა. ასევე გამოიყენება თემის განვითარების გეგმა დაკარგული საძოვრების დროებით ან მუდმივად დაკავებით გამოწვეული დისკომფორტის შესარბილებლად ასევე განიხილება სხვა შესაძლებლობები და წარმოდგენილი იქნება ყოვლისმომცველ მიწის შესყიდვისა და განსახლების სამოქმედო გეგმაში.
6. რამდენად იქნება გათვალისწინებული მაცხოვრებლების ინტერესები? დასაქმდებიან ადგილობრივები? რამდენი ადამიანი დასაქმდება პროექტის მშენებლობაში?	მშენებლობის პერიოდში დასაქმებულ ადამიანთა რიცხვი 1000 მუშახელს შეადგენს. ყველა ზომა იქნება მიღებული ადგილობრივი მუშახელის რაოდენობის მაქსიმუმამდე გაზრდისთვის. ჩვენ ვგეგმავთ ტრენინგების ჩატარებას ადგილობრივი მაცხოვრებლების შესაძლებლობების გაძლიერებისთვის, კვალიფიციური და არაკვალიფიციური პერსონალის მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით. სპეციალური დებულებები შეტანილია სამშენებლო კომპანიასთან გაფორმებულ კონტრაქტში, რომ მესტიის მუნიციპალიტეტის ადგილობრივ მოსახლეობას და უპირველესად ჭუბერის და ნაკრას ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ მოსახლეობას მიენიჭოს დასაქმების პრიორიტეტი.
7. მაცხოვრებლები არ არიან კმაყოფილნი ძველი ელექტროგადამცემი ხაზების და ანძების მდგომარეობით, რომელიც ენერგოპრო ჯორჯიას ეკუთვნის, შეგიძლიათ ამ პრობლემის მოგვარებაში დახმარება?	ადგილობრივი გადამცემი ხაზების გაუმჯობესება შესაძლებელია თემის განვითარების გეგმის ფარგლებში. თუ ეს თემისთვის პრიორიტეტულია, ეს ინფორმაცია უნდა მიწოდოს სს ნენსკრა ჰიდროს.
8. რა არის 1 კვ.მ მიწის ნაკვეთის ფასი?	ამჟამად მიმდინარეობს მიწის კომპენსაციის საბაზრო განაკვეთის განსაზღვრა / შეფასების პროცესი. შეფასების მეთოდოლოგია გულისხმობს საბაზრო ფასის დადგენას მოლაპარაკებების საფუძველზე, არსებულ იურიდიულ დოკუმენტებთან დაკავშირებით, რომელიც ადასტურებს მიწის ნაკვეთების საკუთრების უფლებას და შეძენას. .

ცხრილი 5 - შეკითხვები და პასუხები ნაკრამი გამართულ შეხვედრაზე - 26/10/2015

შეკითხვა/ კომენტარი	პასუხი/კომენტარი
1. როგორ ანაზღაურდება კაშხლის ახლოს მდებარე საძოვრები?	პროექტი ზემოქმედებას ახდენს კაშხლის ქვემოთ არსებულ საძოვრების ნაწილზე დროებით, ბანაკების და სხვა დროებითი ობიექტების განთავსების მიზნით. საძოვრების სხვა ნაწილებზე, სადაც მუდმივი სტრუქტურები უნდა განთავსდეს (კაშხალი, წყალსაკრები) მუდმივი ზემოქმედების ქვეშ მოექცევა. საძოვრები კანონიერად ეკუთვნის სახელმწიფოს. ეს არ არის კერძო მიწა, რომელიც შეიძლება ანაზღაურდეს, როგორც კერძო სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ან საცხოვრებელი მიწა. დანაკარგის კომპენსაციისთვის უზრუნველყოფილი იქნება სხვა არსებულ საძოვრებზე წვდომა. ასევე განიხილება სხვა შესაძლებლობები და წარმოდგენილი იქნება ყოვლისმომცველ მიწის შესყიდვისა და განსახლების სამოქმედო გეგმაში.
2. თუ საჭირო გახდება კაშხლის ახლოს მდებარე გზის გაფართოება ეს ზემოქმედებას მოახდენს კერძო საკუთრებაზე. ასეთი ზემოქმედებისთვის რა სახის კომპენსაცია არის გათვალისწინებული?	ამჟამად, სს ნენსკრა ჰიდროს მიერ მოწოდებული საპროექტო დოკუმენტები არ მოიცავს გზის გაფართოებას. თუ მომავალში საჭირო გახდება გზის გაფართოება, მომზადდება განახლებული და შესწორებული LALRP, აღირიცხება ყველა ზემოქმედება და გამოითვლება საკომპენსაციო ხარჯები იმავე პრინციპითა და მეთოდოლოგიით, რომელიც გამოყენებულ იქნა მოქმედი LALRP-ის მომზადებისას და გადმოგვემათ თქვენ საკონსულტაციო შეხვედრაზე. გზის გაფართოების სამუშაოები შეიძლება დაიწყოს მხოლოდ საკომპენსაციო თანხების გადახდის დასრულების შემდეგ.
3. რა სარგებლობას მოუტანს პროექტი ადგილობრივ მოსახლეობას? რამდენი ადამიანი დასაქმდება პროექტის მშენებლობის პროცესში?	მშენებლობის პერიოდში დასაქმებულ ადამიანთა რიცხვი 1000 მუშახელს შეადგენს. ყველა ზომა იქნება მიღებული ადგილობრივი მუშახელის რაოდენობის მაქსიმუმამდე გაზრდისთვის. ჩვენ ვეგეგმავთ ტრენინგების ჩატარებას ადგილობრივი მაცხოვრებლების შესაძლებლობების გაძლიერებისთვის, კვალიფიციური და არაკვალიფიციური პერსონალის მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით. სპეციალური დებულებები შეტანილია სამშენებლო კომპანიასთან გაფორმებულ კონტრაქტში, რომ მესტიის მუნიციპალიტეტის ადგილობრივ მოსახლეობას და უპირველესად ჭუბერის და ნაკრას ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ მოსახლეობას მიენიჭოს დასაქმების პრიორიტეტი..
4. მაცხოვრებლები არ არიან კმაყოფილნი ძველი ელექტროგადამცემი ხაზების და ზომების მდგომარეობით, რომელიც ენერგოპრო ჯორჯიას ეკუთვნის, შეგიძლიათ ამ პრობლემის მოგვარებაში დახმარება?	ადგილობრივი გადამცემი ხაზების გაუმჯობესება შესაძლებელია თემის განვითარების გეგმის ფარგლებში. თუ ეს თემისთვის პრიორიტეტულია, ეს ინფორმაცია უნდა მიწოდოს სს ნენსკრა ჰიდროს.
5. ბ-ნმა ემზარ ცინდელიანმა აღნიშნა, რომ მოსახლეობას არ სჭირდებოდა ეს პროექტი. პროექტი საშიშია იმის გამო, რომ ზემოქმედებას მოახდენს კლიმატზე და გაზრდის გეოსაფრთხეებს. ბ-ნმა როდამ გვარამიანმა და თენგიზ გვარამიანმა აღნიშნეს, რომ ნაკრას მოსახლეობის მთავარი პრობლემა და საფრთხე ღვარცოფი იყო. რა გეგმები აქვს კომპანიას ამ რისკის შესარბილებლად?	ნაკრას ხეობასთან დაკავშირებით, პროექტი არ ასოცირდება რაიმე დამატებით რისკებთან ნაკრას მოსახლეობისთვის. ვაცნობიერებთ, რომ არსებობს ღვარცოფების პრობლემები, რაც საფრთხეს უქმნის სოფელს. თუმცა, კაშხლის და მცირე წყალსაცავის მშენებლობა არ წარმოადგენს დამატებით რისკებს, პროექტი შეიძლება არსებული რისკების მინიმუმამდე დაყვანისთვის იქნას გამოყენებული. კერძოდ: . - ღვარცოფის რისკების დეტალური ანალიზის უზრუნველყოფისთვის და ეფექტური შემარბილებელი ზომების შემუშავებისთვის ჩატარდება დამატებითი კვლევები. - სამშენებლო მოწყობილობა და კაშხლის სამშენებლო სამუშაოებში ჩართული მუშახელი შეიძლება გამოყენებულ იქნას მდინარის არხის პერიოდულად გასუფთავებისა და ჭარბი ნარჩის მოცილების მიზნით. მოსახლეობამ გამოთქვა შეშფოთება, რომ ნაკრას შემცირებული დინება ვერ შეძლებს ჭარბი ნარჩის მოცილებას და ბუნებრივი გზით

შეკითხვა/ კომენტარი	პასუხი/კომენტარი
	განაწილებას მდინარის გასწვრივ. უნდა აღვნიშნოთ, რომ ეს უმნიშვნელო პრობლემაა: რეგულარულად დაგროვებული ნარიყის გასუფთავება შესაძლებელია წყალგადასაშვების დარეგულირებით, წყლის საგდები არხების გამოყენებით (წყლის შეკრება ჰესისთვის ხდება მხოლოდ სეზონურად და არა მუდმივად) და როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, წყლის არხი პერიოდულად უნდა გასუფთავდეს სამშენებლო მანქანა-დანადგარებით. მთავარი პრობლემა არის დაბალი ალბათობის, მაგრამ მაღალი ინტენსიურობის კატასტროფული ღვარცოფი (მოვლენა, რომელიც შესაძლოა მოხდეს 100 ან 200 წელიწადში ერთხელ). სოფელი ნაკის დასაცავად კატასტროფული ღვარცოფებისგან, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, საჭიროა დამატებითი კვლევების ჩატარება და პრევენციული ზომების პროგრამის შემუშავება.

ფოტო 22 – შეხვედრები LALRP კვლევების დაწყებისთვის

შეხვედრა ჭუბერში – 25/10/2015

შეხვედრა ნაკში – 26/10/2015

დანართი 5 - საინფორმაციო შეხვედრები 2015 წლის დეკემბერში

საინფორმაციო შეხვედრები 2015 წლის დეკემბერში

- საინფორმაციო შეხვედრები გაიმართა 16/12/2015 ჭუბერში და 17/12/2015 ნაკში (i) დამატებითი გარემოსდაცვითი და სოციალური კვლევების მთავარი მონაცემების, (ii) ნენსკრა ჰესისთვის შედგენილი სამშენებლო განრიგის და (iii) საჯარო კონსულტაციების მომდევნო ეტაპების წარმოსადგენად.
- მომზადდა PowerPoint პრეზენტაცია თითოეული შეხვედრისთვის, ქართულ და ინგლისურ ენაზე შედგენილ წერილობით განმარტებასთან ერთდ პროექტის განსაზღვრების, განრიგის და გათვალისწინებული ზემოქმედებების და რისკების შესახებ თითოეულ ხეობაში. აღნიშნული პრეზენტაციები დაიბეჭდა და გაუნაწილდა დამსწრე პირებს კრების დაწყებისას. ჭუბერში და ნაკში შეხვედრების დროს გამოყენებული პრეზენტაციები წარმოდგენილია 1 დანართში და 2 დანართში.
- ადგილობრივ ორგანოებს გაეგზავნათ ოფიციალური წერილი მოთხოვნით - ერთი კვირით ადრე ეცნობებინათ შეხვედრის თარიღი და პირობები. სს ნენსკრა ჰიდროს მიერ თითოეულ ხეობაში დანიშნულმა მოსახლეობასთან ურთიერთობის სპეციალისტებმა მოიწვიეს ყველა სოფელი შეხვედრებზე სოფლების წარმომადგენლების გასაგზავნად.

კაშხლის უსაფრთხოება, გეოლოგიური რისკები და სტიქიური უბედურებები ორივე ხეობის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული მოსახლეობის მიერ გამოთქმული მთავარი პრობლემების ჩამონათვალი იყო. კვლავ იყო მოთხოვნილი მტკიცებულებები იმის შესახებ, რომ პროექტში სათანადოდ იყო გათვალისწინებული ყველა რისკი. მოსახლეობა სკეპტიკურად უყურებს პროექტიდან ადგილობრივი და პირდაპირი სარგებელის მიღების საკითხს. მოსახლეობაში ეჭვის და უნდობლობის ატმოსფერო არის გავრცელებული სხვა ჰიდროელექტროსადგურის პროექტების გამო, როგორცაა ენგურის კაშხალი ან ხუდონის პროექტთან დაკავშირებით ჩართულობის წინა ღონისძიებები. მოსახლეობამ გამოთქვა შიში, რომ შეუძლებელი იქნებოდა პროექტის ინფრასტრუქტურის ქვედა ბიეფზე ცხოვრება.

შეხვედრა ჭუბერის მოსახლეობასთან – 2015 წლის 16 დეკემბერი

შეხვედრის დროს ადამიანები სურვილისამებრ შედიოდნენ და გამოდიოდნენ ოთახიდან. ჭუბერის შეხვედრას დაახლოებით 80-90 კაცი ესწრებოდა. მონაწილეთა დაახლოებით ნახევარს ქალები წარმოადგენდნენ. ზოგადად მონაწილეების მიერ გამოხატული მთავარი პრობლემა კაშხლის უსაფრთხოება იყო. რამდენიმე მათგანმა რამდენჯერმე აღნიშნა, რომ შეუძლებელი იქნებოდა ნენსკრას ხეობაში ცხოვრება კაშხლის მშენებლობის შემდეგ, უსაფრთხოების თვალსაზრისით. ზოგი მონაწილე პროექტის წინააღმდეგი იყო. ზოგს აინტერესებდა გაეგო რა პირდაპირი სარგებელი ექნებოდა ჭუბერის მოსახლეობას პროექტისგან. ამ შეხვედრის სურათები წარმოდგენილია ფოტო-გვერდზე 3, გვერდი 28. მე-6 ცხრილში შეჯამებულია დამსწრე პირთა შეკითხვები და კომენტარები და მათზე გაცემული პასუხები.

ცხრილი 6 – შეკითხვები / პასუხები ჭუბერის შეხვედრაზე (16/12/2015)

კომენტარები/ შეკითხვები	საპროექტო ჯგუფის პასუხი
1. ხარბიანი ნაზიბროლა და ვიბლიანი ავთანდილი: მთლიანობაში რამდენი ადამიანი დასაქმდება?	მშენებლობის პერიოდში დასაქმებულ ადამიანთა რიცხვი 1000 მუშახელს შეადგენს. სპეციალური დებულებები შეტანილია სამშენებლო კომპანიასთან გაფორმებულ კონტრაქტში, რომ მესტიის მუნიციპალიტეტის ადგილობრივ მოსახლეობას და უპირველესად ჭუბერის და ნაკრას ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ მოსახლეობას მიენიჭოს დასაქმების პრიორიტეტი.
2. ვიბლიანი ავთანდილი. ფრეზერ გვარმანი, ნატო სუზარი და ქეთო დადემქელიანი: თუ მეწყერი დაანგრევს კაშხალს ვაშლიჭალიდან ზედა მარგის ზემოთ, ეს წალეკავს მთელ სოფელს. კატასტროფული გეოლოგიური მოვლენების (სეისმური აქტივობა, მეწყერი და ზეგვები) რა რისკები და შედეგები არის ცნობილი და არსებობს თუ არა მოსახლეობის ღებმარების გარანტირებული ზომები?	ჩვენ წარმოგიდგენთ წინასწარი რისკის შეფასების მონაცემებს. საპროექტო ჯგუფი ადასტურებს, რომ არსებობს კონკრეტული გეო-საფრთხეები. თუმცა გეოლოგიური პირობები არ მოიცავს მიუღებელ რისკებს და ისეთ ზემოქმედებებს კაშხალთან, ჰიდროელექტროსადგურთან და მოსახლეობასთან დაკავშირებით, რომელიც შერბილებას არ ექვემდებარება. დადგენილია პოტენციური პრობლემები, საჭიროა კონკრეტული გეო-საფრთხეების რისკების დამატებითი კვლევების წარმოება პროექტის განხორციელების გეგმაში დამატებითი შესწორებების შეტანისთვის შემარბილებელი ზომების სათანადო დაგეგმვისა და საგანგებო სიტუაციებში რეაგირების გეგმების შედგენისთვის.
რაც შეეხება „წითელ მთას“ რა მოხდება დატბორვის შემდეგ? იცით, რომ ეს მეწყერ-საშიში ზონაა. წყალდიდობა გამოიწვევს მთის ჩამონგრევას ძირიდან რის შედეგადაც გაირღვევა კაშხალი. წყლსაცავით გამოწვეულმა კლიმატის ცვლილებებმა შესაძლოა წარმოქმნას მეწყერი და მეწყერი დააზიანებს კაშხალს და/ან გამოიწვევს წყლის უზარმაზარი მოცულობის გადმოღვრას ხეობაში კაშხლის ქვემოთ..	არ არსებობს ნულოვანის რისკის მქონე პროექტები. მსოფლიოში მიღებული მიდგომა ითვალისწინებს მისაღების რისკების დონის განსაზღვრის აუცილებლობას. კატასტროფის შედეგები შესაძლოა მიიმე იყოს, თუმცა კატასტროფული მოვლენის ალბათობა ძალიან დაბალია, აღნიშნული რისკები შეიძლება მისაღებად ჩაითვალოს იმ ადამიანების მიერ, რომლებიც დაკავშირებულნი არიან ასეთ რისკებთან, როგორც გადახდილი საფასური პროექტიდან მიღებული სარგებელისთვის. ჩვენი წინასწარი შეფასება არის ის, რომ რისკების მართვაა.
რისი მოლოდინი უნდა გვქონდეს კატასტროფული მოვლენების შემთხვევაში? არსებობს თავის დაღწევის შანსი? გზები დაიტბორება. იგეგმება დამატებითი გზების უზრუნველყოფა სამაშველო ოპერაციებისთვის? როგორ მოხდება მოსახლეობის ევაკუაცია?	შემდგომი დეტალური გეოლოგიური კვლევები ასახავს, რა ტიპის შემარბილებელი ზომები არის განხორციელებადი და ის იქნება შეტანილი სამუშაო პროექტში.
რა იქნება კაშხლის და სტრუქტურების წინაღობის დონე სეისმური რისკების მიმართ? რა არის სეისმური , რომელიც გათვალისწინებული იქნება პროექტში?	სამშენებლო სამუშაოების დასრულებამდე შემუშავდება საგანგებო სიტუაციებში რეაგირების დეტალური გეგმა (ERP). დეტალური ERP გააერთიანებს ისეთ ელემენტებს, როგორიცაა: პპოტენციური საშიში მოვლენების მონიტორინგი პპრევენციული შეტყობინების სისტემა, მათ შორის შეტყობინება გაუმართაობის ან ავარიის შესახებ რისკის ქვეშ მყოფი მოსახლეობისთვის .
ვის შეუძლია იმის გარანტირება, რომ ჩვენი ცხოვრება ამის შემდეგ აუტანელი არ გახდება? მთელმა სოფელმა შესაძლოა გადაწყვიტოს, რომ შეუძლებელია ასეთი საფრთხის ქვეშ ცხოვრება და გადაწყვიტოს სოფლის დატოვება. ითვალისწინებს პროექტის განსახლების კომპენსაციის გადახდას?	სსათადარიგო გზები და საევაკუაციო გეგმები; სატრანსპორტო საშუალებები და მოწყობილობები ევაკუაციისთვის. მმართვის სისტემა სხვადასხვა ორგანიზაციების ფუნქციების მკაფიო განაწილებით საგანგებო სიტუაციებში რეაგირების; ინფორმირებულობის ამაღლების, ტრენინგების და ER სისტემის მზაობის საკითხებში. მმოწყობილობა და დანადგარები საგანგებო სიტუაციებში რეაგირებისთვის.
	პროექტი თავისთავად გავლენას არ მოახდენს კლიმატზე წყალსაცავის უშუალო სიახლოვეს მდებარე ზონის ფარგლებს გარეთ (რამდენიმე მეტრში საზღვრიდან). კლიმატის ცვლილების გამო, მოსალოდნელი არ არის არანაირი ზემოქმედებები ჯანმრთელობაზე.

კომენტარები/ შეკითხვები	საპროექტო ჯგუფის პასუხი
	სამუშაო პროექტში გათვალისწინებულია ალბათობები და მაქსიმალურად დასაშვები მიწისძვრის და ექსპლუატაციისთვის უსაფრთხო მიწისძვრის მაჩვენებლები, მეწყერების და ზვავების რისკები და საპროექტო ობიექტების გეგმა დააკმაყოფილებს რისკის დონის და კაშხლის უსაფრთხოების და სხვა ტექნიკურ სტანდარტულ მოთხოვნებს.
3. ჩხეტიანი ლილე, ნატო სუბარი, ფრეზერ გვარმინი: უკვე არის ცვლილებები მიკრო კლიმატში . . . , პირველად კლიმატი შეცვალა ენგურჰესმა, ახალა ხუდონი და ნენსკრა შეცვლის . . . არ არის ეს წყალსაცავები მყინვარებისთვის?	პროექტი თავისთავად გავლენას არ მოახდენს კლიმატზე წყალსაცავის უშუალო სიახლოვეს მდებარე ზონის ფარგლებს გარეთ (რამდენიმე მეტრში საზღვრიდან). კლიმატის ცვლილების გამო, მოსალოდნელი არ არის არანაირი ზემოქმედებები ჯანმრთელობაზე. საერთო ზემოქმედების თვალსაზრისით, ნენსკრას, ხუდონის და ენგურის კაშხლის საერთო ზემოქმედება კლიმატის ცვლილებაზე საპროექტო ზონაში, ასევე იქნება გაანალიზებული მოგვიანებით. თუმცა, ხუდონის ჰესის საპროექტო ჯგუფის მიერ განხორციელებული კლიმატის ცვლილების მოდელირების არსებული მონაცემები ასახავს, რომ არც ხუდონის წყალსაცავი მოახდენს მნიშვნელოვან ზემოქმედებას წყალსაცავის საზღვრების ახლოს მდებარე შეზღუდული ზონის გარეთ.
4. ჩხეტიანი ლილე, ნატო სუბარი: 2015 წლის ივნისში საჯარო შეხვედრის დროს, მათ განაცხადეს, რომ 11 თვის განმავლობაში არ გაიცემოდა არანაირი ნებართვა და არ დაიწყებოდა მშენებლობა . . . ახლა კი ამბობთ, რომ ნებართვა გაცემულია . . . მოცემული მომენტისთვის მზად არის დასკვნა?	სამშენებლო ნებართვა გაიცა 2015 წლის ოქტომბერში. 2015 წლის EIA-თან დაკავშირებით გამართული საჯარო კონსულტაციების დროს აღინიშნა, რომ საჯარო საკონსულტაციო შეხვედრის შემდეგ დასრულდება EIA-ს საბოლოო ვერსია და წარედგინება MoENRP-ს ეკოლოგიური ექსპერტიზისთვის.
6. მარიამ კოპელაშვილი : გვექნება რაიმე სახის ჯანმრთელობის დაზღვევა? გვექნება საავადმყოფო?	ჯანმრთელობის დაზღვევას უზრუნველყოფს მთავრობა. საპროექტო ჯგუფი უზრუნველყოფს, რომ პროექტის ზემოქმედებები მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე და უსაფრთხოებაზე შემცირდეს მისაღებ დონემდე. ადგილობრივი სოციალური განვითარება მნიშვნელოვანი საკითხია, რომელიც მოითხოვს შემდგომ კვლევას და შეფასებას როგორც ჯანდაცვის, ასევე სხვა სექტორებისთვის.
	ბატონმა რ. ტყავაძემ, საქართველოს საპარტნიორო ფონდის წარმომადგენელმა მოსახლეობას განუმარტა, რომ მთავრობის საერთო სტრატეგია რეგიონში ინვესტიციების მხარდაჭერა იყო, რაც ეკონომიკური მდგომარეობის და ცხოვრების დონის გაუმჯობესების, სამუშაო ადგილების შექმნის, კერძო ინიციატივების შესაძლებლობების განხორციელების ერთადერთი გზაა. მხოლოდ ეს მისცემს შანსს ახალგაზრდა თაობას დარჩეს სოფლებში და არ გადავიდეს ქალაქებში. ასეთი პროექტების გარეშე სოფლების დაცარიელებისა ალბათობა უფრო მაღალია, ვიდრე ამ პროექტის გამო დაცარიელებისა. ნენსკრა ჰესის პროექტი ითვლება მნიშვნელოვან პროექტად, რომელიც მატერიალურად დადებით (პირდაპირ და არაპირდაპირ) გავლენას მოახდენს რეგიონის განვითარებაზე.
7. პროექტის ფარგლებში გადასახადების ნაწილი გადახდილ უნდა იქნას ადგილობრივ ბიუჯეტში და ეს სახსრები	თქვენი პრობლემა გათვალისწინებულია. პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია მოსახლეობის განვითარების ფონდის შექმნა. ნენსკრას და ნაკრას ხეობების ადგილობრივი

კომენტარები/ შეკითხვები	საპროექტო ჯგუფის პასუხი
მიმართული იქნება მესტიის მუნიციპალიტეტში, რომელიც გაანაწილებს მათ საკუთარი შეხედულებების და გეგმების მიხედვით. მოსახლეობა მოითხოვს, რომ ა დნიშნული გადასახადების გადახდების არსებითი ფიქსირებული ნაწილი პირდაპირ უნდა განაწილდეს ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული მოსახლეობის ადგილობრივ ბიუჯეტში, რადგან ამ მოსახლეობას ემუქრება რისკები და ზემოქმედებები პროექტიდან.	მოსახლეობასთან გაიმართება კონსულტაციები ამ ფონდის მიზნების განსაზღვრის მიზნით.
8. პროექტში გათვალისწინებული უნდა იყოს უსაფრთხოების გარანტიები და კომპენსაცია საგანგებო სიტუაციებში.	საერთო ფორმით განისაზღვრება მოქმედების წესი საგანგებო სიტუაციებში. ამის შესახებ გაიმართება კონკრეტული კონსულტაციები.

ფოტო 3 – საჯარო შეხვედრა დამატებითი E&S კვლევების შესახებ, ჭუბერი 16 დეკემბერი 2015

პრეზენტაცია პროექტის შესახებ შეხვედრა ჭუბერში (16/12/2015)

დასწრება შეხვედრაზე, ჭუბერი (16/12/2015)

ნაკის მოსახლეობის შეხვედრა – 17 დეკემბერი 2015 წელი

როგორც ჭუბერში, შეხვედრის დროს ადამიანები სურვილისამებრ შედიოდნენ და გამოდიოდნენ ოთახიდან. ნაკის შეხვედრის დროს დაახლოებით 45 ადამიანი, დასაწყისში მხოლოდ ორი ქალი ესწრებოდა. ზოგმა მონაწილემ რამდენჯერმე განაცხადა, რომ ეწინააღმდეგებოდა პროექტს. მთავარ რისკებს შორის დასახელდა პროექტით გამოწვეული მეწყერები, ღვარცოფები და პოტენციური ქვედა ბიეფის ეფექტები. დისკუსიების დროს ასევე მნიშვნელოვანი მიწის საკითხი იყო, ასევე პროექტიდან შეზღუდული ადგილობრივი სარგებელი ნაკის მოსახლეობისთვის. ამ შეხვედრის სურათები წარმოდგენილია ფოტო-გვერდზე 3, გვერდი 29. მე-7 ცხრილში შეჯამებულია დამსწრე პირთა შეკითხვები და კომენტარები და მათზე გაცემული პასუხები.

ცხრილი 7 – შეკითხვები / პასუხები ნაკის შეხვედრის დროს (17/12/2015)

კომენტარები/ შეკითხვები	საპროექტო ჯგუფის პასუხები
1. ჩვენ არ გვჭირდება ეს პროექტი. პროექტი საშიშია და ეს უკვე აღინიშნა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დოკუმენტში. ვინაიდან ნენსკრა ჰესსა და ხუდონი ჰესს შორის ტერიტორიაზე ტენიანობა იზრდება, ასევე იზრდება ნალექიანობა და ქარი მათ უფრო ფართო ტერიტორიებზე გადაიტანს ეს არის მეწყერ-საშიში ზონები . . და სეისმურობა, ჰაერის დაბინძურება მშენებლობის დროს პრობლემა , , , არასამთავრობო ორგანიზაციები (მწვანე ალტერნატივა და სხვა . .) აცხადებენ, რომ მნიშვნელოვნად გაიზრდება გეოლოგიური რისკები. რატომ უნდა დაგიჯეროთ თქვენ და არა მათ? სვანეთის გარემო გაუარესდება ყველა მიკრო და მსხვილი ჰიდროელექტროსადგურების გამო და დაცარიელდება მოსახლეობისგან. მინერალურ რესურსებს სვანეთში განკარგავს რამდენიმე კომპანია, ხოლო მოსახლეობა არასოდეს ისარებლებს ამ რესურსებით. 6 წლიანი მშენებლობის შემდეგ ჰიდროელექტროსადგურს გაყიდიან კორეელები. მყიდველი ელექტროენერგიას მაღალ ფასად გაყიდის ხარჯების ასანაზღაურებლად. საბოლოოდ მოსახლეობა დაზარალდება და მოსახლეობას დააწევბა მთელი ტვირთი. არ არის შემუშავებული გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დოკუმენტი. გამომუშავებული ენერგიის ხარჯი მაღალი იქნება. . არ არის რეკომენდებული ჰიდროელექტროსადგურების მშენებლობა ამ მაღალმთიან რეგიონში, რადგან გარემოს შესაძლოა სერიოზული ზიანი მიადგეს, რისკები მაღალია და კლიმატი, გეოლოგია, მეწყერები არ არის შესწავლილი და გამოკვლეული. . . ღვარცოფები მთავარი საშიშროებაა სოფლებისთვის. რა შეიძლება გაკეთდეს სოფლის ამ საშიშროებისგან დასაცავად?	ჩვენ წარმოგიდგენთ წინასწარი რისკის შეფასების მონაცემებს. საპროექტო ჯგუფი ადასტურებს, რომ ნენსკრას ხეობაში არსებობს კონკრეტული გეო-საფრთხეები, რომელიც უკავშირდება ნენსკრა ჰესს. თუმცა გეოლოგიური პირობები არ მოიცავს მიუღებელ რისკებს და ისეთ ზემოქმედებებს კაშხალთან, ჰიდროელექტროსადგურთან და მოსახლეობასთან დაკავშირებით, რომელიც შერბილებას არ ექვემდებარება. დადგენილია პოტენციური პრობლემები, საჭიროა კონკრეტული გეო-საფრთხეების რისკების დამატებითი კვლევების წარმოება პროექტის განხორციელების გეგმაში დამატებითი შესწორებების შეტანისთვის შემარბილებელი ზომების სათანადო დადგენისა და საგანგებო სიტუაციებში რეაგირების გეგმების შედგენისთვის. ნაკრას ხეობასთან დაკავშირებით, პროექტი არ ასოცირდება რაიმე დამატებით რისკებთან ნაკრას მოსახლეობისთვის. ვადასტურებთ, რომ არსებობს ღვარცოფის პრობლემა, რაც საფრთხეს უქმნის სოფელს. თუმცა კაშხლის და მცირე წყალსაცავის მშენებლობა ნაკრას ხეობაში არ უკავშირდება დამატებით რისკებს, მხოლოდ პროექტი შეიძლება გამოყენებულ იქნას არსებული რისკების მინიმუმამდე დასაცავად. კერძოდ: - ღვარცოფის რისკების დეტალური ანალიზის უზრუნველყოფისთვის და ეფექტური შემარბილებელი ზომების შემუშავებისთვის ჩატარდება დამატებითი კვლევები. - სამშენებლო მოწყობილობა და კაშხლის სამშენებლო სამუშაოებში ჩართული მუშახელი შეიძლება გამოყენებულ იქნას მდინარის არხის პერიოდულად გასუფთავებისა და ჭარბი ნარიყის მოცილების მიზნით. მოსახლეობამ გამოხატა შეშფოთება, რომ შემცირებული დინება ვერ შეძლებდა ჭარბი ნარიყის მოცილებას და ბუნებრივი გზით განაწილებას მდინარის გასწვრივ. უნდა აღვნიშნოთ, რომ ეს უმნიშვნელო პრობლემაა: რეგულარულად დაგროვებული ნარიყის გასუფთავება შესაძლებელია წყალგადასაშვების დარეგულირებით, წყლის საგდები არხების გამოყენებით (წყლის შეკრება ჰესისთვის ხდება მხოლოდ სეზონურად და არა მუდმივად) და როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, წყლის არხი პერიოდულად უნდა გასუფთავდეს სამშენებლო მანქანა-დანადგარებით. მთავარი პრობლემა არის დაბალი ალბათობის, მაგრამ მაღალი ინტენსიურობის კატასტროფული ღვარცოფი (მოვლენა, რომელიც შესაძლოა მოხდეს 100 ან 200 წელიწადში ერთხელ). სოფელი ნაკის დასაცავად კატასტროფული ღვარცოფებისგან, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, საჭიროა დამატებითი კვლევების ჩატარება და პრევენციული ზომების პროგრამის შემუშავება.

კომენტარები/ შეკითხვები	საპროექტო ჯგუფის პასუხები
	ნენსკრას ხეობაში პროექტი თავისთავად გავლენას არ მოახდენს კლიმატზე ნენსკრას წყალსაცავის უშუალო სიახლოვეს მდებარე ზონის ფარგლებს გარეთ (რამდენიმე მეტრში საზღვრიდან). ძალიან მცირე სიმძლავრის მქონე წყალსაცავით კაშხლის მშენებლობის გამო ნენსკრას ხეობაში არ არის მოსალოდნელი მიკრო-კლიმატის ცვლილებები. კლიმატის ცვლილების გამო მოსალოდნელი არ არის არანაირი ზემოქმედებები ჯანმრთელობაზე. საერთო ზემოქმედებების თვალსაზრისით, ნენსკრას, ხუდონის და ენგურის კაშხლის საერთო ზემოქმედება კლიმატის ცვლილებაზე საპროექტო ზონაში, ასევე იქნება გაანალიზებული მოგვიანებით. თუმცა, ხუდონის ჰესის საპროექტო ჯგუფის მიერ განხორციელებული კლიმატის ცვლილების მოდელირების არსებული მონაცემები ასახავს, რომ არც ხუდონის წყალსაცავი მოახდენს მნიშვნელოვან ზემოქმედებას წყალსაცავის საზღვრების ახლოს მდებარე შეზღუდული ზონის გარეთ. სამუშაო პროექტში გათვალისწინებულია ალბათობები და მაქსიმალურად დასაშვები მიწისძვრის და ექსპლუატაციისთვის უსაფრთხო მიწისძვრის მაჩვენებლები, მეწყერების და ზვავების რისკები და საპროექტო ობიექტების გეგმა დააკმაყოფილებს რისკის დონის და კაშხლის უსაფრთხოების და სხვა ტექნიკურ სტანდარტულ მოთხოვნებს.
2. იძლევიტ გარანტიას, რომ ჩვენს მიწის ნაკვეთებზე პირდაპირ ან არაპირდაპირ ზემოქმედებას არ მოახდენს კლიმატის ცვლილება და გაზრდილი მეწყერები და სხვ? კერძო საკუთრება და ტერიტორიები სათანადოდ უნდა იყოს კომპენსირებული და ასევე საძოვრებიც . . . რაც შეეხება რისკ ფაქტორებს, შენაკდთან არის გორა, რომელიც ერთხელ წარსულში გაირღვა და ტერიტორია დაიტბორა. ყოველთვის უნდა იყოს მობილიზებული ტექნიკა. კაშხალი უნდა იყოს უფრო მდგრადი. რა იქნება სარგებელი სვანეთისთვის? ენგურის ჰესი სვანეთის მცოცავი ანექსიაა სამეგრელოდან. სვანეთს არასოდეს მიუღია რაიმე მოგება სადგურიდან და რას მოგვცემს ეს სადგური? არ არის იმის იმედი, რომ გაუმჯობესდება ინფრასტრუქტურა, სოფლის მეურნეობა და სხვა. უნდა შემუშავდეს რეგიონის განვითარების საკითხები. ზრუნავს მთავრობა სახელმწიფო საზღვრების	კომენტარი გეო-საფრთხეების საკითხებზე წარმოდგენილია ზემოთ. ყველა ზემოქმედება კერძო მიწაზე და მასზე არსებულ აქტივებზე ან დაკარგული შემოსავლები ანაზღაურდება ჩანაცვლების ღირებულებით. ამჟამად პროექტი არ ითვალისწინებს ზემოქმედებებს კერძო მიწაზე ნაკრას ხეობაში. თუმცა, თუ რაიმე ცვლილებები განხორციელდება მისასვლელი გზის პროექტში და თუ მოითხოვება გზის გაფართოება, შესაძლოა საჭირო გახდეს გზის მიმდებარე კერძო მიწის ნაკვეთების რამდენიმე ზოლის შესყიდვა. ასეთ შემთხვევაში მომზადდება შესაბამისი მიწის შეძენისა და განსახლების გეგმა და ყველა ზარალი ანაზღაურდება. მოსავალი, ხეები და ნაგებობები ანაზღაურდება ნებისმიერ შემთხვევაში, ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული მიწის იურიდიული სტატუსის მიუხედავად, ხოლო პროექტის საჭიროებებისთვის აღებული მიწა ანაზღაურდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს ნაკვეთი რეგისტრირებული იქნება ან მინიმუმ დაექვემდებარება ლეგალიზებას. პროექტი ზემოქმედებას ახდენს კაშხლის ქვემოთ

კომენტარები/ შეკითხვები	საპროექტო ჯგუფის პასუხები
საკითხებზე? ყველამ ნახა როგორ მიაღწევს კოდორი მტერს ლანგრით! ჩვენ ვიცავთ აქ საზღვრებს და მთავრობამ უნდა იზრუნოს და თავიდან აიცილოს ასეთი ქმედებები, რამაც შესაძლოა დააცარიელოს სვანეთი ადგილობრივებისგან.	არსებულ სამოვრების ნაწილზე დროებით, ბანაკების და სხვა დროებითი ობიექტების განთავსების მიზნით. სამოვრების უმნიშვნელო ნაწილი, სადაც მუდმივი სტრუქტურები უნდა განთავსდეს მუდმივი ზემოქმედების ქვეშ მოექცევა. სამოვრების დანაკარგის კომპენსაციისთვის უზრუნველყოფილი იქნება სხვა არსებულ სამოვრებზე წვდომა. ასევე განიხილება სხვა შესაძლებლობები და წარმოდგენილი იქნება ყოვლისმომცველ მიწის შესყიდვისა და განსახლების სამოქმედო გეგმაში. სვანეთის რეგიონისთვის და ნაკრას მოსახლეობისთვის საერთო სარგებელთან დაკავშირებით: მთავრობის პოლიტიკა ინვესტიციების მხარდაჭერას გულისხმობს, რაც ეკონომიკური მდგომარეობის და ცხოვრების დონის გაუმჯობესების, სამუშაო ადგილების შექმნის, კერძო ინიციატივების შესაძლებლობების განხორციელების ერთადერთი გზაა. მხოლოდ ისეთი პროექტები, როგორიცაა ნენსკრა ჰესი, იძლევა იმის შანსს, რომ სოფლები არ დაცარიელდეს. ნენსკრა ჰესის პროექტი ითვლება მნიშვნელოვან პროექტად, რომელიც მატერიალურად დადებით (პირდაპირ და არაპირდაპირ) გავლენას მოახდენს რეგიონის განვითარებაზე. პირდაპირი ზემოქმედება არის ის, რომ გადახდილი გადასახადები მნიშვნელოვანი შენატანი იქნება მესტიის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტში. ადგილობრივ მაცხოვრებლებს პრიორიტეტი მიენიჭებათ დასაქმების თვალსაზრისით.
3. იგეგმება გვირავის მშენებლობა, მაგრამ აქ არის ურანის ფენა, ხალხი დასხივდება. ხალხი გადასახლდება, ინვეტორების რეალური მიზანი ურანის მოპოვება და არა ჰიდროელექტროსადგურია.	ჩვენ მოვისმინეთ, რომ ზოგიერთი არასამთავრობო ორგანიზაცია ცრუ განცხადებებს ავრცელებს ამ საკითხებზე. ამას არაფერია აქვს საერთო რეალობასთან. ყველა საჭირო უსაფრთხოების ზომა და მონიტორინგის ღონისძიება განხორციელდება პროექტირების და მშენებლობის უმაღლესი საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად.
4. ჩვენთვის ცნობილია, რომ გადაწყვეტილება პროექტის განვითარების შესახებ უკვე მიიღო მთავრობამ. რას იტყვით ამის შესახებ? რა საერთო სარგებელს მოუტანს პროექტი სოფელს? გადახდილი გადასახადების რა ნაწილი იქნება გამოყენებული ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული თემებისთვის? რა ტიპის სოციალური პროგრამები იგეგმება და რა შესაძლებლობებს ითვალისწინებს ეს პროგრამები? რა სარგებელი ექნება ნაკრას მოსახლეობას? ჰიდროელექტროსადგურიდან ბიუჯეტის შემოსავლების უმეტესი ნაწილი წარმოებული უნდა იყოს სოფლისთვის და არა მესტიის მუნიციპალიტეტისთვის.	მთლიანობაში, რეგიონში ინვესტიციების მოზიდვას მთავრობა თვლის ეკონომიკური მდგომარეობის და ცხოვრების დონის გაუმჯობესების, სამუშაო ადგილების შექმნის, მცირე და საშუალო ბიზნესების შესაძლებლობების განხორციელების ერთადერთ გზად. მხოლოდ ეს მისცემს შანსს ახალგაზრდა თაობას დარჩეს სოფლებში და არ გადავიდეს ქალაქებში. ასეთი პროექტების გარეშე სოფლების დაცარიელებისა ალბათობა უფრო მაღალია, ვიდრე ამ პროექტის გამო დაცარიელებისა. ნენსკრა ჰესის პროექტი ითვლება მნიშვნელოვან პროექტად, რომელიც მატერიალურად დადებით (პირდაპირ და არაპირდაპირ) გავლენას მოახდენს რეგიონის განვითარებაზე. ქონების და მოგების გადასახადი გადაიხდება ადგილობრივ ბიუჯეტში. გაიზრდება დასაქმების შესაძლებლობები და განხორციელდება მოსახლეობის განვითარების

კომენტარები/ შეკითხვები	საპროექტო ჯგუფის პასუხები
ჩვენ ვწუხვართ ადგილობრივი გზების გამო. არსებული გზები არ არის კარგ მდგომარეობაში და შეიძლება უფრო გაუარესდეს. რას იტყვით გაუარესებული გადამცემი ხაზის და წყალმომარაგების ობიექტების შესახებ? ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ კომპენსაციის სახით ჩვენი რესურსების გამოყენების პრივილეგიის ქონის და იმ რისკების გამო, რომელიც ჩვენ უნდა მივიღოთ, უნდა უზრუნველყოთ კონკრეტული კომპენსაცია და კერძოდ უნდა გაუმჯობესდეს სოფლების ინფრასტრუქტურა.	ფონდი. მშენებლობის პერიოდში დასაქმებულ ადამიანთა რიცხვი 1000 მუშახელს შეადგენს. ყველა ზომა იქნება მიღებული ადგილობრივი მუშახელის რაოდენობის მაქსიმუმამდე გაზრდისთვის. ჩვენ ვგეგმავთ ტრენინგების ჩატარებას ადგილობრივი მაცხოვრებლების შესაძლებლობების გაძლიერებისთვის, კვალიფიციური და არაკვალიფიციური პერსონალის მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით. სპეციალური დებულებები შეტანილია სამშენებლო კომპანიასთან გაფორმებულ კონტრაქტში, რომ მესტიის მუნიციპალიტეტის ადგილობრივ მოსახლეობას და უპირველესად ჭუბერის და ნაკრას ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ მოსახლეობას მიენიჭოს დასაქმების პრიორიტეტი. გარდა ამისა, შემუშავდება მოსახლეობის განვითარების ფონდი პროექტის ფარგლებში. მაგრამ ეს ფონდი იქნება შეზღუდული და ყველა საკითხს ვერ მოიცავს. რეალური პრიორიტეტების და ეფექტური ინვესტიციების დასადგენად, საპროექტო ჯგუფი განახორციელებს ყოვლისმომცველ „საჭიროებების შეფასებას“. ეს იქნება ეფექტური მოსახლეობის განვითარების ფონდის შემდგომი განვითარება.
5. როდამ გვარმინამა (მესტიის საკრებულოში ნაკრას თემის არჩეული წარმომადგენელი) განხილვები შემდეგნაირად შეაჯამა: - უნდა დასრულდეს გეოლოგიური რისკების დეტალური ანალიზი და შემუშავდეს შერბილების გეგმა ნაკრას ხეობის სოფლების ღვარცოფების რისკებისგან დასაცავად. - ყველა ზემოქმედება უნდა შერბილდეს ან ანაზღაურდეს. ეს მოიცავს ზემოქმედებებს კერძო მიწაზე, ასევე სამოვრებზე, რომლითაც ადგილობრივი მოსახლეობა სარგებლობს სარგებლობის ტრადიციული უფლებით. - მოსახლეობის განვითარების პროგრამებში გათვალისწინებული უნდა იყოს ადგილობრივი მოსახლეობის საჭიროებები და პრობლემები. უნდა განხორციელდეს მოძველებული და დაზიანებული გადამცემი ხაზის, ადგილობრივი გზების, ასევე წყალმომარაგების სისტემის რეაბილიტაცია. ვიცით, რომ პროექტი ვერ შეცვლის მთავრობას და ვერ დაფარავს მოსახლეობის ყველა სოციალურ საჭიროებას, მაგრამ სოციალური პროგრამების ღირებულება მნიშვნელოვანი უნდა იყოს, რადგან ეს არის ჩვენი ბუნებრივი რესურსების გამოყენების პრივილეგიისთვის გადახდილი საფასური და კომპენსაცია რისკებისა და დისკომფორტისთვის, რომელიც შეექმნება მოსახლეობას.	

ფოტო 4 – საჯარო შეხვედრა დამატებითი E&S კვლევებისთვის, ნაკი, 2015 წლის 17 დეკემბერი

პროექტის განსაზღვრების პრეზენტაცია ნაკში გამართულ შეხვედრაზე (17/12/2015)

პროექტის განსაზღვრების პრეზენტაცია ნაკში გამართულ შეხვედრაზე (17/12/2015)

მსჯელობა ნაკში გამართული შეხვედრის ბოლოს (17/12/2015)

**ნენსკრა ჰესის პროექტი
გარემოსდაცვითი და სოციალური
საკითხები
ჭუბერი
16 დეკემბერი, 2015**

შემოთავაზებული დღის წესრიგი/Proposed Agenda

- > რისთვის ტარდება ეს შეხვედრა და ვინ ვართ ჩვენ?
- > ნენსკრას პროექტის განახლებული განსაზღვრება;
- > მოსალოდნელი სოციალური და გარემოზე ზემოქმედება და შემოთავაზებული შემარბილებელი ღონისძიებები;
- > სხვა პროექტებთან ერთად მოხდენილი კუმულაციური (ჯამური) ზეგავლენა;
- > შემდეგი ნაბიჯები და საკონტაქტო ინფორმაცია;
- > შეკითხვები და პასუხები.

- > Why this meeting and who are we ?
- > Update on project definition
- > Predicted social & environmental impacts and proposed mitigation
- > Cumulative impacts with other projects
- > Next steps and contact details
- > Questions and answers

ჩვენი ვინაობა და აქ ყოფნის მიზეზი

Why-who are we here ?

ჩვენი ვინაობა და აქ ყოფნის მიზეზი/Why-who are we here?

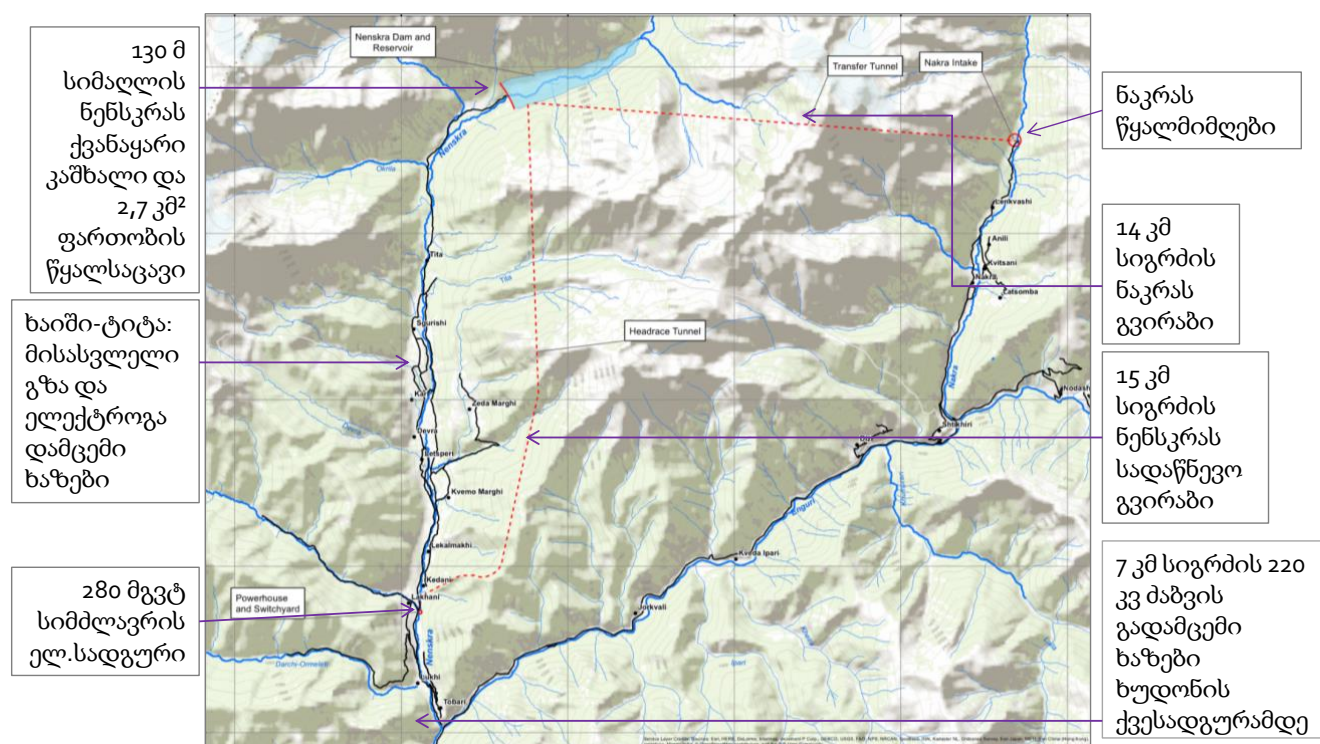
- > 2015 წლის ივნისში ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ბოლო საჯარო მოსმენებს მოჰყვა: მშენებლობის დაწყება, საერთაშორისო კრედიტორების ჩართვა, დამატებითი გარემოსდაცვითი და სოციალური კვლევები.
- > დღეს: გარემოსდაცვითი და სოციალური შესწავლების შედეგების გაზიარება და შემარბილებელი ღონისძიებების განხილვა;
- > მიმდინარე კონსულტაციების პროცესი: წერილობითი დოკუმენტები ხელმისაწვდომი იქნება ქართულ ენაზე.
- > ჩვენ ვართ: JSCNH (საპროექტო კომპანია), ADB (კრედიტორები), SALINI (სამშენებლო კონტრაქტორი), ხელისუფლების წარმომადგენლები, SLR (კონსულტანტები გარემოსდაცვით და სოციალურ საკითხებში).
- > Since last public hearings in June 2015 with ESIA: Construction started + International Lenders involved + Additional environmental & social studies
- > This meeting: share findings of E&S studies and discuss mitigation measures.
- > On-going consultation process: written documents will be made available in Georgian
- > We are: JSCNH (Project Company), ADB (Lenders), SALINI (Construction contractor), Government representatives, SLR (E&S advisers).

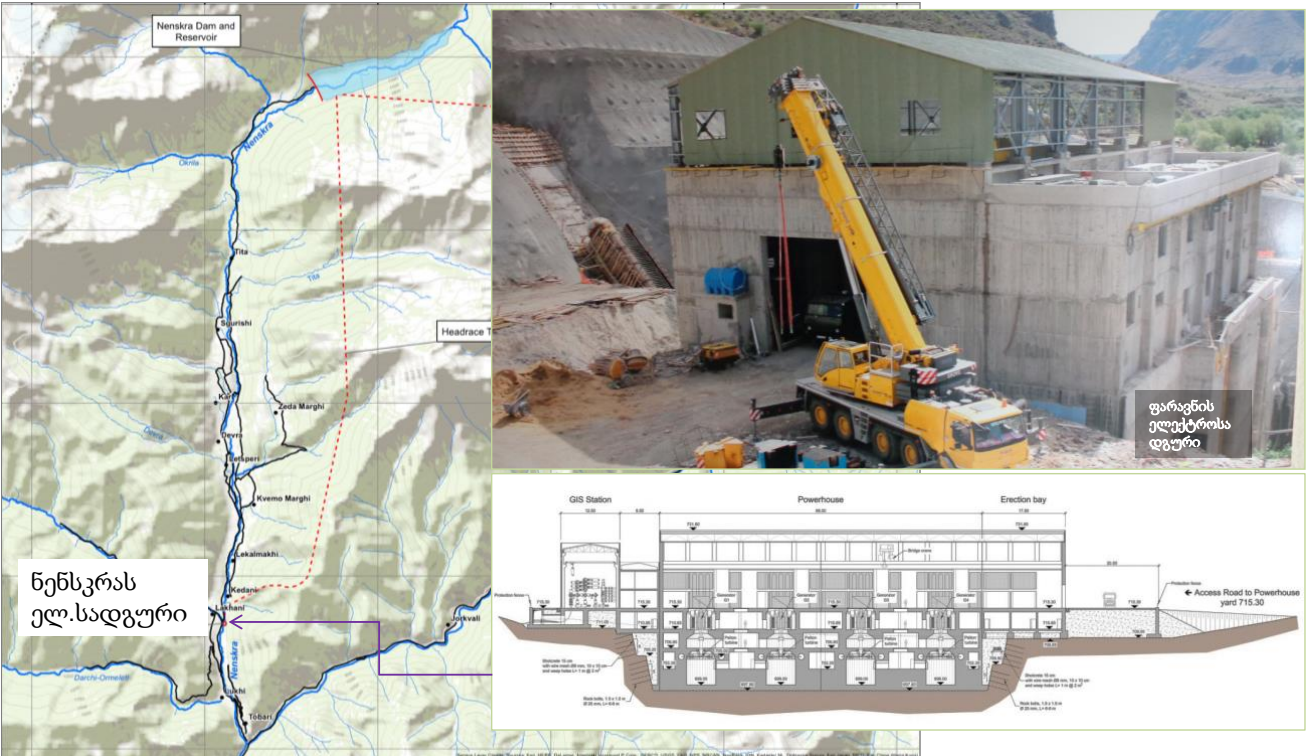
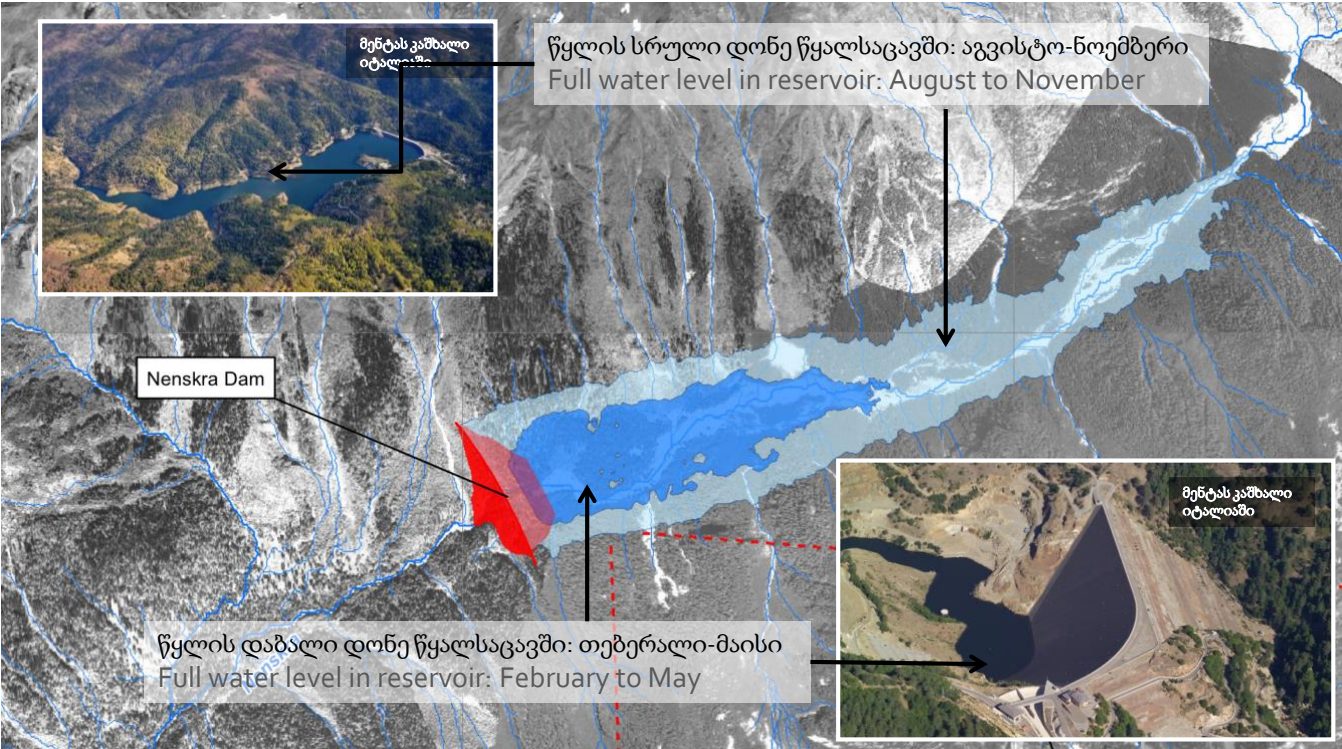
ნენსკრას პროექტის განახლებული განმარტება

Update on Project Definition

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 5

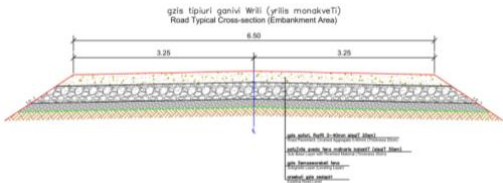
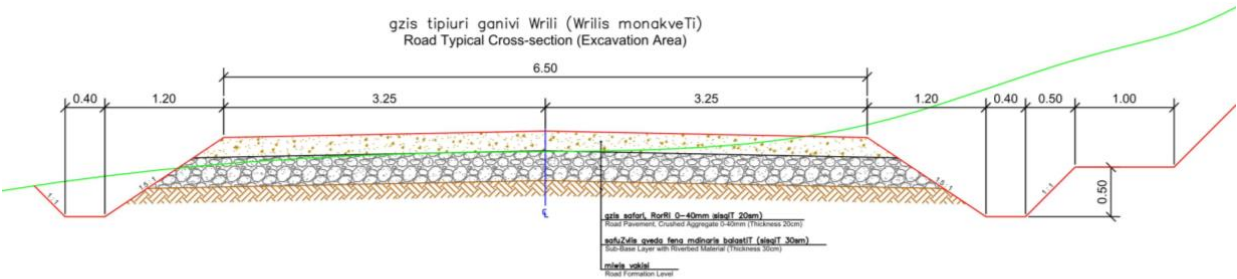

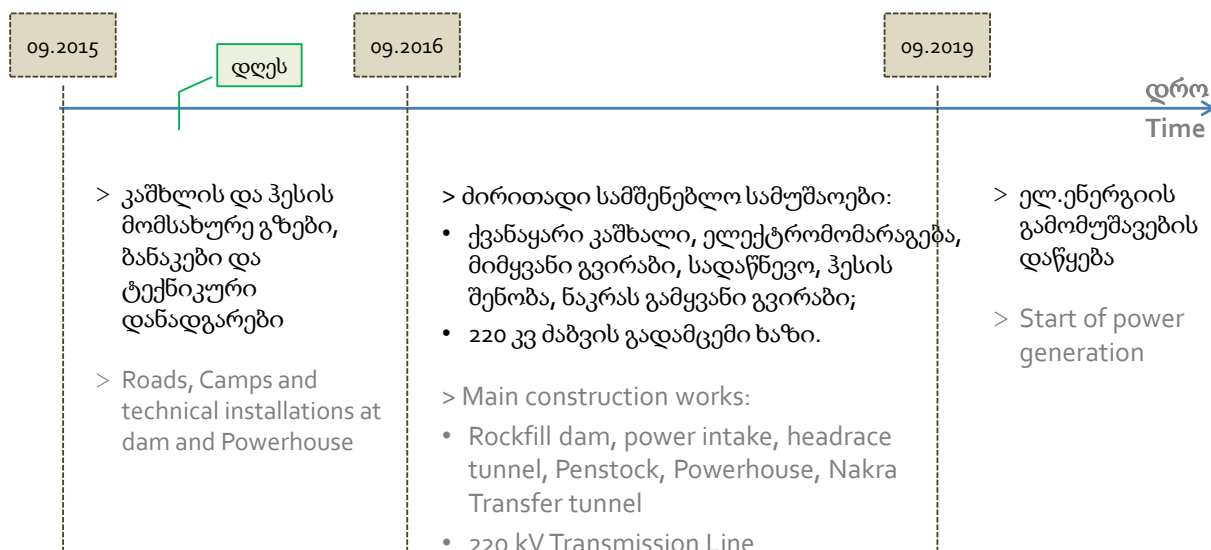
ნაკრას წყალშემკრები კაშხალი

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 9

მშენებლობის გრაფიკი/Construction Schedule

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 11

პროგნოზირებული ზემოქმედება

Predicted impacts

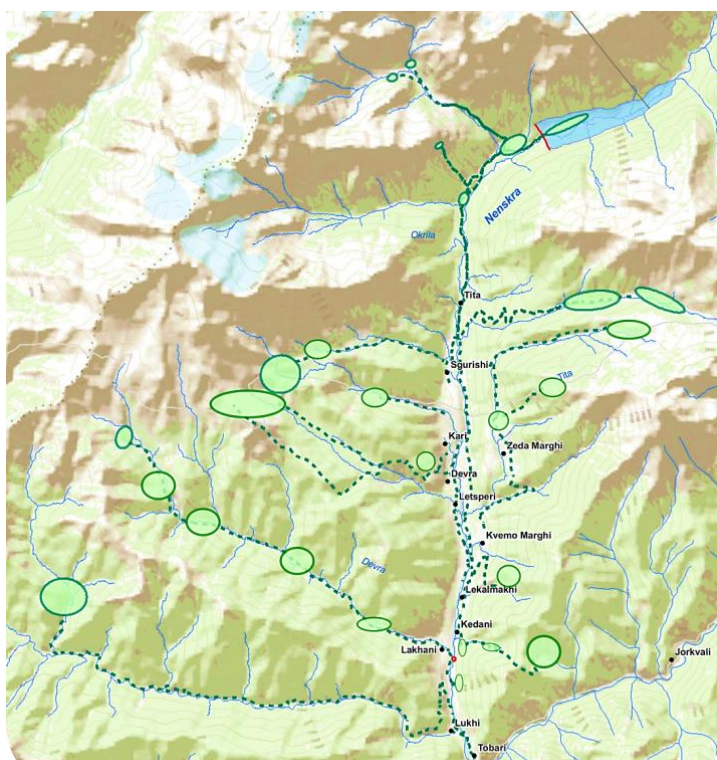
Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 12

მთავარი / Baseline

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

- > ნენსკრას ხეობის 273 ოჯახი (მუდმივი მაცხოვრებლები);
- > ნენსკრას წყალსაცავის ტერიტორიაზე არ არიან მუდმივი მაცხოვრებლები;
- > მეცხოველეობა და სოფლის მეურნეობა – არსებობის ძირითადი საშუალებები;
- > ხე-ტყის დამუშავება – ფულადი შემოსავლის მთავარი წყარო;
- > პროექტის ნაგებობების ქვემო წელში მდინარის წყლით სარგებლობა შეიზღუდება შემდეგი აქტივობებისთვის:
 - ირიგაცია, პირდაპირი წყალმომარაგება (ფერდობებიდან), რეკრეაციული მეთევზეობა;
 - მდინარის მიმდებარე ზოგიერთი წყაროებით სარგებლობა, ეპიზოდური ჯომარდობა.
- > 273 households in Nenskra Valley (permanent residents)
- > No permanent residents in Nenskra reservoir area
- > Livestock and farming = main subsistence activities
- > Logging = main source of cash income
- > Limited uses of the river water downstream of project structures:
 - No irrigation, no direct intake for water supply (from slopes), recreational fisheries
 - Some springs adjacent to river, occasional kayaking activities

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 13

საძოვრების ზონები
Pasture areas

პროგნოზირებული სოც. ზემოქმედება

Predicted social impacts

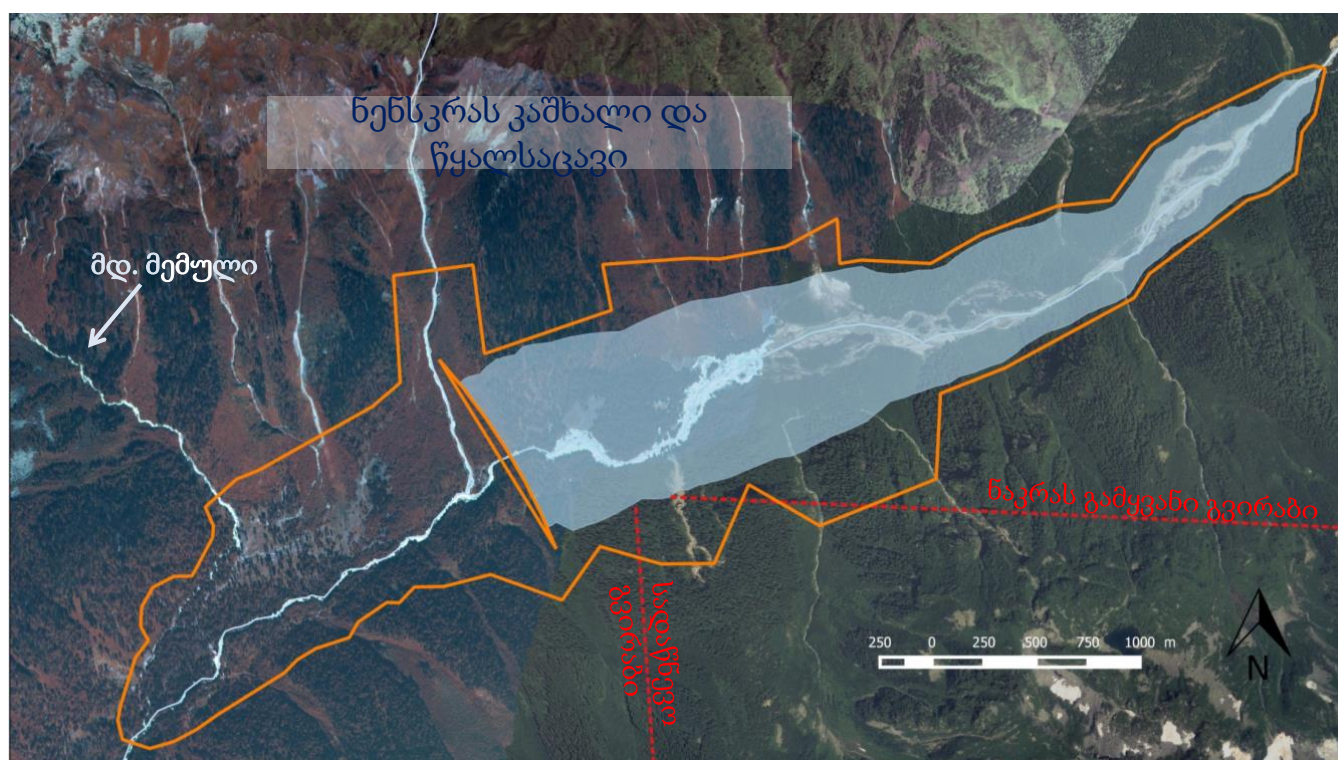
- > უარყოფითი სოციალური ზემოქმედების გამომწვევი შესაძლო პირობებია:
 - მშენებლობისა და ექსპლუატაციისთვის მიწაზე მოთხოვნით გამოწვეული იძულებითი განსახლება და ეკონომიკური გადაადგილება;
 - წყალსაცავის ფუნქციონირებით და მდინარის ნაკადის შეცვლით გამოწვეული თემის ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების მდგომარეობა.
- > Adverse social impacts could result from:
 - Involuntary resettlement and economic displacement due to **land requirement** for construction and operation
 - Community health and safety due to **operation of the reservoir** and flow diversion

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 15

პროგნოზირებული სოც. ზემოქმედება/Predicted social impacts

- > უარყოფითი სოციალური ზემოქმედების გამომწვევი შესაძლო პირობებია:
 - მშენებლობისა და ექსპლუატაციისთვის მიწაზე მოთხოვნით გამოწვეული იძულებითი განსახლება და ეკონომიკური გადაადგილება.
- > Adverse social impacts could result from:
 - Involuntary resettlement and economic displacement due to **land requirement** for construction and operation

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 16

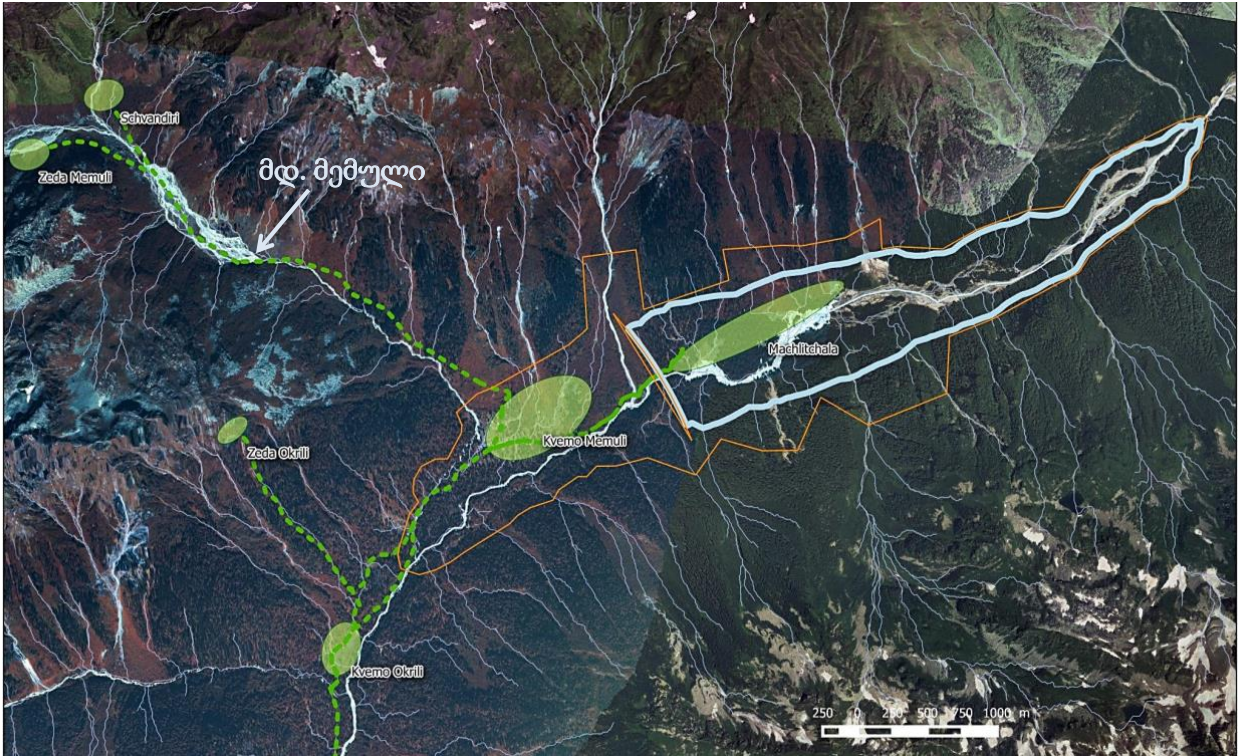

ზემოქმედება: კაშხალი და წყალსაცავი / Impacts Dam & Reservoir

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

- > დანაკარგი: 13 მწყემსების ბაგა/ქოხი (3 წყალსაცავის, 10 სამშენებლო ბანაკის ზონაში) და 1 სასაზღვრო დაცვის ქოხი;
- > სათემო და სახელმწიფო მიწა.
- > სამოვრები:
 - 9 ოჯახმა განაცხადა, რომ დაკარგავს მის სარგებლობაში არსებულ სამოვრებს (მაშლიჭალა და ქვემო მემული);
 - 15 ოჯახმა განაცხადა, რომ მშენებლობის პერიოდში ვერ გამოიყენებს მის სარგებლობაში არსებულ სამოვრებს (ზედა მემული და ცხვანდირი).
- > ნენსკრას წყალსაცავი შეაბრკოლებს ზედა ხეობაში ასვლას.
- > Loss of 13 field cabins (3 in reservoir, 10 in camp site), and 1 camp of forest guards
- > Community and state land
- > Pastures:
 - 9 families declared they used pastures that will be lost (Mashlitchala & Kvemo Memuli)
 - 15 families declared they used pastures which will not be accessible during construction (Zeda Memuli and Tskhvandiri)
- > Nenskra Reservoir will be a physical obstacle to access upper valley

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 18

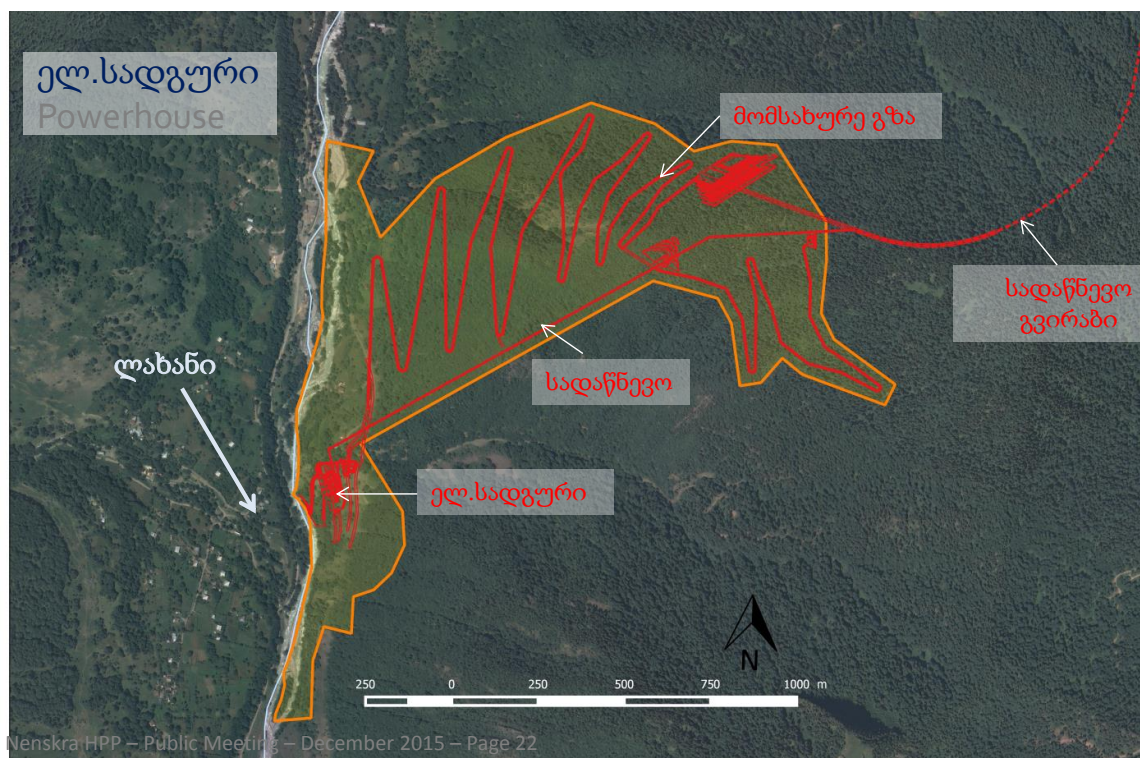

ელექტროსადგურის ზემოქმედება

Impacts at powerhouse

- > 3 ოჯახი ფიზიკურად გადაადგილდება;
 - > ერთი ოჯახი კარგავს მიწას, მაგრამ არ გადაადგილდება ფიზიკურად;
 - > 7 დაურეგისტრირებელი კერძო მიწის ნაკვეთი (4 ოჯახი);
 - > საძოვრების ზონა: გადაიკეტება ზედა ხეობაში ასასვლელი გზა.
-
- > 3 households physically displaced
 - > One family loses land but not physically displaced
 - > 7 private untitled land plots (4 families)
 - > Pastures areas: access cut to areas up the hill

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 21

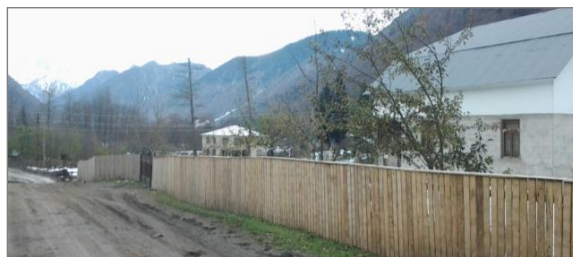

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 22

გზის ზემოქმედება/ Impacts Road

- > პოტენციურად შეიძლება შეეხოს დარეგისტრირებულ და დაურეგისტრირებელ 62 კერძო მიწის ნაკვეთს (38 ოჯახი);
 - > ამ დროისათვის აღწერილია 2 ნაგებობის (ხის ფარდული, 1 ოჯახი) და დაახლოებით 1 900 მეტრი სიგრძის ხის ღობის დანაკარგი (31 ოჯახი);
 - > ჯერჯერობით უცნობია საბოლოო შედეგი; შესაძლოა, დაემატოს მიწის მეტი ფართობი შენობების დანაკარგით. ეს გახდება ცნობილი 2016 წლის იანვარში.
-
- > Potentially 62 private land plots (titled and untitled) could be affected (38 families)
 - > At present, the estimate is 2 structures (wood shed, 1 family) and ~1,900 meters of wooden fences affected (31 families)
 - > Final alignment not yet known; Could involve more land take with possible loss of structures. Will be known in January 2016

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 23

განთვების ზოლის გაწმენდა/Right of way clearing

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

დროის ჩარჩოები:

- > ელექტროსადგური (ქედანი): მშენებლობა იწყება 2016 მარტ-აპრილში;
- > გზის განახლება: უკვე დაიწყო სოფლებს გარეთ; საბოლოო მონახაზი ცნობილი გახდება 2015 წლის დეკემბერში;
- > კაშხალი: ბანაკის მშენებლობა და ტექნიკური მონტაჟი დაიწყება 2016 წლის ივნისში.

Timing:

- > Powerhouse (Kedani): Construction starts in March/April 2016
- > Road upgrade: already started outside the villages, final design known in December 2015.
- > Dam: construction of camps and technical installation starts in June 2016

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 25

მიწის შესყიდვის ვადები / Land acquisition schedule

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

- > პროექტისათვის საჭირო მიწების ანგარიში წარედგინა მთავრობას 2015 წლის დეკემბერში;
- > პროექტისათვის საჭირო მიწების ანგარიშის მთავრობის მიერ დამტკიცების შემდეგ, მიწების პროექტისათვის გადაცემამდე მოსახლეობასთან მოლაპარაკებებზე, შეთანხმებაზე და გადადგილებაზე გამოყოფილია 2,5 თვე;
- > ზარალის ანაზღაურება მოხდება შეთანხმებიდან 1 თვის განმავლობაში;
- > გასაჩივრების მექანიზმი გამოცხადდება და ამოქმედდება 2016 წლის იანვარში.
- > Required Lands submitted by the Project to Government in December 2015
- > Once Required Lands are approved by Government: 2.5 months for negotiations, agreement and relocation before transfer of required lands to the Project.
- > Payment of losses within one month after agreement
- > Grievance mechanism established and communicated in January 2016.

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 26

სხვა საკითხები / Other issues

ელექტროხაზები

Electric lines

წყლის მილები

Water lines

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 27

კომპენსაციის პრინციპები / Compensation principles

- > საკუთრებაში მყოფი მიწისა და მასზე განთავსებული ქონების შეძენა და გადახდა ხორციელდება ნაღდი ანგარიშსწორებით მიწის კატეგორიის მიხედვით (საცხოვრებელი, სასოფლო-სამეურნეო);
- > ფიზიკური გადაადგილება: ახალ სახლში გადასვლა, გადასახლებისა და ახალ ადგილზე დამკვიდრების გარდამავალი პერიოდისათვის ერთჯერადი ფულადი დახმარება;
- > საზოგადოებრივი და სათემო მიწის, კოლექტიური საარსებო წყაროების (მაგალითად, საძოვარი, ხე, ტყის არამერქნიანი რესურსები) კომპენსაცია მოხდება შემდეგი ზომების მეშვეობით:
 - საძოვრებამდე მისასვლელი გზის აღდგენა და ზედა წყალგამყოფამდე მისასვლელი ბილიკის საინჟინრო კვლევა და დაპროექტება;
 - მშენებლობის დასრულების შემდეგ ბანაკების, ნარჩენების განთავსების ტერიტორიებისა და სამშენებლო მოედნების რეკულტივაცია, საძოვრების რეაბილიტაცია;
 - სათემო განვითარების ფონდი (ჯანმრთელობა, ეკოტურიზმი, წყალმომარაგება).
- > Private land acquired and compensated in cash by land category (residential / agricultural), as well as assets on land.
- > Physical displacement: relocation in new house, disturbance allowance, relocation assistance
- > Public and community land and loss of collective livelihoods (e.g. pasture, logging, NTFP) compensated through:
 - Restoration of access to pasture + engineering study for access track to upper watershed
 - Rehabilitation of camps, disposal areas and technical platforms with fodder plants
 - Community Development Fund (health, ecotourism, water supply)

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 28

ქონების ანაზღაურება / Compensation for assets

- > ღობეები: ნაღდი ანგარიშსწორებით თითო კვადრატულ მეტრზე გაანგარიშებით;
- > ნაგებობები (ფარდული, ქოხი): ჩანაცვლების ღირებულება ნაღდი ანგარიშსწორებით, საკმარისი ასეთივე ახალი ნაგებობის ხელახლა ასაშენებლად (სახლის მიმდებარე ნაკვეთით და ნებისმიერი კომუნალური მიერთებით);
- > მერქნიანი ხეები: მფლობელს მიეცემა ხის მოჭრის და საკუთარი შეხედულებისამებრ გამოყენების შესაძლებლობა;
- > ხეხილი: ხილის ღირებულების ანაზღაურება ახალი ნერგებიდან მოცემულ მსხმოიარობამდე გასაზრდელად საჭირო წლების გათვალისწინებით;
- > ნათესესები: ღირებულების ანაზღაურება ორ მოსავალს შორის პერიოდში.
- > Fences: Cash per square meter
- > Structures (barns, cabins): Replacement cost in cash if rebuilding anew (plus house plot and any utility hook-ups)
- > Timber tree: Owner harvests tree
- > Fruit tree: Cash value of fruit until seedling comes into production
- > Crops: cash value of standing crop in field mid-way between two harvests

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 29

პროგნოზირებული სოც. ზემოქმედება

Predicted social impacts

- > უარყოფითი სოციალური ზემოქმედების გამომწვევი შესაძლო პირობები:
 - წყალსაცავის ფუნქციონირებით და მდინარის ნაკადის შეცვლით გამოწვეული თემის ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების მდგომარეობა
- > Adverse social impacts could result from:
 - Community health and safety due to **operation of the reservoir** and flow diversion

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 30

თემის ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება / Community health & safety

> მშენებლობის დროს: ინციდენტების საფრთხე პროექტით გამოწვეული საგზაო მოძრაობის გამო;

> ოპერირების დროს: წყალდიდობის რისკის შემცირება წყალსაცავით წყლის დონის რეგულირების შესაძლებლობის გამო. თუმცა, ნაკლებად სავარაუდო და გამონაკლის შემთხვევებში:

- წყლის დონის მოულოდნელი აწევის საფრთხე კაშხლის ქვემოთ დინებაში (ქვედა დასაწრეტი გასასვლელის გახსნა, მეწყრით გააქტიურებული წყლის გადაღვრა) – ახალი საფრთხე;
- ქვედა დასაწრეტი გასასვლელის სრული გახსნის შემთხვევაში (წყალსაცავში წყლის დონე უნდა შემცირდეს) წყლის დონემ შეიძლება გამოიწვიოს წყალდიდობა.
- ნაკლებად სავარაუდოა მიკროკლიმატის ცვლილება და წყლით გადამდები დაავადებების გავრცელება.

> During construction: risk of accidents due to project traffic

> During operation: reduction of downstream flood risk due to reservoir storage capacity. In very unlikely and exceptional situations however:

- Risk of sudden elevation of water level downstream of dam (opening of bottom outlet, landslide in reservoir activates spillway) – New danger.
- If bottom outlet fully opened (reservoir level must be lowered), water level might generate floods. Downstream powerhouse in case of maximum flood
- Micro-climate change and waterborne diseases unlikely to happen

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 31

თემის ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება: შემარბილებელი ღონისძიებები

Community health & safety: mitigation measures

> ალტერნატიული პროექტი გზებისთვის, რათა თავიდან ავიცილოთ სოფლების გადაკვეთა და საგზაო მოძრაობის მართვის გეგმა;

> დამატებითი კვლევები კაშხალში პროექტით გამოწვეული წყალდიდობის რისკების გამო;

> დაცვა წყალდიდობისგან (საჭიროების შემთხვევაში);

> სამოქმედო გეგმა საგანგებო სიტუაციების დროს:

- სირენები, ნიშნები, პროცედურები (შიდა და გარე)
- საზოგადოების ინფორმირების კამპანია
- ადგილობრივ ხელისუფლებასა და გადაუდებელ სამსახურებთან ურთიერთქმედება.

> Alternative design for roads to avoid crossing villages + Traffic Management Plan

> Additional studies on flood risks due to Project downstream of the dam due to Project

> Floods protection when/if required

> Emergency Action Plan:

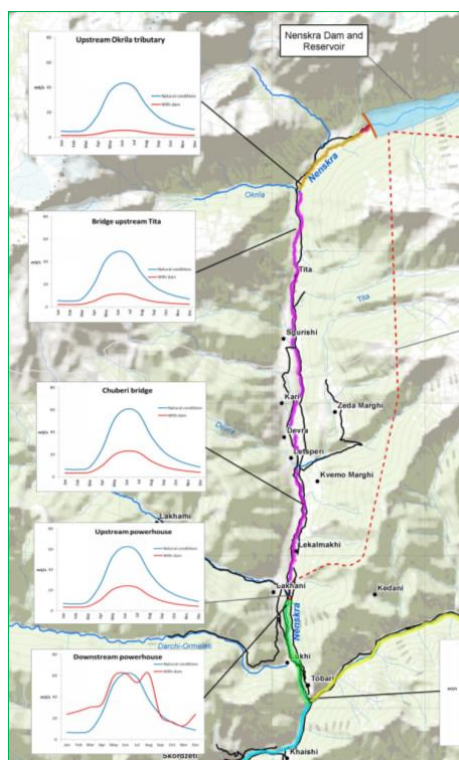
- Sirens, signs, procedures (internal and external)
- Community awareness campaign
- Interface with local authorities and emergency services.

დასაქმება/Jobs

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

- > მშენებლობის დროს, ადგილზე შეიქმნება მინიმუმ 140 სამუშაო ადგილი, რაც შეეხება მესტიის მუნიციპალიტეტის მაცხოვრებლებს.
- > ჰესის ექსპლუატაციის დროს: ადგილობრივი სამუშაო ადგილების მაქსიმალური რაოდენობა შეადგენს 20 -40 პოზიციას.
- > დასაქმების უზრუნველყოფის პროგრამა და პოლიტიკა განისაზღვრება კონსულტაციების შემდეგ საფეხურზე.
- > During construction, a minimum of 140 local jobs will be created, defined as people residing in Mestia Municipality.
- > During operation: Local jobs would be limited to 20 – 40 positions maximum.
- > Applications policy to be communicated in next step of consultations

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 33

ჰიდროლოგიური ცვლილებები

Hydrological changes

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

- > მდინარე ნენსკრას მნიშვნელოვნად შემცირებული დინების დონე (ხარჯი) კაშხალსა და სადგურს შორის. საშუალოდ:
 - საბაზისო ხაზის 5-15% მდინარე ოკრილამდე (ხარჯი: 0,85 მ³/წმ)
 - საბაზისო ხაზის 25% - 40% მდინარე ოკრილიდან ელექტროსადგურამდე
- > მდინარე ნენსკრას დინების გაზრდილი ხარჯი ელექტროსადგურიდან მდინარე ენგურამდე დეკემბრიდან მარტამდე პერიოდში.
- > Significantly reduced flow rates in Nenskra River between dam and powerhouse. In average:
 - 5-15% of baseline down to Okrili River (environmental flow: 0.85 m³/s)
 - 25% to 40% of baseline from Okrili River down to Powerhouse
- > Increased flow rates in Nenskra River from powerhouse to Enguri River from December to March.

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 34

ცვლილებები მდინარის წყლის ხარისხში

Change in river water quality

- > წყლის ხარისხი წყალსაცავში სავარაუდოდ რამდენადმე გაუარესდება რეზერვუარის ავსებიდან პირველი 3 წლის განმავლობაში.
- > გავლენა აისახება მდინარე ნენსკრას ხარისხზე (წყალში გახსნილი ჟანგბადი, ნუტრიენტები) კაშხლიდან დინების ჩაყოლებაზე პირველი 3 წლის განმავლობაში:
 - კაშხლიდან ოკრილის შესართავამდე (3,4კმ), რადგან ხდება წყლის ნაკადის შემცირება სანიტარულ ხარჯამდე
 - ჰესის ქვემო დინებაში ტურბინებში გავლილი წყლის გამო
- > არ არის მოსალოდნელი ზემოქმედება სასმელი წყლის ხარისხსა და რაოდენობაზე თემებისთვის.
- > Reservoir water quality expected to be degraded the first 3 years of operation after reservoir filling.
- > Will impact Nenskra river quality (dissolved oxygen, nutrients) downstream of the dam the first 3 years of operation:
 - From dam to Okrili confluence because of environmental flow release
 - Downstream of powerhouse through turbinated waters
- > No predicted impact on drinking water quality and quantity for communities

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 35

წყლის ხარისხზე შემარბილებელი ღონისძიებები

Mitigation measures for water quality

- > მშენებლობის დროს გარემოში ნარჩენების ნებისმიერი დაცლა შესაბამისობაში მოვა ეროვნულ სტანდარტებსა და ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის რეკომენდაციებთან;
- > რეზერვუარის ავსებიდან პირველი წლების მანძილზე განხორციელდება:
 - მცირე ნაკადების დინების მონახაზის შეცვლა კაშხლიდან ქვემოთ
 - წყალსაცავის მართვა (გარემოში დაცლა ან წყლის გაშვება)
 - წყლის ხარისხის მონიტორინგი.
- > During construction, any discharges to the natural environment will be in accordance with national standards and WHO recommendations
- > During first years following reservoir filling:
 - Change of design for the diversion of small stream downstream of the dam
 - Reservoir management (environmental flow or spillway)
 - Water quality monitoring.

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 36

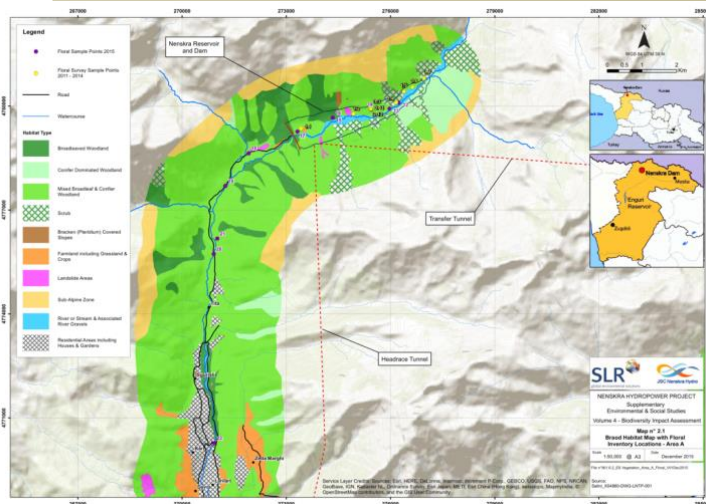
მთავარი ბიომრავალფეროვნების საკითხებში

Biodiversity baseline

- > მურა დათვის საქმიანობის მკაფიო ნიშნები პროექტის ზონაში წყალსაცავისთვის შემოთავაზებულ ტერიტორიაზე;
- > თუკი მდინარე ნენსკრაში კიდევ არსებობს წავი, მისი სიმჭიდროვე, სავარაუდოდ, ძალიან მცირეა;
- > წყალსაცავის ტერიტორიაზე: დამურას 7 სახეობა, მაგრამ საკვების არსებობის გამო მეტია ქვედა ნენსკრას ხეობაში; არაა გამოქვამულთა სისტემები ბინადრობისათვის, თუმცა დამურები ბინადრობენ ხეებზე;
- > ფრინველებიდან წარმოდგენილია ფართოდ გავრცელებული სახეობები. გადამფრენ ფრინველთა მთავარი მარშრუტები მდებარეობს დასავლეთით.
- > Clear signs of brown bear activity in the project area around the proposed reservoir area
- > If otter still present on the Nenskra river, likely to be at very low density
- > Reservoir area: 7 bat species recorded but more bats in lower Nenskra valley for foraging, no cave systems for hibernation but bat roosting habitat in trees.
- > Birds present are commonly occurring species. Main migratory flyways situated to the west.

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 37

მცენარეული საფარი/Vegetation

- > წყალსაცავის ტერიტორიის ორი ჰაბიტატი, წიფლის ტყეები და მუქი წიწვოვანი ტყეები, პოტენციურად მაღალი საკონსერვაციო ღირებულებისა.
- > თუმცა:
 - ფართოდ გავრცელებულია დიდი კავკასიონის რეგიონში
 - დეგრადირებულია ტყის კაფისა და საძოვრებად გამოყენების გამო
- > Two habitats of potentially high conservation value in the reservoir: beech forests and dark coniferous forest
- > But:
 - Widespread in greater Caucasus
 - Degraded because of logging and grazing

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 38

ზემოქმედება ბიომრავალფეროვნებაზე

Impact on biodiversity baseline

- > მუშაობის და ფრინველების სახეობებისთვის არაა ნაპარაუდები მნიშვნელოვანი ზემოქმედება;
- > დაზარალება დათვების გამოკვების არეალი, თუმცა უმნიშვნელოდ;
- > მცენარეული საფარის 3,6კმ² ფართობი პირდაპირი ზემოქმედების ქვეშ მოექცევა, აქედან 2,6კმ² – მუდმივი: გავლენა მნიშვნელოვანია სახეობების მთლიანი დანაკარგის გათვალისწინებით.
- > For mammal and bird species no significant impacts were predicted
- > Bear foraging areas will be affected, though not significantly.
- > 3.6km² of vegetation directly affected out of which 2.6km² permanently: significant impact regarding total habitat loss.

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 39

შემარბილებელი სტრატეგია ბიომრავალფეროვნებისთვის

Mitigation strategy for biodiversity

- > წყალსაცავის ტერიტორიაზე დამუშავების და ბუკიოტის გავრცელებაზე ინფორმაციის მიწოდების გამო ჩატარდება შემდგომი კვლევები.
- > ფულადი სახით კომპენსაცია გაიცემა შემოთავაზებული დაცული ტერიტორიების ან ველური ბუნების შენარჩუნებისათვის. არასამთავრობო ორგანიზაცია ატარებს საგანმანათლებლო პროგრამებს, რათა შეამციროს ნადირობა.
- > საკომპენსაციოდ რეკომენდებულია ტყის დარგვა.
- > მშენებლობისას დროებით დაკავებული და მცენარეული საფარისგან გაწმენდილი უბნების რეკულტივაცია – შემდგომი მოვლის პროგრამით.
- > Due to lack of information on bat species within the reservoir area and the distribution of the Boreal owl, further surveys will be conducted.
- > Compensation in the form of monetary donations to the proposed Protected Areas or other wildlife NGO operating in education program to reduce hunting pressure
- > Compensatory forest planting has been recommended
- > Rehabilitation of all temporary areas cleared for construction purpose + after care program

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 40

მდინარის თევზის გავრცელების ადგილები

River Fish habitat

- > თევზის ერთადერთი აღმოჩენილი სახეობა, სავარაუდოდ, არის ენგურის კაშხლის გამო ზღვაზე გასასვლელს მოკლებული მდინარეში მცხოვრები შავი ზღვის კალმახი.
- > შეიძლება იყოს შავი ზღვის ორაგული (*Salmo labrax*); თუმცა დადასტურებისთვის საჭიროა დნმ-ის ანალიზი.
- > მდინარე ნენსკრაზე ქვირითის დაყრის პოტენციური ადგილები შეინიშნება მხოლოდ შემოთავაზებული კაშხლისა და წყალსაცავის ზემოთ დინებაში: ნენსკრას კალმახის პოპულაცია ამჟამად ნარჩუნდება ახალგაზრდა კალმახების წყალსაცავის/ზედა დინების მონაკვეთებიდან ქვემო დინებაში მიგრაციის ხარჯზე.
- > The single species of fish observed is considered most likely to be the riverine form of the Black Sea trout, land locked as a result of the Enguri Dam.
- > Could be *Salmo labrax*; however confirmation of this through DNA analysis is sought.
- > On the Nenskra River, potential spawning habitat was noted upstream of the proposed dam and reservoir areas only: Nenskra trout population presently supported by downstream migration of young trout from reservoir/upstream areas.

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 41

მდინარეში გავრცელების ზონების რუკაზე ასახვა

River habitat mapping

Habitat Type

	გავრცელება ხარისხი 1	Holding area Grade 1
	გავრცელება ხარისხი 2	Holding area Grade 2
	გავრცელება ხარისხი 3	Holding Area Grade 3
	გამოზრდის ზონა ხარ.1	Nursery Area Grade 1
	გამოზრდის ზონა ხარ.2	Nursery Area Grade 2
	გამოზრდა/გავრც-ბა ხარ.2	Nursery/Holding Grade 2
	ქვირითობა ხარისხი 1	Spawning Grade 1
	ქვირითობა ხარისხი 2	Spawning Grade 2

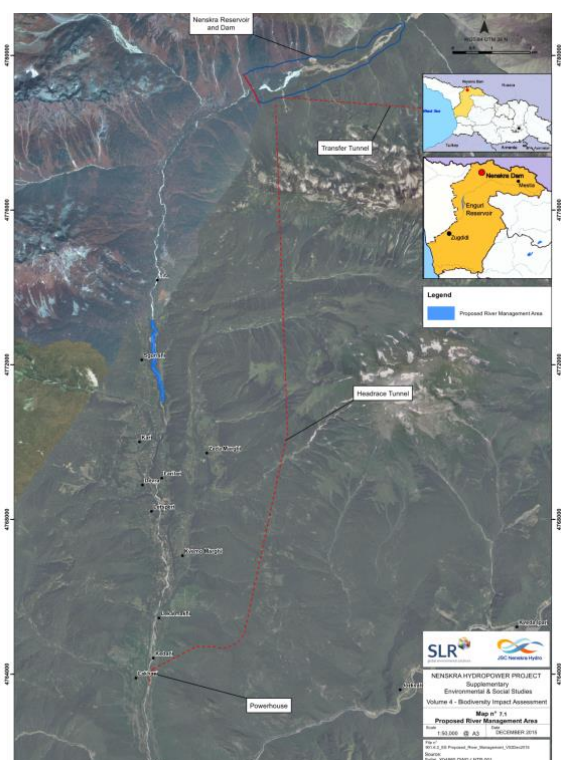
Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 42

მდინარის თევზის გავრცელების ზონები – ზემოქმედება

River Fish habitat – Impact

- > პროექტის გამო შეწყდება თევზის მიგრაცია კაშხლიდან დაბლა. ნაკლებად სავარაუდოა ის ჩაანაცვლოს მდინარე ენგურიდან მიგრაციამ კაშხლიდან მაღლა დინებაში.
- > არ არის ნავარაუდები თევზსავალის მოწყობა ნენსკრას კაშხალზე – უშედეგოა 130მ სიმაღლის ობიექტის არსებობისას.
- > რადგან კაშხლის ქვემო ტერიტორიებზე ვერ მოიძებნა გამრავლებისათვის შესაფერისი ზონები, შემარბილებელი ღონისძიებების გარეშე, მშენებლობის შემდეგ მიგრაციის შეცვლილი ხასიათის გამო, დროთა განმავლობაში შეიძლება შემცირდეს კალმახის რაოდენობა მდინარე ნენსკრას დინებაში კაშხლის ქვემოთ.
- > Project will stop downstream fish migration. Upstream migration from Enguri River unlikely to compensate.
- > No fish pass is proposed for the Nenskra dam - inefficient for a 130m high structure.
- > Without mitigation measures, since no suitable spawning areas were identified downstream of the dam, altered migration pattern could reduce the Salmo population over time, post construction, in the Nenskra River downstream of the dam.

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 43

მდინარის თევზის გავრცელების ზონები – შერბილება

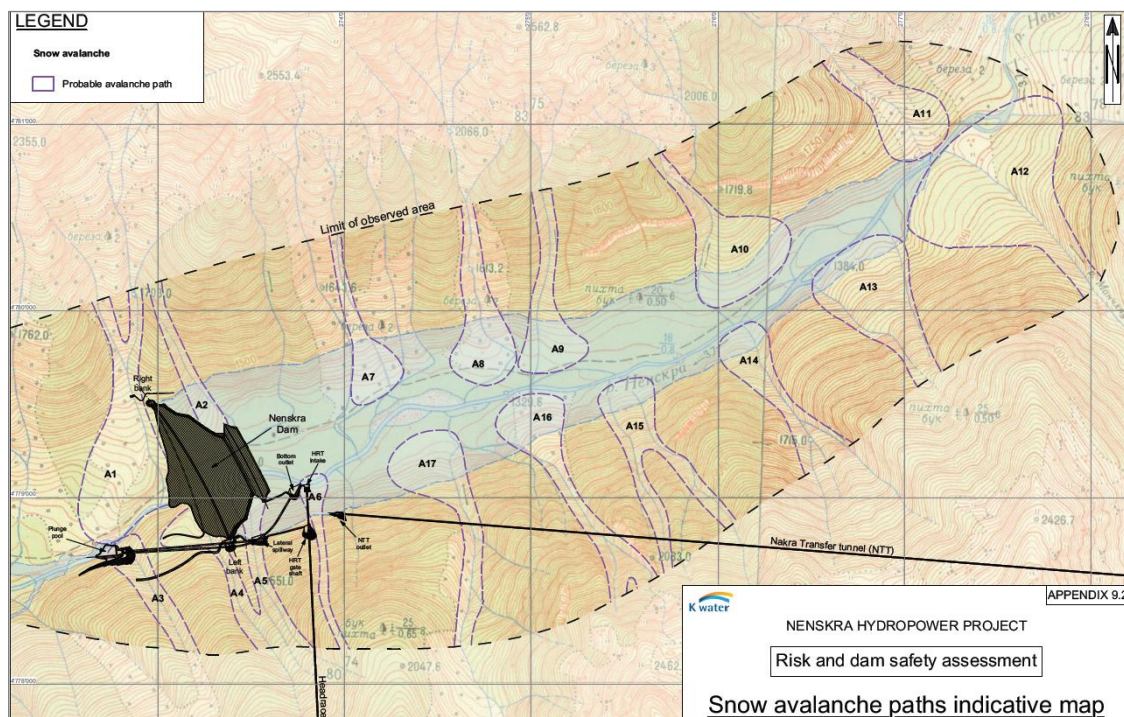
River Fish habitat – Mitigation

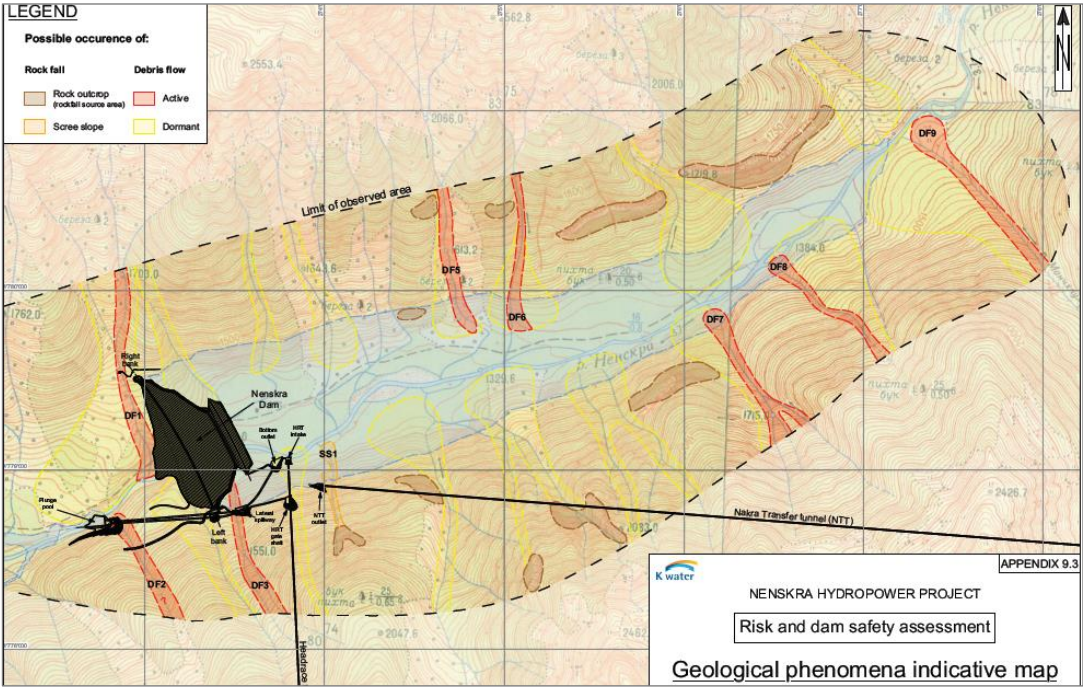
- > მდინარის ღონის და დინების სიჩქარის ცვლილებამ შეიძლება სარგებლობა მოუტანოს თევზის პოპულაციას მდინარის ზოგიერთ მონაკვეთზე.
- > 2 კმ სიგრძის მონაკვეთი სფურიშთან ახლოს შესაძლოა გამოდგეს საქვირითე უბნად.
- > მდინარის ამ მონაკვეთზე განხორციელდება კალმახის საქვირითე უბნის ჩამოყალიბების ხელშეწყობი ღონისძიებები.
- > Change in river levels and flow velocity could be of benefit to fish populations in some sections of the river.
- > Close to Sgurishi, section of 2km that could become a spawning area
- > This section of river will be managed as a spawning/nursery ground for trout.

კაშხლის უსაფრთხოების შეფასება / Dam Safety Assessment

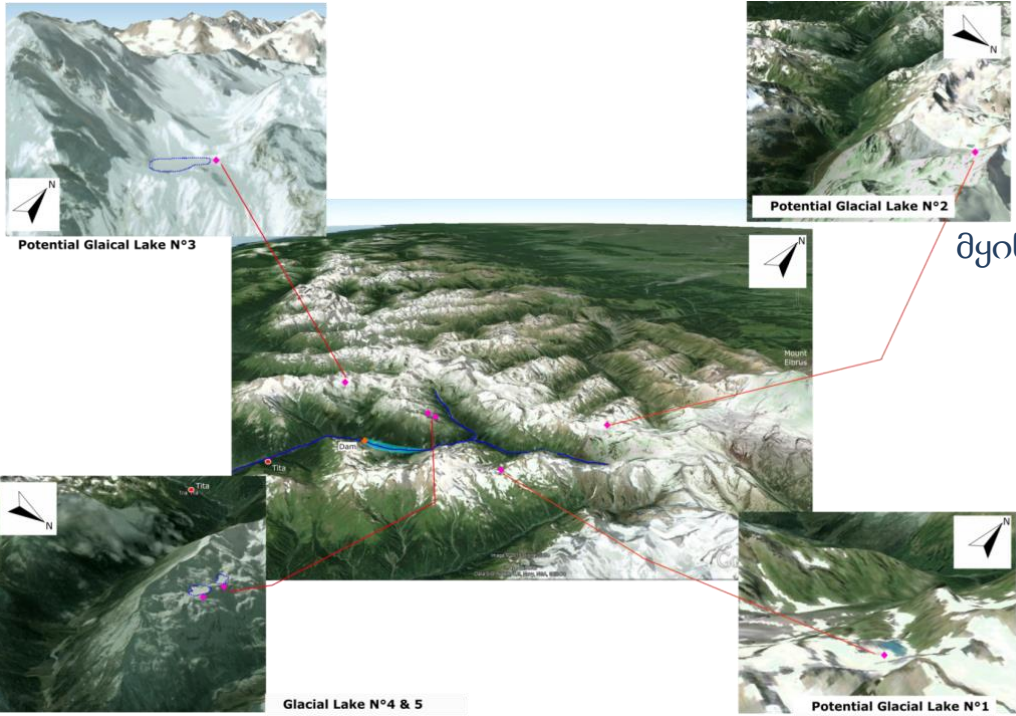
- > დამატებითი რისკების შეფასება გაკეთდა 2015 წლის ოქტომბერში:
კაშხლის/წყალსაცავის პროექტი უნდა ითვალისწინებდეს სავარაუდო რისკებს, რაც დაკავშირებულია მთიანი რეგიონისთვის დამახასიათებელ ბუნებრივ კატასტროფულ მოვლენებთან, როგორიცაა თოვლის ზვავი, ღვარცოფი.
- > კაშხლის პროექტის დეტალური მომზადება დაეფუძნება შემდეგ ბუნებრივ რისკებს:
 - მოვარდნილი ზვავის, მეწყრის ან ღვარცოფის გამო კაშხლის გარღვევა
 - მყინვარული ტბის დატბორვის გამო კაშხლის გარღვევა
 - წყალსაცავით ინდუცირებული სეისმურობა
 - წყლის დამცლელი გვირაბის გადაკეტვით გამოწვეული კაშხლის გარღვევა
- > Additional risk assessment made in October 2015: Dam-reservoir exposed to very plausible risk scenarios associated with natural hazards that are typical for mountainous areas- Snow avalanches, debris flow.
- > Detailed dam design under preparation will be based on the following natural risks:
 - Risk of dam rupture due to avalanche, landslide or debris flows impacting the dam
 - Risk of dam rupture due to Glacial Lake Outburst Flood
 - Risks associated with Reservoir Triggered Seismicity
 - Risk of dam rupture due to blocking of spillway tunnel

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 45

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

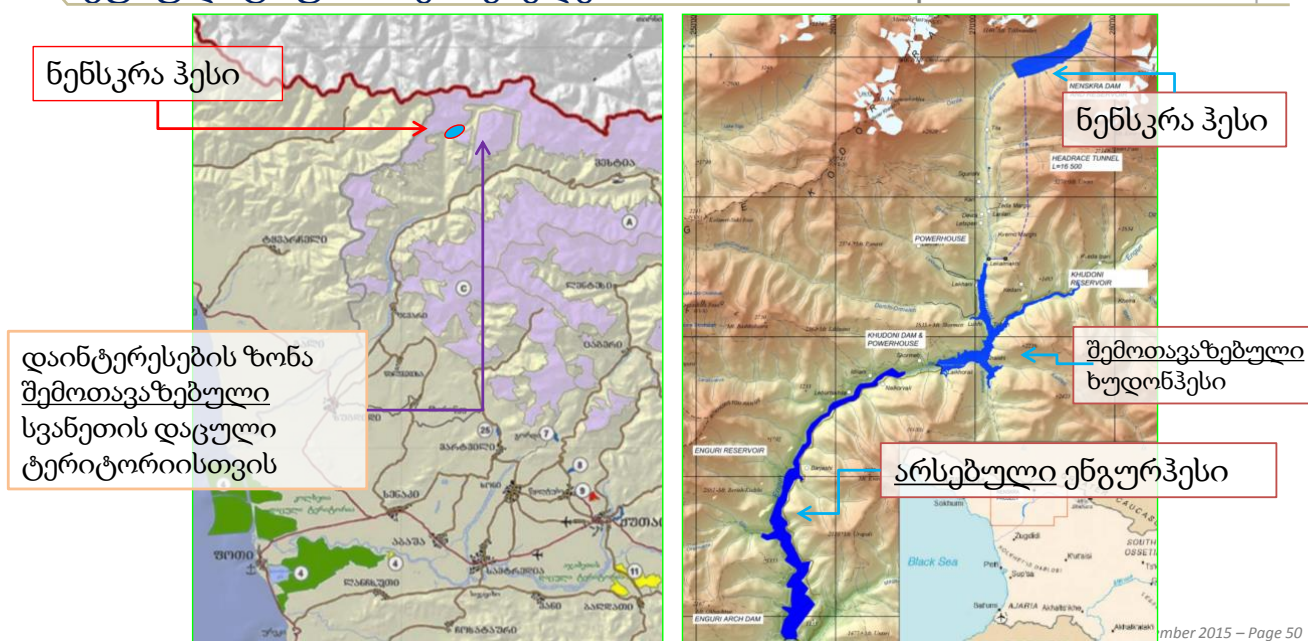
Meeting
Project
Impacts
Next Steps

კაშხლის უსაფრთხოების გაზრდა / Dam Safety Mitigation

- > კაშხლის დიზაინი ეფუძნება კაშხლის უსაფრთხოების თვალსაზრისით ყველაზე მისაღებ ტექნოლოგიებს პროექტის სპეციფიკური გარემოებების გათვალისწინებით.
- > ზედა ბიეფში დაგეგმილია დამატებითი კვლევები, რათა შეიმუშავონ კაშხლის დაცვის დამატებითი ღონისძიებები.
- > განხორციელდება კაშხლის ფიზიკური და ციფრული მოდელირება საიმედოობის შემდგომი დემონსტრირებისთვის.
- > დაინიშნა დამოუკიდებელ ექსპერტთა ჯგუფი ჰესის უსაფრთხოებისთვის, რომელიც განიხილავს კაშხლის უსაფრთხოების ყველა ასპექტს (გეოლოგია, სეისმოლოგია, ზუნებრივი რისკები, წყალდიდობა, კაშხლის სტრუქტურული და ოპერატიული უსაფრთხოება, საზოგადოებრივი უსაფრთხოება) მთავარი მშენებლობის დაწყებამდე.
- > კაშხლის რღვევის შემთხვევისთვის მორგებულია საგანგებო სიტუაციის სამოქმედო გეგმა.
- > Dam design based on most appropriate technologies in terms of dam safety taking into account the project-specific circumstances
- > Additional studies in the upper watershed are planned to design additional dam protection measures
- > Physical and numerical modelling of the dam will be done to further demonstrate robustness
- > Independent Panel of Experts for Dam safety has been appointed – Will review all aspects of dam safety (Geology, Seismology, Natural hazards, Floods, Dam structural and operational safety, Public safety) before the main construction starts.
- > Emergency Action Plan adapted to dam rupture scenario

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 49

კუმულატიური ზემოქმედება/Cumulative Impacts

December 2015 – Page 50

კუმულატიური ზემოქმედება/Cumulative Impacts

- > კუმულატიური ზემოქმედება: თუ ნენსკრა ჰესის ნავარაუდები მავნე ზემოქმედება გაიზრდება სხვა წარსული ან მომავალი პროექტების განხორციელების შედეგად.
- > არ არსებობს მავნე კუმულატიური ეფექტი ნენსკრა ჰესს, ხუდონჰესსა და შემოთავაზებულ ნაკრძალის პროექტს შორის: ბიომრავალფეროვნებაზე, წყლის ხარისხსა და მიკროკლიმატზე ზემოქმედების თვალსაზრისით და ქვემო ნაკადის ჰიდროლოგიური მახასიათებლების ცვლილების შედეგების თვალსაზრისით.
- > სოციალურ ასპექტებზე კუმულატიური ზემოქმედება დაკავშირებულია სოციალური საქმიანობის პოტენციურ სირთულეებთან ლიცენზირების განხორციელებისას, თუ განსახლების და კომპენსაციის პროცესები ნენსკრას და ხუდონის ჰიდროელექტროსადგურებს შორის არ არის თანმიმდევრული.
- > Cumulative impact = if predicted impacts of Nenskra HPP are worse with implementation of other past or future projects.
- > No adverse cumulative effects between Nenskra HPP, Khudoni HPP and proposed Protected Area on: biodiversity, water quality, micro-climate-change and downstream hydrology impacts.
- > Cumulative effects on social aspects relating to potential difficulties to social license to operate if resettlement or compensation processes between Nenskra and Khudoni HPPs are not consistent.

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 51

შემდეგი ნაბიჯები/Next Steps

შემდეგი ნაბიჯები/Next Steps

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

- > დამატებითი გარემოსდაცვითი და სოციალური კვლევები და აქ მოყვანილი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება:
 - > დასრულებული და თარგმნილი ქართულ ენაზე;
 - > ხელმისაწვდომი სოფელში, ინტერნეტში და კვლავ განიხილება ჭუბერში 2016 წლის აპრილ-მაისში.
- > 2016 წელს თანდათან გაიზრდება დაქირავებული მუშახელის და კომპანია JSCNH პერსონალის რაოდენობა და შესაბამისად დაჩქარდება სამშენებლო ბანაკების მოწყობა. რეგულარულად მოეწყობა საინფორმაციო შეხვედრები სოფლის მაცხოვრებლებთან.
- > გასაჩივრების მექანიზმი საშუალებას აძლევს დაზარალებულ პირებს გადაჭრან თავისი პრობლემები, შემუშავების სტადიაშია – ადგილობრივი გასაჩივრების კომიტეტების შექმნა.
- > Supplementary environmental and social studies, with associated mitigation measures will be:
 - > finalized and translated into Georgian
 - > made available in the village, on the web, and discussed again in April-May 2016 in Chuberi
- > Physical presence of workers and JSCNH will ramp up with the construction of the camps in 2016: regular information meetings with villagers representatives will be organized.
- > Grievance mechanism allowing affected persons to escalate their concern is being finalized – Creation of Local Grievance Committees.

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 53

საზოგადოებასთან ურთიერთობა/Community Liaison

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

- > საზოგადოებასთან ურთიერთობის სპეციალისტები უკვე ოფიციალურად დანიშნა კომპანიამ JSCNH:
 - ჭუბერი: გიორგი ანსიანი – ტელ.: 574 900 066
 - ნაკი: როდამ გვარმიაი – ტელ.: 599 855 543
- > როლი:
 - გააცნონ სოფლის მაცხოვრებლებს პროექტის ნებისმიერი ასპექტი
 - კომპანიის JSCNH ინფორმირება სოფლის მაცხოვრებლების მიერ პროექტის საქმიანობასთან დაკავშირებული წამოწეული ნებისმიერი საკითხის თაობაზე
- > JSCNH საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი თეიმურაზ კოპაძე
- > Community Liaison Officers have been formally appointed by JSCNH:
 - In Chuberi: Giorgi Ansiani – Tel.: 574 900 066
 - In Naki: Rodam Guarmiani – Tel.: 599 855 543
- > Role:
 - Inform villagers on any aspects of the project
 - Inform JSCNH on any issues raised by villagers regarding the project activities
- > JSCNH Community Relation Manager is M. Teimuraz Kopadze.

Nenskra HPP – Public Meeting in Chuberi – December 2015 – Page 54

ნენსკრა ჰესის პროექტი
გარემოსდაცვითი & სოციალური
საკითხები
ნაკი
17 დეკემბერი, 2015

შემოთავაზებული დღის წესრიგი/Proposed Agenda

- > რისთვის ტარდება ეს შეხვედრა და ვინ ვართ ჩვენ?
- > ნენსკრას პროექტის განახლებული განსაზღვრება;
- > მოსალოდნელი სოციალური და გარემოზე ზემოქმედება და შემოთავაზებული შემარბილებელი ღონისძიებები;
- > სხვა პროექტებთან ერთად მოხდენილი კუმულაციური (ჯამური) ზეგავლენა;
- > შემდეგი ნაბიჯები და საკონტაქტო ინფორმაცია;
- > შეკითხვები და პასუხები.

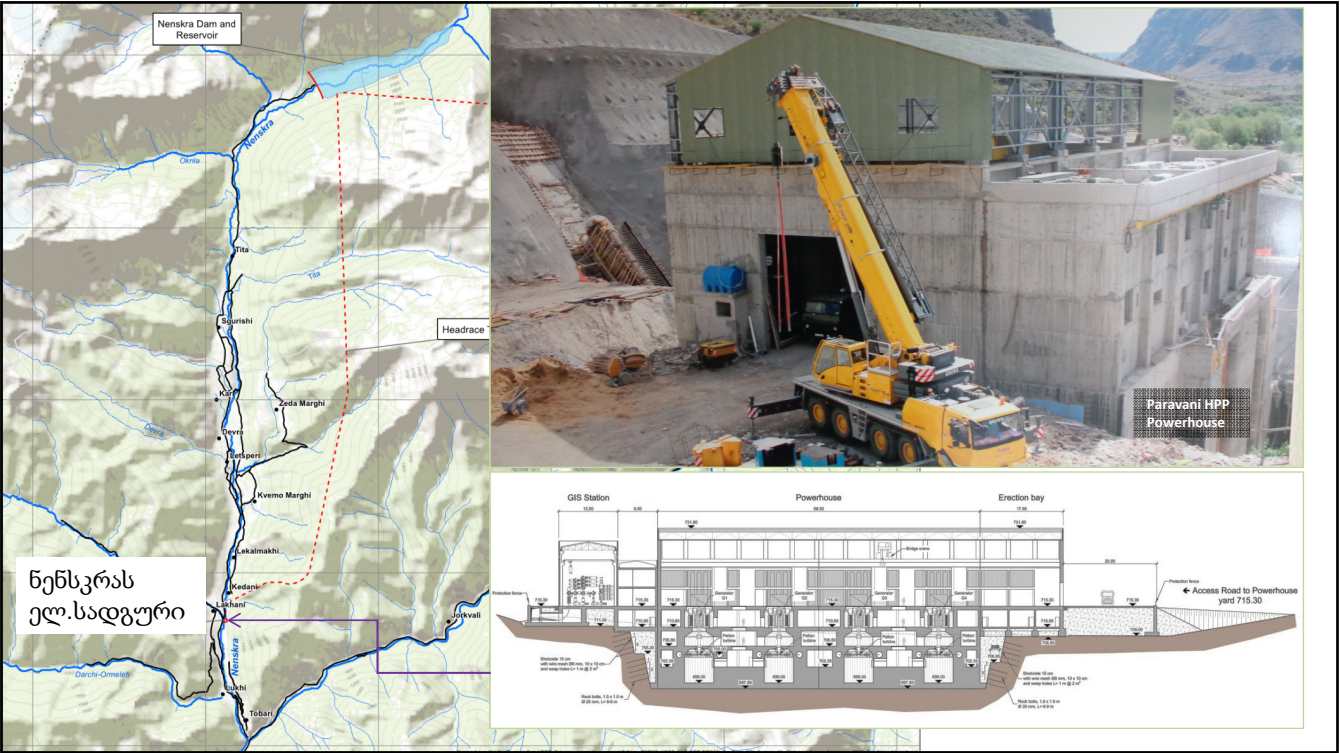
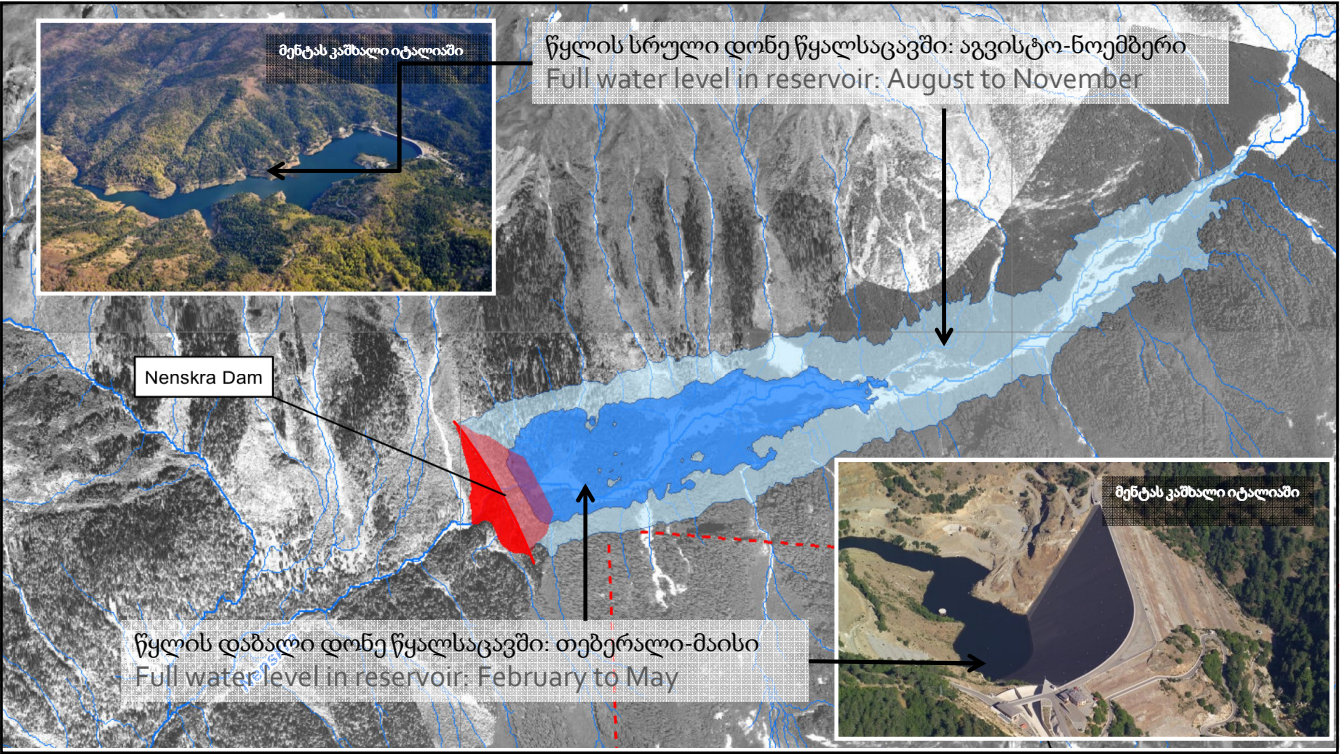
- > Why this meeting and who are we ?
- > Update on project definition
- > Predicted social & environmental impacts and proposed mitigation
- > Next steps and contact details
- > Questions and answers

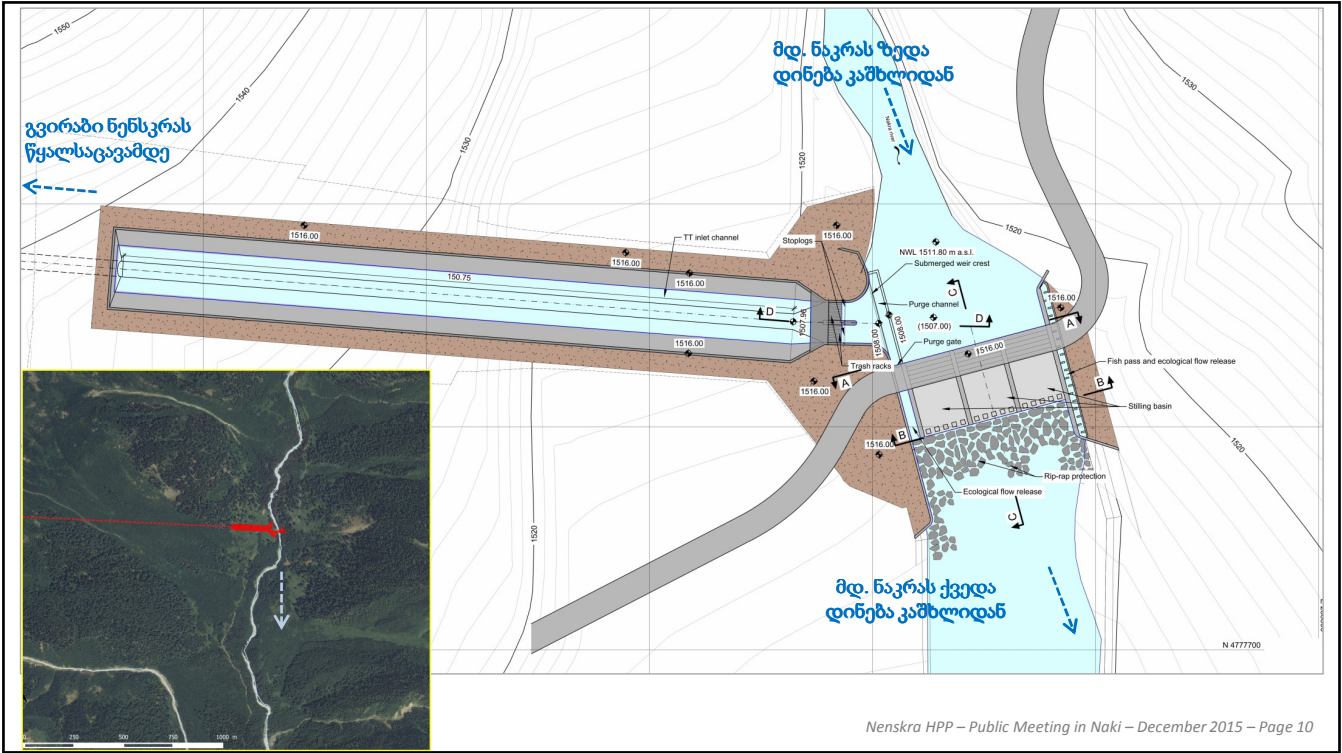
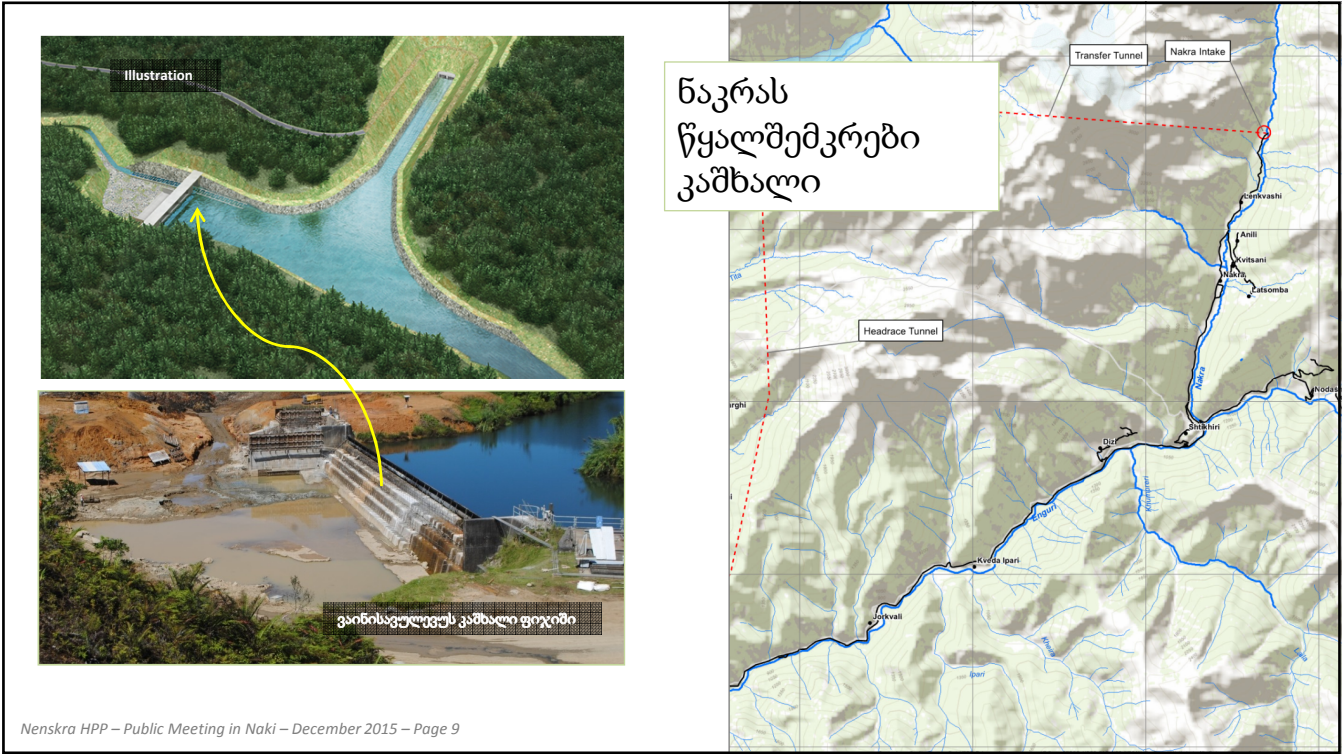
ჩვენი ვინაობა და აქ ყოფნის მიზანი

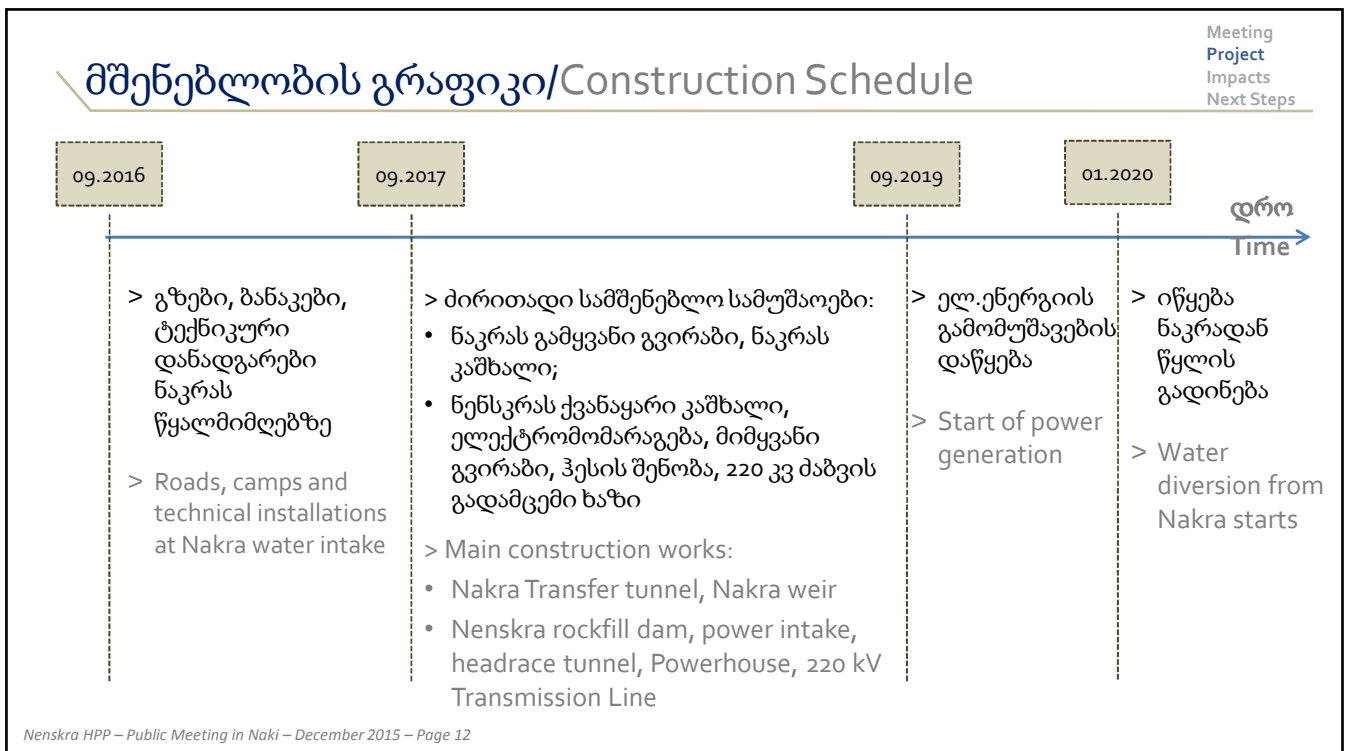
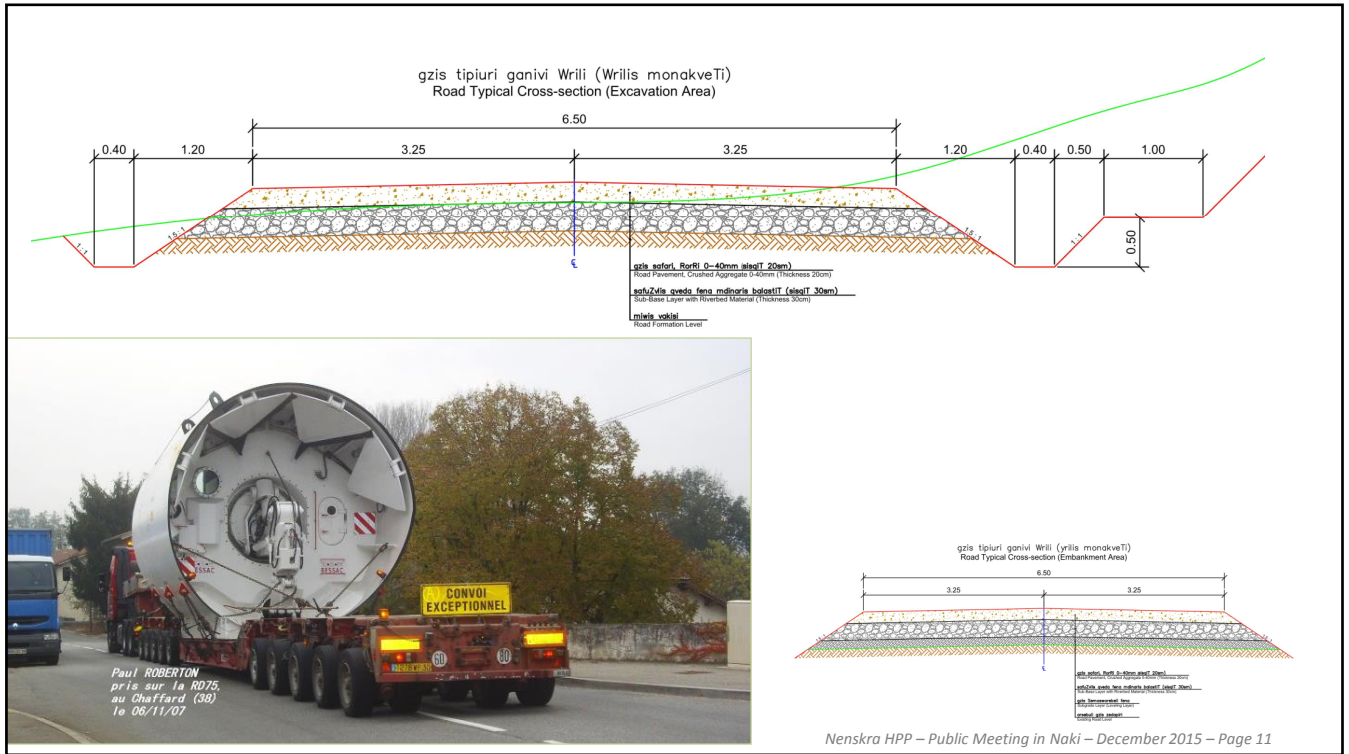
Why-who are we here ?

ჩვენი ვინაობა და აქ ყოფნის მიზანი / Why-who are we here ?

- > 2015 წლის ივნისში ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ბოლო საჯარო მოსმენებს მოჰყვა: მშენებლობის დაწყება, საერთაშორისო კრედიტორების ჩართვა, დამატებითი გარემოსდაცვითი და სოციალური კვლევები.
- > დღეს: გარემოსდაცვითი და სოციალური შესწავლების შედეგების გაზიარება და შემარბილებელი ღონისძიებების განხილვა.
- > მიმდინარე კონსულტაციების პროცესი: წერილობითი დოკუმენტები ხელმისაწვდომი იქნება ქართულ ენაზე.
- > ჩვენ ვართ: JSCNH (საპროექტო კომპანია), ADB (კრედიტორები), SALINI (სამშენებლო კონტრაქტორი), ხელისუფლების წარმომადგენლები, SLR (კონსულტანტები გარემოსდაცვით და სოციალურ საკითხებში).
- > Since last public hearings in June 2015 with ESIA: Construction started + International Lenders involved + Additional environmental & social studies
- > This meeting: share findings of E&S studies and discuss mitigation measures.
- > On-going consultation process: written documents will be made available in Georgian
- > We are: JSCNH (Project Company), ADB (Lenders), SALINI (Construction contractor), Government representatives, SLR (E&S advisers).

პროგნოზირებული ზემოქმედება

Predicted impacts

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

თემის ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება

Community health & safety

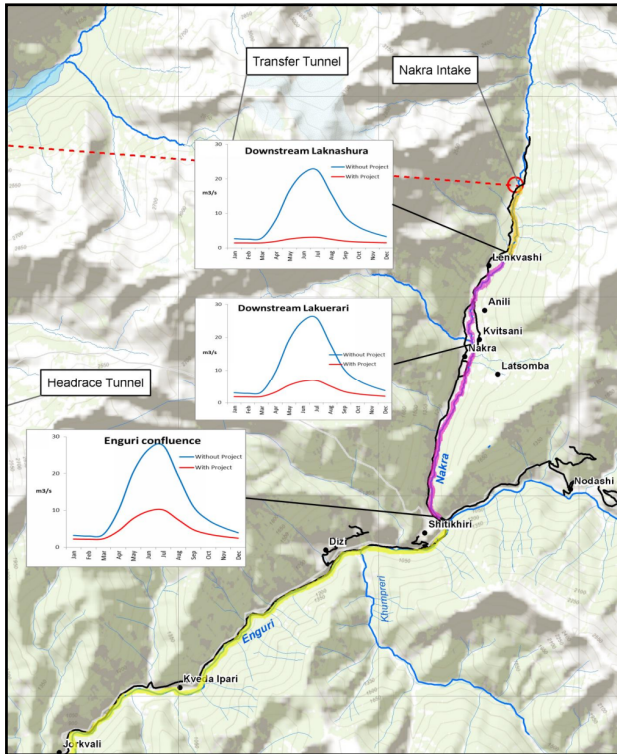
Meeting
Project
Impacts
Next Steps

ჰიდროლოგიური ცვლილებები

Hydrological changes

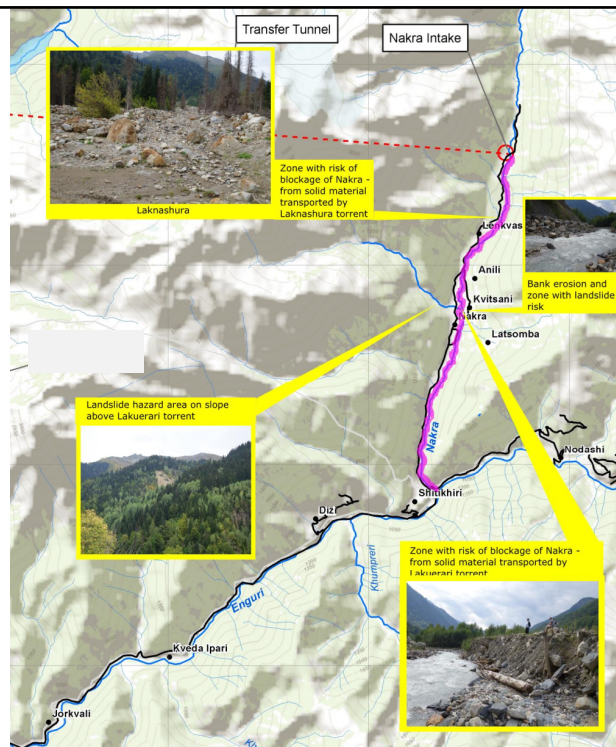
- > მდინარე ნენსკრას მნიშვნელოვნად შემცირებული დინების დონე კაშხალსა და სადგურს შორის.
საშუალოდ:
 - საბაზისო ხაზის 5-15% ლეკვერარის შესართავამდე (ხარჯვა: 1,2 მ³/წმ);
 - საბაზისო ხაზის 25%-40% ლეკვერარის შესართავიდან მდინარე ენგურამდე;
 - არ არის ნავარაუდები მდინარის წყლის ხარისხის ცვლილება.
- > Significantly reduced flow rates in Nenskra River between dam and powerhouse. In average:
 - 15-25% of baseline down to Lekverari confluence (environmental flow: 1.2 m³/s)
 - 25% to 40% of baseline from Lekverari confluence to Enguri River
- > No predicted change in river water quality

Nenskra HPP – Public Meeting in Naki – December 2015 – Page 15

ლახნაშურა
ღვარცოფით
დაბლოკვის ზონა

ლეკვერარის
ღვარცოფის
ზემოთ
ფერდობებზე
მეწყერსაშიში
ზონა

სანაპიროს
ეროზია და
მეწყერსაშიში
ზონა

ლეკვერარის
ნაკადით
დაბლოკვის ზონა

Naki – December 2015 – Page 16

ცვლილებები ნაკრას კალაპოტის გამტარუნარიანობაში

Changes to the Nakra riverbed load capacity

- > მყარი მასალის შემცირებული გადაადგილება მდინარე ნაკრადან ენგურამდე.
- > ზოგადი ტენდენცია: მაისიდან აგვისტომდე მყარი მასალის უდიდესი მოცულობა, რომელიც შეიძლება გადაადგილდეს:
 - ლეკვერარის შესართავამდე: დიამეტრი 5 სმ (14 სმ საბაზისო ხაზიდან).
 - ლეკვერარის შესართავიდან ქვემოთ ენგურის შესართავამდე: დიამეტრი 7 სმ (14 სმ საბაზისო ხაზიდან).
- > მხოლოდ დიდ წყალდიდობას შეუძლია დიდი ლოდების გადაადგილება.
- > Reduced solid material transport capacity in Nakra River up to Enguri River.
- > General trend: from May to August, largest solid material that can be moved:
 - > Down to Lekverari confluence : diameter of 5 cm (cf. 14 cm baseline).
 - > Lekverari confluence down to Enguri Confluence: diameter of 7 cm (cf. 14 cm baseline).
- > Only large floods could transport larger boulders

ნაკადის უსაფრთხოება

Downstream safety

- > ნაკრას დინების (მაქს. 46 მ³/წმ) გადატანა ნენსკრაში დაიცავს სოფელ ნაკრას ყველაზე ხშირი წყალდიდობებისგან.
- > ნაკრას მომავალმა ნაკადმა შესაძლოა ვერ ჩარეცხოს ქვემო დინებში მყარი მასალა, რომელიც ნაკრაში შემოდის ლახნაშურა და ლეკვერარის შენაკადებით. შესაძლოა შეიქმნას ბუნებრივი კაშხალი.
- > წარმოადგენს წყალდიდობის რისკს ადგილობრივი თემებისთვის: თუ ასეთი ბუნებრივი კაშხალი შეიქმნება და შემდეგ ადიდდება მდინარის ჰიდრაულიკური დატვირთვის გამო, წყალი შენარჩუნდება ზედა დინებაში.
- > Transfer of Nakra river flow (46 m³/s max) to Nenskra will protect Nakra village from most frequent flood events.
- > Planned Nakra ecological flow will not be able to flush downstream solid material that enters the Nakra transported by the Laknashura and Lekverari tributaries. Possible creation of a natural dam.
- > Represents a flood risk for local communities: if any such natural dam were to be created and then burst because of the hydraulic load of river water retained upstream.

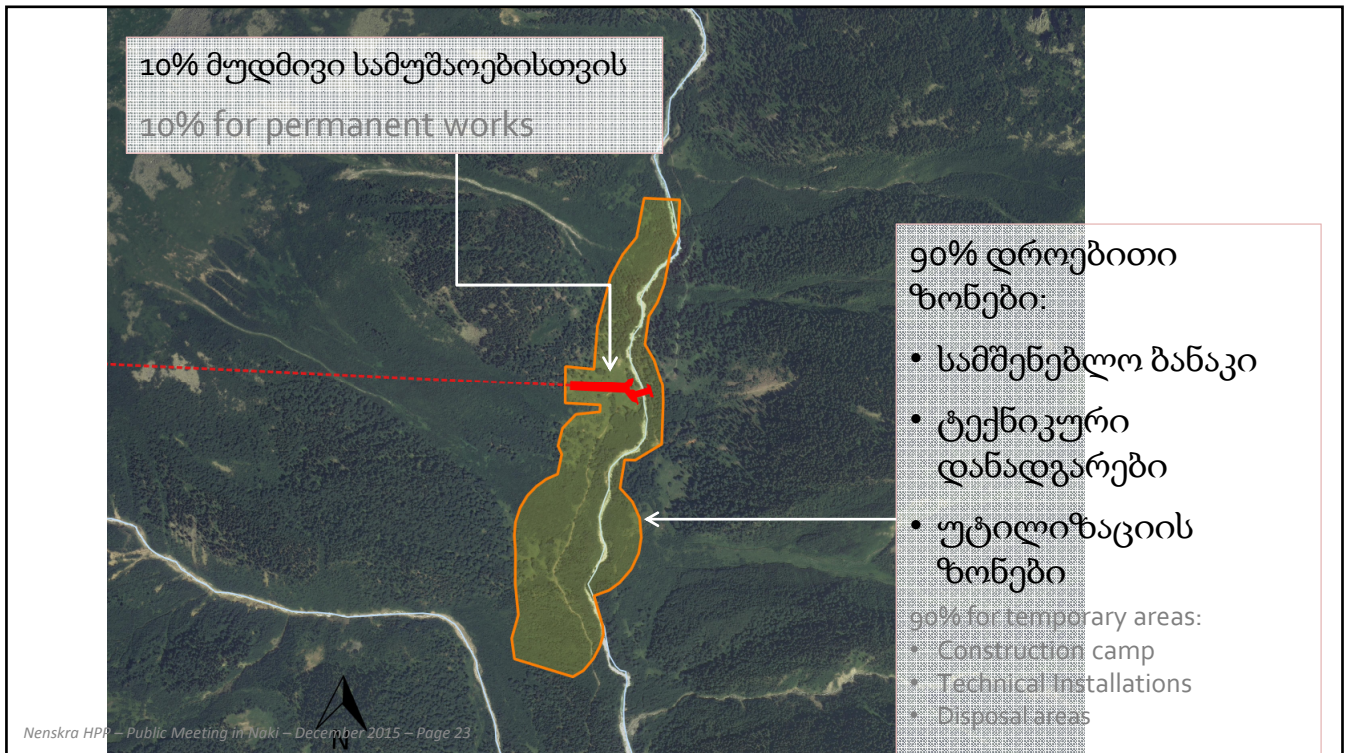
შემარბილებელი ღონისძიებები

Mitigation measures

- > საინჟინრო კვლევები ყველაზე მისაღები ტექნიკური გადაწყვეტილების შემუშავებისთვის, რათა აკონტროლონ ლახნაშურა და ლექვერარის მიერ ნალექის სიჭარბით გამოწვეული მდინარე ნაკრას დაბლოკვა;
 - > ტექნიკური სამუშაოები პროექტით გათვლილი ტექნიკური გადაწყვეტილებების შესასრულებლად;
 - > ყოველწლიური მომსახურების პროგრამა იმ მყარი მასალის ამოსაღებად, რომელიც აფერხებს მდინარე ნაკრას დინებას.
- > Engineering studies to design most appropriate technical solutions to control the risk of Laknashura and Lekverari sediment blocking Nakra River
 - > Civil works to execute the designed technical solutions designed
 - > Annual maintenance program to remove physically solid material that hinders Nakra River flow

მიწაზე მოთხოვნით გამოწვეული სოციალური ზემოქმედება

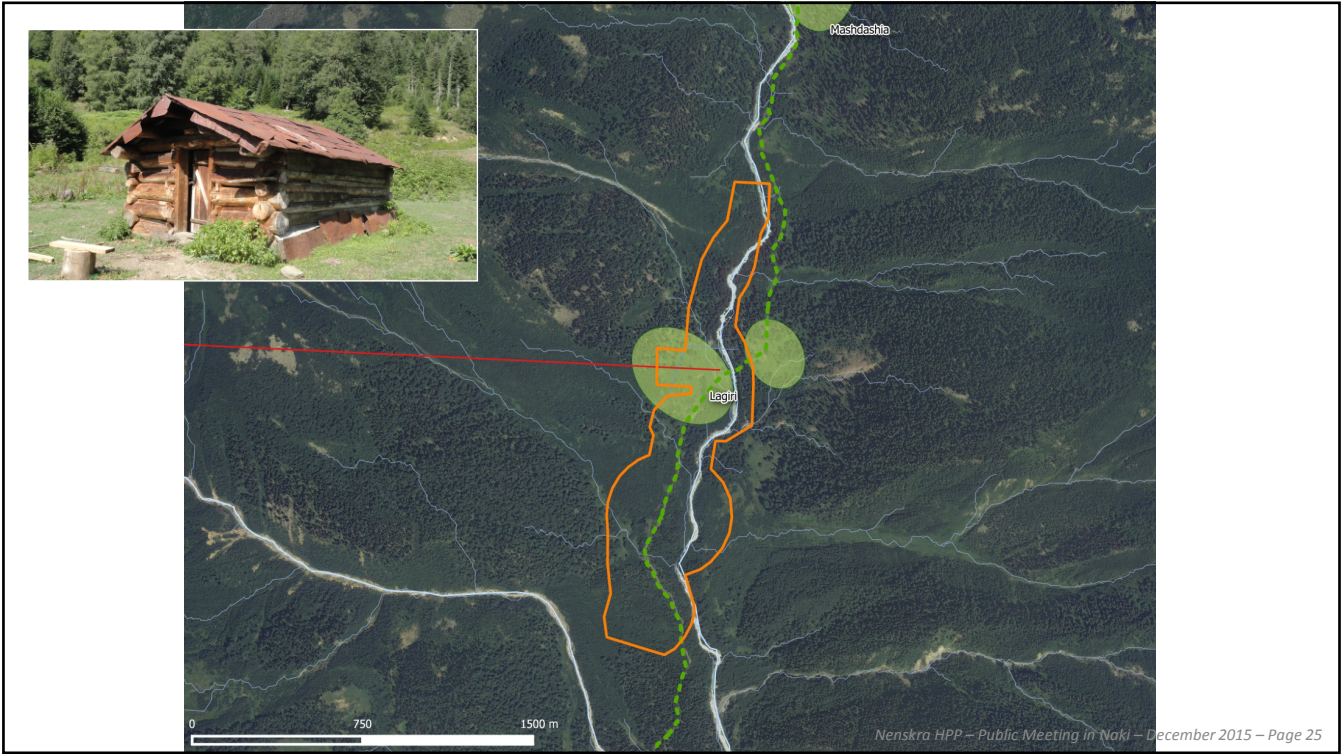
Social impacts due to land requirements

მიწის ათვისებით გამოწვეული ზემოქმედება

Impacts of land take

- > ნაკრას წყალმიღების ნაკვეთი:
 - > 1 საველე ქოხი;
 - > 1 საძოვარი დაიკარგება საზოგადოებრივი მიწის ნაკვეთზე;
 - > მშენებლობის დროს დაიბლოკება მდინარე ნაკრას მარცხენა ნაპირზე გასასვლელი და წყალმიღების ჩრდილოეთით მდებარე ტერიტორიები: ლაგირის, მაშდაშიას, ბაბაშის, ლეილაკის საძოვრები, რომლებსაც იყენებს 12 ოჯახი.
- > პროექტი გზებისა, რომლების გაფართოება და რეაბილიტაცია უნდა მოხდეს, განისაზღვრება 2016
- > Nakra water intake site
 - > 1 field cabin
 - > 1 pasture area lost on public land plots
 - > Access to left bank of Nakra river and areas north of water intake blocked during construction: pasture areas Lagiri, Mashdashia, Babashi, Leilaki used by 12 households
- > Design of the roads to be rehabilitated and widened will be defined in 2016

განთავისების ზოლის გაწმენდა/Right of way clearing

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

დროის ჩარჩოები:

- > გზის განახლება: სამუშაოები დაიწყება 2016 სექტემბერში
- > წყლის შემკრები ნაკვეთი: მშენებლობა დაიწყება 2017 ივნისში

Timing:

- > Road upgrade: Work will start in September 2016
- > Water intake site : Construction starts in June 2017

Nenskra HPP – Public Meeting in Naki – December 2015 – Page 27

მიწის შესყიდვის ვადები / Land acquisition schedule

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

- > პროექტისათვის საჭირო მიწების ანგარიში წარედგინა მთავრობას 2015 წლის დეკემბერში;
- > პროექტისათვის საჭირო მიწების ანგარიშის მთავრობის მიერ დამტკიცების შემდეგ, მიწების პროექტისათვის გადაცემამდე მოსახლეობასთან მოლაპარაკებებზე, შეთანხმებაზე და გადადგილებაზე გამოყოფილია 2,5 თვე;
- > ზარალის ანაზღაურება მოხდება შეთანხმებიდან 1 თვის განმავლობაში;
- > გასაჩივრების მექანიზმი გამოცხადდება და ამოქმედდება 2016 წლის იანვარში.

- > Required Lands for Nakra water intake submitted by the Project to Government in December 2015 – For roads, will be in Mid-2016.
- > Once Required Lands are approved by Government: 2.5 months for negotiations, agreement and relocation before transfer of required lands to the Project.
- > Payment of losses within one month after agreement
- > Grievance mechanism established and communicated in January 2016.

Nenskra HPP – Public Meeting in Naki – December 2015 – Page 28

Other issues / Other issues

ელექტროხაზები
Electric lines

წყლის მიღება
Water lines

Nenskra HPP – Public Meeting in Naki – December 2015 – Page 29

კომპენსაციის პრინციპები / Compensation principles

- > ალტერნატიული პროექტი ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ზონების შემცირებისთვის;
- > საკუთრებაში მყოფი მიწისა და მასზე განთავსებული ქონების შეძენა და გადახდა ხორციელდება ნაღდი ანგარიშსწორებით მიწის კატეგორიის მიხედვით (საცხოვრებელი, სასოფლო-სამეურნეო);
- > ფიზიკური გადაადგილების შემთხვევაში: ახალ სახლში გადასვლა, გადასახლებისა და ახალ ადგილზე დამკვიდრების გარდამავალი პერიოდისათვის ერთჯერადი ფულადი დახმარება;
- > საზოგადოებრივი და სათემო მიწის, კოლექტიური საარსებო წყაროების (მაგალითად, საძოვარი, ხე, ტყის არამერქნიანი რესურსები) კომპენსაცია მოხდება შემდეგი ზომების მეშვეობით:
 - საძოვრებამდე მისასვლელი გზის აღდგენა და ზედა წყალგამყოფამდე მისასვლელი ბილიკის საინჟინრო კვლევა და დაპროექტება;
 - მშენებლობის დასრულების შემდეგ ბანაკების, ნარჩენების განთავსების ტერიტორიებისა და სამშენებლო მოედნების რეკულტივაცია, საძოვრების რეაბილიტაცია;
 - სათემო განვითარების ფონდი.
- > Alternative design to minimize affected areas
- > Private land acquired and compensated in cash by land category (residential / agricultural), as well as assets on land.
- > Physical displacement (if any): Relocation in new house, disturbance allowance, relocation assistance
- > Public and community land and loss of collective livelihoods (e.g. pasture, logging, NTFP) compensated through:
 - Restoration of access to pastures areas and upper watershed during construction
 - Rehabilitation of camps, disposal areas and technical platforms with fodder plants
 - Community Development Fund

Nenskra HPP – Public Meeting in Naki – December 2015 – Page 30

ქონების ანაზღაურება / Compensation for assets

- > ღობეები: ნაღდი ანგარიშსწორებით თითო კვადრატულ მეტრზე გაანგარიშებით;
- > ნაგებობები (ფარდული, ქოხი): ჩანაცვლების ღირებულება ნაღდი ანგარიშსწორებით, საკმარისი ასეთივე ახალი ნაგებობის ხელახლა ასაშენებლად (სახლის მიმდებარე ნაკვეთით და ნებისმიერი კომუნალური მიერთებით);
- > მერქნიანი ხეები: მფლობელს მიეცემა ხის მოჭრის და საკუთარი შეხედულებისამებრ გამოყენების შესაძლებლობა;
- > ხეხილი: ხილის ღირებულების ანაზღაურება ახალი ნერგებიდან მოცემულ მსხმოიარობამდე გასაზრდელად საჭირო წლების გათვალისწინებით;
- > ნათესესები: ღირებულების ანაზღაურება ორ მოსავალს შორის პერიოდში.
- > Fences: Cash per square meter
- > Structures (barns, cabins): Replacement cost in cash if rebuilding anew (plus houseplot and any utility hook-ups)
- > Timber tree: Owner harvests tree
- > Fruit tree: Cash value of fruit until seedling comes into production
- > Crops: cash value of standing crop in field mid-way between two harvests

Nenskra HPP – Public Meeting in Naki – December 2015 – Page 31

დასაქმება / Jobs

- > მშენებლობის დროს ადგილზე შეიქმნება მინიმუმ 140 სამუშაო ადგილი, რაც შეეხება მესტიის მუნიციპალიტეტის მაცხოვრებლებს.
- > ჰესის ექსპლუატაციის დროს: ადგილობრივი სამუშაო ადგილების მაქსიმალური რაოდენობა შეადგენს 20 -40 პოზიციას.
- > დასაქმების უზრუნველყოფის პროგრამა და პოლიტიკა განისაზღვრება კონსულტაციების შემდეგ საფეხურზე.
- > During construction, a minimum of 140 local jobs will be created for people residing in Mestia Municipality.
- > During operation: Local jobs would be limited to 20 – 40 positions maximum, mostly at Nenskra powerhouse and Nenskra dam site.
- > Applications policy to be communicated in next step of consultations

Nenskra HPP – Public Meeting in Naki – December 2015 – Page 32

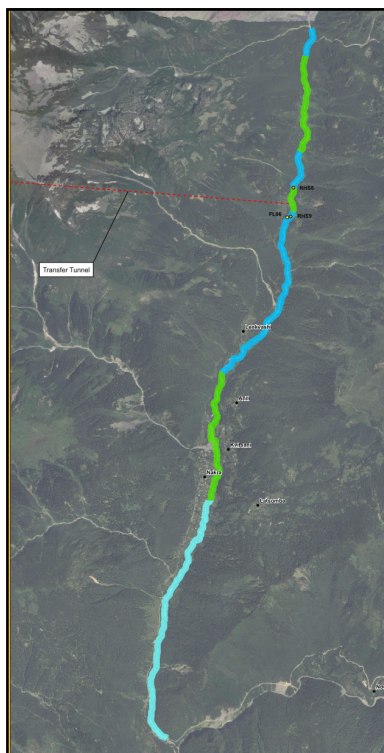
მდინარის თევზის გავრცელების ადგილები

River Fish habitat

- > თევზის ერთადერთი აღმოჩენილი სახეობა, სავარაუდოდ, არის ენგურის კაშხლის გამო ზღვაზე გასასვლელს მოკლებული მდინარეში მცხოვრები შავი ზღვის კალმახი.
- > შეიძლება იყოს შავი ზღვის ორაგული (*Salmo labrax*); თუმცა დადასტურებისთვის საჭიროა დნმ-ის ანალიზი.
- > მდინარე ნენსკრაზე ქვირითის დაყრის პოტენციური ადგილები შეინიშნება მხოლოდ შემოთავაზებული კაშხლისა და წყალსაცავის ზემოთ დინებაში: ნენსკრას კალმახის პოპულაცია ამჟამად ნარჩუნდება ახალგაზრდა კალმახების წყალსაცავის/ზედა დინების მონაკვეთებიდან ქვემო დინებაში მიგრაციის ხარჯზე.
- > The single species of fish observed is considered most likely to be the riverine form of the Black Sea trout, land locked as a result of the Enguri Dam.
- > Could be *Salmo labrax*; however confirmation of this through DNA analysis is sought.
- > No spawning areas were noted on the Nakra River up to 2 km upstream of the proposed Nakra water intake, however some areas suitable as nursery areas.

მდინარეში გავრცელების ზონების რუკაზე ასახვა

River habitat mapping

Habitat Type

■	გავრცელება ხარისხი 1	Holding area Grade 1
■	გავრცელება ხარისხი 2	Holding area Grade 2
■	გავრცელება ხარისხი 3	Holding Area Grade 3
■	გამოზრდის ზონა ხარ.1	Nursery Area Grade 1
■	გამოზრდის ზონა ხარ.2	Nursery Area Grade 2
■	გამოზრდა/გავრც-ბა ხარ.2	Nursery/Holding Grade 2
■	ქვირითობა ხარისხი 1	Spawning Grade 1
■	ქვირითობა ხარისხი	Spawning Grade 2

მდინარის თევზის გავრცელების ადგილები – ზემოქმედება და შერბილება

River Fish habitat – Impact

- > ცვლილებებმა მდინარის დონესა და დინების სიჩქარეში შეიძლება სარგებელი მოუტანოს თევზის პოპულაციას მდინარის ზოგიერთ მონაკვეთზე;
- > კაშხლის შემოვლა შეწყვეტს მიგრაციას დინების ან საწინააღმდეგო მიმართულებით: გადაადგილების უწყვეტობის შესანარჩუნებლად ნაკრაზე აშენდება კაშხლის შემოვლითი გზა.
- > Change in river levels and flow velocity could be of benefit to fish populations in some sections of the river
- > The diversion weir would stop downstream/upstream migration: A fish pass will be built on the Nakra diversion weir to maintain continuity

თევზების გადასასვლელი: შეისწავლება ორი ვარიანტი

Fish pass: two options are being studied

ვარიანტი 1:
Larinier ტიპის
გადაღობილი
გადასასვლელი

Option 1:
Larinier baffle
type pass

ვარიანტი 2:
ბუნებრივის
მსგავსი
შემოვლითი
არხი

Option 2:
nature-like
by-pass
channel

შემდეგი ნაბიჯები/Next Steps

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

Nenskra HPP – Public Meeting in Naki – December 2015 – Page 37

Next steps / Next steps

Meeting
Project
Impacts
Next Steps

- > დამატებითი გარემოსდაცვითი და სოციალური კვლევები და აქ მოყვანილი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება:
 - > დასრულებული და თარგმნილი ქართულ ენაზე;
 - > ხელმისაწვდომი სოფელში, ინტერნეტში და კვლავ განიხილება ნაკში 2016 წლის აპრილ-მაისში.
- > 2016 წელს თანდათან გაიზრდება დაქირავებული მუშახელის და კომპანია JSCNH პერსონალის რაოდენობა და შესაბამისად დაჩქარდება სამშენებლო ბანაკების მოწყობა. რეგულარულად მოეწყობა საინფორმაციო შეხვედრები სოფლის მაცხოვრებლებთან.
- > გასაჩივრების მექანიზმი, რომელიც საშუალებას აძლევს დაზარალებულ პირებს გადაჭრან თავისი პრობლემები, შემუშავების სტადიაშია – ადგილობრივი გასაჩივრების კომიტეტების შექმნა.
- > Supplementary environmental and social studies, with associated mitigation measures will be:
 - > finalized and translated into Georgian
 - > made available in the village, on the web, and discussed again in April-May 2016 in Naki
- > Physical presence of workers and JSCNH will ramp up with the construction of the camps in 2016: regular information meetings with villagers representatives will be organized.
- > Grievance mechanism allowing affected persons to escalate their concern is being finalized – Creation of Local Grievance Committees.

Nenskra HPP – Public Meeting in Naki – December 2015 – Page 38

საზოგადოებასთან ურთიერთობა / Community Liaison

- > საზოგადოებასთან ურთიერთობის სპეციალისტები უკვე ოფიციალურად დანიშნა კომპანიამ JSCNH:
 - ჭუბერი: გიორგი ანსიანი – ტელ.: 574 900 066
 - ნაკი: როდამ გვარმიაი – ტელ.: 599 855 543
- > როლი:
 - გააცნონ სოფლის მაცხოვრებლებს პროექტის ნებისმიერი ასპექტი
 - კომპანიის JSCNH ინფორმირება სოფლის მაცხოვრებლების მიერ პროექტის საქმიანობასთან დაკავშირებული წამოჭეული ნებისმიერი საკითხის თაობაზე
- > JSCNH საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი თეიმურაზ კოპაძე
- > Community Liaison Officers have been formally appointed by JSCNH:
 - In Chuberi: Giorgi Ansiani – Tel.: 574 900 066
 - In Naki: Rodam Guarmiani – Tel.: 599 855 543
- > Role:
 - Inform villagers on any aspects of the project
 - Inform JSCNH on any issues raised by villagers regarding the project activities
- > JSCNH Community Relation Manager is M. Teimuraz Kopadze.

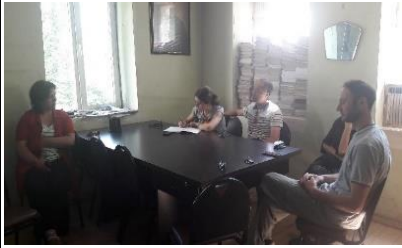
დანართი 6. შეხვედრები თემის მოსახლეობასთან მაისი-დეკემბერი 2016

თარიღი	ადგილმდებარეობა	პროექტის წარმომადგენლები	განხილული საკითხები	ფოტო
06/05/2016	ნაკრა (CLO-ს სახლი)	ნამ კიუნ კიმი (JSC NH) სანგჰუნ კიმი (JSC NH) მალრაძე ანა (JSC NH) როდამი გვარამიანი (CLO)	სოფელი ნაკრას მოთხოვნების და მოლოდინების განხილვა	
06/05/2016	სოფელი ნენსკრა (გზაზე სოფლის შესასვლელთან)	ნამ კიუნ კიმი (JSC NH) სანგჰუნ კიმი (JSC NH) მალრაძე ანა (JSC NH) ნენსკრას მოსახლეობა, რომლებმაც გზა გადაკეტეს	მათი მოთხოვნების განხილვა, გზის გადაკეტვის მიზეზი	
17/05/2016	სოფელი ნენსკრა (საინფორმაციო ცენტრი)	გიორგი ანსიანი (CLO) ოგუკ კვონი (JSC NH) იუნგჯაე ჰიუნი (JSC NH) მალრაძე ანა (JSC NH) ნინო ვიბლიანი	ჭუბერში მიმდინარე მდგომარეობის განხილვა.	
17/05/2016	ნენსკრა: სოფელი ლახამი (ადგილობრივი ოჯახი)	მალრაძე ანა (JSC NH) ოგუკ კვონი (JSC NH) იუნგჯაე ჰიუნი (JSC NH) სოფელი ლახამურა	მათი მოლოდინების განხილვა, გზის გადაკეტვის მიზეზი	
24/05/2016	ნენსკრა (საინფორმაციო ცენტრი)	გიორგი ანსიანი (CLO) მალრაძე ანა (JSC NH) ოგუკ კვონი (JSC NH) ნინო ვიბლიანი	სოფელში არსებული მდგომარეობის განხილვა პარასკევის პროტესტის შემდეგ (20 მაისი, 2016). ხალხი ელოდება საჯარო განხილვებს და შპს NH-დ ინფორმაცია მათ კითხვებთან დაკავშირებით	

თარიღი	ადგილმდებარეობა	პროექტის წარმომადგენლები	განხილული საკითხები	ფოტო
24/05/2016	ნენსკრა	JSC NH	ვიზიტი საბავშვო ბაღში ნენსკრა; ჭუბერი, ცენტრი. საბავშვო ბაღის მდგომარეობის შემოწმება და შენიშვნების ჩაწერა საჭიროებების შესახებ.	
31/05/2016	ნენსკრა (ნინო ვიბლიანის სახლი)	ანა მალრაძე (JSC NH) ნინო ვიბლიანი	ნინო ვიბლიანმა განაცხადა, რომ პროექტის მხარეები კიდევ უფრო უნდა გააქტიურდნენ და აჩვენონ სოფლის მოსახლეობას, რომ პროექტის წარმომადგენლები მათ სასიკეთო საქმეს აკეთებენ.	
06/06/2016	ნენსკრა	ანა მალრაძე (JSC NH) ნინო ვიბლიანი	არასამთავრობო ორგანიზაცია მწვანე ალტერნატივას და ჭუბერის მოსახლეობას შორის გასამართი შეხვედრის მომზადება (იხ. 07/06/2017)	
07/06/2016	ნენსკრა (სოფლის კულტურის სახლი)	არასამთავრობო ორგანიზაცია, მწვანე ალტერნატივა და ნენსკრას მოსახლეობა.	მწვანე ალტერნატივის ვიზიტის მიზნის განხილვა, როგორც მათ აუხსნეს სოფლის მოსახლეობას, ნაკრაში მათი ვიზიტის მიზანი იყო მოსახლეობისთვის ნენსკრას პროექტის უარყოფითი მხარეების გაცნობა და იმის ახსნა, თუ რატომ იქნებოდა ეს პროექტი სოფლისთვის დამღუპველი	
08/06/2016	ნაკრა (სოფლის კულტურის სახლთან ახლოს)	არასამთავრობო ორგანიზაცია, მწვანე ალტერნატივა, სოფელი ნაკრას მაცხოვრებლები	მწვანე ალტერნატივის ვიზიტის მიზნის განხილვა, როგორც მათ აუხსნეს სოფლის მოსახლეობას, ნაკრაში მათი ვიზიტის მიზანი იყო სოციალურ-ეკონომიკური და გენდერული საკითხების კვლევა. მათი თქმით, მათი გეგმა იყო, ნაკრაში ყველა ოჯახში მისვლა და სპეციალური კითხვარიდან კითხვების დასმა.	
08/06/2016	ნაკრა	JSC NH სალინი იმპრევილო	ვიზიტი ნაკრას სკოლაში. სასკოლო ნივთების დარიგება	

თარიღი	ადგილმდებარე ობა	პროექტის წარმომადგენლები	განხილული საკითხები	ფოტო
13/06/2016	თბილისი (JSC NH-ის ოფისი)	არასამთავრობო ორგანიზაცია, მწვანე ალტერნატივა, JSC NH გუნდი.	პროექტის კომპონენტების განხილვა	
15/06/2016	ნენსკრა	JSC NH სალინი იმპრეგილო	ჭუბერის ცენტრში საბავშვო ბაღში ბავშვებისთვის ტებილეულის დარიგება	
20/06/2016	ნენსკრა (ნინო ვიბლიანის სახლი)	ანა მალრაძე (JSC NH) ნინო ვიბლიანი	ჭუბერში არსებული მდგომარეობის განხილვა. 8 ივნისს ჭუბერის მოსახლეობამ გადაწყვიტა დოკუმენტის შედგენა და პროექტის მომხრეთა ხელმოწერების შეგროვება. დოკუმენტს ხელი მოაწერა 372 მაცხოვრებელმა.	
25/06/2016	ნენსკრა: სოფელი ლეკულმახე	სამი ოჯახი ელექტროსადგურთან ახლოს თეიმურაზ კოპაძე (JSC NH) რევაზ ტყავაძე (GSE) ანა მალრაძე (JSC NH)	გადეცათ შეთავაზება კომპენსაციის შესახებ	
28/06/2016	ნენსკრა (CLO-ს სახლი)	გიორგი ანსიანი (CLO) ანა მალრაძე (JSC NH)	საუბარი საინფორმაციო ცენტრის გახსნის ცერემონიის შესახებ. გახსნის ცერემონიის დეტალების საბოლოო განხილვა	
28/06/2016	ნაკრა (CLO-ს სახლი)	როდამი გვარმანი (CLO) ანა მალრაძე (JSC NH)	სოფელ ნაკრაში არსებული მდგომარეობის განხილვა რომანი გვარმანმა CLO JSC NH წარმოადგინა ინფორმაცია სოფელ ნაკრაში არსებული მდგომარეობის შესახებ, მან განაცხადა, რომ სოფლის მოსახლეობა მშვიდადაა და პროექტისგან ცხოვრების პირობების გაუმჯობესებას ელის	

თარიღი	ადგილმდებარე ობა	პროექტის წარმომადგენლები	განხილული საკითხები	ფოტო
04/07/2016	ნენსკრა (კულტურის სახლი)	JSC NH EBRD ADB-ის წარმომადგენლები ნენსკრას მოსახლეობა	მსჯელობის საგანი: ვინ გააწვდის ადგილობრივებს პროექტთან დაკავშირებულ ინფორმაციას? იღებენ თუ არა ადგილობრივები კითხვებზე პასუხს? გაიცემა თუ არა კომპენსაციები გამოყენებული მიწებისთვის	
06/07/2016	ნაკრა (კულტურის სახლი)	JSC NH EBRD ADB -ის წარმომადგენლები ნაკრას მოსახლეობა	მსჯელობის საგანი: ვინ გააწვდის ადგილობრივებს პროექტთან დაკავშირებულ ინფორმაციას? იღებენ თუ არა ადგილობრივები კითხვებზე პასუხს? გაიცემა თუ არა კომპენსაციები გამოყენებული მიწებისთვის	
19/07/2016	ნენსკრა (ნინოს სახლში)	ანა მალრამე (JSC NH) ნინო ვიზლიანი	ინფორმაციის მიღება ჭუბერის მოსახლეობის შესახებ და გზის სავარაუდო გადაკვეთის თაობაზე. სოფლები სგურიში, ხარი და დევრა სოფლის ცენტრიდან 7-8 კილომეტრია, ეს სოფლები 100 ოჯახისგან შედგება. მთავარი გზა ძალიან ცუდ მდგომარეობაშია. თუ გზის მშენებლობა არ დაიწყება, ხალხი სხვა სახის პროტესტის ზომას მიმართავს. დოკუმენტს ხელს აწერს დევრას, ხარის, სგურიშის 419 მაცხოვრებელი.	
25/07/2016	ნენსკრა (საინფორმაციო ცენტრი)	ანა მალრამე (JSC NH) მედეა ჯაჭვლიანი (ადგილობრივი)	მედეამ ისაუბრა საკუთარი ოჯახის პრობლემაზე და ითხოვა მისი ყრუ-მუნჯი ქალიშვილის დახმარება	
26/07/2016	ნენსკრა	JSC NH	ბურთების დარიგება სოფლის ცენტრში ადგილობრივი ბავშვებისთვის	

თარიღი	ადგილმდებარე ობა	პროექტის წარმომადგენლები	განხილული საკითხები	ფოტო
27/07/2016	ნაკრა (ნაკრას სკოლა)	ნამ კიუნ კიმი (JSC NH) ანა მალრაძე (JSC NH) ნაკრას სახელმწიფო სკოლის დირექტორი და მასწავლებლები	სკოლის პრობლემების და საჭიროებების განხილვა	
27/07/2016	ნაკრა	JSC NH	შეხვედრა ნაკრას სკოლის დირექტორთან და მასწავლებლებთან. პრობლემის შემოწმება და საჭიროებების შესახებ შენიშვნების ჩაწერა	
02/08/2016	ნენსკრა (ნინოს სახლში)	ანა მალრაძე (JSC NH) ნინო ვიბლიანი	სოფელი ხარ-სგურიშის პრობლემის განხილვა (გზის პრობლემა)	
03/08/2016	ნენსკრა (ჭუბერის ცენტრის სკოლაში)	ნატო სუბარი (the director of the School in the center of ჭუბერი)	სკოლის პრობლემების და საჭიროებების განხილვა.	
03/08/2016	ნენსკრა	JSC NH	შეხვედრა ჭუბერის ცენტრში არსებული სკოლის დირექტორთან . საბავშვო ბაღის პრობლემის შემოწმება და საჭიროებების შესახებ	
09/08/2016	ნენსკრა: სოფელი ლეკულმახე	ანა მალრაძე (JSC NH) სამი დაზარალებული ოჯახი ელექტროსადგურთან ,	შეხვედრა ჭუბერის ცენტრში არსებული სკოლის დირექტორთან . პრობლემის შემოწმება და საჭიროებების შესახებ	

თარიღი	ადგილმდებარე ობა	პროექტის წარმომადგენლები	განხილული საკითხები	ფოტო
12/08/2016	ნენსკრა (ნინოს სახლი)	ანა მალრაძე (JSC NH) ნინო ვიზიანი	სოფელ ჭებერში არსებული მდგომარეობის განხილვა, ხარ- სგურიშის მოსახლეობა უჩიოდა პროექტის არმომადგენლებს, რადგან გზა ძალიან ცუდ მდგომარეობაში იყო და ითხოვდნენ გზის კაპიტალურ შეკეთებას, თხრილებში ხრეშის ჩაყრას და სანიაღვრე არხების მოწყობას	
12/08/2016	ნენსკრა	სალინი იმპრეგილო	ხარ-სგურიშის მოსახლეობა უჩიოდა პროექტის არმომადგენლებს, რადგან გზა ძალიან ცუდ მდგომარეობაში იყო და ითხოვდნენ გზის კაპიტალურ შეკეთებას, თხრილებში ხრეშის ჩაყრას და სანიაღვრე არხების მოწყობას	
17/08/2016	ნენსკრა Village (საინფორმაციო ცენტრი)	ანა მალრაძე (JSC NH) ზურაბ ჩხეტიანი (ელექტროსადგურის მდებარეობა; დაზარალებული ოჯახი)	ზურაბ ჩხეტიანმა, ელექტროსადგურთან (HH3) მცხოვრები ოჯახის უფროსმა თანხმობა განაცხადა, ხელი მოაეროს ხელშეკრულებას კომპენსაციის მიღების შესახებ. მისი ინფორმაციით, დანარჩენი ოჯახებიც დათანხმდებოდნენ საკუთარი ქონების სანაცვლოდ კომპენსაციის მიღებას.	
18/08/2016	ნენსკრა	JSC NH	სათამაშო ბურთების დარიგება სოფლის ცენტრში ადგილობრივი ბავშვებისთვის	
23/08/2016	ნენსკრა (ნინოს სახლი)	ანა მალრაძე (JSC NH) ნინო ვიზიანი	ქალბატონმა ნინომ განაცხადა, რომ სოფელი ლარი-ლარის მაცხოვრებლები შეწუხებულები არიან წყლის გახეთქილი მილით, რომლიდანაც წყალი გზაზე იღვრება და ატალახებს. მოითხოვეს მილია შეცვლა და წყლის ნაკადის შეწყვეტა.	

თარიღი	ადგილმდებარეობა	პროექტის წარმომადგენლები	განხილული საკითხები	ფოტო
24/08/2016	ნენსკრა	JSC NH	ვიზიტი ლახამის საბავშვო ბაღში. პირობების შემოწმება და საჭიროებების ჩანიშვნა.	
25/08/2016	ნენსკრა	JSC NH	ვიზიტი სგურიშის სკოლაში პირობების შემოწმება და საჭიროებების ჩანიშვნა.	
25/08/2016	ნენსკრა	JSC NH	ვიზიტი ხარ-სგურიშის საბავშვო ბაღში. პირობების შემოწმება და საჭიროებების ჩანიშვნა.	
23/09/2016	ნენსკრა Village (საინფორმაციო ცენტრი)	სუჰიუნ კო (JSC NH) ანა მალრაძე (JSC NH) დომინიკი ბუფინი ნინო ვიბლიანი	განსახილველი საკითხები: 1. გვახსოვს, რომ კომპანია (JSC NH) დაგვპირდა წყლის და კანალიზაციის სისტემის მოწყობას სოფელ ჭუბერში. როდის შეასრულებს კომპანია დაპირებას? 2. როდის დაიწყებს პროექტი სოციალურ პროგრამებს? როდის დაიწყება ინფრასტრუქტურის განვითარება 4. როდის დაიწყება ადგილობრივების მასშტაბური დასაქმება? 5. პროექტს ადგილობრივები მხოლოდ შავ მუშებად სჭირდება? 6. როდის დაიწყება პროექტი? 7. კაშხალს სალინი იმპრეგილო EPC კონტრაქტორი ააშენებს თუ სხვა კომპანია?	

თარიღი	ადგილმდებარეობა	პროექტის წარმომადგენლები	განხილული საკითხები	ფოტო
06/10/2016	ნენსკრა Village (საინფორმაციო ცენტრი)	ანა მაღრაძე (JSC NH) კახა ჭყონია ნინო ვიზიანი ანტონიო პედნა და კომპანიის არმომადგენლები, საინჟინრო რესურსები	JSC NH-ის EPC კონტრაქტორი, სალინი იმპრეგილო აპირებს, შეისწავლოს ის ადგილები სოფელ ნენსკრაში, რომელიც გამოყენებული იქნება პროექტის მიერ. შესავლილი იქნება ტერიტორიები სამუშაო ადგილიდან 200 მეტრის რადიუსში. სალინი იმპრეგილომ დაიქირავა კომპანია, საინჟინრო რესურსები, (06.10.2016)	
12/10/2016	ნენსკრა: სოფელი სგურიში	ზაური ნარსავიძე (მაშრიჭალას ტერიტორიის მფლობელი) ქრისტინა გვენეაუ გიორგი ანსიანი (CLO) გელა გლიგვაშვილი ანა მაღრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	
13/10/2016	ნენსკრა: სოფელი სგურიში	ზაური ნარსავიძე (მაშრიჭალას ტერიტორიის მფლობელი) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მაღრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	
13/10/2016	ნენსკრა: სოფელი სგურიში	მაღრაძე ჩხვიმიანი გიორგი ანსიანი (CLO) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მაღრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	
13/10/2016	ნენსკრა: სოფელი სგურიში	ნოდარი ჩხვიმიანი გიორგი ანსიანი (CLO) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მაღრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	

თარიღი	ადგილმდებარე ობა	პროექტის წარმომადგენლები	განხილული საკითხები	ფოტო
13/10/2016	ნენსკრა: სოფელი სგურიში	თამაზი ჩხვიმიანი გიორგი ანსიანი (CLO) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მაღრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	
13/10/2016	ნენსკრა: სოფელი სგურიში	ოთარი ჩხვიმიანი ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მაღრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ..	
14/10/2016	სოფელი ნაკრა	გურამი გვარამიანი როდამი გვარამიანი (CLO) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მაღრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	
14/10/2016	სოფელი ნაკრა	სპარტაკ გვარამიანი როდამი გვარამიანი (CLO) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მაღრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	
14/10/2016	სოფელი ნაკრა	ლადო გვარამიანი როდამი გვარამიანი (CLO) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მაღრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	
14/10/2016	სოფელი ნაკრა	გურამი გვარამიანი გიორგი ანსიანი CLO ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მაღრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	

თარიღი	ადგილმდებარე ობა	პროექტის წარმომადგენლები	განხილული საკითხები	ფოტო
15/10/2016	ნენსკრა: სოფელი სგურიში	ხვიჩა ჩხვიმიანი გიორგი ანსიანი (CLO) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მალრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ..	
15/10/2016	ნენსკრა: სოფელი სგურიში	მურმანი ჩხვიმიანი გიორგი ანსიანი (CLO) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მალრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	
15/10/2016	ნენსკრა: სოფელი სგურიში	ზაური ჩხვიმიანი გიორგი ანსიანი (CLO) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მალრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	
15/10/2016	ნენსკრა: სოფელი სგურიში	ანზორი ჩხვიმიანი გიორგი ანსიანი (CLO) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მალრაძე	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	
18/10/2016	ნენსკრა: სოფელი სგურიში	ემზარ ჩხვიმიანი გიორგი ანსიანი (CLO) ქრისტინა გვენეაუ გელა გლიგვაშვილი ანა მალრაძე (JSC NH)	იმ ოჯახების სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის განხილვა და სოციალური დანაკარგი პროექტის მიერ მიწის დაკავების შემდეგ.	
25/10/2016	ნენსკრა (ნინოს სახლი)	ანა მალრაძე (JSC NH) ნინო ვიბლიანი	AWS დამონტაჟების შესახებ ინფორმირება ტიტას სახლთან და Br.8	
26/10/2016	ნენსკრა	ანა მალრაძე (JSC NH) ნინო ვიბლიანი	ლეკულმახეს მაცხოვრებლების ინფორმირება დაგეგმილი შეხვედრის შესახებ (3 ოჯახი)	

თარიღი	ადგილმდებარე ობა	პროექტის წარმომადგენლები	განხილული საკითხები	ფოტო
27/10/2016	ნენსკრა: სოფელი ლეკულმახე	ვიზიტი ელექტროსადგურთან ახლოს მცხოვრებ 3 ოჯახში. თეიმურაზ კოპაძე (რევაზ ტყავაძე, ანა მალრაძე, ნამ კიუნ კიმ, ნინო ვიბლიანი + ლახამის სოფლის მაცხოვრებლები	შეხვედრის მიზანი: ინფორმაციის მიწოდება ლეკულმახეს მაცხოვრებლებისთვის ელექტროსადგურის პროექტის ცვლილების შესახებ. სოფლის მაცხოვრებლებმა უნდა გადაწყვიტონ, რომელ მიწებს გადასცემენ ელექტროსადგურის ბანაკს. სოფელი ლახამის მაცხოვრებლებმა მოითხოვეს შეხვედრა.	
03/11/2016	ნენსკრა: სოფელი ლეკულმახე	ვიზიტი ელექტროსადგურთან ახლოს მცხოვრებ 3 ოჯახში. ანა მალრაძე (JSC NH)	მოლაპარაკებები მიწის შესყიდვის შესახებ. მათი მოთხოვნებია: -ინფორმირებულები უნდა იყვნენ დაგეგმილი სამუშაოების დაწყების შესახებ . პროექტმა დახმარება უნდა გაუწიოს მათ კანონიერად დაარეგისტრირონ მიწა, რომელსაც პროექტი დაიკავებს, -მიწა გადაეცემა პროექტს მხოლოდ მშენებლობის განმავლობაში	
05/11/2016	ნენსკრა, სოფელი ლეკულმახე	მალრაძე ანა (JSC NH) თეიმურაზ კოპაძე (JSC NH) რევაზ ტყავაძე (GSE) SI-ის ხელმძღვანელი, Stucky-ის წარმომადგენელი	ელექტროსადგურის მიერ დაზარალებული ოჯახები მზად არიან, მოლაპარაკებები გამართონ პროექტთან მიწის შესყიდვის თაობაზე. GPS დახმარებით ხალხმა შეძლო პროექტის ადგილმდებარეობის ნახვა. თანხმდებიან პროექტისთვის მიწის გაცემას კომპენსაციის სანაცვლოდ	
09/11/2016	ნენსკრა: სოფელი ლახამი (ადგილობრივი ოჯახი)	ანა მალრაძე (JSC NH)	მოამზადეთ კითხვარი დაგეგმილი შეხვედრებისთვის (დაახლოებით 15 ნოემბრისთვის)	

დანართი 7. საჩივრის სარეგისტრაციო ფორმის ნიმუში

საჩივრის No: _____

სრული სახელი

შენიშვნა: სურვილის შემთხვევაში, შეგიძლიათ, შეინარჩუნოთ ანონიმურობა ან მოითხოვოთ, რომ თქვენი თანხმობის გარეშე მესამე მხარეს არ ეცნობოს თქვენი ვინაობის შესახებ

სახელი _____ გვარი _____

სქესი: ☐ მამრობითი ☐ მდედრობითი

☐ მსურს, საჩივარი წარმოვადგინო ანონიმურად

☐ მოვითხოვ, არ გავრცელოთ ჩემი ვინაობა ჩემი თანხმობის გარეშე

საკონტაქტო ინფორმაცია

გთხოვთ, აღნიშნოთ, როგორ გსურთ, რომ დაგეკონტაქტონ (ფოსტა, ტელეფონი, ელ-ფოსტა).

☐ ფოსტით: გთხოვთ, მიუთითოთ საფოსტო მისამართი

☐ ტელეფონით: _____

☐ ელ-ფოსტით: _____

საკომუნიკაციო ენა

☐ ქართული

☐ სვანური

☐ სხვა:

ინციდენტის ან ზარალის აღწერა:

რა მოხდა? სად მოხდა? ვის შეემთხვა? რა შედეგი მოჰყვა პრობლემას?

ინციდენტის/ზარალის თარიღი

☐ ერთჯერადი ინციდენტი/ზარალი (თარიღი _____)

☐ ორჯერ ან მეტჯერ დაფიქსირდა (რამდენჯერ? _____)

☐ მიმდინარეა (პრობლემა ამჟამად კვლავ არსებობს)

როგორ ისურვებდით პრობლემის მოგვარებას?

ხელმოწერა: _____ თარიღი: _____

გთხოვთ, ეს ფორმა დაუბრუნოთ JSC ნენსკრას საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცერს:

[სახელი]

მისამართი _____: ტელ.: _____ ან ელ-ფოსტა ____@____.com

დანართი 8. საჩივრების მონაცემთა ბაზის ნიმუში

საჩივრის ან კომენტარის ნომერი	მომჩივანის სახელი	მომჩივანის სქესი	მომჩივანის მისამართი	მომჩივანის ტელეფონი	მომჩივანის ელ-ფოსტა	საჩივრის მიღების თარიღი	საჩივრის აღდგენის თარიღი	საჩივრის კატეგორია	შემთხვევის თარიღი	შემთხვევის ადგილი	საჩივარი მოგვარდა და მორიგე ბით	მომჩივანის მიერ გარიგე ბაზე თანხმობის მტკიცე ბულება	საჩივრის მოგვარების ადგილი ობრივი კომიტეტი	ადგილობრივი GRC მოგვარებაზე მომჩივანის თანხმობა	მომჩივანის მიერ გარიგე ბაზე თანხმობის მტკიცე ბულება	პროექტის დონეზე საჩივრის განხილვა	პროექტის დონეზე მომჩივანის მიერ გარიგე ბაზე თანხმობა	მომჩივანის მიერ გარიგე ბაზე თანხმობის მტკიცე ბულება	საჩივრის დახურვის თარიღი
#1																			
#2																			
#3																			
#4																			
#5																			

Industry

Infrastructure

Mining & Minerals

Oil & Gas

Planning & Development

Renewable & Low Carbon

Waste Management